

Bundel – Bestuurscommissie Veiligheid, reguliere vergadering. van 29 mei 2026

- A Algemeen
- A.1 Opening en mededelingen
- A.2 Besluitenlijst reguliere vergadering BC Veiligheid d.d. 3 april 2026
Voorstel:
Besluitenlijst vaststellen.
2026-04-03_Verslag Bestuurscommissie Veiligheid_ reguliere vergadering._Agenda
Vertrouwelijk
- A.3 Ingekomen stukken:
- A.3.1 Uitnodiging bestuurlijke netwerkdag vuurwerk en grensgemeenten 21-05-2026
Uitnodiging bestuurlijke netwerkdag vuurwerk en grensgemeenten 21-5-2026
- B Ter kennisneming/hamerstukken
- C.a Ter besluitvorming; hamerstukken
- C.a.1 Actualisering Visie brandweezorg en proces
Voorstel:
1. het visiedocument 'Brandweer Limburg-Noord in 2035' vast te stellen;
2. opdracht te geven aan de brandweerorganisatie om het operationaliseren van de Visie op te nemen in de reguliere beleidscycli;
3. opdracht te geven aan de brandweerorganisatie om de Visie over vijf jaar – voorafgaand aan het beleidsplan VR 2032-2035 – wederom te actualiseren.
29052026 BCV Deknotitie Visie Brandweer Limburg-Noord in 2035
Brandweer Limburg-Noord in 2035 versie 6_DEF 14042026
- C.a.2 Grootschalig Brandweeroptreden: Leveren interregionale bijstand
Voorstel:
1. Het bestuur van de VRLN stemt in met het leveren van een peloton natuurbrandbestrijding en een peloton specialistische blussing voor interregionale bijstand.
2. Het bestuur van de VRLN accepteert het restrisico dat als ons peloton natuurbrand of peloton specialistische blussing in een andere regio is ingezet, het niet gelijktijdig inzetbaar is in de eigen regio.
3. Het bestuur van de VRLN accepteert het restrisico dat als ons peloton specialistische blussing in een andere regio is ingezet, er geen eigen schuimblusvoertuigen beschikbaar zijn voor de restdekking.
29052026 Deknotitie BCV leveren interregionale bijstand
- C.b Ter besluitvorming
- C.b.1 1e tussentijdse rapportage
Voorstel:
1. Het Dagelijks Bestuur positief adviseren over de voorliggende 1e tussentijdse rapportage 2026.
Deknotitie 1e tussentijdse rapportage 2026
Tussentijdse rapportage 1 2026
- C.b.2 Rampbestrijdingsplan Hoogwater
Voorstel:
1. Instemmen met het RBP Hoogwater Limburg 2026-2029.
2. Instemmen met het doorgeleiden van de vaststellingsroute conform vervolprocedure.
Deknotitie BC Veiligheid
Concept RBP Hoogwater 2026
Concept RBP Hoogwater 2026 was-woordt-lijst
- D Ter bespreking
- E Rondvraag en sluiting

Verslag Bestuurscommissie Veiligheid, reguliere vergadering.

Datum	03-04-2026
Tijd	9:45 – 12:00
Locatie	Drie Decembersingel 50, Blerick – Bestuurszaal (2e verdieping)
Voorzitter	Y. Hoogtanders

A Algemeen

A.1 Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering en geeft het woord aan directeur Carolien Angevaren voor enkele mededelingen.

– Landelijke regeling PTSS.

Per 01 februari jl. is de landelijke regeling “erkenning en aanspraken PTSS als beroepsziekten” van kracht geworden. De regeling is van toepassing op **alle** medewerkers van VRLN die vallen onder de CAR-UWO, inclusief de brandweervrijwilligers. De regeling beperkt zich binnen VRLN daarmee niet alleen tot brandweerpersoneel. Het DB van VRLN heeft in haar overleg van 6 februari jl., bij gebrek aan een quorum, niet formeel in kunnen stemmen met deze regeling. De instemming heeft achteraf formeel plaatsgevonden d.d. 05-03-2026 na beantwoording van een aantal aanvullende vragen. Binnen VRLN heeft, na de ontvangst van het formele akkoord, per 17-03-2026 de interne communicatie hierover plaatsgevonden via de hiervoor gebruikelijke communicatiekanalen. Op het moment van schrijven lopen geen aanvragen om aanspraak te maken op deze regeling. In het geval van mogelijke aanvragen worden medewerkers persoonlijk hierin begeleidt door een hiervoor aangewezen functionaris.

– Nieuw onderzoek Inspectie J&V naar de Versterking en Paraatheid Crisisbeheersing.

In 2024/2025 deed de Inspectie al eens onderzoek naar de regionale versterkingsopgave vanuit de Landelijke Agenda Crisisbeheersing.

De Inspectie heeft nu een vervolgonderzoek aangekondigd naar de versterking van de crisisbeheersing, met een focus op de paraatheid en de voortgang op de gezamenlijke planvorming van Rijk en regio's. Daarbij kijkt de inspectie met name naar hoe de onderlinge samenwerking tussen Rijk en regio's vorm krijgt.

De Inspectie is het onderzoek gestart met een documentenstudie, gevolgd door een uitvraag bij de veiligheidsregio's. Deze uitvraag heeft in februari plaatsgevonden en daarbij is door de VRLN een grote hoeveelheid aan documentatie aangeleverd. De kanttekening die door de VRLN is meegegeven aan de Inspectie, is dat we naast (risico)specifieke preparatie en paraatheid, ook sterk voorbereiden op generieke scenario's met een sterke focus op flexibiliteit en adaptiviteit van de regionale crisisorganisatie.

Komende periode selecteert de Inspectie JenV enkele veiligheidsregio's op basis van regionale spreiding voor verdiepende interviews over de mate van voorbereiding binnen de regio's. We zijn nog in afwachting van mogelijke participatie daarin. De uitkomsten van het Inspectieonderzoek zullen vanzelfsprekend gedeeld worden met de BC-V.

– Systeemtest 2025.

De evaluatie systeemtest van december 2025 is zo goed als rond en wordt met de deelnemers gedeeld. Het incident (een aanslag in het VVV-stadion) is in de basis adequaat en tijdig bestreden en er zaten slechts enkele onregelmatigheden in. Voor een deel hadden de onregelmatigheden betrekking op de vaker gevoelde spanning tussen de GRIP-structuur versus de lokale driehoek (zoals in dit geval bij een geweldsincident). Een ander deel had betrekking op het tijdig starten van overleggen en het afstemmen van overleggen langs een vergaderklok. Daarnaast was er een (technische) uitdaging rond het alarmeren van functionarissen. Dit evaluatiepunt is reeds opgepakt. De rapportage van de systeemtest is aan de inspectie toegezonden.

Aanvullend aan de mededeling wordt de vraag gesteld of alarmering in geval van een stroomuitval ook mogelijk is en of dit ook getest wordt. De directeur geeft aan dat dit in de eerste fase van een stroomuitval geborgd is. En dat dit ook getest wordt. In geval van langdurigere stroomuitval is dit een aandachtspunt in het kader van BCM.

– **Bestuurlijk trainen en oefenen.**

Ten aanzien van het bestuurlijk trainen en oefenen staan de volgende momenten op de planning:

- Er worden in het voor- en najaar beleidsteams beoefend.
- Daarnaast zal er een trainingsdag georganiseerd worden voor burgemeesters die ingaat op de verhoudingen in oorlogstijd.
- Tot slot zal er, vanwege de recente gemeenteraadsverkiezingen, een introductietraining worden georganiseerd voor nieuwe wethouders/locoburgemeesters om hen de basiskennis over crisisbeheersing mee te geven.

De mededelingen van de directeur worden door de Bestuurscommissie Veiligheid voor kennisgeving aangenomen.

De voorzitter geeft het woord aan burgemeester Vostermans. Hij deelt de laatste ontwikkelingen met betrekking tot het project ERMWIC.

De mededeling wordt voor kennisgeving aangenomen.

A.1.a

Voorstellen nieuwe ROL en LCOPI

De VRLN heeft een nieuwe 'Regionaal Operationeel Leider' (Jos Backus) aangesteld en een 'Leider Copi' (Lars Hoebbers). Het betreft piketfuncties in de crisisorganisatie waarmee burgemeesters rechtstreeks te maken kunnen krijgen. Dit is de reden dat zij zich wat nadrukkelijker aan de bestuurders voorstellen. Zij zijn aanwezig.

De voorzitter geeft beide heren het woord waarna ze zich kort voorstellen. De Bestuurscommissie wenst hen veel succes en plezier bij de uitoefening van hun nieuwe rollen.

A.2

Besluitenlijst reguliere vergadering BC Veiligheid d.d. 7 november 2025

Besluit: De Bestuurscommissie Veiligheid stelt de besluitenlijst vast.

A.3

Ingekomen stukken:

Er zijn geen ingekomen stukken.

B

Ter kennisneming/hamerstukken

Er zijn geen hamerstukken ter kennisname.

C.1 Ter besluitvorming; hamerstukken

Er zijn geen hamerstukken ter besluitvorming.

C.2 Ter besluitvorming

C.2.b Actualisatie/update beleid bluswater en bereikbaarheid

Burgemeester Vlecken leidt het onderwerp in vanuit zijn rol als portefeuillehouder brandweer.

Achtergrond:

Het beschikbaar hebben van voldoende bluswater is een wettelijke verantwoordelijkheid van de gemeente. Omdat het wenselijk is dat gemeenten binnen de regio hetzelfde beleid toepassen is er in 2017 (op verzoek van de gemeenten) regionaal beleid opgesteld dat vervolgens door al onze gemeenten is vastgesteld. Op 7 november 2025 heeft de projectleider van de afdeling risicobeheersing een presentatie gegeven in de BC-V over dit 'Beleid bluswater en bereikbaarheid'. Omdat dit beleid op punten achterhaald is, heeft hij destijds bij de BC-V de opdracht opgehaald dit beleid te actualiseren. Het geactualiseerde beleid ligt nu voor. Vaststelling van het beleid is net als de vorige keer voorbehouden aan de afzonderlijke gemeenten. (collegebesluit)

Besluit:

1. De Bestuurscommissie Veiligheid van de VRLN neemt kennis van voorliggende notitie en van de actualisatie/update van het beleid bluswater en bereikbaarheid;
2. De Bestuurscommissie Veiligheid stemt in met toezending aan de gemeenten met het verzoek aan de gemeenten om het geactualiseerde beleid vóór 1 juli 2026 vast te stellen zodat we uniforme kaders blijven hanteren binnen VRLN.

C.2.c Internationale operationele grenzen met Belgische zones

Burgemeester Vlecken leidt het onderwerp in vanuit zijn rol als portefeuillehouder brandweer.

De Veiligheidsregio Limburg-Noord, en de Belgische Brandweer Zone Oost-Limburg en Hulpverleningszone Noord-Limburg willen de samenwerking gaan intensiveren. Het doel is om de snelste eerstelijns brandweertzorg te realiseren in het grensgebied tussen de regio Limburg-Noord en België, waarbij het niet uitmaakt of er een Nederlandse of Belgische eenheid ter plaatse komt.

Dit moet leiden tot een kwalitatief (nog) betere brandweezorg in de grensgebieden tussen de voornoemde regio's. De raden van de Belgische zones hebben inmiddels ingestemd met deze nieuwe stap in de samenwerking.

Besluit:

De Bestuurscommissie Veiligheid van de VRLN stemt in met het werken volgens internationale operationele grenzen tussen Veiligheidsregio Limburg-Noord, de Brandweer Zone Oost-Limburg en Hulpverleningszone Noord-Limburg, e.e.a. conform bijgevoegd convenant.

In het verlengde van dit agendapunt wordt de opmerking gemaakt dat op het gebied van ambulancezorg mogelijk nog veel winst te behalen is. De dagelijkse ambulancezorg ligt echter niet bij de VRLN. De directeur geeft wel aan dit mee te zullen nemen naar de Veiligheidsdirectie en het ROAZ. De Bestuurscommissie Veiligheid vraagt de heer Vostermans of hij namens de burgemeesters voorlopig bestuurlijk aanspreekbaar wil zijn.

C.2.d

Bestuurlijk governance programma weerbaarheid

Vanuit haar rol als portefeuillehouder Crisisbeheersing leidt de voorzitter het onderwerp zelf in. Vervolgens geeft ze het woord aan Margot van den beuken en Jeroen Hermans die een presentatie verzorgen.

In de afgelopen periode is het programma ambtelijk en organisatorisch verder ingericht. Binnen gemeenten zijn projectleiders weerbare samenleving aangewezen en regionaal is een programmatische structuur ingericht met een ambtelijke stuurgroep (inclusief coördinerend gemeentesecretaris) en een programmamanager.

Nu deze ambtelijke basis staat, ontstaat behoefte aan een passende vorm van bestuurlijke aanhaking bij het programma. Bestuurlijke betrokkenheid is van belang om richting te geven aan de verdere ontwikkeling van het programma, bestuurlijk eigenaarschap te versterken en de maatschappelijke betekenis van het programma te duiden.

Besluit:

1. De Bestuurscommissie Veiligheid van de VRLN neemt kennis van de voortgang van het regionale programma Weerbare Samenleving.
2. De Bestuurscommissie Veiligheid van de VRLN stemt in met het instellen van een bestuurlijke klankbordgroep Programma Weerbare Samenleving.
3. De Bestuurscommissie Veiligheid van de VRLN stemt in met deelname

van burgemeester Hoogtanders en burgemeester Hessels aan deze bestuurlijke klankbordgroep, vanuit hun rol als portefeuillehouders Crisisbeheersing en Bevolkingszorg.

4. De Bestuurscommissie Veiligheid van de VRLN stemt in met deelname van burgemeester van Dijk als derde bestuurlijke vertegenwoordiger.

C.2.e

Grootschalig optreden in en buiten de regio door Brandweer Limburg-Noord naar aanleiding van rapport “Grenzen bereikt” van Inspectie J en V

De Bestuurscommissie Veiligheid van de VRLN verplaatst dit onderwerp van de werkvergadering naar de reguliere vergadering.

Burgemeester Vlecken leidt het onderwerp in vanuit zijn rol als portefeuillehouder brandweer. Na de inleiding door de portefeuillehouder wordt een presentatie gegeven door de heer Ruud Beeren namens de brandweer.

De Inspectie Justitie en Veiligheid heeft een onderzoek uitgevoerd naar de wijze waarop de brandweerorganisaties bovenregionaal samenwerken met elkaar. Het onderzoek laat zien dat de brandweer in Nederland structureel tekortschiet wanneer zij wordt geconfronteerd met grootschalige of langdurige incidenten waarbij de brandweerkorpsen elkaar over de grenzen van de veiligheidsregio's heen moeten bijstaan, zeker wanneer meerdere grote incidenten gelijktijdig plaatsvinden.

De slagkracht van Brandweer Limburg-Noord is gebouwd op basis van een aantal bestuurlijke uitgangspunten en besluiten. Deze hebben geresulteerd in een brandweer die efficiënt is ingericht en beschikt over een adequate slagkracht voor de huidige risico's. De restdekking is zorgvuldig bepaald. Bij langdurige incidenten zoals de brand in het Meinweggebied, loopt het uithoudingsvermogen na een aantal dagen brandweerinzet terug.

Anders dan het rapport van de inspectie J&V suggereert, verlenen we interregionale bijstand conform de minimum-afspraken. Het verschil in beelden komt door de vraagstelling in het onderzoek, onder andere door de vraag of de bijstand expliciet bestuurlijk is vastgesteld.

Besluit:

1. De Bestuurscommissie Veiligheid van de VRLN neemt kennis van de inhoud van deze notitie.

2. De Bestuurscommissie Veiligheid van de VRLN bekrachtigt het besluit uit 2016 tot het leveren van een basispeloton, een peloton redding, een peloton grootschalige watervoorziening voor interregionale bijstand. Deze pelotons hoeven niet gelijktijdig inzetbaar te zijn.

3. De Bestuurscommissie Veiligheid van de VRLN bekrachtigt de acceptatie van het restrisico dat als ons basispeloton, peloton redding of peloton grootschalige watervoorziening in een andere regio is ingezet, het niet gelijktijdig inzetbaar is in de eigen regio.

4. De bestuurscommissie Veiligheid van de VRLN ondersteunt de richting om onze inspanningen op het vlak van interregionale bijstand te intensiveren. Concreet betekent dit dat de Brandweer Limburg-Noord een peloton natuurbrandbestrijding en een peloton specialistische blussing wil gaan leveren voor interregionale bijstand. In een volgende vergadering volgt hierover een concreet voorstel.

5. De Bestuurscommissie Veiligheid van de VRLN steunt het uitdragen van de opvatting dat een gedegen landelijke financieringsconstructie voor de noodzakelijke landelijke slagkracht moet worden ontwikkeld waarbij het Rijk zorgdraagt voor de financiering.

D Ter bespreking

D.1 Concept Jaarverantwoording 2025

In de Jaarverantwoording 2025 wordt verantwoording afgelegd over het begrotingsjaar 2025. De jaarverantwoording bestaat uit de inhoudelijke verantwoording over de verschillende programma's van de VRLN (jaarverslag) en daarnaast uit de financiële verantwoording (jaarrekening). De vraag aan de bestuurscommissie is het adviseren van het Dagelijks Bestuur op de inhoudelijke verantwoording zoals weergegeven in het onderdeel jaarverslag. De accountant heeft de controle nog niet afgerond. Het is op dit moment nog onbekend of er vanuit de bevindingen van de accountant aanpassingen dienen plaats te vinden. Er wordt nog een jaarverantwoording in één oogopslag opgesteld alvorens de stukken naar de gemeenteraden worden verstuurd.

De jaarrekening 2025 sluit met een positief rekeningresultaat van € 2,2 miljoen. Het rekeningresultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door incidentele voordelen. Door deze incidentele voordelen geeft het rekeningresultaat een vertekend beeld van de structurele uitdagingen waar onze organisatie mee te maken heeft.

Besluit:

1. De Bestuurscommissie Veiligheid van de VRLN adviseert het Dagelijks Bestuur positief over de inhoudelijke verantwoording zoals opgenomen in de concept jaarverantwoording 2025.
2. De Bestuurscommissie Veiligheid van de VRLN stelt de bijlage versterkingsplan vast en stemt ermee in deze los van de jaarverantwoording toe te zenden aan de gemeenten middels een bestuurlijke mededeling.

D.2

Concept ontwerpbegroting 2027

Deze begroting is gebaseerd op de door het Algemeen Bestuur vastgestelde Kadernota 2027. Conform de Kadernota zijn in de concept ontwerpbegroting 2027 de financiële consequenties van de volgende onderwerpen meegenomen:

- kadernota 2027 inclusief versterking GGD en het laatste jaar strategisch huisvestingsplan.
- loon- en prijsindex conform kadernota (er zijn geen actuelere cijfers bekend).

Burgemeester van Dijk vraagt of voor de gemeente Mook en Middelaar ook de kosten voor 'Gezondheid' verwerkt zijn? Dit is inderdaad het geval.

Burgemeester Hoogtanders vraagt de VRLN nog even ambtelijk contact op te nemen met de gemeente Roermond voor het wegnemen van enkele vragen. Dit wordt toegezegd.

Besluit:

De bestuurscommissie Veiligheid van de VRLN adviseert het Dagelijks Bestuur positief over de voorliggende concept Ontwerpbegroting 2027.

D.3

IZB jaaroverzicht 2025 (presentatie)

Directeur Carolien Angevaren leidt het onderwerp in.

Eenmaal per jaar presenteert de GGD de jaarcijfers en belangrijkste ontwikkelingen rondom Infectieziektebestrijding van het voorgaande jaar in het bestuur. De jaarcijfers worden gepresenteerd in zowel de BC GGD alsook in de BC Veiligheid.

De Bestuurscommissie Veiligheid van de VRLN neemt kennis van de presentatie en vraagt of deze aan de gemeenten kan worden toegezonden. Dit wordt toegezegd.

E Rondvraag en sluiting

Burgemeester Rauner refereert aan de onderwerpen die in deze vergadering de revue zijn gepasseerd en vraagt zich in het verlengde daarvan af waar de grenzen van de maakbare wereld liggen? Bereiken we niet een punt op het gebied van infectieziekten en fysieke veiligheidsrisico's waarmee we moeten leren leven in plaats in plaats van het blijven stapelen van toenemende maatregelen en kosten. De heer Rauner ziet dit als een geschikt onderwerp om eens over door te praten. Dit wordt door de Bestuurscommissie Veiligheid gesteund voor zover het gaat over de thema's waarop gemeenten en VRLN ook invloed hebben.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de Bestuurscommissie Veiligheid van 29 mei 2026,

de ambtelijk secretaris,

de voorzitter,



**Uitnodiging Bestuurlijke Netwerkdag vuurwerk en grensgemeenten –
21 mei 2026**

20 april 2026



Geachte burgemeester of wethouder,

In navolging van de eerder verstuurde Save the Date, nodigen wij u graag uit voor de Bestuurlijke Netwerkdag vuurwerk en grensgemeenten op donderdag 21 mei 2026 van 10.30 - 14.30 uur in Arnhem.

De bijeenkomst staat in het teken van de aanpak van grensgemeenten in de aanloop naar de jaarwisseling. Centraal staan het uitwisselen van ervaringen en best practices, zodat grensgemeenten zich tijdig kunnen voorbereiden en passende maatregelen kunnen treffen. Daarnaast wordt ingegaan op de mogelijkheden voor samenwerking met buurgemeenten over de grens. De dag biedt ruimte voor ontmoeting, kennisdeling en een gezamenlijk gesprek over hoe grensgemeenten elkaar kunnen versterken bij de aanpak van de uitdagingen rond de jaarwisseling.

Programma

Inloop 10.00 - 10.30 uur

Deel I: plenair programma (10.30 – 12.00 uur)

- Opening door **Bertine Steenbergen**, directeur Veiligheid en Bestuur bij het ministerie van Justitie en Veiligheid
- Presentatie door **Ko Minderhoud**, Nationaal Coördinator Vuurwerk bij de politie

Panelgesprek grenzen aan vuurwerk: samen werken aan een veilige jaarwisseling perspectieven met:

- **Marjon de Hoon – Veelenturf**, burgemeester Baarle-Nassau en voorzitter van het Bestuurlijk Netwerk Grensoverschrijdende Samenwerking
- **Roel Wever**, burgemeester Heerlen
- **Bertine Steenbergen**, directeur Veiligheid en Bestuur bij het ministerie van Justitie en Veiligheid
- **Ko Minderhoud** – Nationaal Coördinator Vuurwerk bij de politie

De ochtend zal geopend worden door Bertine Steenbergen. Vervolgens zal een presentatie worden verzorgd door de politie. Tot slot gaan verschillende sprekers met elkaar in gesprek tijdens een paneldiscussie. Hier is ook ruimte om vragen te stellen.

Deel II: netwerklunch (12.00-13.00 uur)

Deel III: deelsessies en plenaire afsluiting (13.00-14.30 uur)

In de middag gaan we uiteen in twee verschillende deelsessies om verder met elkaar in gesprek te gaan over de situatie aan de Duitse grens en aan de Belgische grens. Daarbij gaan we verder in op de rol van gemeenten bij de uitvoering van het vuurwerkverbod en de afstemming met de buurgemeenten. De deelsessies worden georganiseerd door BENEKO en de gemeente Heerlen. We sluiten de middag af met een plenaire terugkoppeling en een bijdrage door **Gerdo van Grootheest**, portefeuillehouder vuurwerk bij de VNG.

Praktische informatie

Locatie

Landgoed Groot Warnsborn, Bakenbergseweg 277, 6816 VP Arnhem

Tijden

10.00-10.30 inloop

10.30-12.00 plenair programma

12.00-13.00 netwerklunch

13.00-14.00 deelsessies

14.00-14.30 plenair programma

Doelgroep

De bestuurlijke netwerkdag is bedoeld voor burgemeesters en wethouders uit de Nederlandse grensregio.

Aanmelden

Aanmelden voor de bijeenkomst kan tot 15 mei 2026 via het [aanmeldformulier](#).

Met vriendelijke groet,

Mede namens het ministerie van Justitie en Veiligheid, BENEKO, de politie en de gemeente Heerlen,

Pieter Jeroense

Plv. algemeen directeur VNG

Marjon de Hoon-Veelenturf

Voorzitter van het bestuurlijk netwerk Grensoverschrijdende Samenwerking en burgemeester van Baarle-Nassau

Vergadering van	:	Bestuurscommissie Veiligheid - reguliere vergadering
Kabinet	:	Nee
Vergaderdatum	:	29 mei 2026
Auteur	:	Jan Mueters
Onderwerp	:	Vaststellen Visiedocument 'Brandweer Limburg-Noord in 2035'
Bijlagen	:	1

Aanleiding en korte samenvatting

In november 2020 heeft de Bestuurscommissie Veiligheid de toekomstvisie op de brandweezorg in 2030 vastgesteld én opdracht gegeven om bij het volgende beleidsplan Veiligheidsregio de toekomstvisie te actualiseren. Aangezien we aan de vooravond staan van het opstellen van een nieuw beleidsplan - de huidige cyclus loopt van 2024-2027 - is het moment aangebroken om de Visie te actualiseren. We kijken wederom 10 jaar vooruit. Het resultaat is weergegeven in het bijgevoegd visiedocument 'Brandweer Limburg-Noord in 2035'.

Beslispunten

1. het visiedocument 'Brandweer Limburg-Noord in 2035' vast te stellen;
2. opdracht te geven aan de brandweerorganisatie om het operationaliseren van de Visie op te nemen in de reguliere beleidscycli;
3. opdracht te geven aan de brandweerorganisatie om de Visie over vijf jaar - voorafgaand aan het beleidsplan VR 2032-2035 - wederom te actualiseren;

Onderbouwing voorstel

Met het vaststellen onderschrijft de BCV de in het document genoemde trends en ontwikkelingen, de gevolgen voor de brandweer(zorg) en de strategische thema's.

In het document wordt een analyse gemaakt op basis van de volgende vragen:

- Welke toekomstige ontwikkelingen kunnen invloed hebben op de brandweezorg?
- Wat betekent dit voor de brandweezorg richting 2035?
- Wat betekent dit voor brandweer Limburg-Noord?

De brandweer krijgt te maken met gevolgen van onder andere klimaatverandering, energietransitie, technologische versnelling, internationale spanningen, cyberveiligheid en personele uitdagingen. De stellers van het visiedocument zien richting 2035 een adaptieve brandweer. Dit is noodzakelijk om congruent te blijven met de trends en ontwikkelingen in de samenleving en veranderende risico's.

In de werkvergadering op 3 april 2026 heeft de Bestuurscommissie Veiligheid deze geschetste trends en ontwikkelingen onderschreven maar gelijktijdig uitgesproken dat behoefte is aan een bestuurlijke discussie over de maakbaarheid van de samenleving en het besef dat niet alle risico's afgedekt kunnen worden. Dit is meegenomen in het visiedocument (o.a. pagina 11). De conclusies uit deze discussie worden meegenomen in het operationaliseren van de Visie.

De in het visiedocument 'Brandweer Limburg-Noord in 2035' genoemde strategische thema's zijn een verdere ontwikkeling van de bouwstenen uit het Beleidsplan Veiligheidsregio Limburg-Noord 2024-2027 waarmee we al aan het bouwen zijn. Deze strategische thema's zijn:

- De mens, leiderschap en organisatieontwikkeling
- Samenwerking
- Kennis, technologie en informatiegestuurd werken
- Maatschappelijke opgaven en taakopvatting
- Adaptief vermogen

Landelijke ontwikkelingen zoals de geïntegreerde Bestuursagenda 2027–2030, de grote werken (o.a. toekomstbestendige brandweezorg, modernisering van het onderwijsstelsel) en de Europese deeltijdrichtlijn zijn van invloed op de ontwikkeling van de brandweerorganisatie.

Personele consequenties

De personele consequenties van de verschillende strategische thema's worden per thema bekeken en de onderlinge samenhang wordt bewaakt.

Financiële consequenties

Uitgangspunt is dat we de brandweerorganisatie blijven financieren binnen door ons bestuur geformuleerde kaders. Dit vormt een onderdeel van de reguliere beleids- en begrotingscycli;

Communicatie

Het visiedocument 'Brandweer Limburg-Noord in 2035' is het resultaat van een proces waarin burgemeesters, MT, directeur, specialisten, postcommandanten, teamleiders, een andere veiligheidsregio, beleidsadviseurs Veiligheid van de gemeenten en de BCV input hebben geleverd.

De brandweerorganisatie bespreekt het visiedocument na definitieve vaststelling binnen de eigen organisatie.

Procedure

BCV	d.d. 03 april 2026	Werkvergadering
MT	d.d. 14 april 2026	Besluit
DT	d.d. 05 mei 2026	Besluit

Bijlagen

Visiedocument 'Brandweer Limburg-Noord in 2035'. (concept)

Besluit	Paraaf ambtelijk secretaris:
<input type="checkbox"/> Akkoord met voorstel	
<input type="checkbox"/> Akkoord met voorstel met aantekening	
<input type="checkbox"/> Niet akkoord met voorstel met aantekening	

Toekomstvisie Brandweertzorg

Brandweer Limburg-Noord in 2035





Samenvatting

Doel van het document

Dit visiedocument biedt inzicht in relevante trends en ontwikkelingen, schetst een beeld van brandweezorg in 2035 en beschrijft wat dit betekent voor Brandweer Limburg-Noord. Op basis hiervan formuleren we strategische thema's voor de komende beleidsperiode(s).

De brandweer in 2035: een toekomst vol uitdagingen

De samenleving verandert in hoog tempo. Technologische innovaties, maatschappelijke verschuivingen, klimaatverandering en geopolitieke spanningen zorgen voor een dynamische omgeving waarin de brandweer haar rol voortdurend moet herijken. In deze toekomst zien we vaker extreem weer, grotere natuurbranden en een bebouwde omgeving die steeds ingewikkelder wordt. Nieuwe bouwmaterialen, hoogbouw en energietechnologieën brengen risico's met zich mee die we nog niet eerder kenden. Incidenten zijn niet meer altijd overzichtelijk, soms roept één probleem een ander probleem op en ontstaat een kettingreactie van uitdagingen. Er moet rekening worden gehouden met een langdurige uitval van belangrijke nutsvoorzieningen.

Een wendbare brandweer

Richting 2035 zien we dat de vraag aan de brandweer verandert en deels complexer wordt – en dat geldt voor alle schakels in de veiligheidsketen: van risicobeheersing tot nazorg. De brandweer moet in staat zijn om snel te schakelen, deskundig op te treden en duurzaam inzetbaar te blijven, in een context van personele krapte, maatschappelijke verandering en technologische vooruitgang. Hierbij is het besef aanwezig dat de maatschappij niet maakbaar is en dat niet alle risico's afgedekt kunnen worden.

In 2035 is de brandweer een flexibele organisatie die intensief samenwerkt binnen en buiten de eigen regio. Innovatie, technologie, digitale verkenning, risicogericht en informatiegestuurd werken zijn vanzelfsprekend. Slagkracht en uithoudingsvermogen kunnen snel worden georganiseerd. De organisatie beschikt over generalisten én specialisten, en is ingericht op samenwerking – lokaal, regionaal, landelijk en internationaal. In onze organisatie staan onze medewerkers centraal. Vrijwilligers in combinatie met beroepskrachten blijven de ruggengraat van de repressieve organisatie, aangevuld met burgerhulpverlening in specialistische en ondersteunende taken. Als we brandweezorg doorontwikkelen om deze uitdagingen aan te kunnen, vraagt dit ook leiderschap dat in staat is om deze beweging te blijven sturen.

Strategische thema's

Op basis van dit toekomstbeeld zijn vijf strategische thema's geformuleerd die richting geven aan de beleidsontwikkeling tot 2035. Dit zijn:

- Thema 1: De mens, leiderschap en organisatieontwikkeling;
- Thema 2: Samenwerking;
- Thema 3: Kennis, technologie en informatiegestuurd werken;
- Thema 4: Maatschappelijke opgaven en taakopvatting;
- Thema 5: Adaptief vermogen.

Deze visie is een eerste stap in de beleidscyclus. Als vervolgstap gaan de afdelingen aan de slag om deze strategische thema's verder te concretiseren. Dit kan aan de hand van vragen die in de visie bij deze thema's gesteld worden.

Inhoudsopgave

1.	INLEIDING.....	5
1.1	Wat is de aanleiding?.....	5
1.2	Doel van dit document	5
1.3	Werkwijze.....	5
1.4	Leeswijzer	5
2.	WAAR STAAN WE NU?.....	7
2.1	Korte terugblik.....	7
2.2	Huidige situatie.....	11
2.3	Conclusie	13
3.	TRENDS EN ONTWIKKELINGEN.....	14
3.1	Omgevingsanalyse	14
3.2	Ontwikkelingen in het brandweervakgebied	19
3.3	Conclusie: de context waarin de brandweer zich ontwikkelt	22
4.	VISIE BRANDWEER IN 2035	24
4.1	Vooruitkijken met vertrouwen	24
4.2	Strategische thema's	26
5.	VERVOLGSTAPPEN	30
	BIJLAGEN	31
	Bijlage 1: DESTEP analyse	31
	Bijlage 2: Verklarende woordenlijst	37
	Bijlage 3: Literatuurlijst	39

1. Inleiding

1.1 Wat is de aanleiding?

In november 2020 is de toekomstvisie op brandweezorg in 2030¹ vastgesteld door de Bestuurscommissie Veiligheid. De Bestuurscommissie heeft ook de opdracht gegeven om bij het volgende VRLN Beleidsplan de toekomstvisie te actualiseren. Aangezien we aan de vooravond staan van het opstellen van een nieuw beleidsplan is het moment aangebroken om een geactualiseerde visie te presenteren. Gelet op de vele ontwikkelingen binnen en buiten de brandweer, kijken we naar alle schakels van brandweezorg: preventie, preparatie en repressie. In deze nieuwe visie kijken we wederom 10 jaar vooruit.

1.2 Doel van dit document

Dit visiedocument biedt inzicht in relevante trends en ontwikkelingen, schetst een beeld van brandweezorg in 2035 en beschrijft wat dit betekent voor Brandweer Limburg-Noord. Op basis hiervan formuleren we strategische thema's voor de komende beleidsperiode(s). Daarmee geven we richting aan de doorontwikkeling van brandweezorg in Limburg-Noord.

1.3 Werkwijze

Deze visie is gebaseerd op gesprekken met interne en externe inhoudsdeskundigen en partners. Daarnaast is gebruik gemaakt van beschikbare studies en documenten, zoals vergaderstukken van de Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio (RCDV) en het Veiligheidsberaad, toekomstverkenningen van het NIPV en andere veiligheidsregio's, en andere interne documenten en beleidsstukken. Al deze informatie is geanalyseerd aan de hand van de volgende drie vragen:

- Welke toekomstige ontwikkelingen kunnen invloed hebben op het werkgebied van brandweezorg?
- Wat betekent dit voor brandweezorg in 2035?
- Wat betekent dit voor Brandweer Limburg-Noord?

1.4 Leeswijzer

- In hoofdstuk 2 beschrijven we, na een korte terugblik, de huidige situatie.
- Hoofdstuk 3 bespreekt trends en ontwikkelingen, zowel maatschappelijke ontwikkelingen als ontwikkelingen in het brandweervak, en beschrijft de impact van deze ontwikkelingen op de brandweezorg.

¹ Brandweer Limburg-Noord in 2030 (2020).

- In hoofdstuk 4 volgt het beeld van de brandweer in 2035 en de strategische thema's die hieruit voortvloeien.
- Hoofdstuk 5 bevat een voorstel voor het vervolgtraject.

2. Waar staan we nu?

In deze toekomstvisie kijkt Brandweer Limburg-Noord 10 jaar vooruit naar 2035. Om dat goed te kunnen doen is het belangrijk om als organisatie te weten waar je vandaan komt. De huidige organisatievorm en cultuur bij de brandweer vinden immers hun oorsprong in het verleden.

2.1 Korte terugblik

Landelijke ontwikkelingen

Ernstige incidenten zoals de vuurwerkcramp² in Enschede (2000) en de cafébrand³ in Volendam (2001) hebben grote impact gehad op de ontwikkeling van brandweezorg. De hulpverlening bij deze incidenten werd uitvoerig geëvalueerd en deed de (bestuurlijke) aandacht voor crisisbeheersing in het algemeen en brandweezorg in het bijzonder, toenemen. Uit alle onderzoeken en evaluaties werd duidelijk dat er ruimte voor verbetering was op vier fronten:

- het voorkomen dat incidenten zich voordoen;
- het beperken van effecten als incidenten zich onverhoopt toch voordoen;
- het effectiever bestrijden van incidenten én
- het vergroten van de zelfredzaamheid van burgers bij incidenten.

Dit besef resulteerde in de ontplooiing van een veelheid aan ontwikkelingen en initiatieven om tot deze verbeteringen te komen. Deels opgelegd vanuit wet- en regelgeving en deels vanuit de brandweer en crisisorganisaties zelf. Dit resulteerde vanuit de wetgever onder andere in de Wet veiligheidsregio's (2010) en de daaruit voortvloeiende besluiten⁴. Hierdoor ontstond ook de verplichting intensiever en over de grenzen van de kolommen heen samen te werken. In die periode werd ook wet- en regelgeving voor brandveilig gebruik van gebouwen en het organiseren van evenementen strenger.

Vanuit de brandweerorganisatie zelf werd *Brandveilig Leven* een begrip met een keur aan (publieks)activiteiten en een landelijk innovatieplatform. Brandweer Nederland begon in 2010 aan een toekomstanalyse met de titel 'De brandweer over morgen'.⁵ De te varen koers wordt sindsdien vierjaarlijks vastgelegd in de 'strategische agenda brandweezorg'.

² Op 13 mei 2000 brak brand uit bij het vuurwerkbedrijf S.E. Fireworks in Enschede. De brand resulteerde in enkele zware explosies waarbij 200 woningen werden weggevaagd en 23 personen om het leven kwamen. 950 mensen raakten gewond.

³ Tijdens de jaarwisseling 2000 – 2001 brak brand uit in café 't Hemeltje in Volendam. Hierbij kwamen 14 personen om het leven en raakten 200 mensen zwaar gewond. Het betrof veelal jongeren.

⁴ Onder meer Besluit veiligheidsregio's en Besluit personeel veiligheidsregio's.

⁵ [Van Strategische reis tot uitvoeringsagenda - BrandweerNederland.nl](#)

Ook de afgelopen jaren is landelijk op verschillende momenten kritisch gekeken naar de toekomst van de brandweer. Zo waren er initiatieven als de *Landelijke Agenda Brandweezorg* (Brandweer Nederland, 2018) en de *Toekomstverkenning brandveiligheid* (IFV, 2019). Invloedrijk waren ook opiniestukken van lector brandweerkunde Weever, waarin hij schetst dat een deel van de incidenten gevaarlijker, complexer en omvangrijker wordt. Daarnaast is in 2022 door het NIPV de *Toekomstverkenning Brandweer 2022-2030* uitgevoerd. Deze schetst een beeld van de Nederlandse samenleving in 2030 en de kansen, risico's en strategische vraagstukken die dit oplevert voor de brandweer.

Een belangrijk moment was het verschijnen van het rapport van de Evaluatiecommissie Wet veiligheidsregio's (2020). Daarin werden kwetsbaarheden blootgelegd binnen het stelsel van brandweezorg, vooral op het gebied van informatievoorziening, bovenregionale samenwerking en kennisontwikkeling.

In 2022 verscheen de Rijksbrede Risicoanalyse Nationale Veiligheid (RbRa). Hieruit blijkt dat de kans op grote en langdurige incidenten waarmee de samenleving wordt geconfronteerd de komende jaren toeneemt.⁶ In november 2025 publiceerde de Inspectie Justitie en Veiligheid het onderzoeksrapport 'Grenzen bereikt' over de bovenregionale samenwerking tussen de brandweerorganisaties. Dit onderzoek laat zien dat de brandweer in Nederland structureel tekortschiet wanneer zij wordt geconfronteerd met grootschalige of langdurige incidenten waarbij de brandweerkorpsen elkaar over de regiogrenzen heen moeten bijstaan. In dezelfde maand constateerde het Veiligheidsberaad tijdens een strategische sessie in Amerongen dat het risicobeeld voor veiligheidsregio's ingrijpend is veranderd: incidenten worden complexer, langduriger en vaker regiogrensoverschrijdend. Er is daarom uitgesproken dat de veiligheidsregio's samen een stap naar voren moeten zetten om toekomstbestendig te blijven. Daarvoor is het essentieel om niet alleen de thema's voor bovenregionale samenwerking helder te bepalen, maar ook om samen duidelijke afspraken te maken over hoe deze samenwerking vorm krijgt.

In hoofdstuk 3 gaan we verder in op wat deze bevindingen betekenen voor de brandweer in Limburg-Noord.

Regionalisering

De brandweer in Nederland was van oorsprong gemeentelijk georganiseerd waardoor de locaties van het merendeel van de brandweerposten dan ook historisch bepaald zijn. In de

⁶ <https://www.nctv.nl/documenten/publicaties/2022/09/26/rijksbrede-risicoanalyse-nationale-veiligheid>

periode 2008-2012 is de brandweer geregionaliseerd en opgenomen in veiligheidsregio's, zoals Veiligheidsregio Limburg-Noord.

De regionale en landelijke ontwikkelingen heeft Brandweer Limburg-Noord in de periode 2015-2020 vertaald en vormgegeven in verschillende beleids- en dekkingsplannen.⁷ Belangrijke bestuurlijke uitgangspunten daarbij waren (en zijn) optimaal gebruik maken van de schaalvoordelen en sober en doelmatig organiseren: adequate brandweezorg tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten. Dit heeft onder andere geleid tot:

- Preventie werd een onderdeel van risicobeheersing en het risicogericht werken werd ingevoerd;
- De verandering van de rol van klassieke brandpreventist in adviseur, consultant en kennismakelaar. Samenwerking binnen de veiligheidsketen werd steeds belangrijker;
- Limburg-Noord begon als een van de eerste regio's in Nederland met een structureel programma Brandveilig Leven. Ook werd in 2019 de Risk Factory Limburg-Noord officieel geopend, waarin verschillende doelgroepen 'leren door te beleven' en zo o.a. brandveilig gedrag aanleren;
- Het werken met de zogenaamde basis-, robuuste en centrumposten;
- Het samenvoegen van de posten Thorn en Hunsel tot één post: Ittervoort;
- Het terugbrengen van het aantal operationele tankautospuiten van 42 naar 35;
- Brandweer Limburg-Noord was de eerste regio die met de introductie van het SIV⁸ het 'uitrukken op maat' structureel ging toepassen. Met de komst van het SIV is ook het snel uitrukken van de brandweer bij reanimaties ingevoerd. Vervolgens is gestart met de introductie van de TS-Flex⁹ en 'De Behapbare Basis'¹⁰;
- Medio 2015 is de jeugdbrandweer omgevormd van enkele lokale initiatieven tot een integraal onderdeel van Brandweer Limburg-Noord. In 2022 heeft een verdere doorontwikkeling plaatsgevonden waardoor de doorstroom van de jeugdbrandweer naar de reguliere brandweer verbeterd is.

Toekomstvisie repressieve brandweezorg: Brandweer Limburg-Noord in 2030

Tijdens de Bestuursconferentie van 2018 is uitgebreid gesproken over de toekomst van Brandweer Limburg-Noord, met name over de paraatheid van de organisatie die onder druk

⁷ Bepalend waren onder meer de 'Visie Repressie' (Brandweer Limburg-Noord, 2013) en het 'Repressief Brandweerorganisatieplan' (Brandweer Limburg-Noord, 2015).

⁸ SIV staat voor Snel Interventie Voertuig. Dit voertuig rukt uit met 2 personen en een beperkte bekapping.

⁹ Een TS-Flex rukt uit met tenminste 4 personen en kan samen met een andere TS-Flex een basiseenheid vormen zoals in de wet omschreven.

¹⁰ Het programma 'De Behapbare Basis' is er op gericht balans aan te brengen in de belasting van vrijwilligers. Het werk moet voor vrijwilligers te doen blijven en tevens uitdagend genoeg zijn.

stond. Op 5 juli 2019 heeft het bestuur structurele middelen beschikbaar gesteld om de paraatheid van de brandweer te handhaven en zo mogelijk te verbeteren.

In november 2020 is de toekomstvisie op repressieve brandweezorg in 2030 door het bestuur vastgesteld.¹¹ Deze toekomstvisie heeft als kompas gediend bij de beleidsontwikkelingen van de afgelopen jaren. Enkele cruciale conclusies van de visie waren:

- *In 2030 is sprake van een repressieve brandweerorganisatie die flexibel, rationeel en robuust is ingericht om snel en adequaat incidenten te kunnen bestrijden. Dit gebeurt door vrijwilligers in combinatie met beroepskrachten en met ruimte voor burgerhulpverlening.*
- *De basisbrandweezorg is georganiseerd vanuit de lokale brandweerposten. Eenvoudige technieken en tactieken en een verregaande standaardisering maken dat de lokale vrijwilliger de basisincidenten in zijn of haar verzorgingsgebied kan bestrijden: werken vanuit een behapbare basis. Daar waar de uitrukfrequentie te hoog is voor een vrijwillige post, hebben we een beroepspost. Aanvullend op de vrijwillige posten die op basis van vrije instroom werken, creëren we waar en wanneer nodig een beroepsmatige schil van gegarandeerde paraatheid. De focus van de specialistische teams ligt op hoogwaardige kennis van en ervaring met complexe incidenten en minder op de opkomsttijd.*
- *'De vrijwilliger' bestaat niet en ieder mens heeft zijn eigen motivatie, competenties en (privé)omstandigheden om vrijwilliger bij de brandweer te worden. We mobiliseren vrijwilligheid door rekening te houden met deze factoren. Daarmee maken we werken bij de brandweer voor verschillende doelgroepen interessant en stimuleren we diversiteit binnen de organisatie.*

Effectuering van de visie moest binnen de beschikbare budgetten plaatsvinden.¹² Door ombuigingen binnen de eigen begroting en een iets kleinere repressieve organisatie is financiële ruimte geschapen om te investeren in een toekomstbestendige brandweer.

Beleidsplan Veiligheidsregio Limburg-Noord 2020-2023

In deze beleidsperiode is hard gewerkt om Brandweer Limburg-Noord door te ontwikkelen tot een toekomstbestendige brandweer. Hierbij is vastgehouden aan de aangegeven richting in het visiedocument 'Brandweer Limburg-Noord in 2030'. Het implementeren van 'De Behapbare Basis' is een mooie illustratie van een werkwijze die de kwaliteit van de lokale brandweerposten ten goede komt, ondanks de toegenomen complexiteit van brandweertaken.

¹¹ Brandweer Limburg-Noord in 2030 (2020).

¹² Repressief brandweerorganisatieplan 3.0 (RBOP 3, 2021)

Met 'De Behapbare Basis' worden basisincidenten bestreden door lokale posten met eenvoudige technieken, tactieken en een verregaande standaardisering. Bij complexe incidenten kunnen specialistische eenheden op het gebied van brandbestrijding (SBE), technische hulpverlening (SHE), ongevallen gevaarlijke stoffen (GSE) en waterongevallen (ORT en duikteam) ondersteuning bieden.

Beleidsplan Veiligheidsregio Limburg-Noord 2024-2027

We werken verder toe naar een flexibele, informatiegestuurde, rationele en robuuste brandweerorganisatie, om incidenten snel en adequaat te kunnen blijven bestrijden. In het beleidsplan zijn bouwstenen genoemd zoals vrijwilligheid, paraatheid, slagkracht, goed werkgeverschap, verbetering van het brandweeronderwijs en samenwerking tussen veiligheidsregio's.

Vergadering Bestuurscommissie Veiligheid (BCV) 3 april 2026

Tijdens deze vergadering onderschrijft de commissie dat richting 2035 de vraag aan de brandweer verandert, deels complexer wordt en dat de kans op grote en langdurige crises toeneemt. De commissie geeft aan behoefte te hebben aan ander bestuurlijk denkkader waarin het besef aanwezig is dat een volledig maakbare samenleving niet bestaat en dat niet alle risico's afgedekt kunnen worden. De commissie wil een vormvrije discussie hierover. De resultaten hiervan wordt input voor de uitvoering van deze Visie Brandweezorg 2035.

2.2 Huidige situatie

Er is sprake van één brandweer Limburg-Noord. De afdeling Risicobeheersing is getransformeerd in een moderne afdeling waarbij veel is geïnvesteerd in kennis en expertise van de medewerkers. Risicobeheersing werkt risicogericht en informatiegestuurd aan maatschappelijke opgaven, met een integrale aanpak die inzet op gedragsverandering, kennisdeling en samenwerking. De afdeling heeft ook op landelijk niveau bijgedragen aan de ontwikkeling van een model voor risicogericht werken dat komende jaren verder wordt doorgevoerd. Systemen zoals RX-Mission ondersteunen zaakgericht werken en versterken beleidsontwikkeling. Speerpunten zijn onder meer natuurbrandbeheersing, waarbij interregionaal en internationaal (met Interreg subsidie) wordt samengewerkt, en de veilige energietransitie, waarin de brandweer een adviserende en opleidende rol vervult. Daarnaast wordt integraal geadviseerd over evenementenveiligheid en vindt toezicht plaats op chemische bedrijven, in nauwe samenwerking met ketenpartners en bevoegde gezagen, om risico's effectief te beheersen. Ook Brandveilig Leven heeft stevig ingezet op samenwerking met partners als zorgorganisaties en woningcorporaties.

Ook de afdeling Preparatie ondersteunt Incidentbestrijding, met oog voor zowel ambtelijke medewerkers als vrijwilligers. Waar IB in het verleden veel zelf moest regelen, pakt Preparatie nu deze rol, waardoor IB meer kan focussen op de menskant van incidentbestrijding. Preparatie speelt ook een belangrijke rol in de modernisering van de brandweer. Denk hierbij aan de invoering van dynamisch alarmeren, het moderniseren en uniformeren van materieel en materiaal, het vakbekwaam blijven met aandacht voor eigen ontwikkeling, of invulling op het vlak van behapbare basis en specialistische teams.

Bij Incidentbestrijding is veel geïnvesteerd in paraatheid en toekomstbestendigheid. Dit is onder meer gefinancierd uit het verkleinen van de repressieve organisatie; het aantal tankautospuiten is in 2023 verminderd van 35 naar 34 en wordt in 2027 nog eens verminderd naar 33. Deze verkleining was mogelijk mét inachtneming van de uitgangspunten van het bovenregionaal grootschalig optreden, maar de ondergrens is nu wel bereikt.¹³

De posten Heythuysen en Roggel worden samengevoegd tot één robuuste post.¹⁴ De Behapbare Basis is ingevoerd. Andere regio's kijken met belangstelling en waardering naar dit concept.

Door de toenemende complexiteit van de omgeving, wet- en regelgeving en incidenten is intern een hogere urgentie ontstaan om nauwer met elkaar samen te werken (tussen de afdelingen binnen brandweezorg maar ook binnen de Veiligheidsregio Limburg-Noord). Hier zijn stappen in gezet en een concreet voorbeeld van samenwerking is de invoering van de brandweerkundige overleggen om per thema (woningbrand, natuurbrand, hulpverlening, IBGS en waterongevallen) de kennis en ervaring van alle afdelingen te bundelen en samen het vakgebied door te ontwikkelen en de uitvoering bij te sturen.

Door allerlei invloeden zoals de ervaringen in de corona-periode, de uitval van eigen medewerkers als gevolg van mentale oorzaken of de aandacht voor grensoverschrijdend gedrag, zijn we meer aandacht gaan besteden aan de mens achter de collega. Naast het ondersteunen van medewerkers die met mentale problemen kampen, wordt veel energie gestoken in de preventie van mentale problemen. Duurzame inzetbaarheid en leiderschap zijn de afgelopen jaren belangrijke thema's geworden.

¹³ Het grootschalig brandweeroptreden is beschreven in de landelijke visies GBO en GBO 2.0 (Brandweer NL, 2012 en 2018).

¹⁴ Dit is geëffectueerd in 2027, dan is de nieuwe kazerne in Leudal gereed.

2.3 Conclusie

We zijn trots op wat we de afgelopen jaren voor elkaar hebben gekregen! In relatief korte tijd zijn de losse brandweerkorpsen, afdelingen preventie en enkele brandweerdistricten getransformeerd naar één brandweer Limburg-Noord. Anno 2026 staat een moderne brandweer die veel meer is dan de som van de voormalige korpsen.

We beseffen ook dat de brandweer opereert in een wereld die snel verandert en dat de brandweer meer en meer een netwerkorganisatie aan het worden is. Dit vraagt om aanpassingsvermogen. In het volgende hoofdstuk volgt een analyse van maatschappelijke ontwikkelingen, waar wij als brandweer mee te maken krijgen en die veel van ons aanpassingsvermogen vragen.

3. Trends en ontwikkelingen

3.1 Omgevingsanalyse

De wereld is volop in beweging. Richting 2035 zullen technologische en maatschappelijke ontwikkelingen elkaar in een steeds hoger tempo blijven opvolgen. Deze dynamiek vraagt om een vooruitblik op de samenleving van morgen. Op basis van de DESTEP-methode is een toekomstbeeld geschetst dat de belangrijkste trends en veranderingen in kaart brengt. In bijlage 1 is onze DESTEP-analyse op hoofdpunten te vinden. Onderstaand geeft een beknopt overzicht van de maatschappelijke ontwikkelingen die we identificeren en wat deze kunnen betekenen voor brandweezorg in Limburg-Noord.

Demografische ontwikkelingen

Demografische ontwikkelingen richting 2035, zoals bevolkingskrimp in onze regio, hebben invloed op de lokale paraatheid van brandweerposten. Door onder meer vergrijzing en ontgroening wordt de werving van nieuwe collega's en vrijwilligers een steeds intensiever continu proces en zijn we genoodzaakt nieuwe brandweermensen sneller en slimmer op te leiden. Bovendien zal de brandweer een ouder personeelsbestand krijgen, waardoor aandacht voor duurzame inzetbaarheid steeds belangrijker wordt. Door krapte op de woningmarkt kan het voor (potentiële) vrijwilligers moeilijk zijn nieuwe woonruimte in de nabijheid van een kazerne te vinden.

De toenemende vergrijzing betekent meer kwetsbare en minder zelfredzame inwoners in reguliere woningen, wooncomplexen en mantelzorgwoningen in de achtertuin. Dit leidt tot veranderingen van het werk in de totale veiligheidsketen. De toename van diversiteit in de bevolking door bv. meer arbeidsmigranten en vluchtelingen kan vragen om andere communicatie richting burgers. Een toename van personen met onbegrepen gedrag leidt tot complexere multidisciplinaire inzetten.

De door immigratie veranderende bevolkingssamenstelling vraagt ook inspanningen van de brandweer in de werving van nieuw personeel, om een goede afspiegeling van de bevolking te kunnen worden en blijven. Ditzelfde geldt voor het werven en behouden van nieuwe generaties brandweermensen (Gen Z en Alpha), die andere eisen stellen aan werk, anders denken over hiërarchie en op een andere manier communiceren. Het verbinden van verschillende generaties op de werkvloer zal aandacht vergen.

Economische ontwikkelingen

Ook de economie heeft invloed op de paraatheid van de brandweer. Een krappe arbeidsmarkt betekent dat het ook voor de brandweer moeilijker kan zijn personeel en vrijwilligers te werven en te behouden. Door flexibilisering van de arbeidsmarkt wisselen vrijwilligers vaker van baan, wat het moeilijker kan maken om een betaalde baan te combineren met vrijwilligerswerk voor de brandweer. Ook een lange reisafstand tussen werkplek en woonplaats maakt het moeilijker de paraatheid overdag te garanderen. Tegelijkertijd is er overdag een potentieel aan brandweerpersoneel in de regio werkzaam, dat woont buiten de regio of op een andere locatie binnen de regio. Dit potentieel kan mee uitrukken vanuit de werkplek. Ook de ontwikkeling van thuiswerken heeft een positieve invloed op de paraatheid van brandweerpersoneel overdag.

Onze regio heeft een agrarisch karakter met veel land- en tuinbouw en veehouderijen, gecombineerd met de logistieke hotspots (zwaar transportverkeer over autosnelwegen en enorme distributiecentra) en schaalvergroting in diverse sectoren. Dit leidt ook in 2035 tot kans op branden in zeer grote brandcompartimenten en gecompliceerde hulpverleningen bij (verkeers)ongevallen met zware voertuigen en machines. Schaalvergroting in de binnenvaart, aanpassingen in de voortstuwing van de schepen en meer pleziervaart verhogen het risico op branden en ongevallen op het water.

Tot slot kunnen een hoge inflatie en grote overheidsinvesteringen in defensie leiden tot langere levertijden voor brandweermaterieel en hogere inkoopkosten voor de brandweer.

Sociaal-culturele ontwikkelingen

Vrijwilligerswerk verandert. Het beeld is dat nieuwe generaties brandweervrijwilligers anders in het leven staan en andere keuzes maken dan hun voorgangers. Daardoor blijven zij minder lang verbonden als vrijwilliger en is aandacht nodig voor goed leiderschap om vrijwilligers te behouden. Dit terwijl de uitdagingen op het vlak van risico's en complexiteit van het brandweerwerk richting 2035 groter worden. Vrijwilligheid bij de brandweer heeft toekomst, maar de brandweer moet zich blijven aanpassen als zij een vrijwillige organisatie wil blijven. Mensen verbinden zich graag aan kleinschalige, lokale organisaties zoals een brandweerpost. Daarom moet er gestuurd worden op pluriformiteit in plaats van uniformiteit: mensen van alle brandweerposten, verschillende generaties, culturele achtergronden en met verschillende vaardigheden moeten zich thuis kunnen voelen bij de brandweer. Het takenpakket van de vrijwilliger moet kunnen meebewegen met de levensfase of mogelijkheden van de vrijwilliger. Daarbij kan de brandweer leren van andere verenigingen en organisaties die met vrijwilligers werken, maar ook van burgerinitiatieven op allerlei vlakken.

Ook andere veranderingen in de maatschappij betekenen iets voor de inhoud van het brandweervak. Het grotere beroep dat de overheid doet op de zelfredzaamheid van de bevolking kan betekenen dat ook de brandweer een rol krijgt in het ondersteunen van deze zelfredzaamheid in buurten en wijken, bijvoorbeeld doordat brandweerkazernes gaan fungeren als coördinerende noodsteunpunten. De versterking van zelfredzaamheid komt vooral tot stand als de brandweer zich geleidelijk terugtrekt uit uitvoerende en dienstverlenende taken (zoals het vullen van zandzakken bij hoogwater), en zich meer positioneert als aanjager en facilitator. Dit zou een heel nieuwe rol zijn. Daarin kunnen we te maken krijgen met spanning tussen wat de brandweer kan en wat de samenleving verwacht, met mogelijk ook loyaliteitsconflicten voor onze vrijwilligers (immers ook burgers, geworteld in de lokale samenleving).

Meer en grootschaligere evenementen betekenen voor de hele brandweerketen van preventie tot repressie meer werkzaamheden. Daarnaast betekent de toenemende professionalisering van drugscriminaliteit en verwevenheid van onder- en bovenwereld dat de brandweer steeds geconfronteerd blijft worden met onbeheersbare risico's en incidenten met gevaarlijke stoffen door explosies en drugslabs in woonwijken.

Technologische ontwikkelingen

Als we vooruitkijken naar 2035 zien we een informatiesamenleving, waarin data en technologische middelen tot de basisbehoeften behoren. Van slimme energienetwerken tot digitale communicatie en geautomatiseerde processen – technologie is overal. Technologie is onmisbaar in de maatschappij en we vertrouwen er steeds meer op, maar we worden er ook steeds afhankelijker van. Waar de afhankelijkheid toeneemt, ontstaat ook een kwetsbaarheid. Wat als systemen uitvallen? Wat als nieuwe technologieën onvoorziene risico's met zich meebrengen?

De complexiteit van de fysieke en digitale omgeving neemt toe. Vanuit de energietransitie en andere nieuwe technologieën worden nieuwe risicobronnen geïntroduceerd. Vaak zonder regelgeving, of voordat risico's überhaupt bekend zijn. En soms roept het ene probleem het andere op, zogenoemde cascade-effecten, die elkaar in snel tempo kunnen versterken en risico's moeilijker te voorspellen maken. Dit betekent dat er meer specifieke deskundigheid nodig is bij de brandweer om te kunnen adviseren over (brand)veiligheid en om bij een incident passende repressieve technieken en (blus)materialen in te kunnen zetten. Ook omdat regelgeving achterblijft op de ontwikkelingen.

Maar technologische ontwikkelingen leiden ook tot meer veiligheid. Dit is vooral merkbaar in het verkeer. De auto's worden steeds veiliger en het aantal beknellingen bij verkeersongevallen met personenauto's neemt af. Dit in combinatie met veranderende medische inzichten leidt ertoe dat de brandweer steeds minder wordt ingezet om personen uit verongelukte auto's te knippen.

In het brandweervak zien we technologische ontwikkelingen die verder gaan dan de huidige innovaties. Tegelijkertijd gaan technische ontwikkelingen zo snel dat de afschrijvingstermijnen die nu gehanteerd worden wellicht verkort moeten worden, omdat anders met achterhaald materiaal en materieel gewerkt wordt. Dit heeft ook financiële gevolgen.

Een klein maar wel groeiend aantal incidenten is te ingewikkeld en te groot om op traditionele wijzen te bestrijden. Kunstmatige intelligentie (AI) biedt nieuwe kansen voor fysieke veiligheid, zoals het sneller herkennen van risico's en efficiënter inzetten van hulpdiensten. Onbemande verkenning en blussing is noodzakelijk om veiliger te werken of überhaupt nog te kunnen optreden. Real-time ondersteuning bij incidentbesluitvorming wordt onmisbaar bij de ingewikkelde incidenten. Incidenten worden realistisch beoefend in 3D-trainingswerelden. Risicobeheersing verandert door steeds meer beschikbare data en AI.

De brandweer wordt voor haar werkprocessen steeds afhankelijker van digitale informatie. Dit vergt ook iets van onze medewerkers, die steeds digitaal vaardiger zullen moeten zijn en grote hoeveelheden informatie moeten kunnen beoordelen op betrouwbaarheid en bruikbaarheid. Daarnaast werkt de brandweer in een wereld waarin steeds meer informatie razendsnel reist, wat van invloed is op de communicatie met burgers.

Technologische ontwikkelingen roepen ook ethische vragen op: kunnen en willen we alles wat technisch mogelijk is? Zo kunnen we bijvoorbeeld door AI met de hoogwerker zien wat er in gebouwen zit. Maar dat roept ook vragen over privacy op: wat is de regelgeving op dit vlak, wanneer vinden we de inzet van deze technieken aanvaardbaar en wanneer niet?

Ecologische ontwikkelingen

Door klimaatverandering wordt de brandweer in 2035 geconfronteerd met meer inzetten als gevolg van storm- en wateroverlast, en met perioden van langdurige droogte met meer en grotere natuurbranden. Dit soort calamiteiten vraagt om slagkracht en uithoudingsvermogen. Waterschaarste kan de bluswatervoorziening bemoeilijken in de toekomst. Ook kunnen het steeds intensievere gebruik van de fysieke ruimte en de verdichting van bebouwde ruimte, met

meer hoogbouw en het gebruik van nieuwe, qua brandgedrag onvoorspelbare (bouw)materialen, zorgen voor complexere brandweerinzetten.

Daarnaast komen er meer kosten voor de brandweerorganisatie doordat zij verder moet of wil verduurzamen. Zo zullen er andere eisen gesteld worden aan onze gebouwen en ons materieel en materiaal. Ook de wijze van oefenen zal veranderen, mede om de omgeving en het milieu minder te belasten.

Politiek-juridische ontwikkelingen

De lopende herziening van de Wet veiligheidsregio's zal ook voor de brandweer aanpassingen inhouden. Daarnaast speelt al sinds 2019 het dossier over de deeltijdrichtlijn. Het Nederlandse stelsel van brandweezorg strookt niet met Europese wet- en regelgeving, omdat beroepsmatige en vrijwillige brandweermensen niet gelijk beloond worden terwijl ze hetzelfde werk doen. De landelijke denkrichting voor een geaccepteerde invulling van de deeltijdrichtlijn is om te komen tot een substantieel verschil tussen vrijwilligers en beroepsmatige brandweermensen. In deze denkrichting is vrijwilligheid ook écht vrijwillig en hebben vrijwilligers geen verplichtingen. Het is nog niet goed in te schatten wat de gevolgen hiervan voor Brandweer Limburg-Noord zijn. Met name wat 'écht vrijwillig' gaat betekenen in de dagelijkse praktijk van een flitskrachtorganisatie.

Daarnaast zijn bezuinigingen door zowel rijksoverheid als gemeenten een realiteit waar brandweezorg ook in Limburg-Noord rekening mee moet blijven houden. Hoeveel (rest)risico's bestuurders en bevolking in de toekomst accepteren in de fysieke leefomgeving heeft binnen brandweezorg zowel gevolgen voor risicobeheersing als voor incidentbestrijding. Ook leidt wetgeving soms tot schijnveiligheid – wettelijke normen zijn vaak minimumnormen – waar we als brandweerorganisatie alert en kritisch op moeten blijven.

Wantrouwen richting overheid en instituties kan leiden tot verminderde samenwerking met burgers, wat de effectiviteit van hulpdiensten beïnvloedt. De brandweer geniet nu nog veel vertrouwen van burgers, maar gezien het dalende vertrouwen in de overheid en overheidsinstanties is het de vraag of dat zo blijft.

Tot slot leiden de ontwikkelingen en groeiende onzekerheden in de internationale politiek tot de behoefte aan een meer weerbare samenleving. De brandweer gaat hier hoogstwaarschijnlijk een rol in spelen maar is hier nog niet op ingericht. De scenario's waar defensie en de maatschappij zich op moet voorbereiden, hebben ook gevolgen voor de preparatie van de brandweer. Op beelden uit vrijwel alle oorlogsgebieden is een verhoogde

inzet van de brandweer zichtbaar bij aanvallen op woonwijken en industrie. Als we hier in Nederland rekening mee moeten houden, betekent dit iets voor de benodigde slagkracht en het uithoudingsvermogen van de brandweer. Daarbij komt dat wanneer ons leger in het buitenland is ingezet, een van de hoofdtaken van defensie – ondersteuning van civiele autoriteiten bij rechtshandhaving, rampenbestrijding en humanitaire hulp – onder druk komt te staan.

Maar er zijn ook andere mogelijke gevolgen. Zo kan er schaarste ontstaan aan brandweermensen wanneer mensen op andere terreinen worden ingezet. Zo kan bij een vergroting van defensiemacht (meer parate slagkracht en reservisten) de belangstelling voor het werken bij de (vrijwillige) brandweer afnemen. Plus dat defensie en de brandweer wellicht in dezelfde poel aan potentiële medewerkers/vrijwilligers vissen.

3.2 Ontwikkelingen in het brandweervakgebied

Een veranderende toekomst voor de brandweer?

In hoofdstuk 2 haalden we al kort een aantal landelijke visies, verkenningen en evaluaties uit het recente verleden aan. De rode draad in deze studies is dat de maatschappij snel verandert, dat risico's veranderen en dat de brandweer hierin mee moet bewegen. De uitdagingen worden te groot voor elk van de 25 veiligheidsregio's afzonderlijk. Risico's en crises blijven niet beperkt tot de regiogrenzen, er is een noodzaak tot bovenregionale samenwerking en landelijke slagkracht. De conclusie is dat de veiligheidsregio's zelfstandige entiteiten blijven, maar dat er meer collectiviteit en samenwerking in de brandweezorg nodig is.

Daarop hebben de RCDV en het Veiligheidsberaad tussen 2022 en 2025 belangrijke initiatieven genomen ter versterking van de brandweezorg. De grootste thema's waar de RCDV zich mee bezig houdt, worden de "grote werken" genoemd. Deze gaan over crisisbeheersing, informatievoorziening, brandweeronderwijs, toekomstbestendige brandweezorg en werkgeverschap.

Een belangrijke gebeurtenis in de landelijke doorontwikkeling van brandweezorg was een driedaagse werksessie van de RCDV in maart 2025. Tijdens deze dagen lag de focus op het versterken van de samenwerking tussen veiligheidsregio's. De werksessie werd afgesloten met het ondertekenen van het *Pact van Noordwijk* – een gezamenlijke ambitie van de veiligheidsregio's en het NIPV om samen te werken aan onder andere de volgende thema's:

- **Toekomstbestendige brandweezorg**

Maatschappelijke veranderingen en veranderende risico's vragen om versterking van

de slagkracht, betere samenwerking en borging van inzetbaarheid en betaalbaarheid. Een flexibel, adaptief brandweerstelsel is het doel.

- **Onderwijsstelsel van de toekomst**

Een robuust en eigentijds opleidingsstelsel, waar de kernwaarden wendbaarheid, ontwikkelkracht en eigenaarschap leidend zijn. Het onderwijs moet niet alleen beter, maar ook efficiënter worden ingericht met ruimte voor flexibiliteit.

- **Brandrisicobeheersing**

Bovenregionale beleidsadvisering om de adviesrol van de brandweer te versterken en te professionaliseren.

- **Informatievoorziening**

Een gezamenlijke aanpak om de informatievoorziening en de technische architectuur toekomstbestendig in te richten.

De urgentie voor samenwerking werd benadrukt door een verzoek van de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid. Op 1 oktober 2024 vroeg hij de veiligheidsregio's via het Veiligheidsberaad om de organisatie van collectieve brandweezorg te versnellen. Aanleiding hiervoor zijn de toenemende en veranderende risico's die steeds meer vragen van de brandweer en de veiligheidsregio's als geheel. Als reactie op dit verzoek heeft de RCDV in mei en juni 2025 een samenwerkingsagenda vastgesteld.

Op 16 maart 2026 heeft het Veiligheidsberaad de uitgangspunten voor de bovenregionale samenwerking vastgesteld en heeft ingestemd met twee bestuurlijke opdrachten aan de voorzitters RCDV. De eerste opdracht is het uitwerken van een voorstel voor één geïntegreerde Bestuursagenda 2027–2030 met thema's waarop intensievere samenwerking gewenst is, zodat bestuurlijke sturing en ambtelijke uitvoering structureel op elkaar aansluiten. De tweede opdracht gaat over het inrichten van een bovenregionaal samenwerkingsmodel binnen de bestaande wet- en regelgeving.

Daarnaast heeft de Minister van Veiligheid en Justitie de veiligheidsregio's in juli 2025 aangemerkt als vitale organisaties. Voor de brandweer betekent dit dat de continuïteit en weerbaarheid van de wettelijke repressieve taken moet worden geborgd, evenals de uitoefening van de meldkamerfunctie brandweer. De landelijke ontwikkelingen in brandweezorg gaan gestaag naar een brandweerstelsel met uniforme wet- en regelgeving en naadloze bovenregionale en landelijke samenwerking in de hele keten, van risicobeheersing en -advisering, informatiegestuurd werken, meldkamer, brandweeronderwijs, tot paraatheid,

slagkracht, en operationele samenwerking. Het versterken van de weerbare samenleving komt daar mogelijk nog bij.

Recente regionale incidenten met impact op beleidsvorming

Natuurbranden 2020, 2022 en 2025

Op 20 april 2020 braken in het Meinweggebied en in de Deurnese Peel twee zeer grote natuurbranden vrijwel gelijktijdig uit. De branden waren lastig te bestrijden, laaiden telkens op en vergden gedurende langere tijd een enorme inzet van de brandweer in Nederland en van Duitse en Belgische korpsen. Chinook-helikopters van Defensie ondersteunden de brandweer. Na afloop werd geconstateerd dat natuurbranden meer slagkracht en uithoudingsvermogen vergen dan voorheen. Maar ook dat versneld aandacht nodig is voor natuurbrandbeheersing. Naar aanleiding van deze branden is mede op initiatief van Brandweer Limburg-Noord door de zes zuidelijkste regio's een tweede handcrew, een team gespecialiseerd in natuurbrandbestrijding, opgericht in Nederland.

In augustus 2022 duurde het blussen van een grote natuurbrand vele dagen. De brand brak uit in het natuurgebied de Mariapeel, op de grens tussen Noord-Brabant en Limburg. Tijdens de brand werden brandweerauto's uit beide provincies ingezet.

In april 2025 woedden er diverse bos- en heidebranden. In Budel, letterlijk op de grens tussen Limburg en Noord-Brabant, was sprake van een bosbrand met een brandweerinzet waarin vele pelotons, specialistische en ondersteunende eenheden betrokken waren.

Op 7 april 2025 ontstond een brand in het Meinweggebied die zich in korte tijd ontwikkelde tot een zeer grote brand. Door een snelle opschaling en grote inzet van de Nederlandse en Duitse brandweer kon verdere uitbreiding worden voorkomen. Uit de evaluatie van de brand blijkt dat Brandweer Limburg-Noord doeltreffend is in het voorkomen van uitbreiding en het inzetten op een stoplijn maar niet de adequate uitrusting heeft voor de nablusfase. Dit wordt gecompenseerd met zware fysieke inspanningen.

Brand Jysk (Horst) en zeer grote brand VidaXL (Venlo) 2025

Op 7 mei 2025 woedde in Horst een enorme brand in een pand met meerdere bedrijven. Op 15 juni 2025 werd onze regio geconfronteerd met een zeer grote brand bij VidaXL in Venlo.

Specifiek bij de brand bij VidaXL bleek de behoefte aan realtime informatieondersteuning door overheids- maar ook door private partijen. Een operationeel centrum (OC) kan hierin ondersteuning bieden.

Deze branden zijn voorbeelden van incidenten die niet meer opgelost kunnen worden door alleen basiseenheden in te zetten. Ze zijn té groot, té complex of té gevaarlijk. Uit alle analyses blijkt dat we in de toekomst steeds meer incidenten krijgen waarbij het voor de basiseenheid te gevaarlijk is om op te treden, of die meer expertise en/of slagkracht vragen.

Brand op dak van flat in Roermond 2024

Op 2 mei 2024 breekt brand uit op het dak van een 11 verdiepingen en 44 appartementen tellend flatgebouw op het Kazerneplein in Roermond. Op het moment dat de brandweerteams het dak betreden, ontploft een gasfles. Brandweermensen ontsnappen ternauwernood aan de dood en twee collega's raken gewond. Tijdens en na afloop van dit incident is veel aandacht besteed aan de nazorg van onze mensen. Ook is een leerfilm gemaakt over wat een dergelijke brandweerinzet met onze mensen én het thuisfront doet.

Woningbrand met slachtoffers in Roermond 2025

Bij een ernstige woningbrand aan de Plutolaan in Roermond op 2 september 2025 zijn een moeder en haar zoon om het leven gekomen en is een andere zoon zwaargewond geraakt. Deze brand bracht bij veel brandweermensen herinneringen boven aan de woningbrand op de Jupiterstraat in 2002 waarbij zes kinderen om het leven kwamen. Na deze brand volgde een intensief nazorgtraject waarbij het Team Collegiale Ondersteuning en onze bedrijfspsycholoog zijn ingeschakeld.

Het geestelijk en lichamelijk vitaal houden van collega's krijgt steeds meer aandacht en dit soort incidenten tonen aan dat dit nodig is. We hebben de afgelopen jaren, onder andere naar aanleiding van meer landelijke aandacht voor PTSS, geïnvesteerd in het verder verbeteren van de nazorg voor medewerkers. Een aantal landelijk bekende casussen van grensoverschrijdend gedrag heeft ervoor gezorgd dat we ook in onze regio veel aandacht hebben besteed aan sociale veiligheid. Dit alles hebben we verankerd in beleid rondom *Brandweerbaarheid*.

3.3 Conclusie: de context waarin de brandweer zich ontwikkelt

De wereld verandert in hoog tempo – en dat heeft directe impact op het werk van de brandweer. Nieuwe technologische en maatschappelijke ontwikkelingen zorgen voor andere risico's en incidenten. Denk aan risico's rondom de energietransitie, incidenten door klimaatverandering en digitale verstoringen. Tegelijkertijd blijven de klassieke incidenten, zoals woningbranden en verkeersongevallen, onverminderd voorkomen.

We zien een duidelijke verschuiving: naast de plotselinge, 'klassieke' rampen ontstaan langdurige, maatschappelijke crises. De coronapandemie liet zien hoe ingrijpend zulke crises kunnen zijn. Het besef groeit dat we de weerbaarheid van onze samenleving versneld moeten versterken, willen we toekomstige schokken kunnen opvangen. De kans op langdurige stroomuitval of een landelijke black-out wordt als waarschijnlijk ingeschat. Het is niet meer ondenkbaar dat Nederland betrokken raakt bij een gewapend conflict.

De nadruk op maatschappelijke veerkracht en weerbaarheid betekenen een veranderende rol voor de brandweer. We weten inmiddels hoe belangrijk veerkracht is – zowel in de maatschappij als in organisaties. Maar juist de voorwaarden die veerkracht mogelijk maken, staan onder druk. Vertrouwen in elkaar en in de overheid neemt af. Verbondenheid en sociale cohesie brokkelen af. En dat terwijl we die onderlinge verbindingen juist zo hard nodig hebben om de uitdagingen van morgen samen aan te kunnen. In onze snel veranderende omgeving is het cruciaal dat de brandweer goed in verbinding blijft staan met medewerkers, posten en lokaal bestuur. Zo blijft de brandweer zichtbaar en goed verankerd in de gemeenschap.

Landelijk ligt de nadruk op het steeds meer bovenregionaal organiseren van brandweezorg, maar wel met ruimte voor lokaal en regionaal maatwerk. De Veiligheidsregio's zijn recent aangemerkt als vitale organisaties. Dit houdt in dat de brandweer de continuïteit van repressieve taken en de meldkamerfunctie moet borgen.

Deze veranderende werkelijkheid vraagt om een herpositionering van de brandweer. Met name voor hoe we de brandweezorg organiseren en voor de inhoudelijke ontwikkeling van het vak. Op veruit de meeste van bovenstaande ontwikkelingen heeft de brandweer nauwelijks invloed. Dat betekent dat we onze organisatie zo moeten inrichten dat we goed met de gegeven ontwikkelingen kunnen omgaan. Die ontwikkelingen betreffen de hele veiligheidsketen, waardoor samenwerking binnen de brandweerorganisatie nóg belangrijker wordt.

Een veranderende wereld zorgt ook voor een verschuiving in wat we van onze (vaak vrijwillige) medewerkers vragen. En als we brandweezorg anders moeten organiseren om de uitdagingen waar we voor staan aan te kunnen, vraagt dit ook leiderschap dat in staat is om deze beweging te blijven sturen. Dat legt extra druk op onze organisatie, zeker nu de risico's toenemen en de complexiteit van het werk richting 2035 verder groeit.

4. Visie brandweer in 2035

In dit hoofdstuk beschrijven we de brandweer Limburg-Noord in 2035 en benoemen we vijf strategische thema's die richting geven aan de beleidsontwikkeling tot 2035.

4.1 Vooruitkijken met vertrouwen

Stel je voor: het is 2035. De wereld om ons heen is veranderd. Technologie is overal, het klimaat stelt ons op de proef, en de samenleving is complexer dan ooit. Midden in die wereld staat een organisatie die zich heeft aangepast, is gegroeid en haar plek heeft versterkt: Brandweer Limburg-Noord.

Onze mensen vormen de basis

Meer dan voorheen hebben we aandacht voor de menskant van ons werk. De brandweer beschikt over een gedifferentieerd potentieel aan medewerkers. Van generalisten tot hoogwaardige specialisten, van vrijwillers tot vrijwilligers en beroepskrachten. Dit vraagt ook ander leiderschap. Daarnaast maakt de brandweer gebruik van nieuwe typen vrijwilligers en van het potentieel in de samenleving. Niet alleen voor nieuwe taken of bij grotere inzetten zoals hoogwater of natuurbranden, maar ook voor onder andere Brandveilig Leven of het bemensen van een team digitale verkenning.

Een nieuw onderwijsstelsel met ingebouwde flexibiliteit is geïmplementeerd. Een hogere uitstroom en instroom van vrijwilligers en beroepskrachten noodzaakt ons om brandweermensen sneller en slimmer op te leiden. Het vakbekwaam worden en blijven is veel meer één geworden en maakt gebruik van moderne oefenmiddelen. We kijken anders naar ervaring en competenties om doorstroom binnen de organisatie te bevorderen.

Door de aanhoudende krappe arbeidsmarkt is er een grote druk op de werving en het behoud van brandweerpersoneel. Om medewerkers te vinden en binden, moet een grote inspanning worden geleverd. Er is tussen de veiligheidsregio's een gezamenlijke visie op werkgeverschap om een aantrekkelijk en onderscheidend werkgever te zijn. Het belang is groot: onze medewerkers vormen de basis van wat wij doen en maken het verschil.

Samenwerking is een voorwaarde

Er is een naadloze samenwerking binnen Brandweer Limburg-Noord gerealiseerd. De samenwerking met crisisbeheersing is intensief en vanzelfsprekend. De uitdagingen in slagkracht en specialistische kennis zijn zodanig dat in 2035 sprake is van een landelijke collectiviteit in de brandweezorg en bovenregionale en internationale samenwerking. Deskundigheid en specialismen zijn verdeeld tussen de regio's.

De meldkamerfunctie is ontwikkeld tot een operationeel centrum. Realtime informatievoorziening is de spil van het werk in de meldkamerfunctie van de veiligheidsregio, voor zowel de brandweer als de crisisbeheersing. Coördinatie van de inzet vindt primair vanuit het operationeel centrum plaats totdat het besluit valt dit op locatie van het incident over te nemen. Bij bijzondere incidenten en grootschalig optreden biedt het operationeel centrum inhoudelijke expertise en ondersteuning op afstand.

Het beheersen van risico's

Het belang van het beheersen van risico's is nog meer gegroeid en de rol van de brandweer als adviseur en deskundige is erg belangrijk. Er is sprake van een verbeterde wettelijke borging van de (advies)positie van de brandweer. Op het gebied van brandveiligheid zijn brandpreventie en brandbestrijding onlosmakelijk met elkaar verbonden, als het ware één vakgebied. Er wordt risicogericht gewerkt en continu kennis over (nieuwe) risico's gedeeld. De kennis over complexe en hoog-specialistische brandveiligheidsvraagstukken is groot, onder andere door landelijke expertgroepen. Brandveilig Leven benadert verschillende doelgroepen en risicogroepen.

Slagkracht en uithoudingsvermogen

De brandweer wordt geconfronteerd met een toename van grootschalige en langdurige incidenten en crises. De slagkracht en het uithoudingsvermogen van Brandweer Limburg-Noord is in 2035 hierop afgestemd. Om voldoende slagkracht te kunnen genereren in een tijdvak met personele krapte, zijn repressieve concepten ontwikkeld waarvoor minder brandweermensen nodig zijn. Er is sprake van een landelijke operationele samenwerkingsstructuur, die onder andere bestaat uit een landelijk risicoprofiel, een landelijk dekkingsplan, een gezamenlijk georganiseerde en gegarandeerde landelijke slagkracht en een landelijk operationeel centrum. Ook is sprake van intensieve samenwerking met België en Duitsland.

De brandweer en een weerbare samenleving

Brandweer Limburg-Noord blijft een grotendeels vrijwillige organisatie. Daar waar de beschikbaarheid van vrijwilligers is afgenomen, is sprake van een beroepsmatige schil om de flitsslagkracht te borgen. De brandweerposten zijn gedurende langere tijd zelfvoorzienend zodat de continuïteit niet in gevaar komt bij bijvoorbeeld grotere en langdurige stroomuitval. Weerbaarheid vraagt om een sterke basisbrandweezorg; de fijnmazigheid van het netwerk van brandweerposten en bemensing vanuit de lokale gemeenschap, maakt dat de brandweer midden in de maatschappij staat en bijdraagt aan de weerbaarheid ervan. Vanuit deze lokale verankering blijft de brandweer Limburg-Noord inzetbaar bij leefbaarheidsvraagstukken of de

weerbare samenleving. Denk hierbij aan afhijzen van patiënten, het bestrijden van de gevolgen van noodweer en het bezetten van coördinerende noodsteunpunten.

Adaptief door kennis en technologie

Om effectief, veilig, duurzaam en slim te werken én om het gebrek aan menskracht op te vangen, is adaptief vermogen en meegaan in technologische ontwikkelingen vanzelfsprekend. Kunstmatige intelligentie, onbemande systemen voor verkenning en blussing, realtime ondersteuning bij besluitvorming en 3D-trainingswerelden zijn belangrijk in het veiligheidsdomein van 2035. In de hele veiligheidsketen - van risicobeheersing tot nazorg - zien we digitalisering en data-gedreven en informatiegestuurd en risicogericht werken.

Een wendbare brandweer

De brandweer anno 2035 moet ingericht zijn om in de hele veiligheidsketen snel te schakelen tussen kleine, grote of complexe taken en uitdagingen. En daarnaast om in alle schakels van de veiligheidsketen deskundigheid, slagkracht en uithoudingsvermogen te organiseren. Dit in een tijd met een afnemende verbondenheid in de maatschappij, een aanhoudend krappe arbeidsmarkt met grote druk op de werving van brandweerpersoneel én met brandweervrijwilligers die minder tijd en ruimte hebben voor de brandweer dan hun voorgangers.

Het is niet mogelijk om alle toekomstige risico's volledig af te dekken. Daarom is het nodig dat de besturen van de Veiligheidsregio's aangeven waarop de brandweer zich moet voorbereiden.

4.2 Strategische thema's

Op basis van dit toekomstbeeld zijn vijf strategische thema's geformuleerd die richting geven aan de beleidsontwikkeling tot 2035. Dit zijn:

1. De mens, leiderschap en organisatieontwikkeling;
2. Samenwerking;
3. Kennis, technologie en informatiegestuurd werken;
4. Maatschappelijke opgaven en taakopvatting;
5. Adaptief vermogen.

Deze vijf thema's komen voort uit onze analyse van trends en ontwikkelingen zoals wij die nu, in 2025, zien. Tegelijkertijd zijn deze thema's overlappend met de pijlers uit het beleidsplan

VRLN¹⁵ en met de landelijke toekomstverkenning van het NIPV¹⁶. Onderstaand geven we een korte toelichting op deze thema's, met per thema de belangrijkste vragen die deze oproepen.

Thema 1: De mens, leiderschap en organisatieontwikkeling

Dit thema loopt als rode draad door alle andere thema's heen. Want: de mensen binnen de brandweer vormen het fundament van de organisatie. In 2035 is er een landelijke visie op goed en aantrekkelijk werkgeverschap, gericht op het aantrekken en behouden van talent. Duurzame inzetbaarheid, mentale weerbaarheid en moderne leiderschapsvormen staan centraal. De organisatie beweegt mee met maatschappelijke veranderingen. Vrijwilligheid wordt opnieuw vormgegeven, passend bij de Europese deeltijdrichtlijn en de wensen van nieuwe generaties. We zijn realistisch in wat we vragen van medewerkers en gaan niet langer op zoek naar 'het schaap met zes poten'. Leiderschap is gedeeld, dienend en verbindend – met specifieke aandacht voor het aansturen van vrijwilligers.

Drie hoofdvragen bij dit thema:

- 1. Hoe zorgen we voor een wendbare en toekomstbestendige organisatie, waarin medewerkers en vrijwilligers zich kunnen ontwikkelen en meebewegen met veranderende eisen, zoals bredere digitale vaardigheden en andere inzetvormen?*
- 2. Hoe geven we invulling aan modern leiderschap en aantrekkelijk werkgeverschap, zodat we talent aantrekken, behouden en duurzaam inzetbaar houden in een dynamische omgeving?*
- 3. Hoe herijken we het concept van vrijwilligheid binnen de brandweer, zodat het aansluit bij maatschappelijke veranderingen, Europese regelgeving en de behoeften van nieuwe generaties vrijwilligers?*

Thema 2: Samenwerking

Samenwerken is in de eerste plaats mensenwerk. Om hier voldoende tijd aan te kunnen besteden en om dit niet te kwetsbaar te organiseren (door het van één of enkele personen af te laten hangen), moeten we beschikken over voldoende en gekwalificeerde mensen. Samenwerking binnen de veiligheidsketen is in 2035 vanzelfsprekend en intensief – zowel tussen de verschillende afdelingen van Brandweertzorg als met Crisisbeheersing. Brandpreventie en brandbestrijding zijn geïntegreerd tot één vakgebied. Specialistische kennis is geborgd via landelijke expertgroepen en wordt breed gedeeld binnen de keten. De meldkamer is doorontwikkeld tot een operationeel centrum dat ondersteuning biedt bij grootschalige incidenten. De brandweer werkt bovenregionaal, landelijk en internationaal samen en deelt expertise en middelen om uitdagingen in slagkracht het hoofd te bieden.

¹⁵ De vijf pijlers uit het beleidsplan VRLN (2024) zijn: interne continuïteit, relatie met inwoners, grenzeloze samenwerking, informatie en technologie, en adaptief vermogen.

¹⁶ De vijf strategische thema's uit de landelijke toekomstverkenning van het NIPV (2022) zijn: (1) maatschappelijke opgave en breedte van de taakopvatting, (2) samenwerking, professioneel gezag en positie in de keten, netwerken en ecosystemen, (3) veerkracht, weerbaarheid, wendbaarheid, stimuleren en organiseren, (4) kennis, innovatie, (datagedreven) technologie, en (5) goed werkgeverschap, leiderschap, duurzaam en inclusief.

Drie hoofdvragen bij dit thema:

- 1. Hoe versterken we de samenwerking binnen de veiligheidsketen, inclusief crisisbeheersing, en hoe brengen we risicobeheersing en incidentbestrijding dichterbij elkaar?*
- 2. Hoe bereiden we ons voor op intensievere samenwerking met de meldkamerfunctie, met bovenregionale partners en in landelijke structuren, en welke rol willen we daarin vervullen als regio?*
- 3. Hoe benutten we bestaande netwerken en welke aanvullende samenwerkingsverbanden zijn nodig om onze strategische positie te versterken?*

Thema 3: Kennis, technologie en informatiegestuurd werken

De brandweer van 2035 opereert in een complexe omgeving. Om effectief, veilig, duurzaam en slim te blijven opereren én om het gebrek aan menskracht op te vangen, is in de hele veiligheidsketen innovatiekracht nodig. Om adequaat te kunnen handelen is actuele kennis, betrouwbare informatie en technologische ondersteuning essentieel. Al zal hier een grote rol in gaan spelen, van ondersteunend naar steeds meer autonoom beslissend. De organisatie werkt datagedreven en risicogericht, met stuurinformatie die beschikbaar is voor zowel de brandweer als haar partners. Digitale vaardigheden worden een kerncompetentie, en de balans tussen technologische vooruitgang en een behapbare basis blijft een aandachtspunt.

Drie hoofdvragen bij dit thema:

- 1. Hoe bepalen we als brandweer waar we op inzetten als het gaat om technologische innovatie, en hoe zorgen we dat dit aansluit bij onze digitale strategie én bij de behoeften van onze organisatie en vrijwilligers en tevens voldoet aan Nederlandse en Europese wetgeving?*
- 2. Hoe organiseren we kennisontwikkeling, -deling en -toepassing over afdelingen heen, zodat we in de hele veiligheidsketen beter gebruik maken van elkaars kennis? Hoe zorgen we dat informatiegestuurd en datagedreven werken duurzaam verankerd raakt in onze organisatie?*
- 3. Wat vragen technologische en digitale ontwikkelingen van onze medewerkers, hoe sluiten we aan bij nieuwe én oudere generaties, en hoe zorgen we dat medewerkers beschikken over de juiste vaardigheden om informatie en technologie effectief en veilig te gebruiken?*

Thema 4: Maatschappelijke opgaven en taakopvatting

Wij hebben weinig invloed op welke maatschappelijke opgaven er de komende jaren op ons afkomen. We zien ook dat niet alle toekomstige risico's volledig afgedekt kunnen worden: niet alles is maakbaar, planbaar en beheersbaar. Tegelijkertijd wordt er wel van ons verwacht dat we er staan. Nieuwe maatschappelijke opgaven hebben ook invloed op welke mensen we bij de brandweer nodig hebben – niet alleen technisch onderlegde mensen, maar ook mensen met andere vaardigheden hebben we hard nodig. De brandweer blijft in 2035 een grotendeels vrijwillige organisatie die stevig verankerd is in de samenleving. De fijnmazige structuur van posten, de inzet van lokale vrijwilligers en intensieve samenwerking met gemeenten en maatschappelijke partners zorgen voor zichtbaarheid en betrokkenheid. De brandweer levert een bijdrage aan maatschappelijke weerbaarheid en leefbaarheid – bijvoorbeeld via

coördinerende noodsteunpunten, hulp bij noodweer of het ondersteunen van andere hulpdiensten. De organisatie is flexibel ingericht om te kunnen reageren op langdurige en grootschalige crises. Burgerhulp is ingebed in de organisatie, waarbij bepaalde brandweertaken ook worden vervuld door burgers en andere maatschappelijke krachten.

Drie hoofdvragen bij dit thema:

- 1. Hoe organiseren we de brandweezorg zodanig dat we flexibel en adequaat kunnen inspelen op nieuwe en onvoorziene maatschappelijke opgaven, zoals nieuwe risico's door technologie, klimaatgerelateerde incidenten en andere veranderende hulpvragen?*
- 2. Hoe realiseren we richting 2035 de benodigde slagkracht en uithoudingsvermogen van onze organisatie om langdurige en grootschalige inzetten – zoals bij natuurbranden en noodweer – effectief te kunnen uitvoeren?*
- 3. Hoe versterken we onze maatschappelijke verbinding en vergroten we de betrokkenheid van burgers, vrijwilligers en verschillende doelgroepen in een veranderende samenleving?*

Thema 5: Adaptief vermogen

Adaptief vermogen is het resultaat van alle voorgaande thema's: als die op orde zijn, zijn we in staat om in te spelen op nieuwe, onverwachte ontwikkelingen. Ongetwijfeld staan ons de komende jaren nieuwe uitdagingen te wachten, ontwikkelingen die we nu niet kunnen overzien of niet zien aankomen. Het vermogen om te anticiperen op onvoorziene ontwikkelingen is essentieel voor de toekomstbestendigheid van de brandweezorg. Adaptief vermogen is meer dan flexibiliteit; een eigenschap waar de brandweer in warme situaties in uitblinkt. Dit betekent dat we bekende patronen durven loslaten en dingen gaan doen die soms ongemakkelijk en onzeker voelen; dit vraagt iets van onze mensen. Adaptief vermogen vraagt ook om een lerende organisatie, waarin processen continu worden geëvalueerd en verbeterd. Zo kunnen we snel inspelen op nieuwe ontwikkelingen.

Hoofdvragen bij dit thema:

- 1. Hoe zorgen we voor genoeg capaciteit, flexibiliteit en lef om ons adaptief vermogen verder vorm te geven?*
- 2. Hoe versterken we ons lerend vermogen? Hoe leren we van projecten, hoe verbeteren we lopende processen, hoe gaan we om met pilots en hoe vieren we successen?*

5. Vervolgstappen

Meerjarenagenda Brandweezorg

De visie zal vertaald worden naar een meerjarenagenda: een concretisering van de visie en een meerjarig uitvoeringsprogramma. Hierbij zullen ook de uitkomsten van de bestuurlijke discussie rondom de maakbaarheid van de samenleving worden meegenomen. Dit alles zal in nauwe samenwerking met het MT Brandweezorg en de afdelingen gebeuren. De meerjarenagenda wordt indien nodig ook gevoed door de landelijke 'grote werken' en andere landelijke ontwikkelingen.

Relatie met het beleidsplan VRLN 2024-2027

De visie sluit aan op het beleidsplan 2024-2027. De pijlers uit het beleidsplan komen terug in deze visie; we bouwen hierop voort en geven de pijlers een concrete invulling aan de hand van bevindingen uit deze visie.

Relatie met het beleidsplan VRLN 2028-2031

De voorliggende visie, die periodiek wordt geactualiseerd, zal input leveren voor het nieuwe beleidsplan van de VRLN.

Beleidsrisico's

De toekomstanalyse schetst een beeld van een brandweer die voor grote uitdagingen komt te staan. In de hele veiligheidsketen lijkt versterking nodig in de vorm van menskracht, expertise, slagkracht, innovatie, samenwerking. Hiervoor kan tot 2035 nieuwe of aanvullende bestuurlijke besluitvorming nodig zijn over het afdekken van risico's, over de kosten en wie deze kosten gaat dragen, het Rijk en/of de Veiligheidsregio's.

De bovenregionale en landelijke samenwerking door 25 zelfstandige veiligheidsregio's betekent dat het gezamenlijk belang soms of zelfs regelmatig prevaleert boven het belang van individuele veiligheidsregio's. Dit kan leiden tot vragen over de financiering en de governance van de veiligheidsregio's.

Bijlagen

Bijlage 1: DESTEP analyse

Hieronder is gewerkt conform de DESTEP-methode: een checklist voor het in kaart brengen van trends en ontwikkelingen in de samenleving, waar bij de strategiebepaling rekening mee moet worden gehouden.

Demografie

Hierbij gaat het om demografische ontwikkelingen die de strategische fit en daarmee de continuïteit van de organisatie gaan beïnvloeden.

- **Dubbele vergrijzing en ontgroening.** Méér ouderen en oudere ouderen, plus in verhouding minder jongeren. Veranderend zorglandschap en meer zelfstandig wonende kwetsbare groepen.
- **Krimp- en groeiregio's.** Limburg-Noord laat in de prognoses (lichte) krimp zien, maar er zijn ook gemeentes in de regio die groeien, met name Roermond.¹⁷
- **Verdunning huishoudens:** meer eenpersoonshuishoudens.
- **Spanning op woningmarkt.** Dit geeft ook uitdagingen in huisvesting (arbeids)migranten.
- **Meer immigratie dan emigratie.** Dat betekent meer culturele diversiteit.
- **Generatie Z (1997-2012)** en in de toekomst Alpha stellen andere eisen aan werk. Zij willen bv. meer betekenisvol werk, een betere balans werk-privé, en hechten veel waarde aan diversiteit en inclusie.

Economie

Ontwikkelingen rondom globalisering, productie en arbeidsmarkt.

- (Dreigende) **handelsoorlog** en de gevolgen daarvan. Zoals bv. getroffen bedrijven in NL, dumping producten uit China in EU.
- **Onzekere economische vooruitzichten**, recessie is mogelijk.
- **Oorlogseconomie**, grote investeringen in defensie en aanverwante sectoren (bv. infrastructuur).
- **Kwetsbaarheid productie en logistieke ketens.** Globalisering maakt afhankelijk van andere staten, beweging naar 'made in EU'.
- Meer en grotere **distributiecentra** langs grote snelwegen, al neemt de weerstand ertegen toe.
- **Inflatie** in Nederland, is hoger dan EU-gemiddelde.

¹⁷ [Bevolkingsontwikkeling - PBL/CBS Regionale bevolkings- en huishoudensprognose 2022–2050 | CBS](#)

- **Krappe arbeidsmarkt.** Krimpende beroepsbevolking, tekorten aan arbeidskrachten in allerlei sectoren, veranderende/verdwijnende functies door AI, meer nadruk op duurzame inzetbaarheid, hybride werken.
- Meer mensen hebben **moeite met rondkomen.** Flexibele arbeidsmarkt, inkomensonzekerheid, inflatie, groeiende inkomensongelijkheid.

Sociaal-cultureel

Hier gaat het om de sociale en culturele verschuivingen in de samenleving als geheel.

- **Vrijwilligerswerk verandert**, wordt flexibeler. De traditionele vrijwilliger die zich jarenlang voor dezelfde organisatie inzet wordt steeds zeldzamer. Vrijwilligerswerk is vaker flexibel en incidenteel.
- Stijgende zorgvraag, veel **mantelzorgers**, die minder tijd beschikbaar hebben voor andere taken/vrijwilligerswerk.
- **Burgerkracht** en burgerinitiatieven, gemeenschapsgevoel. Denk aan burgerhulpverlening (bv. AED), maar ook burgers die zelf onderzoek doen naar vervuilende industrie (Tata Steel), burgers die rechtszaken aanspannen tegen de overheid om hun leefomgeving te verbeteren (Ielieteler Sevenum), of burgers die zichzelf organiseren rondom maatschappelijke weerbaarheid¹⁸.
- **Veiligheidsbeleving** burgers: gunstige trend in onveiligheidsgevoelens maar wel weer toename in meest recente jaren.
- **Professionalisering (drugs)criminaliteit**, bijvoorbeeld door criminele inlichtingendiensten, ondermijning.
- **Terrorismedreiging** is substantieel, door rechts-extremisme en jihadisme.
- **Vrijstaten**: plekken met weinig/geen toezicht bv. bij huisvesting arbeidsmigranten, toenemend aantal daklozen, soevereinen die de overheid niet erkennen.
- **Polarisering & bubbels**: bevolkingsgroepen die elkaar niet kennen of tegenover elkaar staan.
- Importeren **conflicten uit andere landen**: conflict Gaza, Eritreeërs, etc.
- **Oorlogsdreiging.** Russische sabotageacties zoals kapotgetrokken communicatiekabels in de Oostzee, verstoringen gps-verkeer in Europese luchtruim, pogingen tot ontwrichting militaire bases in Duitsland, drones boven luchthavens. Maar ook Russische militaire dreiging aan NAVO-grens en cyberdreiging van o.a. Rusland en China.
- Groter beroep op **zelfredzaamheid** bevolking, bv. noodpakket.
- Meer en grootschaliger **evenementen**.

¹⁸ Hoe kan er snel een nood-apotheek worden opgezet? Burgerinitiatieven bereiden zich voor: 'Voor een crisis heb je geen oorlog nodig'. NRC, 7-5-25.

Technologie

Welke technologische ontwikkelingen zijn er binnen en buiten onze branche die invloed hebben op onze organisatie?

- **AI en robotisering:** AI wordt op steeds meer plekken ingezet en neemt werkzaamheden over. Werk verandert en functies worden overbodig. De betrouwbaarheid (hallucineren) en beperkingen van AI blijven een aandachtspunt, net als de bronnen waaruit het put (auteursrecht, privacy).
- **Informatiesamenleving:** internet behoort tot de vitale infrastructuur. Sociale media spelen een cruciale rol in het leven van mensen en in hun informatievoorziening, waardoor informatie wel heel snel reist, maar niet altijd even betrouwbaar is (informatiefuik). Voor mensen die niet meekunnen in de digitale ontwikkelingen wordt meedoen in de maatschappij steeds moeilijker.
- **Toenemende afhankelijkheid en kwetsbaarheid vitale infrastructuur:** grootschalige stroomuitval of uitval van internet of telefonie zijn reële scenario's. Grote afhankelijkheid van VS voor IT-diensten en betalingsverkeer. Cyberoorlogsvoering en online criminaliteit kunnen door hacks en het verspreiden van desinformatie en deepfakes de feiten en het vertrouwen in de overheid onder druk zetten en maatschappij-ontwrichtend werken.
- **Nieuwe energiebronnen:** voertuigen die rijden op alternatieve energiebronnen, laadpalen op allerlei plekken in de openbare ruimte. Woningen met zonnepanelen en batterijen voor energieopslag, veel apparaten met oplaadbare batterijen aanwezig in elke woning. Maar ook nieuwe bouwtechnieken die in woningen worden toegepast. Industrie en bedrijven die draaien op alternatieve energiebronnen, zonneparken, bouw waterstoffabrieken en transportleidingen, grootschalige CO2 opslag, kleine kerncentrales.
- **Veiligere voertuigen:** voertuigen hebben steeds meer veiligheidssystemen en worden steeds veiliger voor de bestuurder. Uiterlijk 2030 worden de maximum snelheden in de bebouwde kom verlaagd tot max. 30 km/u.
- **Technologische ontwikkelingen brandweervak:** Brandweer Limburg-Noord gebruikt nu al veel technische innovaties om efficiënter, veiliger en effectiever op te treden. Denk hierbij aan drones, blusrobots, onderwaterrobots, GIS en real time data. De technologische ontwikkelingen gaan snel en richting 2035 verwachten we te werken met innovaties als:
 - Real-time ondersteuning bij incidentbesluitvorming.
 - Automatische inzetvoorstellen op basis van scenarioherkenning.
 - Zelfrijdende verkenningsvoertuigen of blusrobots.
 - Robothonden of drones die zelfstandig zoeken naar slachtoffers in ingestorte gebouwen.

- Helmen met real-time datadisplay (augmented reality) en communicatie met teamleden en drones.
- Gebruik van big data en modellen om risico's per wijk, gebouw of gebruiker te voorspellen.
- AI-gestuurde risicoprofielen op basis van historische data en omgevingsensoren.
- Advisering risicobeheersing op basis van 3D-projecties.
- Dynamisch inzetten van voorlichting, inspecties en preventiemaatregelen.
- Volledig elektrisch of waterstof aangedreven brandweervoertuigen.
- 3D-trainingswerelden waarin realistische incidenten worden geoefend, inclusief teamwerk en besluitvorming.
- Trainingen op afstand via VR-headsets.

Ecologie

De invloed van onze leefomgeving en het milieu op de strategische keuzes van onze organisatie:

- **Klimaatverandering:** verdroging, opwarming, afkoeling is ook mogelijk, meer stormen, meer extreem weer. Grote onzekerheid over snelheid en richting ontwikkelingen. Groeiende bewustwording omtrent natuurbranden.
- **Stikstofproblematiek:** intensieve veehouderij, maar ook industrie, verkeer en luchtvaart stoten te veel stikstof uit. Eén van de oplossingen om de stikstofuitstoot omlaag te brengen is uitkoop van boerenbedrijven. Dit heeft gevolgen voor het buitengebied (leegstand/criminaliteit).
- Meer aandacht voor **vervuiling** (door bv. PFAS), en voor wat de stapeling/combinatie van zorgwekkende stoffen die de industrie uitstoot betekent voor milieu en gezondheid.
- **Drinkwaterschaarste** en zorgen om waterkwaliteit oppervlaktewater (voldoet niet aan EU-richtlijnen).
- Afname **biodiversiteit**.
- Opkomen **nieuwe infectieziekten** en plagen (vogelgriep komt steeds vaker voor bij zoogdieren).
- **Strijd om fysieke ruimte:** wonen, natuur, infrastructuur, boerenbedrijven, industrie, energieopwekking op een klein oppervlak, verdere verdichting bebouwde ruimte, drukte op de wegen.
- **Milieuzones** in steden.

Politiek-juridisch ontwikkelingen

Wat zijn de politieke en juridische beleidsontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de brandweerorganisatie?

- **Herziening Wet veiligheidsregio's:** eerste tranche wetgevingstraject (gestart in 2023) gaat in 2025 naar de Raad van State, met daarin o.a. een landelijk dekkingplan voor bovenregionale brandweezorg. Tweede tranche (gestart in 2024) loopt, met daarin o.a. aandacht voor preventie t.a.v. brandveiligheid, bedrijfsbrandweer en verbeteringen in het brandweeronderwijsstelsel.
- **Deeltijdrichtlijn:** uit onderzoek blijkt dat het Nederlandse stelsel van brandweezorg niet strookt met Europese wet- en regelgeving (de deeltijdrichtlijn); beroepsmatige en vrijwillige brandweermensen doen hetzelfde werk maar worden niet gelijk beloond. De landelijke denkrichting voor een geaccepteerde invulling van de deeltijdrichtlijn is om te komen tot een substantieel verschil tussen vrijwilligers en beroepsmatige brandweermensen. In deze visie is vrijwilligheid ook écht vrijwillig. Vrijwilligers zijn niet verplicht op te komen en mogen dus ook geen piket- of consignatiediensten draaien of structureel worden ingezet voor het bezetten van kazernes. Er is sprake van een moeizaam traject met juridische uitdagingen, overleg met diverse vakbonden en betrokkenheid van meerdere ministeries. Daarnaast speelt ook de vraag of het Rijk de kosten gaat betalen. Dit dossier loopt al sinds 2019 en het einde is nog niet in zicht.
- **Recent ingevoerde wetgeving** kan onvoorziene gevolgen voor brandweezorg hebben, zoals Omgevingswet (2024), Wet Kwaliteitsborging Bouw (2024), Gebiedsgerichte Opkomsttijden (2024 in Limburg-Noord).
- **Bezuinigingen** door zowel het Rijk als de gemeenten. Rijksoverheid: inmiddels is in de Voorjaarsnota 2025 de eerder in de Miljoenennota 2024 aangekondigde korting op de BDuR-gelden niet ongedaan gemaakt. Gemeenten zien grote begrotingstekorten ontstaan in de komende jaren (ravijnjaar 2026, nieuw ravijnjaar door bezuinigingen op budget jeugdzorg 2028).
- **Intensivering grensoverschrijdende samenwerking:** meer afstemming en samenwerking buiten de regiogrenzen (landelijk en met aangrenzende Veiligheidsregio's) en buiten de landsgrenzen (België en Duitsland).
- **Risicomijding of risicoacceptatie** bestuurders en bevolking.
- Instabiel/onbetrouwbaar landelijk bestuur, **daling vertrouwen in overheid.**
- **Overheden die tegenover elkaar** komen te staan: rechtszaken van gemeenten tegen het Rijk, of waterschappen tegenover gemeenten.
- **Democratie vs. autocratie**, rechtsstatelijkheid in gevaar.

- **Internationaal politieke onzekerheid** en veranderende allianties. We zien een herschikking van de internationale orde die gevolgen heeft voor onze veiligheid. Isolationisme en protectionisme in de VS. Verzwakking van internationale instituten zoals NAVO, IMF, Internationaal Strafhof in Den Haag, etc.

Bijlage 2: Verklarende woordenlijst

3D	Drie dimensionaal
AED	Automatische Externe Defibrillator
AI	Artificial Intelligence
BDuR	Brede Doeluitkering Rampenbestrijding
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CO ₂	Koolstofdioxide
DESTEP	Demografisch, Economisch, Sociaal-cultureel, Technologisch, Ecologisch, Politiek
EU	Europese Unie
GBO	Grootschalig BrandweerOptreden
Gen Alpha	Geboren: vanaf ca. 2013 – 2025 (en verder) Eerste generatie die volledig opgroeit in een AI-, tablet- en streamingtijdperk. Kinderen van veelal millennials. Verwacht wordt dat ze nog digitaal, visueel en technologievaardiger zullen zijn dan Gen Z. Onderwijs en opvoeding zijn sterk beïnvloed door digitale leermiddelen en hybride vormen van leren.
Gen Z	Ook wel digitale generatie genoemd. Geboren: ca. 1997-2012. Opgegroeid met internet, smartphones en sociale media. Communiceert veel via beeld en korte berichten (TikTok, Instagram, memes). Hecht waarde aan diversiteit, inclusie en duurzaamheid. Is vaak kritisch, ondernemend en maatschappelijk betrokken.
GIS	Geografisch Informatie Systeem
GPS	Global Positioning System
IB	IncidentBestrijding
IBGS	IncidentBestrijding Gevaarlijke Stoffen
IFV	Instituut Fysieke Veiligheid (oude benaming NIPV)
Interreg	Interregional Cooperation Programme, of in het Nederlands: Interregionaal Samenwerkingsprogramma. Europese subsidieregeling die bedoeld is om: grensoverschrijdende samenwerking te bevorderen, regionale ongelijkheden te verkleinen, en Europese cohesie te versterken.
IMF	Internationaal Monetair Fonds
NAVO	Noord-Atlantische VerdragsOrganisatie
NIPV	Nederlands Instituut Publieke Veiligheid
NRC	Nieuwe Rotterdamse Courant
OC	Operationeel Centrum
PBL	Planbureau voor de Leefomgeving

PFAS	Per- en PolyFluorAlkylStoffen
RBOP	Repressief Brandweer Organisatieplan
RCDV	Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio
RXMission	Taakspecifieke applicatie die gemeenten, provincies, veiligheidsregio's en omgevingsdiensten ondersteunt bij zaakgericht en objectgericht werken in het Omgevingsdomein en dat volledig is afgestemd op de Omgevingswet.
SBE	Specialistische BrandbestrijdingsEenheid
SHE	Specialistische HulpverleningsEenheid
SIV	Snel Interventie Voertuig
TS-Flex	Tankautospuiter met flexibele bezetting
VR	Virtual Reality
VRLN	Veiligheidsregio Limburg-Noord
VS	Verenigde Staten
XR	Extended Reality is een overkoepelende term voor alle vormen van gemengde realiteit

Bijlage 3: Literatuurlijst

- Analistennetwerk Nationale Veiligheid (2022) Rijksbrede Risicoanalyse Nationale Veiligheid.
- Brandweer Groningen (2023) Visie Brandweezorg Groningen 2030.
- Brandweer Limburg-Noord (2013) Visie repressie.
- Brandweer Limburg-Noord (2015) Repressief Brandweerorganisatieplan.
- Brandweer Limburg-Noord (2018) Omgevingsanalyse.
- Brandweer Limburg-Noord (2020) Brandweer Limburg-Noord in 2030. Toekomstvisie op de repressieve brandweezorg.
- Brandweer Limburg-Noord (2019) De Behapbare Basis.
- Brandweer Limburg-Noord (2021) Repressief Brandweerorganisatieplan: RBOP 3.
- Brandweer Limburg-Noord (2023a) Brandweerrisicoprofiel 2024-2027.
- Brandweer Limburg-Noord (2023b) Dekkingsplan 4.0. Herziene handreiking – Landelijke uniforme systematiek voor dekkingsplannen.
- Brandweer Limburg-Noord (2024) Toekomstverkenning strategische personeelsplanning.
- Brandweer Limburg-Noord (2024) Visiedocument implementatie technologische ontwikkelingen binnen Brandweer Limburg-Noord voor de periode 2025-2035.
- Brandweer Nederland (2010) De Brandweer over morgen. Strategische reis als basis voor vernieuwing.
- Brandweer Nederland (2012). Grootschalig brandweeroptreden. Visie 2012-2016.
- Brandweer Nederland (2018) Doorontwikkeling grootschalig brandweeroptreden. Visie 2.0.
- Brandweer Nederland (2018) Landelijke agenda brandweezorg. Ontwikkelopgaven 2018-2022.
- Crisisbeheersing Limburg-Noord (2021) DESTEP-analyse (1^e opzet).
- Evaluatiecommissie Wet veiligheidsregio's (2020) Evaluatie Wet veiligheidsregio's. Naar toekomstbestendige crisisbeheersing en brandweezorg.
- Hulpverleningszone 1 [Brandweer West-Vlaanderen] (2019) Inspiratienota: op weg naar een toekomstvisie zone 1.
- IFV / Brandweeracademie (2019) Toekomstverkenning brandveiligheid.
- Inspectie Justitie en Veiligheid (2025) Grenzen bereikt. Samenwerking veiligheidsregio's onder druk bij grootschalig brandweeroptreden en specialistische inzet.
- Ministerie van Justitie en Veiligheid (2022) Contourennota versterking Crisisbeheersing en Brandweezorg.
- NIPV (2022) Toekomstverkenning brandweer 2022-2030.
- Provincie Limburg (2026) Toekomstvisie Limburg 2050.
- Planbureau Fryslan (2023) Toekomstverkenning Veiligheidsregio Fryslan.

Veiligheidsregio Limburg-Noord (2020) Samen op weg naar de gezondste en veiligste regio.

VRLN Beleidsplan 2020-2023.

Veiligheidsregio Limburg-Noord (2024) In goede handen. Beleidsplan 2024-2027.

Veiligheidsregio Limburg-Noord (2025) Digitale strategie VRLN 2025.

Veiligheidsregio Zuid-Limburg & Veiligheidsregio Limburg-Noord (2023) Provinciaal
Risicoprofiel 2023-2027.



BRANDWEER

Limburg-Noord

Auteurs: Jan Mueters, Barry Schell,
Yvette Bartholomé, Janaica Grispén

Opdrachtgever: MT Brandweezorg

Versie: 6

Datum: 14 april 2026

Vergadering van Kabinet	:	Bestuurscommissie Veiligheid - reguliere vergadering
Vergaderdatum	:	Nee
Agendapunt	:	29 mei 2026
Auteur	:	In te vullen door Bestuurssecretariaat.
Onderwerp	:	Mueters, Jan
Bijlagen	:	Het leveren van een peloton natuurbrandbestrijding en peloton specialistische blussing voor interregionale bijstand
	:	-

Aanleiding en korte samenvatting

Naar aanleiding van het rapport “De grenzen bereikt” van de inspectie J&V bent u in de vergadering van 3 april jl. uitgebreid geïnformeerd over het grootschalig brandweeroptreden door Brandweer Limburg-Noord en het optreden over de grenzen van de veiligheidsregio's heen. Hoewel de VRLN in de praktijk al haar verantwoordelijkheid nam met betrekking tot het bieden van regiogrensoverschrijdende hulp ontbraken hiervoor, volgens de zienswijze van de Inspectie J&V, de formele bestuurlijke besluiten. U heeft daarom in de vergadering van 3 april jl. enkele eerder genomen besluiten over dit onderwerp (her)bekrachtigd.

U heeft tevens aangegeven ook met betrekking tot de bestrijding van natuurbranden een ‘peloton natuurbrandbestrijding’ te willen leveren in geval van een interregionaal bijstandsverzoek. Ook dit deed de VRLN in het verleden in de praktijk al maar ook hiervoor halen wij in het verlengde van de aanbeveling van de Inspectie J&V uw bestuurlijke instemming op.

Vervolgens heeft u aangegeven de richting te ondersteunen om onze inspanningen op het vlak van interregionale samenwerking intensiveren door een peloton specialistische blussing te leveren voor interregionale bijstand. Dit betreft een nieuwe ontwikkeling die niet is gebaseerd op eerdere besluitvorming. Wij vragen u daarom om in deze vergadering het besluit te nemen over het leveren van een dergelijk peloton indien daartoe een verzoek komt.

Naast de levering van genoemde pelotons (beslispunt 1) vragen wij uw bestuur het restrisico te accepteren (beslispunt 2 en 3). Met het instemmen van deze beslispunten bevestigt u de reeds bestaande situatie.

Beslispunten

1. Het bestuur van de VRLN stemt in met het leveren van een peloton natuurbrandbestrijding en een peloton specialistische blussing voor interregionale bijstand.
2. Het bestuur van de VRLN accepteert het restrisico dat als ons peloton natuurbrand of peloton specialistische blussing in een andere regio is ingezet, het niet gelijktijdig inzetbaar is in de eigen regio.
3. Het bestuur van de VRLN accepteert het restrisico dat als ons peloton specialistische blussing in een andere regio is ingezet, er geen eigen schuimblusvoertuigen beschikbaar zijn voor de restdekking.

Onderbouwing voorstel

Beoogd effect

In het kader van het belang van samenwerken tussen veiligheidsregio's is het voor ons logisch om een open houding in te nemen wat betreft het leveren van bijstand en willen en kunnen we hierin een sterkere rol spelen. Op deze wijze vergroten we de landelijke capaciteit bij het bestrijden van natuurbranden en specialistische blussingen. Ook in ons eigen belang, we zijn netto een ontvanger.

Kanttekeningen

Restdekking is de bredere capaciteit in de regio om slagkracht en dekking te behouden, ook wanneer veel brandweerposten zijn ingezet, bijvoorbeeld bij grootschalige incidenten binnen of buiten de regiogrenzen.

De restdekking bij de inzet van een peloton specialistische blussing is nieuw en vergt een korte uitleg. De eenheden voor het peloton specialistische blussing - schuimblusvoertuigen - zijn voor de incidenten met een kleine kans en een grote impact. Als we een dergelijk incident in onze regio aan de hand hebben, zijn we afhankelijk van de ondersteuning door dergelijke pelotons uit andere regio's. Het is logisch dat wij ook leveren bij een incident in een andere regio. Als ons peloton daar is ingezet, hebben wij bij een gelijktijdig incident in onze regio geen eigen schuimblusvoertuigen meer beschikbaar en moeten deze uit een andere regio komen. Wat ons betreft is de kans hierop wel heel erg klein en is dit een voorbeeld van een restrisico waarvan wij het bestuur adviseren dit te accepteren. Het zou niet (kosten)efficiënt zijn hiervoor meer mensen en middelen paraat te hebben.

De restdekking bij de inzet van een peloton natuurbrand is gelijk aan de restdekking van een basispeloton. Dit wordt gedekt door eerdere besluitvorming.

Personele consequenties

Er zijn geen personele consequenties.

Financiële consequenties

De extra interregionale ondersteuning kan uit de slagkracht die voorhanden is en leidt dus niet tot extra investeringen. Het aantal inzetten en oefeningen is beperkt.

Communicatie

-

Procedure

De individuele veiligheidsregio's en de veiligheidsregio's als collectief zijn bezig om de samenwerking te intensiveren. Een uitbreiding van onze bijdrage wordt hierin meegenomen.

Bijlagen

-

Besluit

- Akkoord met voorstel
- Akkoord met voorstel met aantekening
- Niet akkoord met voorstel met aantekening

Paraaf ambtelijk secretaris:

Vergadering van	:	Bestuurscommissie Veiligheid - reguliere vergadering
Kabinet	:	Nee
Vergaderdatum	:	29 mei 2026
Auteur	:	Team Finance en Control
Onderwerp	:	1 ^e Tussentijdse rapportage 2026
Bijlagen	:	1

Aanleiding en korte samenvatting

Binnen de P&C-cyclus kent de VRLN twee bijsturing- en rapportagemomenten. De 1^e tussentijdse rapportage doet verslag van de uitvoering over de periode januari t/m april en de 2^e tussentijdse rapportage over de periode tot en met augustus. Daarnaast is er nog de mogelijkheid tot het opstellen van een slotnota ten behoeve van de mutaties na de 2^e rapportage in het kader van rechtmatigheid.

De nu voorliggende 1^e tussentijdse rapportage doet verslag over de eerste 4 maanden van 2026. Deze rapportage heeft als spiegel de begroting 2026 na begrotingswijziging 1 2026 en gaat in op afwijkingen ten opzichte van de plannen, doelstellingen en kostenramingen. We zien dat de realisatie over de eerste vier maanden van 2026 in lijn ligt met de begroting.

Beslispunten

1. Het Dagelijks Bestuur positief adviseren over de voorliggende 1^e tussentijdse rapportage 2026.

Onderbouwing voorstel

Begrotingswijziging

Om de begroting zoals deze is vastgesteld door het Algemeen Bestuur te laten aansluiten op de actualiteit en nieuwe ontwikkelingen zoals in de rapportage geschetst, wordt een begrotingswijziging 2026 voorgesteld. Het betreft met name de ontvangst van aanvullende externe baten vanuit het Rijk voor onder andere het RVP, sociaal Domein Oekraïne en ASG-subsidie en hiermee gepaard gaande lasten. Deze wijzigingen hebben geen invloed op de gemeentelijke bijdrage en daarmee betreft het een technische begrotingswijziging die geen zienswijzetrject behoeft.

Investerings 2026

In de tussentijdse rapportage is een geactualiseerd overzicht opgenomen van de (vervangings)investeringen. Het betreft bestaande investeringen maar ook nieuwe investeringen. Alle genoemde investeringen worden gedekt vanuit de eigen middelen, waarmee hiervoor geen aanvullende financiering nodig is. Het is wel nodig dat deze actualisatie van de investeringskredieten wordt vastgesteld door het Algemeen Bestuur.

Reserves en voorzieningen

Er is een geactualiseerd verloopoverzicht reserves opgenomen in de rapportage.

Personele consequenties

Deze 1^e tussentijdse rapportage heeft geen personele consequenties.

Financiële consequenties

De 1^e tussentijdse rapportage heeft een technische begrotingswijziging tot gevolg. Verder omvat de rapportage een actualisatie van investeringskredieten en van het verloopoverzicht reserves.

Communicatie

Ten aanzien van de 1^e tussentijdse rapportage vindt er geen verdere communicatie plaats. Het onderdeel versterkingsplan GGD wordt als bestuurlijke mededeling aan de gemeenten toegezonden.

Vervolgprocedure

De 1^e tussentijdse rapportage wordt aan de bestuurscommissies voorgelegd ter advisering aan het Dagelijks Bestuur. Voorafgaand aan de bestuurscommissies vindt bespreking plaats in de diverse ambtelijke overleggen.

Vervolgens wordt de 1^e tussentijdse rapportage ter vaststelling voorgelegd aan het Dagelijks Bestuur. De 1^e tussentijdse rapportage wordt ter kennisname voorgelegd aan het Algemeen Bestuur. Het Algemeen Bestuur wordt gevraagd het investeringsoverzicht, het verloopoverzicht reserves en begrotingswijziging 2 2026 vast te stellen.

Bijlagen

1. 1^e Tussentijdse rapportage 2026

Besluit

- Akkoord met voorstel
- Akkoord met voorstel met aantekening
- Niet akkoord met voorstel met aantekening

Toelichting:

Paraaf ambtelijk secretaris:





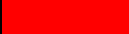
Tussentijdse Rapportage

1 2026

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
Algemeen.....	3
1 Programma Publieke Gezondheid	4
2 Programma Brandweezorg.....	6
3 Programma Crisisbeheersing	9
4 Risk Factory.....	11
5 Bedrijfsvoering/Overhead	11
Bijlage 1 Voortgang Versterkingsplan Toekomstbestendige GGD	13
Bijlage 2 Begrotingswijziging	19
Bijlage 3 Verloopoverzicht reserves.....	20
Bijlage 4 Investerings	21

We hanteren een stoplichtmodel om de status van de verschillende onderdelen overzichtelijk te presenteren:

Toelichting	Status
<i>Loopt volgens schema</i>	
<i>Bijsturing noodzakelijk</i>	
<i>Significante afwijking</i>	

Algemeen

In de jaarlijkse planning- & controlcyclus van de Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN) zijn twee tussentijdse rapportages opgenomen. De 1^e tussentijdse rapportage doet verslag van de uitvoering van de begroting over de periode januari t/m april. De 2^e rapportage gaat verslag doen over de eerste 8 maanden van het begrotingsjaar. Daarnaast is er de mogelijkheid om een slotnota op te stellen die met name gericht zal zijn op de rechtmatigheidsverantwoording.

De tussentijdse rapportage heeft als spiegel de vastgestelde begroting inclusief vastgestelde begrotingswijzigingen. Voor deze rapportage is dat de begroting 2026 na 1^e wijziging zoals vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 5 december 2025. Deze rapportage gaat in op afwijkingen ten opzichte van de opgenomen plannen, doelstellingen en kostenramingen. We zien dat de realisatie over de eerste vier maanden van 2026 in lijn ligt met de begroting.

Daarbij realiseren we ons terdege dat de interne organisatie nog steeds een doorontwikkeling door maakt om nog beter in control te komen. Dat geldt ook voor de onderhavige planning- en controlinstrumenten.

De periode waarover nu wordt gerapporteerd is kort, maar geeft wel een inzicht in de voortgang. Daarnaast schetsen we binnen de diverse programma's de essentiële nieuwe ontwikkelingen en risico's. De financiële afwijkingen op de begroting zijn gezien de korte periode beperkt. Veelal zijn het budgettaire neutrale mutaties waar bij het opmaken van de begroting 2026 (ruim een jaar geleden) nog geen rekening is gehouden. Dekking vindt veelal plaats binnen daarvoor bestemde reserves en inkomsten van derden zoals subsidies. Gezien de korte periode waarover gerapporteerd wordt, bevat deze rapportage geen voorspelling naar einde boekjaar. Wel wordt middels deze rapportage het verloopoverzicht van de reserves geactualiseerd en wordt een herziening van de investeringen aan het bestuur voorgelegd. Verder leidt deze 1^e tussentijdse rapportage tot een technische begrotingswijziging.

Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR)

Op grond van het Hoofdlijnenakkoord en de uitwerking in het regeerprogramma wordt de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (de Rijksbijdrage aan de veiligheidsregio's) vanaf 2026 met 10% gekort. In het kader van de besluitvorming over de voorjaarsnota 2025 van het Rijk, heeft het kabinet niet besloten om deze korting ongedaan te maken.

Bij het opstellen van de primaire begroting 2026 was deze 10% korting nog niet bekend en is hiermee nog geen rekening gehouden. In begrotingswijziging 1 van 2026 is het verschil tussen de primaire begroting 2026 en het saldo van de decembercirculaire 2025 ten behoeve van de jaarschijf 2026 gecorrigeerd. Tevens is daarbij rekening gehouden met de loon- en prijsbijstelling BDuR 2026.

De korting is binnen de eigen begroting opgevangen. Dat is onder andere mogelijk gemaakt door in 2025 en begin 2026 vacatures 'on hold' te zetten, in afwachting tot de volgende BDuR tranche zal worden toegekend. Voor 2026 en verder worden er extra gelden toegekend ten behoeve van weerbaarheid (zie programma Crisisbeheersing). Informeel wordt dit landelijk door het Rijk als een compensatie voor de opgelegde 10% korting gezien. Voor 2026 dekken deze gelden de korting en vanaf 2027 geeft het weer ruimte om door te ontwikkelen. Daarmee komt de dienstverlening niet onder druk te staan.

Versterkingsplan GGD

In de bijlage is de monitor van het versterkingsplan GGD opgenomen, dit in navolging van de afspraak met het Algemeen Bestuur om de voortgang te monitoren via de reguliere P&C cyclus.

1 Programma Publieke Gezondheid

1.1 Ambities, speerpunten en ontwikkelingen uit de begroting

Ambities en ontwikkelingen	Status
Ambitie 1: Investeren in een nieuwe generatie	
Integraal Zorgakkoord (IZA) en Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)	
Wijziging Rijksvaccinatieprogramma (RVP)	
Uitbreiding toezicht vroegschoolse Educatie	
Ambitie 2: Versterken van de gezondheidsbescherming	
Versterking infectieziektebestrijding	
Vernieuwde wijze van screening tuberculosebestrijding	
Verder bevorderen seksuele gezondheid	
Ambitie 3: Informatie laten werken voor publieke gezondheid	
Verdere verbetering data-gedreven, informatie-gestuurd werken	
Ambitie 4: Publieke gezondheid en publieke veiligheid vanzelfsprekend verbonden	
Optimaliseren GGD-teams	
Verlies aanbesteding medische arrestantenzorg	
Ambitie 5: Samenwerken aan een duurzame leefomgeving	
Actievere rol GGD Gezonde Leefomgeving	

Uitbreiding toezicht vroegschoolse educatie (VE)

Er werd rekening gehouden met de invoering van 'Uitbreiding toezicht vroegschoolse educatie' in 2027 en de voorbereiding hierop einde van het jaar 2026. Landelijk is besloten de uitbreiding tot een nog nader te bepalen moment uit te stellen. Redenen voor dit uitstel zijn het gebrek aan financiële middelen en het onvoldoende beschikbaar hebben van juridische capaciteit om het Besluit basisvoorwaarden VE formeel vast te leggen. Op dit moment is onbekend wanneer het traject wordt hervat.

Verlies aanbesteding medische arrestantenzorg (MAZ)

De Medische Arrestantenzorg (MAZ) is een integraal onderdeel van de forensische dienstverlening dat uitgevoerd wordt in opdracht van de Politie. Landelijk is de MAZ door de Politie aanbesteed. In geen enkele regio in Nederland is de MAZ gegund aan de GGD. De MAZ wordt als gevolg daarvan per Politieregio stapsgewijs overgenomen door de nieuwe landelijke aanbieder. De einddatum MAZ voor de Forensische Dienst Limburg (FDL) is vastgesteld op 1 oktober 2026. In financiële zin is de impact op 2026 daardoor beperkt. Voor 2027 is een eerste impactanalyse samen met GGD Zuid Limburg opgesteld. Naar aanleiding daarvan worden nu nadere scenario's opgesteld wat dit betekent voor de uitvoering van de dienstverlening rondom de forensische zorg (onder andere gemeentelijke lijkschouw en euthanasie). Op landelijk niveau worden in samenwerking met GGD-GHOR Nederland en VWS, scenario's uitgewerkt voor de inrichting van de Forensische dienstverlening na 2027.

1.2 Nieuwe ontwikkelingen

Verlies Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers (PGA) JGZ

Op 9 april jl. heeft het COA laten weten dat GGD GHOR Nederland (en daarmee de GGD'en en organisaties jeugdgezondheid (JGZ)) de landelijke aanbesteding voor de jeugdgezondheidszorg voor asielzoekerskinderen (PGA JGZ) niet gegund heeft gekregen. Het huidige aflopende contract wordt per 1 oktober 2026 gegund aan een andere landelijke partij. Op dit moment wordt in kaart gebracht wat dit betekent voor de uitvoering van het werk en voor betrokken medewerkers van onze GGD. Tot

die tijd zal het werk worden voortgezet. Het verlies van deze activiteit wordt binnen de bestaande begroting opgelost.

COVID najaar campagne 2026

Het kabinet heeft besloten het advies van de gezondheidsraad over te nemen voor het jaar 2026. In navolging van dit advies, komen de volgende doelgroepen in aanmerking voor de COVID najaarsronde door de GGD:

- mensen van 70 jaar en ouder;
- mensen van 50 tot en met 69 jaar die vanwege een ziekte of aandoening een verhoogd risico hebben op ernstige COVID-19;
- volwassenen en kinderen uit medisch hoog-risicogroepen;
- medewerkers in de gezondheidszorg die direct contact hebben met kwetsbare patiënten,

Voor mensen die op individuele basis worden doorverwezen door hun behandelend arts, blijft in 2026 de mogelijkheid bestaan om het gehele jaar door een COVID19-vaccinatie te halen.

Het advies van de gezondheidsraad heeft betrekking op zowel de vaccinatieronde van 2026 als die van 2027. Het kabinet onderschrijft dit beleidsmatige uitgangspunt. Op dit moment is er geen financiering voor COVID-19 vaccinatie in 2027 en verder. Besluitvorming hierover zal landelijk plaatsvinden.

Strategische huisvesting

In lijn met de eerder gemaakte bestuurlijke afspraken is gestart met de uitvoering van de strategische herijking van de huisvesting van de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) binnen de gemeente Venlo. Deze herijking heeft tot doel het aantal JGZ locaties binnen Venlo terug te brengen van drie naar twee locaties. In dat kader is voorzien dat de JGZ locatie Tegelen, per 31 december 2026 wordt gesloten. Voor de inwoners van Tegelen wordt de continuïteit en toegankelijkheid van het JGZ-aanbod geborgd door het onderbrengen van de dienstverlening op de bestaande locaties in Blerick (Drie Decembersingel) en Venlo Craneveld (Hogeweg).

Gelijktijdig is de verkennende fase gestart voor de realisatie van de tweede JGZ locatie binnen de gemeente Roermond. Deze ontwikkeling richt zich op een uitbreiding van de huidige GGD-locatie aan de Oranjelaan, waar zowel JGZ als Algemene Gezondheidszorg (AGZ) zijn gehuisvest. Bij deze zoektocht wordt nadrukkelijk ingezet op een geschikte JGZ 0-18 locatie, conform bestuurlijke afspraak. Met het oog op versterking van preventieve zorg en optimale bereikbaarheid voor de doelgroep, een locatie in of nabij risicozorggebieden.

Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA)

Een belangrijk onderdeel van het AZWA is het versterken van de samenwerking tussen het zorg- en sociaal domein. Gemeenten dienen hiervoor aan de slag te gaan met het opstellen van een regionale werkagenda. Vanuit de adviesrol in de kennis- en preventie infrastructuur richt de GGD zich, binnen de beschikbare middelen, op het aanjagen van de transitie van zorg naar gezondheid door duiding te geven, verbindingen te leggen en richting te bieden op basis van kennis en data. In 2026 dient samen met gemeenten bekeken te worden hoe de GGD de gemeenten hierin kan faciliteren.

Forensische geneeskunde

Gelijk aan 2025 blijft Forensische Dienst Limburg (FDL) kampen met problemen in de 24/7 beschikbaarheid van de forensische artsen, onder andere veroorzaakt door hoog verzuim en de regionale beschikbaarheid van artsen. Om de dienstverlening in stand te houden en roosters compleet te krijgen wordt extra personeel ingezet/ingehuurd. Bij een ongewijzigde situatie is de huidige inschatting dat de FDL het jaar 2026 met een negatief resultaat afsluit, waarbij 46% van de overschrijding ten laste komt van GGD Limburg-Noord. Bij de tweede tussentijdse rapportage kan een betere inschatting gemaakt worden van de totale (financiële) impact op de realisatie.

1.3 Ontwikkelingen risico's

Er zijn geen materiële wijzigingen in de risico's.

1.4 Ontwikkelingen investeringen

Er zijn geen nieuwe investeringen.

1.5 Ontwikkelingen in reserves en voorzieningen

Bestemmingsreserve taakherschikking

- In 2026 stond een onttrekking van € 75.000 begroot voor de inzet van een projectleider. Inmiddels heeft versterking plaatsgevonden op eigen projectleiding /-ondersteuning waardoor deze werkzaamheden binnen de reguliere begroting kunnen worden opgepakt.
- In 2019 is een start gemaakt met het taak-herschikt opleiden van verpleegkundigen. Verpleegkundigen zijn, na het afronden van deze opleiding, in staat een aantal taken over te nemen van artsen, om zo meer ruimte bij artsen te creëren voor ander taken. Om deze verpleegkundigen bekwaam te houden, is het noodzakelijk hen te trainen en begeleiden. Vanuit de bestemmingsreserve Taakherschikking en Ouderportaal wordt in 2026 tijdelijk een opleiding en opleider gefinancierd voor een bedrag van € 21.000.

Reserve kapitaallasten huisvesting Oranjelaan Roermond

De vermindering van de reserve kapitaallasten huisvesting Oranjelaan Roermond ter dekking van de afschrijvingen, is met € 11.000 naar beneden bijgesteld. Na deze mutatie is de stand van de reserve nihil en kan worden opgeheven.

1.6 Voortgang Versterkingsprogramma Toekomstbestendige GGD.

De voortgang op de KPI's van het versterkingsprogramma Toekomstbestendige GGD is opgenomen in bijlage 1.

2 Programma Brandweezorg

2.1 Ambities, speerpunten en ontwikkelingen uit de begroting

Ambities en ontwikkelingen	Status
<i>Risicobeheersing</i>	
<i>Incidentbestrijding</i>	
Paraatheid	
Repressief optreden	
Brandweerbaarheid (mentale weerbaarheid, nazorg eigen personeel, sociale veiligheid)	
<i>Preparatie</i>	
Vakbekwaamheid	
Materieel	
Operationele voorbereiding	

Risicobeheersing: van regelgericht naar risicogericht adviseren

De ingezette strategische ontwikkeling binnen Risicobeheersing loopt continu door in samenwerking met diverse ketenpartners. Het gaat hierbij om de verdere verschuiving naar risicogerichte advisering, informatiegestuurd werken, versterking van zelfredzaamheid en de doorontwikkeling van natuurbrandmanagement.

Deze thema's kennen een structureel en continu karakter en spelen in op maatschappelijke en ruimtelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op de fysieke veiligheid. De voortgang wordt doorlopend gevolgd, waarbij ruimte bestaat om op basis van nieuwe risico's en landelijke of internationale ontwikkelingen tijdig bij te sturen.

Zodra de visie brandweerzorg is vastgesteld en de daarbij behorende focus wordt aangebracht, kan er nog gerichtere ontwikkeling plaatsvinden op de genoemde onderwerpen.

Incidentbestrijding: gegarandeerde brandweerzorg

Binnen incidentbestrijding onderscheiden we drie grote thema's. De thema's paraatheid en repressief optreden zijn geborgd en werken toe naar een toekomstbestendige brandweer met voldoende capaciteit om kwalitatief hoogwaardige brandweerzorg te leveren én weerstand te kunnen bieden aan grootschalige en nieuwe incidenttypen. De landelijke visie waterongevallen is inmiddels vastgesteld en vertaald naar onze regio.

Het thema brandweerbaarheid (mentale weerbaarheid, nazorg eigen personeel, sociale veiligheid) is gericht op drie pijlers, namelijk het versterken van het Team Collegiale Ondersteuning (TCO), inzetten van een bedrijfspsycholoog en het opstellen van een Brandweerkompas (providerboog). Op landelijk niveau is in 2025 een landelijke regeling voor PTSS bij de brandweer vastgesteld die in 2026 moet zijn geïmplementeerd bij de veiligheidsregio's.

De inzet van onze bedrijfspsycholoog is structureel geworden. De behoefte is groot bij collega's binnen brandweerzorg.

De behandelaars maar ook andere vormen van ondersteuning voor psychische klachten zijn opgenomen in het zogenaamde Brandweerkompas. Te denken valt aan psychologen, artsen, coaches, steunpunt Brandweer enz. Op die manier is in een oogopslag duidelijk waar collega's terecht kunnen als ze met psychische problemen kampen.

2.2 Nieuwe ontwikkelingen

Risicobeheersing in de MER-gemeenten en Venray

Er vinden gesprekken plaats met de MER-gemeenten (Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen) over de dienstverlening en advisering op het gebied van risicobeheersing die door deze gemeenten wordt afgenomen. Met de MER-gemeenten en de gemeente Venray zijn hier afwijkende afspraken over ten opzichte van de andere gemeenten. Om uniforme advisering te kunnen waarborgen, is het wenselijk deze afspraken te evalueren en mogelijk te herzien.

Ontwikkelingen bovenregionale samenwerking

Uit alle onderzoeken blijkt dat crises in de toekomst groter en langduriger kunnen worden. Intensieve samenwerking tussen de veiligheidsregio's is essentieel. Momenteel wordt onderzocht welke slagkracht in Nederland nodig is voor de crises van de toekomst. Specialisten van Brandweer Limburg-Noord zijn hier intensief bij betrokken. In de loop van 2026 komt hierover meer duidelijkheid.

2.3 Ontwikkelingen risico's

Deeltijdregeling brandweervrijwilligers

Om een verschil te creëren met beroepskrachten moet vrijwilligheid ook écht vrijwillig zijn. Dit heeft ingrijpende gevolgen voor veel Veiligheidsregio's; vrijwilligers mogen bijvoorbeeld niet meer gepiketteerd, geconsigneerd of gekazerneerd zijn. Op landelijk niveau zijn meerdere Ministeries en belanghebbende partijen in overleg hierover. Er is een aanpassing van de Arbeidstijdenwet nodig. Daarnaast gaat nog een discussie spelen wie gaat betalen. Het Veiligheidsberaad is van oordeel dat het Ministerie moet betalen. Het dossier duurt voort en heeft voor 2026 nog geen financiële gevolgen.

2.4 Ontwikkelingen investeringen

Onderstaand een overzicht van nieuwe en vervangingsinvesteringen die in 2026 worden opgestart. Het overgrote deel betreft vervangingsinvesteringen waarvoor al eerder krediet is afgegeven, maar waarvan als gevolg van prijsstijgingen het krediet niet meer toereikend is. Om de actuele investeringsbedragen weer te geven, worden alle lopende investeringen met bijbehorende bedragen opnieuw vastgesteld om daarmee de rechtmatigheid te borgen. Alle onderstaande investeringen worden gefinancierd uit eigen middelen en vragen geen extra gemeentelijke bijdrage.

- Versneld afschrijven MOI in verband met beleidswijziging uit 2021 waar is besloten af te schrijven in 4 jaar in plaats van 5 jaar. Dit zorgt voor extra lasten ad € 177.000 in 2026. Nieuwe aanbesteding wordt opgestart in 2026, vervangingsinvestering ad € 885.000.
- Update alarmcentrale € 25.000.
- Update bepakkingen voor de Tankautospuiter (TS) van Bergen, Horst en Echt ad € 40.000 per stuk
- Bepakkingen voor de TS van Roermond (2x), Stramproy, Venlo (2x), Heythuysen en Lomm ad € 100.000 per stuk.
- Investering van 3 maal TS voor het ROI ad € 630.000 per stuk.
- Vervanging van TS Mook en Meijel ad € 630.000 per stuk.
- Investering in een trucktrainer ad € 25.000
- Ventilatie in technische ruimtes van de kazernes Horst, Nederweert, Stramproy en Ittervoort voor een totaalbedrag van € 15.000
- Aanpassing van de W installatie in kazerne Gennep ad € 130.000
- Nieuwe investering in airco systemen in 19 kazernes voor een totaalbedrag van € 160.000
- Aankoop van het perceel in Leudal (Heythuijsen) waar de nieuwe kazerne Heythuijsen wordt gerealiseerd. Kosten van het perceel en alle bijbehorende kosten bedragen € 440.000
- Vervanging van meubilair post Lottum ad € 18.500
- Herverdeling van het krediet update TS'en ten behoeve van HV (€ 180.000 restant) naar 4 maal bepakking HV (ad € 45.000). Deze wijziging heeft geen financiële consequenties.
- De aanschaf van 4 HV's wordt als gevolg van gestegen prijzen duurder dan in eerste instantie ingeschat. Per voertuig gaat het om € 105.000 (€ 420.000 totaal). Voor de kapitaallasten betekent dit een extra last van € 39.000 per jaar. Deze extra kosten kunnen worden opgevangen binnen de begroting van Brandweezorg.
- Vervangingsinvestering nieuwe bluspakken ad € 2.000.000
- Vervangingsinvestering handschoenen bij de nieuwe bluspakken ad € 360.000
- Midlife update in 2030 voor de nieuwe bluspakken en handschoenen ad € 118.000

2.5 Ontwikkelingen in reserves en voorzieningen

Geen ontwikkelingen.

3 Programma Crisisbeheersing

3.1 Ambities, speerpunten en ontwikkelingen uit de begroting

Ambities en ontwikkelingen	Status
<i>Organiseren en Uitvoeren</i>	
<i>Risicoanalyse en Advies</i>	
<i>Informatievoorziening</i>	
<i>Kaderstelling en Verbinden</i>	

Organiseren en uitvoeren

De voortgang van de planvormings- en oefenkalender loopt inhoudelijk en financieel op schema. Daarnaast wordt er vanaf dit jaar gewerkt met een verbetermonitor crisisbeheersing, waarin evaluatieresultaten van alle oefeningen en inzetten beter geborgd worden.

Risicoanalyse en advies

Begin 2026 is het Dynamisch Risicoprofiel opgeleverd. Naar verwachting vindt de implementatie van de nieuwe werkwijze in 2026 plaats, waardoor strategische risicodialogen over rampen en crises gevoerd kunnen worden met partners. Er loopt een onderzoek naar de ambitie en toekomstvisie van de afdeling crisisbeheersing ten aanzien van risico- en crisiscommunicatie.

Informatievoorziening

De ontwikkelingen op het gebied van informatievoorziening vorderen. Landelijk wordt het bovenregionale veiligheidsinformatieknooppunt (VIK) verder bestendigd waarbij de VRLN aansluit.

Kaderstelling en verbinding

Project ERMWIC met daarin diverse mijlpalen voor het jaar 2026 vordert gestaag. Qua subsidie ligt een wijzigingsvoorstel voor bij INTERREG om een deel van het resterende bedrag uit de beginperiode niet verder af te roepen en te gebruiken voor een verlenging van het project. De subsidiedeclaraties bleven achter doordat partners in de beginperiode minder uren hebben kunnen inzetten dan vooraf geraamd. De projectmijlpalen worden wel tijdig gehaald.

De jaarplannen gericht op Bevolkingszorg, GHOR (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio) en de multidisciplinaire functionarissen lopen op schema. Bevolkingszorg heeft een profileringsstrategie in de regio ontwikkeld om haar herkenbaarheid te versterken.

3.2 Nieuwe ontwikkelingen

OvD-G piket

Ambulancezorg Limburg-Noord heeft het convenant ten aanzien van de OvD-G dienstverlening per 1 januari 2027 opgezegd. Dat betekent dat VRLN zelf deze piketregeling moet gaan organiseren. Een complexe klus, die binnen een kort tijdsbestek en conform wettelijke eisen moet worden neergezet. In 2026 wordt een projectleider ingezet om dit goed te kunnen doen. Daarnaast zal het ook van de interne organisatie capaciteit vragen.

Programma Weerbare samenleving

In de bestuurlijke afspraken is besloten tot het stapsgewijs ontwikkelen van een landelijk netwerk aan noodsteunpunten. Veiligheidsregio's en gemeenten geven hier regionaal en lokaal invulling aan. In december 2025 is de eerste tranche à € 180.000 van deze middelen toegekend. Op aanwijzing van ons bestuur zijn deze middelen in een bestemmingsreserve gestort. De volgende tranche € 400.000 is begin 2026 toegekend. De projectplanning rondom noodsteunpunten loop conform planning en in goede afstemming met de (pilot)gemeenten.

Verder wordt de BDuR in 2026 landelijk opgehoogd met € 8 miljoen en vanaf 2027 structureel € 25 miljoen. Dit geld wordt voor de taken van de veiligheidsregio's ingezet en specifiek de versterking en intensivering van regionale weerbaarheid in het kader van de crisisbeheersing. In begrotingswijziging 1 van 2026 is het verschil tussen de primaire begroting 2026 en het saldo van de decembercirculaire 2025 ten behoeve van de jaarschijf 2026 gecorrigeerd.

KCR-2

De veiligheidsregio's werken met het ministerie van JenV samen aan de ontwikkeling van het Knooppunt Coördinatie Rijk-Regio's (KCR2). Dit is een landelijk centrum voor operationele informatie- en crisiscoördinatie. Recente crises laten zien dat vraagstukken rondom informatievoorziening, bijstand, interregionale afstemming en operationele samenwerking steeds vaker het regionale niveau overstijgen. Een passende rechtsvorm om KCR2 te borgen is het oprichten van een rechtspersoon met een wettelijke taak (RWT) voor KCR2. De stappen om te komen tot deze rechtspersoon worden nu in gang gezet.

3.3 Ontwikkelingen risico's

De geopolitieke ontwikkelingen in het Midden-Oosten en Oost Europa volgen elkaar in hoog tempo op. Deze dynamiek kan aanleiding geven tot een verschuiving in prioriteiten en (preparatieve) werkzaamheden binnen Crisisbeheersing. Zo is ten tijde van het opstellen van deze rapportage het landelijk crisisplan olie geactiveerd en leiden aanhoudende spanningen voor mogelijke militaire dreiging tot veranderende randvoorwaarden voor de inzet en beschikbaarheid van Defensie bij de ondersteuning van civiele autoriteiten in het kader van rampenbestrijding en crisisbeheersing (derde hoofdtak). Dit kan impact hebben op zowel de planvorming als de operationele uitvoering.

Interne continuïteit (BCM)

In het licht van de toenemende complexiteit van risico's waarmee de VRLN wordt geconfronteerd, wordt een robuust Bedrijfscontinuïteitsmanagementsysteem (BCM) ontwikkeld. Gezien de complexiteit van de materie en de verschillende belangen van de diverse bedrijfsonderdelen die hiermee samenhangen, wordt dit dossier VRLN-breed opgepakt. Verschillende toekomstige ontwikkelingen zoals nieuwbouw, technologische innovatie of nieuwe inzichten uit het nieuwe crisisplan dragen bij aan een robuuste VRLN. Het versterken van de interne continuïteit is ook één van de speerpunten van het beleidsplan 2024-2027 'In goede handen'.

De continuïteit van onze dienstverlening is een belangrijk onderwerp. We moeten zorgen dat we stroom, ICT en de inzet van onze mensen ook bij verstoringen of bedreigingen goed geborgd hebben zodat we onze belangrijkste (hulpverlenings)taken uit kunnen blijven voeren. Dit betekent extra investeringen. Daarbij kan gedacht worden aan bijvoorbeeld het aanschaffen van extra noodstroomaggregaten, maar ook aan het doorvoeren van aanpassingen aan de stroomvoorziening binnen onze kazernes. Bovendien is er mogelijk formatie nodig voor de coördinatie en extra medewerkers om de (coördinatie)steunpunten te bezetten.

Er zijn diverse scenario's uitgewerkt, maar voor uitvoering van deze scenario's is aanvullende financiering noodzakelijk. Voor een deel van de benodigde extra middelen is voorgesteld een beroep te doen op het positieve jaarresultaat 2025. Daarnaast heeft het bestuur aangegeven het belangrijk te vinden dat de gemeenteraden nadrukkelijk betrokken worden. Een startbijeenkomst teneinde de urgentie te duiden en het gesprek met de gemeenteraden op gang te brengen wordt voorbereid.

3.4 Ontwikkelingen investeringen

Geen ontwikkelingen

3.5 Ontwikkelingen in reserves en voorzieningen

Geen ontwikkelingen

4 Risk Factory

4.1 Ambities, speerpunten en ontwikkelingen uit de begroting

Ambities en ontwikkelingen	Status

Voor de komende beleidsperiode 2024-2027 wordt de huidige Risk Factory (basisschoolleerlingen groep 8, leerlingen voortgezet onderwijs en senioren) gecontinueerd. Er wordt daarbij extra ingezet op de ontvangst van individuele senioren. Daarnaast vindt er (door)ontwikkeling van scenario's plaats, aansluitend op wensen en behoeften van de doelgroepen en de betrokken partners.

5 Bedrijfsvoering/Overhead

5.1 Ambities, speerpunten en ontwikkelingen uit de begroting

Ambities en ontwikkelingen	Status
De digitale transformatie	
Doorontwikkeling processen en systemen	
Werven, leren en ontwikkelen, binden en boeien van personeel en vrijwilligers	

De financiële realisatie binnen het project infra 3.0 verloopt conform begroting, echter is er sprake van beperkte achterstand in de uitvoering. Dit heeft te maken met de implementatie van het netwerk dat langer duurt dan gepland en de start van het vernieuwde communicatieplatform die is uitgesteld vanwege een bezwaar tijdens de gunningsperiode.

5.2 Nieuwe ontwikkelingen

Toekenning systeemkosten PTSS

Per schrijven d.d. 8 januari 2026 kent de minister van Justitie en Veiligheid (JenV) een incidentele bijdrage toe van € 48.102,52 per veiligheidsregio voor de uitvoering van de landelijke Regeling PTSS. Met het oog op de geplande evaluatie van de regeling vindt de toekenning van dit bedrag jaarlijks plaats voor 3 jaar (2026 tot en met 2028). Dit budget is specifiek bedoeld als bijdrage in de personele kosten die binnen de veiligheidsregio gemaakt worden voor het aanstellen van een 3/4 contactpersoon ter bevordering van de landelijke eenheid van beleid ten aanzien van de Regeling PTSS.

5.3 Ontwikkelingen risico's

Stijgende ICT-kosten

We zien momenteel dat de ICT-kosten stijgen door meerdere samenlopende factoren: hogere licentiekosten (met name vanuit Microsoft door aflopende raamovereenkomsten), stijgende prijzen van hardware als gevolg van productie- en leveringsketenontwikkelingen en een algemene toename van licentiekosten doordat marktconsolidatie bij leveranciers leidt tot doorbelasting richting afnemers. Dit beschouwen we als een structurele trend die ook de komende periode druk blijft zetten op het budget.

5.4 Ontwikkelingen investeringen

Er zijn een aantal investeringen die plaats moeten vinden die gaan bijdragen aan de doelen binnen het programma bedrijfsvoering. De investeringen dragen bij aan de digitale transformatie en aan het door ontwikkelen en digitaliseren van processen en systemen. Enerzijds zijn het investeringen die de interne dienstverlening direct raken en anderzijds investeringen die zorgen voor een verbeterde infrastructuur, toegang en (informatie)veiligheid.

Met deze investeringen is qua dekking in de begroting 2026 rekening gehouden. Hiervoor is géén aanvullende financiering nodig.

AFAS ad € 1.373.000

De softwarepakketten UBW en Youforce worden vervangen door AFAS Profit, omdat beide contracten aflopen. Met AFAS kiezen we voor één geïntegreerde oplossing voor zowel Financiën als P&O. Dit leidt tot meer efficiëntie en sluit aan bij de standaard die door het merendeel van de veiligheidsregio's en GGD'en wordt gebruikt.

Axxerion van Spacewell ad € 171.000

Het huidige softwarepakket voor materiaalbeheer (OBSV) wordt vervangen door Axxerion van Spacewell,. Met Axxerion krijgen we een toekomstbestendige oplossing die niet alleen het materieelbeheer voor de brandweer ondersteunt, maar ook huisvesting integraal meeneemt. Dit levert functioneel meer mogelijkheden en een efficiëntere, organisatie brede werkwijze op.

5.5 Ontwikkelingen in reserves en voorzieningen

Als gevolg van de ontwikkelingen rondom informatieveiligheid zijn reeds en worden naar verwachting voor 2026 extra kosten gemaakt met betrekking tot de inhuur van een CISO-functionaris. De verwachte totale kosten zijn € 100.000. Deze kosten waren niet voorzien ten tijde van het opstellen van de begroting 2026. Deze kosten worden voor 2026 opgevangen door een incidentele onttrekking aan de reserve Informatieveiligheid.

Bijlage 1 Voortgang Versterkingsplan Toekomstbestendige GGD

De realisatie van het versterkingsplan wordt zorgvuldig gemonitord om de voortgang van de implementatie en het maatschappelijk rendement nauwkeurig te volgen. Om de implementatie van de versterking te volgen zijn KPI's opgesteld. Dit betreft zowel strategische als operationele KPI's. Onderstaand wordt de status van de betreffende KPI's behandeld.

Strategische KPI's

Personeel:

Instream formatie versterking per functiegroep

Op basis van de actuele ontwikkelingen en voortgang van het versterkingsplan is de geraamde instroom geactualiseerd (binnen de gestelde inhoudelijke taken en financiële kaders). Voor de urgente fase (2026) is het streven om 14,4 fte uit te breiden. Per april 2026 is hiervan 9,8 fte gerealiseerd en op basis van (verwachte) instroom stijgt dit gedurende het jaar naar 12,7 fte.

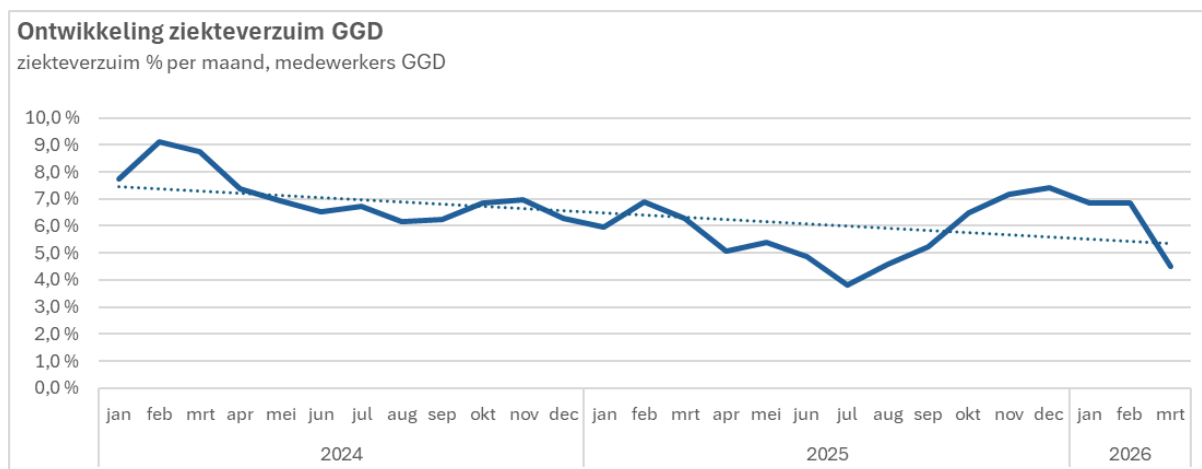
- Rondom de artsen is bij infectieziektebestrijding gekozen om 0,5 fte in 2026 in te vullen met ingehuurd artsen om de dienstbelasting van de piketdiensten van de bestaande formatie te verlagen/normaliseren. Per 2027 wordt deze artsen formatie structureel ingevuld met vaste formatie.
- De geraamde verpleegkundige formatie wordt gerealiseerd, in het tweede kwartaal stroomt de resterende formatie in.
- Van de geraamde 8,1 fte formatie voor assistenten en overige functies verwachten we op basis van voortschrijdend inzicht 1,2 fte anders in te vullen ter versterking van de wettelijke taken die achterblijven in realisatie. Dit betreft onder andere de bestaande taken rondom Meer Aandacht voor de Ziek gemelde Leerling (MAZL) en/of collectieve preventie conform Landelijk Professioneel Kader (LPK).

Uitbreiding formatie per functiegroep urgente fase (2026) per april 2026

	Geraamd (FTE)	Gerealiseerd per april (FTE)	Verwacht per eind 2026 (FTE)
Arts	2,7	2,2	2,2
Verpleegkundige	3,6	2,9	3,6
Assistent/overige	8,1	4,7	6,9
Totaal	14,4	9,8	12,7

Ontwikkeling ziekteverzuim

Het ziekteverzuim laat over het algemeen een dalende lijn zien ten opzichte van het verzuim voor inzet van het versterkingsprogramma. Er is meer aandacht en ruimte voor begeleiding van medewerkers.



Ontwikkeling opleidingsstatus

Eén van de doelen van de versterking is dat het personeel voldoet aan de verplichte vereisten wat betreft opleidingen en certificaten, dit komt de kwaliteit van de taken ten goede. Het percentage tijdig behaalde vereiste certificaten loopt verder op. In mei 2025 was dit 75%, per april 2026 is het 85%. Medewerkers hebben meer ruimte om aan deze verplichte opleidingen te voldoen. De opleidingsstatus blijft een continu aandachtspunt omdat regelmatig nieuwe verplichte opleidingen worden toegevoegd.

Financieel

Geraamde budget urgente fase

De verwachte uitgaven in de urgente fase (2026) blijven binnen budget. Door de eerder beschreven latere instroom van personeel is er sprake van tijdelijke financiële ruimte. Daarentegen staan uitgaven voor tijdelijke interventies om de doelen uit de versterking te realiseren. Denk daarbij aan het inhuren van artsen infectieziektebestrijding om de piketdiensten in te vullen. Binnen Jeugdgezondheidszorg wordt uitgezocht om formatie structureel anders in te zetten op wettelijke taken waarop de versterking achterblijft.

Uitgaven versterking urgente fase 2026

	Begroting	Verwachte kosten	Verschil
FTE kosten	€ 1.350.000	€ 1.029.000	€ -321.000
Tijdelijke interventies	€ -	€ 302.000	€ 302.000
Overhead/bedrijfsvoering	€ 190.000	€ 190.000	€ -
Opleidingskosten	€ 48.000	€ 48.000	€ -
Materiële kosten	€ 18.000	€ 18.000	€ -
Totaal	€ 1.606.000	€ 1.587.000	€ -19.000

Operationele KPI's

In 2025 is gestart met de versterking van de GGD. De versterking is gedifferentieerd naar drie prioriteringsfasen: Acuu (starten met versterken in 2025), Urgent (starten met versterken in 2026) en Belangrijk (starten met versterken in 2027). Organisatorische implementatiekracht en omstandigheden in het wervingsproces zijn hierbij in acht genomen.

In onderstaande tabel staat een overzicht weergegeven van de taken gekoppeld aan een fasering waarin gestart wordt met het aannemen van personeel op uitvoering van deze taak. In het overzicht zijn ook taak overschrijdende werkzaamheden en de ondersteunende taken van bedrijfsbureau opgenomen. Per taak is middels kleuren aangegeven in hoeverre de versterking op die specifieke taak is gerealiseerd. De taken staan per pijler verder toegelicht.

Pijler	Taak	Acuut			Urgent	Belangrijk
		2025			2026	2027
		Q1	Q2	Q3+Q4		
Jeugdgezondheidszorg						
5	Rijksvaccinatieprogramma RVP	X	X	X	X	
5	-9 tm 4 jaar ouders/ verzorgers contactmomenten	X	X	X	X	X
5	4-12 jaar en ouders/verzorgers contactmomenten			X	X	X
	4-12 jaar en ouders/verzorgers Speciaal Onderwijs			X		
5	12-18 jaar en ouders/verzorgers contactmomenten			X	X	X
	12-18 jaar en ouders/verzorgers Speciaal Onderwijs		X	X		
5	Collectieve preventieve activiteiten conform LPK		X	X	X	X
5	Samenwerking conform LPK		X	X	X	X
5	Preventieve logopedie				X	X
5	Meer Aandacht van de Ziekgemelde Leerling MAZL		X	X		
5	Taakoverschrijdende werkzaamheden JGZ					X
Gezondheidsbescherming						
	Infectieziektebestrijding (IZB)		X	X	X	X
2	1. Bestrijden van infectieziekten en voorkomen van verdere verspreiding	X	X	X	X	X
2	3. (Beleids)Advies				X	X
2	4. Preventie				X	X
2	5. Netwerk regie		X	X	X	X
2	6. Voorbereidingen regionale uitvoering grootschalige IZB		X	X		
2	7. Kennis & onderzoek		X	X		
2	Medische milieukunde				X	X
2	Tuberculosebestrijding (TBC)		X	X	X	X
2	Seksuele Gezondheid				X	X
	Taakoverschrijdende werkzaamheden AGZ	X	X	X	X	X
Gezondheidsbevordering & leefstijl						
5	Collectieve maatregelen gezondheidsbevordering					X
Monitoring signalering en advisering						
1	Monitoring			X	X	X
1	Signalering			X	X	X
1	Advisering			X	X	X
Bedrijfsbureau GGD						
	Ondersteuning uitvoering taken		X	X		

X	= versterking gepland
X	= geplande versterking gerealiseerd/op schema
X	= geplande versterking vraagt bijsturing
X	= geplande versterking wijkt af

Pijler 1 (Monitoring, signalering en advisering)

Het team onderzoek is, door de instroom van formatie vanuit het versterkingstraject, op sterkte. We kunnen inmiddels naast wijkprofielen ook schoolprofielen ontwikkelen en aanbieden. Ook is er een uniforme werkwijze geïmplementeerd voor de duidingsgesprekken van de opgehaalde data. Hierdoor wordt de kennis en adviesrol naar de gemeentes geoptimaliseerd, waardoor er meer specifiek gekeken kan worden naar beschikbare interventies voor onze inwoners waar nodig. De geplande monitors kunnen binnen het daarvoor geldende tijdspad doorgang vinden, net als de panelonderzoeken.

Pijler 2 Uitvoerende taken gezondheidsbescherming

Door de versterking is er bij artsen ruimte gekomen om meer tijd te besteden aan alle kerntaken van infectieziektebestrijding (IZB). Hierdoor is onder andere meer aandacht besteed aan kennis en onderzoek, waarbij een onderzoek is afgerond over infectieziekten bij arbeidsmigranten. Daarnaast is gewerkt aan het efficiënter maken van bron- en contactonderzoek. Verder is er meer tijd en aandacht voor mensen die minder gezondheidsvaardig zijn en hoe we die beter kunnen bereiken. We noemen dit Doelgroep Gerichte Aanpak (DGA). In het kader van DGA zijn er inmiddels gesprekken gaande met sleutelfiguren; mensen die een goede verbinding hebben met bepaalde doelgroepen.

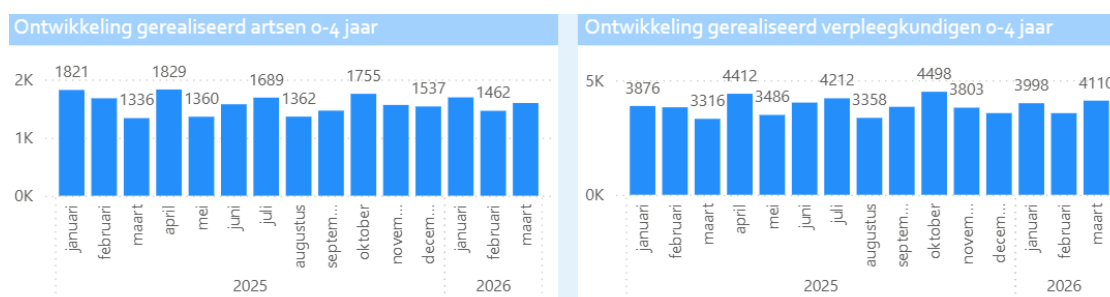
De bovenregionale samenwerking IZB op Zeeland, Brabant en Limburg (ZeeBraLim) niveau loopt gestaag door. Inmiddels zijn veel procedures en instructies gelijk getrokken. Hierdoor is onderlinge bovenregionale uitwisselbaarheid bij een uitbraak veel eenvoudiger.

Pijler 5 Verbonden taken

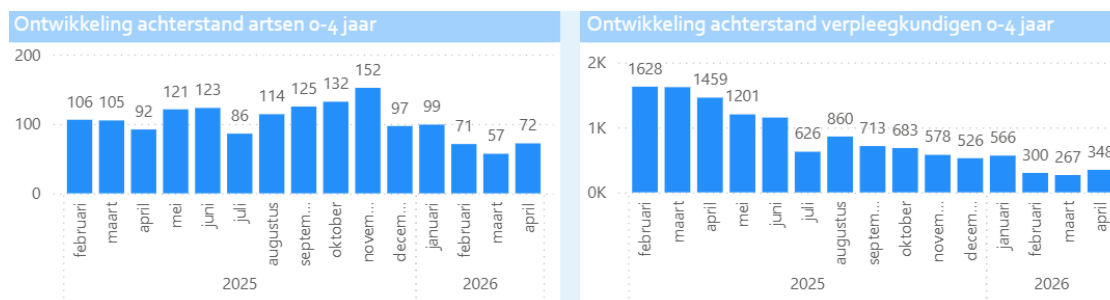
Contactmomenten en achterstanden 0-4 jaar

De nieuwe instroom van artsen heeft eind 2025 en begin 2026 plaatsgevonden. Het aantal gerealiseerde consulten laat hierdoor een kleine verhoging zien en de achterstanden zijn licht ingelopen. Het inwerken van nieuwe artsen in combinatie met zwangerschapsverloven, maakt dat het resultaat van de versterking het eerste halfjaar 2026 nog niet volledig zichtbaar is. Vanaf het derde kwartaal verwachten we een verdere afname van de achterstand.

Het resultaat van de versterking op verpleegkundigen is zichtbaar met een toename van het aantal consulten. De achterstanden bij de verpleegkundigen zijn sterk afgenomen. De uitdaging voor 2026 is de nieuwe formatie verder in te werken en te analyseren welke wettelijke taken nog meer aandacht behoeven.



Aantal gerealiseerde consulten 0-4-jarige per maand verdeeld naar artsen en verpleegkundigen



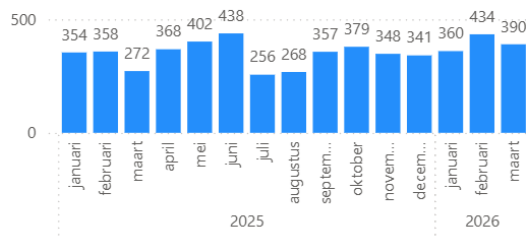
Aantal achterstallige consulten 0-4-jarige per maand (peildatum) verdeeld naar artsen en verpleegkundigen

Contactmomenten en achterstanden 4-18 jaar

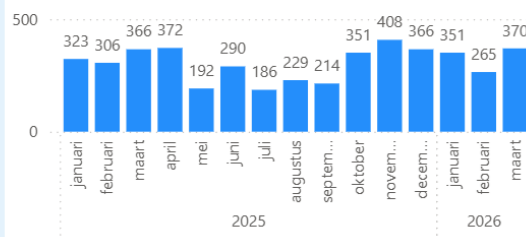
Vanuit de versterking zijn eind 2025 de eerste nieuwe medewerkers 4-18 jaar gestart en ingewerkt. Per einde eerste kwartaal 2026 zijn er nog een aantal nieuwe medewerkers gestart die momenteel ingewerkt worden. In de ontwikkeling van het aantal consulten en achterstanden is de versterking daarom beperkt zichtbaar. Deze doelgroep kent een sterk seizoen patroon in verband met schoolvakanties, hierdoor nemen tegen het einde van het schooljaar achterstanden af.

Gezondheidsvragenlijsten vinden plaats rond februari en november, die vertalen zich in pieken in de realisatie. Verwachting is dat de achterstanden vóór het begin van de zomervakantie nagenoeg zijn ingehaald.

Ontwikkeling gerealiseerd artsen 4-18 jaar

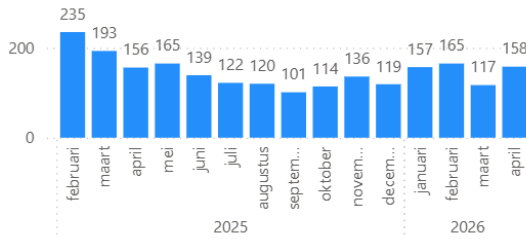


Ontwikkeling gerealiseerd verpleegkundigen 4-18 jaar

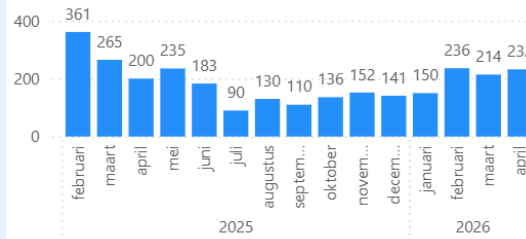


Aantal gerealiseerde consulten 4-18-jarige per maand verdeeld naar artsen en verpleegkundigen

Ontwikkeling achterstand artsen 4-18 jaar



Ontwikkeling achterstand verpleegkundigen 4-18 jaar

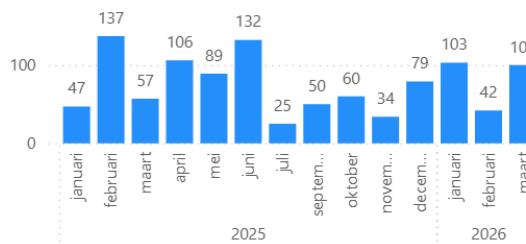


Aantal achterstallige consulten 4-18-jarige per maand (peildatum) verdeeld naar artsen en verpleegkundigen

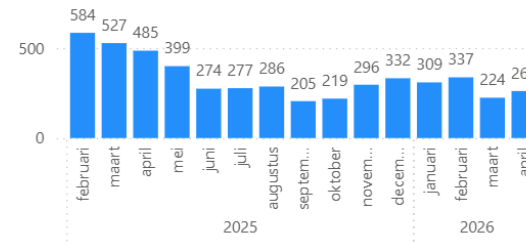
Contactmomenten en achterstanden Speciaal Onderwijs

Versterking op de taken voor het speciaal onderwijs heeft plaatsgevonden vanaf de tweede helft 2025. De versterking op het speciaal onderwijs zorgt dat in de eerste helft 2026 meer leerlingen speciaal onderwijs worden gezien en achterstanden lager liggen dan voorgaande jaar. Ook deze activiteiten kennen een seizoenpatroon. De schaarste wordt verdeeld over het schooljaar. De contactmomenten worden uitgevoerd door artsen en verpleegkundige 4-18. In de eerste helft van het schooljaar (vanaf september) focussen deze zich op het uitvoeren van gezondheidschecks bij het reguliere onderwijs. In de tweede helft van het schooljaar (vanaf januari) is er meer ruimte voor speciaal onderwijs.

Ontwikkeling gerealiseerd speciaal onderwijs PO en VO



Ontwikkeling achterstand speciaal onderwijs PO en VO



Aantal gerealiseerde consulten speciaal onderwijs

Aantal achterstallige consulten speciaal onderwijs per maand (peildatum)

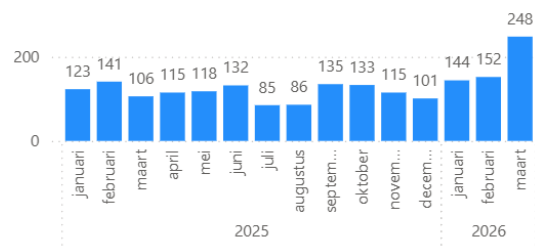
Collectieve preventieve activiteiten conform LPK

Het Landelijk Professioneel Kader (LPK) beschrijft hoe de JGZ het basispakket JGZ aanbiedt, waarbij de nadruk ligt op aansluiten bij waar behoefte aan is en doen wat nodig is. Door de focus op het wegwerken van bestaande achterstanden is er nog beperkt aandacht geweest voor de implementatie van preventieve activiteiten van het LPK en is hier nog weinig vooruitgang geboekt. Gezien de goede ontwikkeling van de achterstanden is de verwachting dat we hiermee vanaf het derde kwartaal 2026 kunnen gaan starten.

Contactmomenten en achterstanden Preventieve logopedie

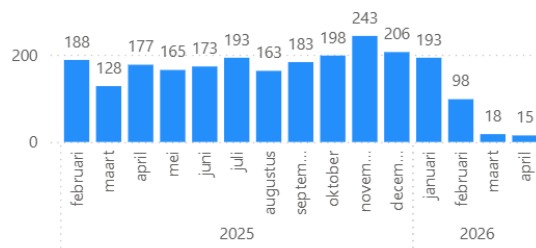
De versterking op preventieve logopedie is vanaf begin 2026 ingezet. Het aantal consulten is sterk gestegen en achterstanden sterk verminderd.

Ontwikkeling gerealiseerd Logopedie



Aantal gerealiseerde consulten Logopedie

Ontwikkeling achterstand Logopedie

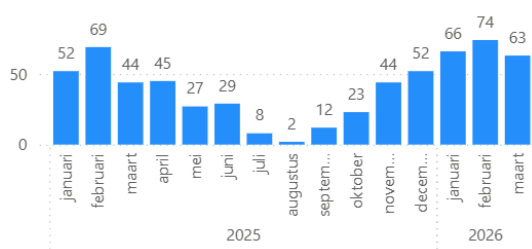


Aantal achterstallige consulten Logopedie per maand (peildatum)

Contactmomenten en achterstanden 'Meer Aandacht van de Ziek gemelde Leerling' (MAZL)

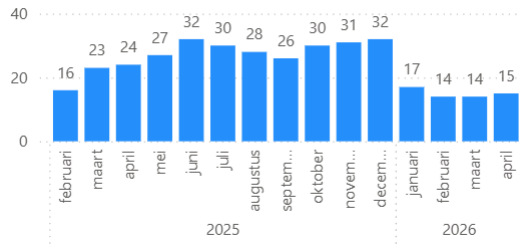
Deze taak kent een seizoenspatroon in lijn met het schooljaar. Per oktober 2025 heeft versterking plaatsgevonden door extra formatie bij de gedragswetenschapper. Begin 2026 is deze inzet zichtbaar in de ontwikkeling van de gerealiseerde contactmomenten en achterstanden. Er is meer aandacht voor gezondheidsklachten van leerlingen en redenen van ziekteverzuim en worden kinderen binnen de gewenste tijd opgeroepen voor een consult.

Ontwikkeling gerealiseerd MAZL



Aantal gerealiseerde consulten MAZL

Ontwikkeling achterstand MAZL



Aantal achterstallige consulten MAZL per maand (peildatum)

Bedrijfsbureau

In 2025 en begin 2026 heeft de invulling van een aantal functies binnen het Versterkingsprogramma meer tijd gekost dan voorzien. Hierbij is bewust gekozen voor kwaliteit boven kwantiteit. Inmiddels is de benodigde versterking grotendeels ingestroomd of stroomt de komende maanden in. Met deze aanvullingen is voldoende kennis, capaciteit en ondersteuningskracht aanwezig om de uitvoering van de GGD-taken op een deskundige, doelmatige en toekomstbestendige wijze te realiseren. Daarnaast is de GGD beter in staat nieuwe ontwikkelingen sneller en efficiënter op te pakken en continu te verbeteren.

Bijlage 2 Begrotingswijziging

Begrotingswijziging 2 2026 betreft een technische wijziging van de begroting 2026. Deze wijziging heeft geen invloed op de gemeentelijke bijdrage. Voor zover het structurele wijzigingen betreft die nog niet zijn meegenomen in de ontwerpbegroting 2027, leiden deze tevens tot een begrotingswijziging 2027.

Programma Publieke Gezondheid

- Voor de geplande versterking in 2026 is op basis van de ervaringen van de versterking in 2025 en ontwikkelingen die van invloed zijn op de wettelijke taken, de benodigde formatie heroverwogen. Dit heeft geleid tot het inzicht dat op enkele onderdelen een verschuiving nodig is binnen de geraamde personele inzet om de wettelijke taken (optimaal) te versterken. Deze verschuiving vindt plaats binnen de kaders van de vastgestelde begroting (zie verder bijlage 1).
- Zoals eerder aangegeven is er een gewijzigde onttrekking uit de bestemmingsreserve taakherschikking en ouderportaal en behoefte van het her bekwamen taak herschikte verpleegkundige (zie paragraaf 1.5), waardoor de onttrekking uitkomt op € 21.000.
- Verschillende wijzigingen in het vaccinatieschema van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) leiden tot € 15.000 extra kosten per jaar, voor 2025 t/m 2029 is deze gedekt met een eenmalige uitkering van € 62.000 in 2026.
- Op basis van landelijke besluitvorming is de hoogte van diverse baten geactualiseerd, waaronder bijdrage sociaal Domein Oekraïne (+ € 56.000) en de herverdeling ASG-subsidie (+ € 89.000).
- In 2025 is er een nieuwe samenwerkingsovereenkomst gesloten met GGD Zuid Limburg voor de Forensische Dienst Limburg (FDL). GGD Zuid Limburg treedt op als centrum GGD. VRLN ontvangt vanuit FDL een vergoeding voor de overheadkosten. De vergoeding kent een jaarlijkse afbouw van € 40.000 in 2026 en € 40.000 in 2027. De impact was nog niet verwerkt in de begroting 2026.
- Met enkele gemeenten zijn overeenkomsten gesloten voor aanvullende gezondheidsmonitors. In oneven jaren (2026, 2028 en 2030) voert de GGD deze onderzoeken uit. Hiervoor ontvangt de GGD een aanvullende vergoeding van € 75.000 per oneven jaar.
- De interne doorbelastingen waren niet juist opgenomen in de begroting 2026, waardoor zowel de baten als de kosten te hoog waren. Door het juist opnemen van de interne doorbelastingen zijn binnen Publieke Gezondheid de baten en de lasten € 434.000 lager.
- Incidentele lagere vermindering van € 11.000 ter dekking van de afschrijvingen huisvesting Oranjelaan Roermond. De reserve is nihil op 31-12-2026.

Programma Crisisbeheersing

- Toekenning incidentele bijdrage Noodsteunpunten en Burgerhulpverlening 2026 € 400.000 conform brief d.d. 5 februari 2026 Directoraat-Generaal Politie en Veiligheidsregio's. Zowel de lasten als de baten worden incidenteel opgehoogd met € 400.000. Dit is een budgettair neutrale begrotingswijziging.

Programma Bedrijfsvoering/Overhead

- De interne doorbelastingen waren niet juist opgenomen in de begroting 2026, waardoor zowel de baten als de kosten te hoog waren. Door het juist opnemen van de interne doorbelastingen zijn binnen Overhead de baten en lasten € 276.000 lager.
- Toekenning incidentele (2026-2028) bijdrage van € 48.102,52 Uitvoering Landelijke Regeling PTSS regeling conform brief 5-1-2026 Directiesecretariaat-Generaal Politie en Veiligheidsregio's. Zowel de lasten als de baten worden incidenteel opgehoogd met € 48.102,52.
- Incidentele onttrekking Reserve Informatieveiligheid ten behoeve van inhuur CISO-functionaris € 100.000 voor geheel 2026 (gemiddelde maandkosten € 8.300). Zowel de lasten als de baten worden incidenteel opgehoogd met € 100.000.

Bijlage 3 Verloopoverzicht reserves

Verloopoverzicht reserves

(bedragen in duizenden euro's)

	Boekwaarde per 1 januari 2026	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Boekwaarde per 31 december 2026
Algemene reserve	1.449	0	0	0	0	1.449
Algemene reserve	1.449	0	0	0	0	1.449
Bestemmingsreserves t.b.v. dekking van kapitaallasten						
Reserve kapitaallasten huisvesting Drie Decembersingel, Venlo	51	4	0	0	13	41
Reserve kapitaallasten huisvesting Oranjelaan, Roermond	2	3	0	0	4	0
Subtotaal reserves t.b.v. dekking kapitaallasten	53	7	0	0	17	42
Overige bestemmingsreserves						
Reserve transformatie meldkamer	245	0	2	0	0	243
Reserve assurantie eigen risico	724	60	0	0	0	784
Reserve taakherschikking en ouderportaal	335	0	21	0	0	314
Reserve onderhoud gebouw en (niet) in eigendom	1.586	0	0	0	0	1.586
Reservering Natuurbrandbestrijding	230	0	0	0	0	230
Reservering Informatieveiligheid	279	0	100	0	0	179
Reserve waarborgen paraatheid Brandweer en dienstverlening GGD	300	0	0	0	0	300
Bestemmingsreserve Rijksbijdrage (BDUR) Crisisbeheersing	900	0	0	0	0	900
Bestemmingsreserve Tweede Loopbaanbeleid	210	0	0	0	0	210
Bestemmingsreserve Bodemsanering Nijmegenweg	1.127	0	0	0	0	1.127
Bestemmingsreserve Weerbare Samenleving/Bedrijfscontinuïteit	180	0	0	0	0	180
Egalisatiereserve Kapitaallasten Brandweerverzorg	1.800	0	0	0	0	1.800
Subtotaal overige bestemmingsreserves	7.917	60	123	0	0	7.854
Bestemmingsreserves	7.969	67	123	0	17	7.896
Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	2.290	0	0	2.290	0	0
Gerealiseerd resultaat	2.290	0	0	2.290	0	0
Totaal	11.708	67	123	2.290	17	9.345

Bijlage 4 Investeringsen

Investeringsen 2026

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2026	1e tussentijdse rapportage 2026	Totaal
ICT middelen infrastructuur	718	0	718
ICT software	0	1.544	1.544
TBC apparatuur Gezondheidszorg	67	0	67
Softwarepakketten Gezondheidszorg	13	0	13
Tankautospuiten*	625	3.245	3.870
Haakarmvoertuigen	210	0	210
Dienstauto's	25	0	25
Personeel/materieelvoertuigen	156	0	156
Dienstauto's	25	0	25
Overige vervoermiddelen	90	0	90
Haakarmbakken	180	0	180
Inventaris brandweer	187	0	187
Ademlucht	8	0	8
Communicatieapparatuur MOI	855	0	855
Update alarmcentrale	0	25	25
Trucktrainer	0	25	25
Ventilatie technische ruimtes kazernes	0	15	15
Aanpassing installaties kazerne Gennep	0	130	130
Airco systemen diverse kazernes	0	160	160
Perceel tbv nieuwbouw kazerne Heijthuisen	0	440	440
Meubilair	0	19	19
Hulpverleningsvoertuigen (HV's)	0	420	420
Bluspakken	0	2.478	2.478
Totaal	3.159	8.501	11.659

* Investeringsen worden opgestart, levering vindt de komende jaren plaats

Vergadering van Kabinet	BC Veiligheid
Vergaderdatum	Nee
Auteur	29-5-2026
Onderwerp	Gijzen, Chris
Bijlagen	Revisie RBP Hoogwater Limburg
	2

Aanleiding en korte samenvatting

Eens in de drie jaar dient het Rampbestrijdingsplan Hoogwater Limburg conform Besluit veiligheidsregio's Artikel 6.1.7 herzien te worden. Het Rampbestrijdingsplan Hoogwater 2023 – 2026 loopt dit jaar af. Om aan de wettelijke eisen te voldoen, hebben de betrokken partijen (VRLN, VRZL, Rijkswaterstaat en Waterschap Limburg) middels de Kerngroep Hoogwater samengewerkt om tot een revisie van het rampbestrijdingsplan te komen. Andere betrokken partners, zoals politie en defensie, hebben hier hun input voor kunnen leveren.

Hoogwater kijkt op facetten af van de reguliere rampenbestrijding en crisisbeheersing, zowel qua tijdsverloop als qua verantwoordelijkheden. Met dit rampbestrijdingsplan wordt beoogd dat de (crisisorganisaties van de) Limburgse veiligheidsregio's adequaat zijn voorbereid op dergelijke incidenten, in nauwe samenwerking met de overige organisaties in het speelveld, zoals de gemeenten, Rijkswaterstaat, Waterschap Limburg, WRL, Defensie en de politie.

Het RBP Hoogwater Limburg bestaat uit drie onderdelen:

- Bestuurlijk deel: beschrijft het wettelijk- en beleidskader dat van toepassing is op de organisatie van de hoogwaterbestrijding;
- Operationeel deel: beschrijft de scenario's met de randvoorwaardelijke crisisbeheersingsprocessen en de generieke organisatorische kaders tijdens een hoogwatersituatie in de Maas en het regionaal watersysteem;
- Bijlagen.

Het operationeel deel is vervolgens opgebouwd in drie scenario's met daaropvolgend organisatorische kaders, te weten:

- Scenario hoogwater regionaal watersysteem;
- Scenario hoogwater Maas;
- Scenario falen kering en poldereffecten;
- Organisatorische kaders.

Tevens is de was/wordt-lijst toegevoegd waarin alle veranderingen expliciet in zijn vermeld.

De voornaamste wijzigingen:

- Naar aanleiding van de aanbevelingen uit de evaluaties van het hoogwater in 2021, is het Impact Analyse Team Hoogwater Limburg (IAT, hoofdstuk 6.2) geïmplementeerd. De taak van het IAT betreft het duiden van de hoogwatersituatie in het hoofwatersysteem van de Maas en/of het regionale watersysteem (beken en zijrivieren) en het leveren van die duiding aan de opgeschaalde regionale crisisorganisaties van de Limburgse veiligheidsregio's;
- 'Hoogwater zijrivieren' veranderd naar 'hoogwater regionaal watersysteem'. Zo hanteren we met alle partners een uniforme benaming;
- Het overzicht van verantwoordelijkheden in het bestuurlijk deel (paragraaf 2.4 Rampbestrijdingsplan Hoogwater Limburg) is verder uitgebreid. Er is duidelijker beschreven welke verantwoordelijkheden iedere waterbeheerder dan wel veiligheidsregio heeft en wat deze verantwoordelijkheden inhouden. Zo zijn onder andere bevoegdheden minister IenW en (calamiteiten)maatregelen toegevoegd;
- De bestuurlijke netwerkkaarten zijn geüpdatet en aangevuld met onder andere die van Crisisbeheer België, Waterbeheer Vlaanderen, Waterbeheer Wallonië, Rampenbestrijding Noordrijn-Westfalen en Waterbeheer Noordrijn-Westfalen;
- De communicatieparagrafen zijn scenarioafhankelijk verder uitgewerkt. Zo maken bijvoorbeeld we een duidelijker onderscheid in risicocommunicatie en crisiscommunicatie.

Beslispunten

1. Instemmen met het RBP Hoogwater Limburg 2026-2029.
2. Instemmen met het doorgeleiden van de vaststellingsroute conform vervolgprocedure.

Onderbouwing voorstel

Het Rampbestrijdingsplan Hoogwater 2023 – 2026 loopt dit jaar af. Met het instemmen van bovenstaande beslispunten voldoen we weer conform regelgeving.

Kanttekening:

Het Rampbestrijdingsplan Hoogwater Limburg is aan verandering onderhevig. Zo vinden er gesprekken plaats met Rijkswaterstaat over de frequentie van haar hoogwaterberichtgeving zoals beschreven in het Convenant 'Hoogwaterberichtgeving en prognoses 2020'. We verwachten hier effect van op onder andere de vergaderklok (en -frequentie) van het Impact Analyse Team Hoogwater Limburg, ROT's en (eventueel) GBT's. Zodoende dient ook de Werkwijze Impact Analyse Team Hoogwater Limburg en eerdergenoemd convenant aangepast te worden. Met die reden is er een aantal bijlagen voor dit vaststellingstraject nog buiten beschouwing gelaten. In het rampbestrijdingsplan wordt echter wel verwezen naar desbetreffende documenten.

Bijlagen zijn afzonderlijke documenten die, indien nodig, gedurende de looptijd van het rampbestrijdingsplan kunnen worden aangepast.

Personele consequenties

Niet van toepassing anders dan personele inzet van functionarissen van de VRLN ten behoeve van het Impact Analyse Team Hoogwater Limburg zoals beschreven in de Werkwijze IAT.

Financiële consequenties

Er worden geen financiële consequenties voorzien.

Informatiemanagement

Na vaststelling wordt het RBP opgenomen in de daartoe bestaande platforms zoals meldkamer- en crisissystemen et cetera.

Communicatie

Na vaststelling van het rampbestrijdingsplan wordt de operationele crisisorganisatie geïnformeerd over de vaststelling hiervan en over de vindplaats van het plan, inclusief de bijlagen.

Ondernemingsraad (OR)

Niet van toepassing

Vervolprocedure

Op 30-03-2026 is het Regisseursoverleg (zonder aantekening) akkoord gegaan met het voorstel. Op 13-04-2026 is het MT-CB (zonder aantekening) akkoord gegaan met het voorstel. Op 05-05-2026 is het DT-Besluitvormend (zonder aantekening) akkoord gegaan met het voorstel. Na vaststelling in de BC Veiligheid zal het Rampbestrijdingsplan Hoogwater 2026-2029 aangeboden worden conform onderstaande route.

De vaststellingsroute ziet er als volgt uit:

Ter inzage	6 weken
Aanleveren AB VRLN	28 augustus
AB VRLN	11 september

Bijlagen

1. Rampbestrijdingsplan Hoogwater Limburg
2. Was/wordt-lijst Rampbestrijdingsplan Hoogwater Limburg

Besluit

Besluit ambtelijk secretaris

- Akkoord met voorstel
- Akkoord met voorstel met aantekening
- Niet akkoord met voorstel met aantekening

Toelichting:

Rampbestrijdingsplan

Hoogwater Limburg

2026 – 2029

[Concept]

[Foto nog te bepalen]

Versiedatum:

Vastgesteld door d.d.:



**Veiligheidsdirectie van Veiligheidsregio
Limburg-Noord**
Mevr. C. Angevaren



**Veiligheidsdirectie van Veiligheidsregio
Zuid-Limburg**
Dhr. L. Houben

d.d.:

**Algemeen Bestuur van Veiligheidsregio
Limburg-Noord**
Dhr. A. Scholten

d.d.:

**Algemeen Bestuur van Veiligheidsregio
Zuid-Limburg**
Dhr. W. Hillenaar

d.d.:

d.d.:

Colofon:

Dit rampbestrijdingsplan is tot stand gekomen onder regie van Kerngroep Hoogwater Limburg, bestaande uit vertegenwoordigers van de Veiligheidsregio's Limburg-Noord en Zuid-Limburg, Rijkswaterstaat, Waterschap Limburg en het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg.

Druk:

Versie 8.0

Eindredactie:

Crisisbeheersing Veiligheidsregio Limburg-Noord en Veiligheidsregio Zuid-Limburg

Inhoud

1. Inleiding		4
2. Bestuurlijk en wettelijk kader		
2.1 Inleiding	2.1	7
2.2 Leiding & coördinatie	2.2	7
2.3 Convenant 'Hoogwaterberichtgeving en prognoses 2020'	2.3	7
2.4 Verantwoordelijkheden	2.4	7
2.5 Uitwerking overige individuele partners	2.5	9
2.6 Bijstand en militaire steunverlening (in het openbaar belang)	2.6	10
2.7 Beheer	2.7	10
2.8 Oefenen	2.8	10
2.9 Bestuurlijke netwerkkarten	2.9	11
3. Scenario hoogwater regionaal watersysteem		
3.1 Inleiding	3.1	13
3.2 Melding & alarmering / op- en afschaling	3.2	13
3.3 Leiding & coördinatie	3.3	16
3.4 Informatiemanagement	3.4	17
3.5 Communicatie	3.5	18
3.6 Evacuatie	3.6	19
3.7 Samenhang hoogwater regionaal watersysteem en hoogwater Maas	3.7	19
4. Scenario hoogwater Maas		
4.1 Inleiding	4.1	20
4.2 Definitie afvoer en waterstanden	4.2	21
4.3 Melding & alarmering / op- en afschaling	4.3	21
4.4 Leiding & coördinatie	4.4	24
4.5 Informatiemanagement	4.5	25
4.6 Communicatie	4.6	27
4.7 Evacuatie	4.7	28
4.8 Isolatie van gebieden	4.8	29
4.9 Achtereenvolgende aandachtsgebieden	4.9	30
5. Scenario falen kering en poldereffecten		
5.1 Inleiding	5.1	31
5.2 Duiding scenario's falen primaire kering	5.2	31
5.3 Melding & alarmering / op- en afschaling	5.3	34
5.4 Leiding & coördinatie	5.4	34
5.5 Informatiemanagement	5.5	34
5.6 Evacuatie	5.6	35
5.7 Communicatie	5.7	35
5.8 Waterbezwaar binnendijks (kwelwater en gebiedseigen water)	5.8	35
6. Organisatorische kaders		
6.1 Inleiding	6.1	37
6.2 Impact Analyse Team Hoogwater Limburg	6.2	37
6.3 Internationale samenwerking	6.3	38
6.4 Burgerparticipatie	6.4	39
6.5 Evacuatie	6.5	39
6.6 Nafase hoogwater	6.6	43
7. Bijlagen & afkortingenlijst		46

1. Inleiding

Voor u ligt het Rampbestrijdingsplan Hoogwater Limburg 2026 – 2029 voor de veiligheidsregio's Limburg-Noord (VRLN) en Zuid-Limburg (VRZL). Dit plan is opgesteld naar aanleiding van de bestuurlijke wens in beide veiligheidsregio's om een specifiek plan te hebben voor de hoogwaterproblematiek rondom de Maas en het regionaal watersysteem.

Limburg heeft meerdere keren overlast ondervonden door hoogwater. In 1993 en 1995 overstroomden grote delen in het stroomgebied van de Maas, met grootschalige evacuaties en enorme schade tot gevolg. In 2021 ging het hoogwater alle scenario's te buiten. Zowel de Maas als het regionaal watersysteem, bestaande uit beken en zijrivieren, traden buiten hun oevers door heftige regenval in hogerop gelegen gebieden. Nooit eerder was er zoveel neerslag, rivierafvoer en schade tegelijk in het gebied, met omvangrijke overstromingen tot gevolg. Naar aanleiding van de aanbevelingen uit de evaluaties van het hoogwater in 2021, is het Impact Analyse Team Hoogwater Limburg (IAT, hoofdstuk 6.2) geïmplementeerd. De taak van het IAT betreft het duiden van de hoogwatersituatie in het hoofdwatersysteem van de Maas en/of het regionale watersysteem (beken en zijrivieren) en het leveren van die duiding aan de opgeschaalde regionale crisisorganisaties van de Limburgse veiligheidsregio's.

Hoewel rondom de Maas vele voorzieningen zijn getroffen om wateroverlast te voorkomen, kunnen primaire waterkeringen bezwijken of overstromen. Hoogwater wijkt op facetten af van de reguliere rampenbestrijding en crisisbeheersing, zowel qua tijdsverloop als qua verantwoordelijkheden. Met dit rampbestrijdingsplan wordt beoogd dat de (crisisorganisaties van de) Limburgse veiligheidsregio's adequaat zijn voorbereid op dergelijke incidenten, in nauwe samenwerking met de overige organisaties in het speelveld, zoals de gemeenten, Rijkswaterstaat, Waterschap Limburg, WRL, Defensie en de politie.

Doelstellingen

Het Rampbestrijdingsplan (RBP) Hoogwater Limburg heeft drie doelstellingen:

1. Het vastleggen hoe de coördinatie tussen de betrokken actoren bij een hoogwatersituatie in de Maas en/of het regionaal watersysteem verloopt;
2. Het beschrijven van de omvang en de effecten van de verschillende hoogwaterscenario's;
3. Het vastleggen van de voorbereide acties en taken bij het optreden van hoge waterstanden in de Maas en/of het regionaal watersysteem.

Reikwijdte plan

Het RBP Hoogwater Limburg is opgesteld om de gevolgen van hoogwater in Limburg zoveel mogelijk te beperken en te bestrijden. Hierna volgt een opsomming van gemeenten welke effecten kunnen ervaren van hoogwater uit het regionaal watersysteem (zijnde beken en zijrivieren) en/of de Maas: Eijsden-Margraten, Maastricht, Vaals, Gulpen-Wittem, Valkenburg aan de Geul, Meerssen, Heerlen, Voerendaal, Beek, Beekdaelen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Stein, Sittard-Geleen, Echt-Susteren, Maasgouw, Roermond, Roerdalen, Leudal, Beesel, Peel en Maas, Venlo, Horst aan de Maas, Bergen, Venray, Gennep en Mook en Middelaar. Dit RBP dient als kapstok voor alle monodisciplinaire planvorming die door de individuele partners voor hoogwatersituaties wordt opgesteld.

Leeswijzer

Het RBP Hoogwater Limburg bestaat uit drie onderdelen:

- Bestuurlijk deel: beschrijft het wettelijk- en beleidskader dat van toepassing is op de organisatie van de hoogwaterbestrijding.
- Operationeel deel: beschrijft de scenario's met de randvoorwaardelijke crisisbeheersingsprocessen en de generieke organisatorische kaders tijdens een hoogwatersituatie in de Maas en het regionaal watersysteem.
- Bijlagen.

Het RBP hangt samen met veel verschillende plannen en planfiguren. In bijlage L is daarom een schematisch overzicht te vinden van de diverse plannen en hoe deze zich verhouden tot elkaar.

Vaststelling

- Het bestuurlijke deel wordt vastgesteld door het algemeen bestuur van Veiligheidsregio Limburg-Noord en het algemeen bestuur van Veiligheidsregio Zuid-Limburg.
- Het operationele deel wordt vastgesteld door de veiligheidsdirectie van Veiligheidsregio Limburg-Noord en de veiligheidsdirectie van Veiligheidsregio Zuid-Limburg.
- De bijlagen worden vastgesteld door de MT CB van de veiligheidsregio Limburg-Noord en het programma crisisbeheersing en rampenbestrijding van de veiligheidsregio Zuid-Limburg. De monodisciplinaire bijlagen worden vastgesteld door de kolommen. Het Convenant 'Hoogwaterberichtgeving en prognoses 2020' is in de bijlagen opgenomen, maar is eerder vastgesteld door de algemeen besturen van de beide Limburgse veiligheidsregio's en Rijkswaterstaat (RWS). Een aantal documenten is aan verandering onderhevig en zijn derhalve niet als document toegevoegd aan de bijlagen. Er wordt wel verwezen naar deze documenten.

Bestuurlijk deel

2. Bestuurlijk en wettelijk kader

2.1 Inleiding

Het doel van dit rampbestrijdingsplan is het ondersteunen van de operationele inzet van de betrokken organisaties tijdens een hoogwatersituatie van zowel de Maas als de meest risicovolle beken en zijrivieren in Limburg. Het rampbestrijdingsplan heeft daarmee betrekking op het werkingsgebied van de beide Limburgse veiligheidsregio's. Dit bestuurlijke deel is gericht op de bestuurlijke kaders, juridische aspecten en formele criteria waaraan een rampbestrijdingsplan moet voldoen. Het operationele deel richt zich op de operationele informatie en handvatten die van belang zijn voor de hulpdiensten en crisisorganisaties tijdens de bestrijding van een hoogwatersituatie.

2.2 Leiding & coördinatie

De opschaling zal verlopen via de Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdingsprocedure (GRIP) en wordt gebaseerd op de prognose van de afvoer bij vooraf bepaalde meetpunten. Bij hoogwater wordt in principe geen Commando Plaats Incident (CoPI) ingericht, tenzij er zich lokaal knelpunten voordoen waarvoor multidisciplinaire coördinatie noodzakelijk is. De Regionale Operationele Teams (ROT's) van beide veiligheidsregio's worden bij hoogwater uitgebreid met liaisons van Rijkswaterstaat, Waterschap Limburg en de RMOA. Bij VRLN neemt laatstgenoemde standaard deel aan het ROT, bij VRZL wordt deze conform het regionaal crisisplan niet standaard opgeroepen. De dijkgraaf van Waterschap Limburg en de Hoofd Ingenieur Directeur (HID) van Rijkswaterstaat maken bij hoogwater deel uit van de beleidsteams (GBT/RBT) van de beide Limburgse veiligheidsregio's.

2.3 Convenant 'Hoogwaterberichtgeving en prognoses 2020'

Een adequate hoogwaterbestrijding is niet mogelijk zonder registratie en voorspelling van de waterstanden in de Maas. De Veiligheidsregio en de gemeenten in de regio baseren hun activiteiten uitsluitend op de verwachtingen zoals die worden ontvangen van Rijkswaterstaat op basis van afspraken in het tussen de Limburgse veiligheidsregio's en Rijkswaterstaat afgesloten convenant. Dit convenant is terug te vinden in de bijlagen.

2.4 Verantwoordelijkheden

2.4.1 Verantwoordelijkheden bij duiding binnen het beheergebied

Binnen het beheergebied van Limburg zijn de waterpartijen verantwoordelijk om informatie en duiding te verschaffen over zaken waar zij beheerder van zijn.

Rijkswaterstaat

Rijkswaterstaat is verantwoordelijk voor de duiding van waterstanden en afvoer in het hoofdwatersysteem (de Maas). Daarnaast geeft het duiding over omleidings- en omvaarroutes op rijkswateren- en wegen.

Waterschap Limburg

Waterschap Limburg heeft de verantwoordelijkheid voor duiding van het regionale watersysteem. Daarnaast verschaft WL duiding wanneer water vanuit het hoofdwatersysteem over de primaire waterkering stroomt of dreigt te gaan stromen (dijken langs de Maas). Dat geldt ook voor de duiding van wateroverlast vanuit het regionale watersysteem.

Beide waterbeheerders zijn verantwoordelijk voor buffers die onder hun eigen beheer vallen.

Gemeenten c.q. crisisorganisaties in veiligheidsregio's

Waar de waterpartners duiding geven aan de (verwachte) reikwijdte van het water en de (te verwachten) waterdiepte, nemen de gemeenten c.q. de crisisorganisaties in de veiligheidsregio's besluiten over de te nemen bevolkingsgerichte crisismaatregelen in de vorm van acties als gevolg van deze besluiten. Denk hierbij aan evacuaties en ontruimingen.

2.4.2 *Verantwoordelijkheden primaire en overige keringen*

Primaire waterkeringen bieden bescherming tegen overstromingen bij hoogwater vanuit de Noordzee en diverse grote, binnenlandse rivieren en wateren, waaronder de Maas. Daarbij gaat het met name om die gebieden waar eventuele overstromingen potentieel veel slachtoffers of grote economische schade tot gevolg hebben. Op basis van de Omgevingswet heeft Waterschap Limburg de zorgplicht voor het beheren van veruit de meeste primaire waterkeringen in provincie Limburg (enkele waterkeringen zijn in beheer van Rijkswaterstaat) en daarmee de verantwoordelijkheid voor de staat van de dijken in haar beheer. Het behoort dan ook tot de verantwoordelijkheid van het Waterschap om alle activiteiten in de bestrijding tegen waterschade bij hoogwater vooraf te beschrijven en vast te leggen in een Bestrijdingsplan Hoogwater.

De activiteiten van Waterschap Limburg betreffen onder andere:

- het dichtzetten van coupures en wanden;
- het aanbrengen van tijdelijke waterkeringen;
- controleren van noodplannen van derden die een rol hebben in hoogwaterbescherming;
- het plaatsen van (kwel)waterpompen;
- het organiseren van een adequate dijkbewaking.

Knelpunten en onvoorziene situaties worden ingebracht in het, op dat moment, verantwoordelijke team van Waterschap Limburg en/of de veiligheidsregio (situatie en opschalingsafhankelijk), zodat waar nodig gezamenlijk en tijdig actie ondernomen kan worden. De minister van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) houdt (direct) toezicht op het optreden van het Waterschap en kan, indien nodig, aanwijzingen geven wanneer er sprake is van een gevaarstelling met betrekking tot de primaire waterkeringen, te weten keersluis Limmel en sluiscomplex Bosscherveld (beide gelegen in Maastricht).

Niet primaire waterkeringen bieden bescherming tegen binnenwater uit de vele meren, kleine rivieren en kanalen. Er zijn verschillende types niet-primaire overige waterkeringen, zoals waterkeringen met een lokaal of regionaal karakter, kanaaldijken en boezemkades. De zorgplicht voor deze waterkeringen is met name belegd bij Waterschap Limburg en decentrale waterbeheerders (gemeenten). Daarnaast is Rijkswaterstaat verantwoordelijk voor de dijken rondom het Julianakanaal. De provincie houdt toezicht op het optreden van het Waterschap en kan, indien nodig, aanwijzingen geven wanneer er sprake is van een gevaarstelling met betrekking tot het regionaal watersysteem. De minister van IenW heeft daarop het oppertoezicht en kan ook rechtstreeks aanwijzingen geven aan decentrale waterbeheerders.

2.4.3 *Bevoegdheden minister Infrastructuur en Waterstaat*

Hieronder volgen kort en kernachtig de formele bevoegdheden die de minister van IenW in kan zetten. Er wordt niet ingegaan op bevoegdheden ten tijde van een uitgeroepen noodtoestand.

Toezicht en handhaving

De minister van IenW kan, ook in het geval van een dreigend watertekort, als bevoegd gezag handhaven op vergunningsvoorschriften of algemene regels. In het bijzonder is de handhaving op de algemene regel inhoudende de specifieke zorgplicht in het stelsel Omgevingswet van belang, omdat de invulling hiervan door de veranderende omstandigheden anders kan uitpakken.

Instructie geven (art. 2.23 Omgevingswet)

De minister van IenW kan aan het provinciebestuur of het waterschapsbestuur een instructie geven over de uitoefening van een taak of bevoegdheid op het gebied van het beheer van watersystemen of het waterketenbeheer als dat nodig is voor een samenhangend en doelmatig waterbeheer (art. 2.23, tweede lid, Omgevingswet). Een instructie kan bijvoorbeeld een opdracht inhouden om een besluit te nemen, of op een bepaalde manier te handelen.

2.4.4 *(Calamiteiten)maatregelen bij gevaar voor waterstaatswerken (art. 19.15 Omgevingswet)*

Bij een gevaar voor waterstaatswerken is de waterbeheerder bevoegd de maatregelen te treffen die hij nodig oordeelt, zo nodig in afwijking van wettelijke voorschriften, met uitzondering van de Grondwet of internationaalrechtelijke verplichtingen. In deze paragraaf worden deze maatregelen aangeduid als 'calamiteitenmaatregelen'. Onder gevaar voor waterstaatswerken wordt verstaan 'de omstandigheid waardoor de goede staat van een waterstaatswerk (oppervlaktelichaam, bergingsgebied, waterkering of ondersteunend

kunstwerk) onmiddellijk wordt aangetast of dreigt te worden aangetast of dit werk ernstig beschadigd of onbruikbaar wordt'.

De inzet van deze bevoegdheid is vormvrij. Dat betekent dat er geen koninklijk besluit hoeft worden opgesteld. Van deze buitengewone bevoegdheid kan pas gebruikt gemaakt worden als de reguliere bevoegdheden ontoereikend zijn.

De Omgevingswet geeft Rijkswaterstaat als waterbeheerder bevoegdheden om maatregelen te treffen indien er een gevaar voor waterstaatswerk ontstaat. In deze paragraaf worden deze maatregelen aangeduid als 'calamiteitenmaatregelen'.

De waterbeheerder mag maatregelen treffen die in strijd zijn met wet- en regelgeving (met uitzondering van de Grondwet en/of het internationaal recht) indien:

- Er sprake is van een feitelijk gevaar, en;
- Het feitelijk gevaar een aantasting voor het waterstaatswerk veroorzaakt of dreigt te veroorzaken, en;
- Het feitelijk gevaar zodanig is dat het noodzakelijk is om deze maatregelen te treffen (en daarbij af te wijken van wet- en regelgeving), en;
- Er geen minder aangrijpende maatregelen nodig zijn, en;
- De maatregelen niet langer voortduren dan nodig is voor desbetreffende situatie.

Deze criteria kaderen het handelen van de waterbeheerder. Het nemen van calamiteitenmaatregelen is dus een uitzondering. Het gaat dan steeds om spoedeisende situaties. Aspecten zoals hinder, kosten en politiek-bestuurlijke gevoeligheden spelen geen rol bij de bepaling van de waterbeheerder om te bepalen om calamiteitenregeling toe te passen.

Volledigheidshalve merken we op dat er geen ruimte is voor het nemen van calamiteitenregelingen indien er sprake is van regulier beheer of indien er sprake is van het regulier uitvoeren van een project.

2.4.5 Verantwoordelijkheden stremming scheepvaart

Een intentionele stremming van de scheepvaart op de Maas of de Limburgse- en Noord-Brabantse kanalen ten tijde van hoogwater komt alleen aan de orde indien daar zeer ernstige redenen voor zijn. Stremming kan bijvoorbeeld nodig zijn door het verloop van het hoogwater, de feitelijke toestand van de primaire waterkeringen en eventuele bedreigde gebieden langs de Maas of kanalen. Het stremmen van de scheepvaart is de verantwoordelijkheid van de Hoofdingenieur-Directeur van Rijkswaterstaat Zuid-Nederland (HID ZN) en vindt plaats op eigen initiatief van Rijkswaterstaat of op aanvraag vanuit belanghebbende (semi-)overheidsorganisaties. Dit geldt ook voor het weer vrijgeven van de vaarweg na een hoogwatersituatie. Een verzoek tot stremming van de scheepvaart door een (semi-)overheidsorganisatie kan worden ingediend bij de HID ZN.

2.4.6 Verantwoordelijkheden evacuatie

Indien evacuatie aan de orde dreigt te komen, dan zal het proces evacuatie binnen bevolkingszorg worden opgestart overeenkomstig de geldende (gemeentelijke) plannen. De daadwerkelijke evacuatie zal door de politie, en eventueel met hulp van Defensie, worden ondersteund. Het besluit over evacuatie wordt genomen door de burgemeester van de desbetreffende gemeente of, ingeval van een GRIP 4-situatie, door de voorzitter van de veiligheidsregio. Het Regionaal Operationeel Team (ROT) heeft in dit kader een adviserende rol en maakt bij het formuleren van een advies over al dan niet evacueren een afweging van alle relevante factoren. Omdat het scenario dijkdoorbraak een eigen urgente dynamiek kent, geeft dit plan kaders aan waar rekening mee moet worden gehouden bij de besluitvorming omtrent wel of niet evacueren bij (dreigende) dijkdoorbraak.

2.5 Uitwerking overige individuele partners

Dit plan beoogt op regionaal niveau afspraken te maken over de organisatie bij hoogwater. Daarnaast zullen de betreffende gemeenten in Limburg, Rijkswaterstaat en Waterschap Limburg hun activiteiten beschrijven in eigen draaiboeken en actielijsten hoogwater. Deze draaiboeken/actielijsten dienen afgestemd te zijn op de afspraken in dit rampbestrijdingsplan en dienen te worden vastgesteld door de desbetreffende organisaties zelf. Voor Zuid-Limburg zijn multidisciplinaire actielijsten voor Maas en zijrivieren ontwikkeld die de belangrijkste acties van de betreffende partijen weergeeft (zie hiervoor de CrisisConnect-app).

2.6 Bijstand en militaire steunverlening (in het openbaar belang)

Indien bijstand gewenst is van de multidisciplinaire ondersteuning of Defensie, dient deze conform reguliere procedures aangevraagd te worden. Het Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum (LOCC) / KCR2 coördineert en adviseert veiligheidsregio's bij bijstandsaanvragen van onder meer Defensie en de disciplines. Een overzicht van de afspraken met Defensie en de beschikbare middelen staat in de Catalogus Nationale Operaties van het ministerie van Defensie. De Regionaal Militair Operationeel Adviseur (RMOA) is de eerste contactpersoon van Defensie binnen de Veiligheidsregio. Hij is de militair adviseur voor de civiele diensten en voor het civiele bestuur. Een aanvraag in het ROT voor militaire bijstand en/of aanvraag militaire steunverlening in het openbaar belang zal dan ook via de RMOA verlopen.

Defensie behoudt zich het recht voor om zelf te bepalen of bijstand wordt gehonoreerd. Bijstand wordt te allen tijde in het moment afgewogen door bevoegd gezag waardoor het niet mogelijk is om op voorhand defensiecapaciteit toe te kennen c.q. preparatief in te plannen. Bevoegd gezag in deze is de Commandant der Strijdkrachten.

2.7 Beheer

Het Rampbestrijdingsplan Hoogwater dient minimaal eens in de drie jaar te worden herzien en bijgewerkt. Indien gewijzigde omstandigheden daartoe aanleiding geven, wordt het plan tussentijds geactualiseerd. Voorstellen hiertoe, alsmede het beheer van het rampbestrijdingsplan, worden gedaan door de kerngroep Hoogwater Limburg die het plan jaarlijks toetst op actualiteit.

Het operationeel deel van het Rampbestrijdingsplan Hoogwater is aan constante verandering onderhevig. Wijzigingen in dit deel kunnen derhalve tussentijds door de veiligheidsdirecties van beide Limburgse veiligheidsregio's worden vastgesteld.

De gezamenlijke bijlagen van het plan, waaronder de multidisciplinaire informatiekaart (MIK), GMK-bladen en onderliggende gezamenlijke instructies en formats worden beheerd door beide Limburgse veiligheidsregio's. De multidisciplinaire actielijsten worden beheerd door VRZL. Overige relevante documenten die per kolom zijn opgesteld, worden door desbetreffende kolom beheerd en aangepast. Doordat de inrichting van het Limburgse watersysteem voortdurend verandert als gevolg van werkzaamheden, is het van belang om bepaalde documenten ieder jaar te controleren op actualiteit.

2.8 Oefenen

Minimaal eens per vier jaar dient het rampbestrijdingsplan multidisciplinair te worden beoefend, waarbij het wordt getoetst op juistheid, volledigheid en bruikbaarheid.

2.9 Bestuurlijke netwerkkaarten

De bestuurlijke netwerkkaarten beschrijven de bestuurlijke verantwoordelijkheden en verplichtingen in crisisbeheersing op vele gebieden. Ze bieden een oriëntatiepunt waarmee verantwoordelijke bestuurders en beleidsteams tijdens een (dreigende) crisissituatie hun eigen besluitvorming en aanpak kunnen vormgeven.

Voor hoogwater situaties zijn de volgende bestuurlijke netwerkkaarten van toepassing:

- 1: Rampenbestrijding algemeen en handhaving openbare orde
- 3: Oppervlaktewater en waterkering;
- 23: Binnenvaart.

Incidentafhankelijk:

- 5: Milieu;
- 12: Defensie;
- 14: Nooddrinkwater en noodwater;
- 17: Elektriciteit en gas;
- 19: Telecommunicatie;
- 22: Wegvervoer;
- 28: Cultureel erfgoed;
- Vitaal;
- Crisisbeheer België;
- Waterbeheer Vlaanderen;
- Waterbeheer Wallonië;
- Rampenbestrijding Noordrijn-Westfalen;
- Waterbeheer Noordrijn-Westfalen.

Deze zijn terug te vinden op de website van het NIPV.

Operationeel deel

In dit operationele deel gaan de eerste drie hoofdstukken in op de hoogwaterscenario's die zich kunnen voordoen in Limburg:

- hoogwater in het regionaal watersysteem;
- hoogwater in de Maas;
- het falen van primaire keringen en poldereffecten.

Voor elk scenario zijn de randvoorwaardelijke crisisbeheersingsprocessen beschreven en eventuele bijzonderheden benoemd. Het laatste hoofdstuk beschrijft de generieke organisatorische kaders die op elk van de scenario's van toepassing (kunnen) zijn, zoals internationale aspecten, burgerparticipatie, evacuatiestrategie, nafase en noodmaatregelen.

3. Scenario hoogwater regionaal watersysteem

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de werkwijze van de betrokken (crisis)organisaties bij een (dreigende) wateroverlast-situatie in de meest risicovolle beken en zijrivieren van het regionaal watersysteem in Limburg. Eerst worden de randvoorwaardelijke crisisbeheersingsprocessen toegelicht: melding en alarmering, op- en afschaling, leiding en coördinatie, informatiemanagement en crisiscommunicatie. Daarna komen bijzonderheden ten aanzien van de (generieke) evacuatiestrategie aan bod. Tot slot wordt aandacht geschonken aan de samenhang tussen hoogwater in de beken en zijrivieren met de Maas.

3.2 Melding & alarmering / op- en afschaling

3.2.1 Melding & alarmering

De afvoeren van de Limburgse beken en zijrivieren worden, onder andere vanuit de Watermanagement Centrum (WMC-WL), gemonitord door Waterschap Limburg. Hierbij maakt het waterschap gebruik van een (kleuren)fasering:

- Groen: basisafvoer;
- Geel: waakzaamheid;
- Oranje: dreigende wateroverlast;
- Rood: wateroverlast.

Wanneer zich een situatie van dreigende wateroverlast voordoet of als er op het moment van waakzaamheid een doorstijging naar dreigende wateroverlast wordt verwacht, wordt er een regieteam van Waterschap Limburg actief. Het Regieteam opereert nog binnen de reguliere organisatie van het waterschap en betreft dus geen formele opschaling. Aan het Regieteam neemt ook een Adviseur Crisisbeheersing van WL deel. De Adviseur Crisisbeheersing start bij activatie van een regieteam de lijn met de veiligheidsregio op door middel van contact met de Informatiemanager ROT (IM-ROT). De Informatiemanager informeert vervolgens de Calamiteitencoördinator (CaCo), Regionaal Operationeel Leider (ROL) en Hoofd Crisiscommunicatie (HCC). Indien de IM-ROT door omstandigheden niet bereikbaar is, start de Adviseur Crisisbeheersing via de CaCo de lijn met de Gemeenschappelijke Meldkamer Limburg op, die vervolgens bovengenoemde functionarissen alarmeert.

Wanneer er binnen het waterschap enkel een regieteam wordt geactiveerd, is dit in eerste instantie nog een reguliere situatie en is het contact met de veiligheidsregio ter informatie. Zodra de situatie voor het Regieteam niet meer beheersbaar is en besloten wordt op te schalen naar coördinatiefase 1 voor de crisisbeheersingsorganisatie en het Waterschap Actieteam (WAT) in de lucht komt, zal de Adviseur Crisisbeheersing van WL wederom de IM-ROT van de veiligheidsregio informeren. Bij opschaling van het Waterschap naar een WAT wordt geadviseerd om op te schalen naar Operationeel kernoverleg (OKO) / Kern-ROT. Rijkswaterstaat wordt via Meldkamer Water ZN over deze opschaling geïnformeerd door de IM-ROT of het waterschap.

Bereikte afvoerhoeveelheid	Functionarissen te informeren door Adviseur Crisisbeheersing WL	Handelingsperspectief IM-ROT
Basisafvoer	Geen	Geen
Waakzaamheid	Informeren IM-ROT bij code geel Roer/Geul. Informeren IM-ROT bij bereiken code geel met verwachte doorstijging naar code oranje bij alle zijrivieren. Bij geen gehoor CaCo.	Informeert ROL, CaCo, HCC (en OvD-Bz in de VRZL). Optioneel: opstart OKO+/Kern-ROT overleg ten behoeve van monitoring en preventieve maatregelen incl. Adviseur Crisisbeheersing WL
Dreigende wateroverlast	Informeert IM-ROT. Bij geen gehoor CaCo.	Opstart OKO+ (ROL, IM-ROT, HCC, CaCo, AC-BZ) / Kern-ROT overleg
Wateroverlast	Informeert IM-ROT. Bij geen gehoor CaCo.	Stem o.b.v. te verwachten impact met OKO/Kern-ROT af over opschaling naar GRIP 2 (afhankelijk van situatie met of zonder CoPI).

In overleg met specialisten van Waterschap Limburg is een selectie gemaakt van de meest risicovolle beken en zijrivieren in Limburg. Hierbij zijn de afvoerhoeveelheden, mogelijke stijgsnelheden en potentiële mate van overlast voor de (bebouwde) omgeving in ogenschouw genomen. In onderstaande tabel zijn deze beken en zijrivieren weergegeven, inclusief de bijbehorende afvoerhoeveelheden per (kleur)fasering die het waterschap hanteert.

Let op: deze tabel geeft waarschuwingsdrempels weer en is daarmee een grove maat voor risico's en geen harde maat voor impact bij deze afvoeren. Er zijn afspraken gemaakt over het informeren van de veiligheidsregio's (IM-ROT) door het Waterschap (adviseur crisisbeheersing) wanneer een faseovergang plaatsvindt, zodat de veiligheidsregio's en gemeenten de voor hen noodzakelijke acties per fase kunnen uitvoeren.

Beek/zijrivier	Veiligheids-regio	Leidend meetpunt	Basisafvoer	Waakzaam	Dreigende wateroverlast	Wateroverlast
Eyserbeek	VRZL	Eys	0,1 m ³ /s	5,3 m ³ /s	6,2 m ³ /s	7,5 m ³ /s
Geleenbeek	VRZL/VRLN	Munstergeleen	0,6 m ³ /s	15,0 m ³ /s	20,0 m ³ /s	36,0 m ³ /s
Geul	VRZL	Cortessen/Hommerich	0,5 m ³ /s	10,0 m ³ /s	20,0 m ³ /s	50,0 m ³ /s
Groote Molenbeek	VRLN	Meerlo/Hoekerhof	0,6 m ³ /s	5,1 m ³ /s	9,0 m ³ /s	12,8 m ³ /s
Gulp	VRZL	Azijnfabriek	0,2 m ³ /s	5,0 m ³ /s	8,0 m ³ /s	16,0 m ³ /s
Jeker	VRZL	Nekum	1,2 m ³ /s	6,5 m ³ /s	9,0 m ³ /s	16,0 m ³ /s
Niers	VRLN	Kessel (D)	3,2 m ³ /s	10,0 m ³ /s	20,0 m ³ /s	25,0 m ³ /s
Roer	VRLN	Stah (D)	13,0 m ³ /s	55,0 m ³ /s	80,0 m ³ /s	120,0 m ³ /s
Selzerbeek	VRZL	Partij	0,1 m ³ /s	2,5 m ³ /s	4,0 m ³ /s	6,0 m ³ /s
Swalm	VRLN	Swalm (Grens)	1,0 m ³ /s	3,9 m ³ /s	6,8 m ³ /s	9,7 m ³ /s
Tungelroyse Beek	VRLN	Tungelroyse Beek A2	0,8 m ³ /s	4,2 m ³ /s	7,4 m ³ /s	10,5 m ³ /s
Neerbeek	VRLN	Hammermolen Neerbeek	0,4 m ³ /s	9,2 m ³ /s	16,1 m ³ /s	23,1 m ³ /s
Worm	VRZL	Rimburg	1,4 m ³ /s	25,0 m ³ /s	32,0 m ³ /s	40,0 m ³ /s

3.2.2 Op- en afschaling

Voor een standaard hoogwatersituatie in de beken en zijrivieren geldt dat conform onderstaand schema wordt opgeschaald. Indien noodzakelijk kan van deze standaard opschaling gemotiveerd worden afgeweken. Denk bijvoorbeeld aan het alarmeren van het OKO/Kern-ROT als zeer veel neerslag wordt verwacht, zonder dat er (al) sprake is van verhoogde afvoeren. Ook kan besloten worden eerder op te schalen naar GRIP 2 in situaties waarbij zeer veel neerslag wordt verwacht en de afvoeren van de Maas en/of het regionaal watersysteem al zijn verhoogd.

Afvoerwaarde	Basisafvoer	Waakzaam	Dreigende wateroverlast	Wateroverlast
Alarmering VR	-	<p>Informereren IM-ROT bij code geel Roer/Geul.</p> <p>Informereren IM-ROT bij bereiken code geel met verwachte doorstijging naar code oranje bij alle zijrivieren.</p> <p>Optioneel: opstart OKO+/Kern-ROT ten behoeve van monitoring en preventieve maatregelen</p>	OKO+/Kern-ROT	Advies GRIP 2

Afschalen van de opgeschaalde (crisis)teams van de veiligheidsregio's gebeurt pas indien:

- De hoogwatergolf de laatste gemeente van de betreffende beek of zijrivier is gepasseerd en/of is uitgemond in de Maas en niet meer voor overlast zorgt (zie ook 3.7);
- Er vastgesteld is dat er geen tweede hoogwatergolf komt;
- Er geen behoefte meer is vanuit de individuele gemeenten of kolommen aan multidisciplinaire samenwerking en/of ondersteuning;
- Er overdracht heeft plaatsgevonden naar de reguliere organisaties, er een plan voor de nafase is ontwikkeld.

3.2.3 Activering Impact Analyse Team Hoogwater Limburg (IAT)

Bij wateroverlast vanuit het regionale watersysteem wordt het besluit om het IAT te activeren, genomen door de ROL('s) van de betreffende veiligheidsregio('s) in afstemming met de WOL (Waterschap Operationeel Leider). De Operationeel Leider van Rijkswaterstaat is hier niet bij betrokken, anders dan bij een hoogwater vanuit het hoofdwatersysteem. De inzetcriteria voor het IAT verschillen voor het hoofdwatersysteem en het regionale watersysteem.

Er wordt geadviseerd om het IAT te laten formeren bij het bereiken van de volgende criteria:

- Bij fase oranje (dreigende wateroverlast vanuit het regionale systeem) stemt het OKO/Kern-ROT van de veiligheidsregio, waarbij de WOL (Waterschaps Operationeel Leider) aansluit, af over nut en noodzaak om het IAT op te starten. Belangrijke criteria die hierbij in ogenschouw worden genomen:
 - Duur (meerdere dagen);
 - Complexiteit (meerdere zijrivieren);
 - Grootte gebied (meerdere gemeenten/regio's);
 - Impact (getroffen gebied);
- Opkomen bij opschaling naar GRIP 2 voor wateroverlast vanuit het regionaal watersysteem (fase rood of fase oranje met verwachte doorstijging naar fase rood en grote impact).

Voor het formeren van het IAT moet er een concrete vraag liggen die beantwoord moet worden. In de praktijk kan het namelijk zijn dat een vraag al door de Crisisbeheersingsorganisatie (CBO) van Waterschap Limburg beantwoord kan worden. Dan is een IAT niet nodig.

Het besluit een IAT in te richten wordt door de ROL genomen. Op basis daarvan worden de functionarissen benaderd. De waterpartijen zullen dit via de Meldkamer Water ZN laten plaatsvinden, de veiligheidsregio's zullen een belboom inzetten.

3.3 Leiding & coördinatie

Wanneer een beek of zijrivier een afvoer bereikt waarbij er wateroverlast dreigt (doorstijging na bereiken van code oranje), zal worden opgeschaald naar een OKO/Kern-ROT. Hierbij sluit bij voorkeur ook een Waterschaps Operationeel Leider (WOL) van Waterschap Limburg aan. Wanneer er daadwerkelijke wateroverlast met impact dreigt of optreedt, kan worden besloten om op te schalen middels de GRIP-structuur. In afstemming met het OKO/Kern-ROT kan de ROL dan besluiten op te schalen naar GRIP 2, afhankelijk van de situatie al dan niet met CoPI. Het besluit om op te schalen in de GRIP-structuur kan per veiligheidsregio verschillend zijn. De ROL kan daarnaast bij problematiek in een vroegtijdig stadium besluiten om eerder op te schalen en het besluit niet pas bij daadwerkelijke wateroverlast te nemen. Bij opschaling naar een ROT wordt dit uitgebreid met een liaison van Waterschap Limburg en Defensie. Bij VRLN neemt laatstgenoemde standaard deel aan het ROT, bij VRZL wordt deze conform het regionaal crisisplan niet standaard opgeroepen. Kerntaak van het ROT is het op tactisch niveau sturen op, organiseren en ondersteunen van én in voorkomende gevallen leidinggeven aan de multidisciplinaire regionale rampenbestrijding en crisisbeheersing, teneinde een eenduidige aanpak te bewerkstelligen voor betrokken organisaties, zowel in de acute als in de nafase daarvan. Daarnaast zal in geval van schaarste een voorstel in de prioritering van mensen en middelen in de crisisbestrijding/regionale crisisorganisatie worden gemaakt. Een operationeel leider neemt het besluit over de verdeling van mensen en middelen van de eigen organisatie (dus: ROL voor regionale crisisorganisatie, WOL voor WL en OL-RWS voor RWS et cetera).

Wanneer een beek of zijrivier dusdanig veel wateroverlast veroorzaakt binnen één gemeente, kan worden besloten om verder op te schalen naar GRIP 3. Wanneer deze zijrivier meerdere gemeenten aandoet en in meerdere gemeenten voor grootschalige wateroverlast zorgt (of zal gaan zorgen), kan de ROL in overleg met de voorzitter veiligheidsregio, opschalen naar GRIP 4.

3.3.1 Inrichten Commando Plaats Incident (CoPI)

Een hoogwater in een van de zijrivieren kan in de gebouwde omgeving veel schade aanrichten. Daarnaast is er, in vergelijking tot de Maas, vaak geen tijd meer om evacuaties door te voeren en zijn acute ontruimingen noodzakelijk. Een lokaal CoPI kan zorgen voor multidisciplinaire structuur in een getroffen gebied. Dit kan ervoor zorgen dat er meerdere CoPI's actief worden, omdat een rivier vaak meerdere gemeentes aandoet. De rol van het CoPI kan zich daarbij richten op (de beslissing tot) ontruimingen en PRIO-1-meldingen welke door het Lokaal Actiecentrum (LAC) direct naar het CoPI toe worden gestuurd. Vanuit het CoPI kunnen noodzakelijke eenheden worden aangestuurd naar de locaties welke vanuit het LAC zullen worden aangeleverd. Het CoPI krijgt daarmee een grotere coördinerende rol, door eenheden in het gebied te verdelen en gebouwen te ontruimen. Contact met het ROT over deze acties is, in verband met informatiemanagement en het gezamenlijk beeld, erg belangrijk. Regelmatig contact tussen de IM-CoPI en de IM-ROT is dan ook noodzakelijk. Bij de aflossing is er daarnaast extra aandacht nodig voor de verandering in werkwijze om zo verwarring tussen CoPI en ROT te voorkomen.

Iedere veiligheidsregio kan slechts één CoPI opstarten. Mochten er meer CoPI's nodig zijn, dan is voor de faciliteit bijstand uit een andere regio nodig. Daarnaast staat er slechts één CoPI-ploeg per regio op hard piket, waardoor er bij opschaling met meerdere CoPI's een beroep gedaan moet worden op vrije instroom. Deze capaciteit is dan ook niet gegarandeerd.

Vanuit het Waterschap zal niet in alle CoPI's plaatsgenomen worden door een liaison. Dit gebeurt in onderling overleg omdat het aantal beschikbare liaisons beperkt is.

3.4 Informatiemanagement

3.4.1 Informatiemanager ROT

De IM-ROT en liaison van Waterschap Limburg spelen, vanaf opschaling naar een OKO/Kern-ROT-overleg, een cruciale rol bij het duiden van hoogwater gerelateerde informatie. De IM-ROT betreft deze liaison intensief bij de beeldvorming en prognoses. De informatiemanagers van de veiligheidsregio's importeren relevante tabbladen uit de LCMS-activiteiten van de waterpartijen en maken gebruik van de beschikbare kaartlagen in LCMS (denk hierbij ook aan overstromings-/inundatiegebieden van de beken en zijrivieren¹). Daarnaast kan de IM-ROT van de VRZL gebruik maken van de multi-actielijsten voor een duiding van mogelijke probleemgebieden.

Vanaf het moment dat GRIP 2 wordt afgekondigd, functioneert informatiemanagement volgens de reguliere procedures van de GRIP-structuur, met vier bijzonderheden:

- De IM-ROT maakt gebruik van de voorbereide LCMS-activiteiten voor hoogwater om de informatiebehoefte voor de beeldvorming te structureren.
- Indien het IAT is geactiveerd, speelt dit team een cruciale rol bij het leveren en duiden van hoogwater-gerelateerde informatie. De IM-ROT maakt intensief gebruik van de beeldvorming van het IAT, door middel van het IAT-tabblad in de voorbereide LCMS-activiteit en door regelmatig contact met de Leider IAT of HIN-IAT;
- De liaison van Waterschap Limburg spelen een cruciale rol bij het duiden van hoogwater-gerelateerde informatie. Onder leiding van de ROL betreft de IM-ROT de liaison en/of de Coördinator Verkenningseenheden (CVE) daarom intensief bij beeldvorming.
- Meerdere partnerorganisaties, zoals Waterschap Limburg en WML, werken bij hoogwater conform de netcentrische werkwijze in LCMS. De IM-ROT zorgt dat deze organisaties in beeld zijn en dat de LCMS-activiteiten worden geïmporteerd in het multidisciplinaire beeld. De IM-ROT en ICO's van partnerorganisaties monitoren elkaars activiteiten en detecteren discrepanties.
- De informatiemanagers van beide veiligheidsregio's stemmen indien beiden opgeschaald af over het contact met partners (dit behelst voornamelijk afspraken maken over het informeren van gezamenlijke partners als Enexis en Gasunie). Overweeg bij opschaling het inschakelen van één extra informatiemanager of -coördinator die namens beide regio's regelmatig een belronde maakt richting partners om eventuele knelpunten vroegtijdig te inventariseren.

Om de hoogwatersituatie de kunnen duiden, kan de IM-ROT gebruik maken van de volgende middelen:

- Het IAT dat duiding geeft aan de hoogwatersituatie met behulp van onder andere het RWS Hoogwaterbericht, het Waterbeeld Limburg van WL, inundatiekaarten, inundatiefilmpjes et cetera;
- Multidisciplinaire Informatiekaart (MIK) hoogwater;
- Multidisciplinaire actielijsten (VRZL);
- Livebeelden van helikopters, drones of andere camera's. Hierbij is de interpretatie van beelden ten aanzien van doorbraken of andere noodsituaties uitsluitend voorbehouden aan locatiebekende areaaldeskundigen.

Het IAT faciliteert het ROT door middel van een visueel waterbeeld. In lijn met het uitgangspunt "bij elk plaatje hoort een praatje" verzorgt het IAT de noodzakelijke duiding van de kaartbeelden, inclusief toelichting op aannames, onzekerheden en implicaties voor besluitvorming.

¹ Kaartlagen worden continue doorontwikkeld en zijn daardoor aan verandering onderhevig. Informeer altijd bij het waterschap welke datalagen het meest actueel zijn.

3.4.2 Waterschap Limburg

Tijdens een hoogwatersituatie zal Waterschap Limburg een LCMS-activiteit aanmaken. In deze activiteit zal alle relevante multidisciplinaire informatie worden beschreven door de Informatiecoördinator (ICO) van Waterschap Limburg. Indien de veiligheidsregio's een LCMS-activiteit hebben aangemaakt, worden deze activiteiten door de ICO van het waterschap geïmporteerd in de eigen activiteit.

3.4.3 Verkenningseenheden en inspecteurs

Zowel Waterschap Limburg (vanaf dreigende wateroverlast) als de brandweer (bij feitelijke wateroverlast en GRIP-opschaling) sturen eenheden het veld in om de situatie rondom wateroverlast in de beken en zijrivieren te verkennen en te monitoren. De inspecteurs van het waterschap staan hierbij onder leiding van de 'Leider Werkgebiedsteam'. De eenheden van de brandweer staan onder leiding van de Coördinator Verkenningseenheden (CVE). Overweeg tijdens een situatie van daadwerkelijke wateroverlast tot het koppelen van de Leider Werkgebiedsteam aan de CVE om zo effectief gebruik te kunnen maken van de capaciteit van elkaars eenheden. Om zorg te dragen voor een zo concreet mogelijke beeldvorming dienen de CVE en de IM-ROT af te stemmen over de resultaten in het veld. De bevindingen worden gedeeld in het ROT.

Informatie over keringen en/of kades kan gemeld worden bij het waterschap. Overige meldingen (zoals volgelopen kelders, problemen rioolstelsel of anderszins) kunnen naar de gemeente. Bij VRLN zijn hier vaste (nood)mailadressen voor. In VRZL is dat Sectie BZ.

3.5 Communicatie

Hoogwater wordt gekenmerkt door de betrokkenheid van zeer veel diensten, disciplines en burgers die zowel informatie aanleveren als willen ontvangen. Afstemming van berichtgeving tot eenduidige voorlichting is essentieel teneinde het gehele bestrijdingsproces niet te frustreren. Totdat er een ROT wordt geformeerd, communiceert iedere discipline uitsluitend over het eigen domein. Tot het moment van opschaling mag het Waterschap feitelijkheden over haar eigen taken eigenstandig communiceren. Daarnaast kunnen elkaars boodschappen versterkt worden door deze berichten te delen via de beschikbare communicatieplatformen.

Risicocommunicatie

Eenduidigheid voor burgers staat centraal bij de communicatieaanpak. Men moet vooraf weten waar men de juiste informatie kan terugvinden. Hier moet onder andere ook in de risicocommunicatie naar worden verwezen. Gemeenten, de waterpartners en de veiligheidsregio's hebben op basis van samenwerking in het project Waterveiligheid en Ruimte Limburg (WRL) bepaald dat in het kader van risicocommunicatie standaard wordt verwezen naar de website www.wachtnietopwater.nl. Hier is alle relevante informatie verzameld ten aanzien van de handelingsperspectieven in de fases voorafgaand, tijdens en na afloop van hoogwater.

Crisiscommunicatie

De afstemming over communicatie kan plaatsvinden vanuit het OKO/Kern-ROT. Vanaf opschaling naar GRIP 2, wanneer het ROT wordt opgeroepen, ligt de centrale coördinatie van de crisiscommunicatie bij de regionale crisisorganisatie van de veiligheidsregio. Uitgangspunt in de crisiscommunicatie is dat ten tijde van een crisissituatie de veiligheidsregio (in samenwerking met de gemeenten) de regierol heeft en zij verantwoordelijk is voor communicatie over de aanpak van de crisis, de te nemen maatregelen en het handelingsperspectief voor burgers. Waterschap Limburg ondersteunt het crisiscommunicatieproces van de veiligheidsregio en waar mogelijk zullen zij, overeenkomstig de reguliere afspraken, een communicatieliason naar elke veiligheidsregio afvaardigen.

In de praktijk zullen de grootste problemen zich voordoen bij de combinatie hoogwater in het regionaal watersysteem en hoogwater van de Maas. Crisiscommunicatie kan dan conform hoofdstuk 4, paragraaf 6 opgepakt worden.

3.6 Evacuatie

Bij een extreme hoogwatersituatie dient rekening te worden gehouden met een mogelijke evacuatie van verschillende gebieden. In beide veiligheidsregio's is hiervoor een generiek evacuatieplan beschikbaar (zie hiervoor bijlage M). Uitwerking van evacuatieplannen vindt plaats door individuele gemeenten dan wel in multi-actielijsten. Naast algemene uitgangspunten, beschreven in hoofdstuk 6, geldt voor het regionaal watersysteem ook een aantal specificaties ten aanzien van evacuatie.

3.6.1 Locaties voor verminderd zelfredzamen

Bij te verwachten hoge waterstanden moet vroegtijdig contact worden opgenomen met locaties waar verminderd zelfredzame personen zich bevinden. Naast de impact van het mogelijk moeten evacueren van deze verminderd zelfredzame personen, heeft hoogwater ook betrekking op de bereikbaarheid van de ziekenhuizen en woon- en zorginstellingen. De GHOR en Bevolkingszorg hebben een belangrijke functie in het in kaart brengen van de instellingen met verminderd zelfredzamen.

Voor het in kaart brengen kunnen diverse kaartlagen in LCMS gebruikt worden en heeft de GHOR de beschikking over een lijst met mogelijk bedreigde zorglocaties. Na het in kaart brengen van zorgpartners is ook de communicatie met zorgpartners van belang, zodat zij vroegtijdig op de hoogte zijn en maatregelen kunnen treffen. De GHOR zal daarom proactief en communicatiegericht optreden richting zorgpartners. Vanuit Bevolkingszorg wordt het proces crisiscommunicatie opgestart, welke van belang is voor alle thuiswonenden (daarbij ook verminderd zelfredzamen – zie ook paragraaf 3.5).

3.6.2 Evacuatie van vee

Indien agrarische bedrijven met vee bedreigd worden, dient de evacuatie van vee te worden voorbereid. Dit is onmogelijk zonder intensieve samenwerking met de agrarische sector. Het vroegtijdig informeren van liaisons van de agrarische sector is van belang omdat enkele veehouderijen al in een vroeg stadium overlast zouden kunnen ondervinden van hoogwater. Bij het bereiken van 'fase rood/wateroverlast' dient door de IM-ROT de Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LLTB) te worden geïnformeerd. De LLTB zal zelf de coördinatie voor deze evacuaties op zich nemen en hierbij de veiligheidsregio's informeren. Na opschaling naar GRIP 2 dient de ROL te bepalen of de liaisons van de agrarische sector (LLTB) worden uitgenodigd voor het ROT.

Voor particulieren en niet-agrarische organisaties is evacuatie van dieren ook een aandachtspunt, maar voor eigen verantwoordelijkheid.

3.7 Samenhang hoogwater regionaal watersysteem en hoogwater Maas

Wanneer er veel neerslag in een groter gebied valt, zullen meerdere waterlopen te maken krijgen met hoge waterstanden en hoogwater. Veel neerslag kan dan leiden tot zowel hoogwater in de Maas als in de zijrivieren die uitmonden op de Maas. Wanneer zich een gelijktijdige situatie voordoet van hoogwater in de Maas én het regionaal watersysteem, kan zich 'terugslag' voordoen. In dat geval kan de zijrivier haar water niet uitmonden in de Maas, waardoor het zich in de riviermonding ophoopt. Hierdoor ontstaat terugslag en zal de waterstand in de zijrivier zich stroomopwaarts verder ophogen. In bijlage E is een overzicht opgenomen met alle watergangen die uitmonden in de Maas.

Wanneer zich een situatie van een afvoer in de Maas van meer dan 2.000 m³/s voordoet in combinatie met veel neerslag binnendijs en/of hoge waterstanden in de zijrivieren, dienen bovengenoemde uitmondingen van zijrivieren in de Maas extra gemonitord te worden door de inspecteurs van Waterschap Limburg en de verkenningsseenheden van de brandweer. Indien er problematiek ten aanzien van afwatering wordt verwacht of signaleerd, dient door Waterschap Limburg – ongeacht of er een IAT in werking is - in kaart te worden gebracht waar wateroverlast zich door terugslag zal gaan voordoen. Op basis hiervan kunnen (nood)maatregelen worden genomen of evacuaties worden gestart.

4. Scenario hoogwater Maas

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de werkwijze van de betrokken (crisis)organisaties bij een hoogwatersituatie in de Maas. Eerst wordt een toelichting gegeven op de begrippen afvoer en waterstand. Daarna worden de randvoorwaardelijke crisisbeheersingsprocessen toegelicht: melding en alarmering, op- en afschaling, leiding en coördinatie, informatiemanagement en crisiscommunicatie. Daarna komt de evacuatiestrategie voor de Maas aan bod, waarbij ook aandacht is voor kwetsbare- en risicovolle objecten. Tot slot wordt aandacht geschonken aan de stand van zaken van de Maaswerken.

4.2 Definitie afvoer en waterstanden

Voor het treffen van maatregelen zijn de begrippen (water)afvoer en waterstand van belang. De afvoer geeft de hoeveelheid water weer die per tijdseenheid door een rivier wordt afgevoerd en wordt uitgedrukt in m³/s. Voor de Maas stroomt het water Nederland binnen vanuit België en het referentiepunt voor de afvoer is locatie St. Pieter. De waterstand geeft de hoogte van het water in een rivier weer en wordt uitgedrukt in (centi)meter ten opzichte van NAP (cm + NAP). Langs de Maas zijn er 35 meetpunten waar de waterstanden worden gemeten. Rijkswaterstaat gebruikt de (verwachte) afvoer bij het referentiepunt St. Pieter om de te verwachte waterstanden bij zowel de meetpunten als bij de rivierkilometers te berekenen. De resultaten van deze berekening worden in het hoogwaterbericht van Rijkswaterstaat gepubliceerd.

De waterstand is direct gerelateerd aan de afvoer, die grotendeels wordt bepaald door gevallen neerslag, instroom van zijrivieren en het grondwaterpeil. Er zijn echter nog andere factoren die de hoogte van de waterstand kunnen beïnvloeden zoals het vollopen van geulen en plassen, het strijken van stuwen, het plaatsen van zandzakken en andere lokale bijzonderheden.

Uitvoerders van te treffen bestrijdingsmaatregelen baseren hun acties daarom primair op basis van de (verwachte) waterstanden van het dichtstbij bovenstrooms gelegen meetpunt, zodat gebiedsgerichte maatregelen tijdig kunnen worden getroffen. Voorbeelden van dergelijke maatregelen betreffen het sluiten van coupures door Waterschap Limburg, het dichtdraaien van spindels/afsluiters door gemeenten of het strijken van stuwen door Rijkswaterstaat.

Op basis van te verwachten waterstanden hebben gemeenten de kwetsbare objecten binnen hun grondgebied geïnventariseerd en een overzicht van te nemen maatregelen opgesteld. Ook Waterschap Limburg heeft in kaart gebracht bij welke waterstanden acties noodzakelijk zijn. Deze maatregelen zijn uitgewerkt in de draaiboeken van gemeenten, het geautomatiseerd draaiboek calamiteitenbestrijding (GDC) van Waterschap Limburg en de multidisciplinaire actielijst (VRZL). Ook is bekend bij welke waterstanden de gesloten dijktrajecten om kernen van dorpen en steden niet meer bereikbaar zijn.

Door de grote verschillen in waterstanden tussen de verschillende gemeenten in Limburg, is het voor de mono- en multidisciplinaire crisisorganisaties noodzakelijk om gebruik te maken van één leidend referentiepunt. Voor het bepalen van het moment en niveau van opschaling wordt daarom primair gekeken naar de afvoer in m³/s bij St. Pieter.

4.3 Melding & alarmering / op- en afschaling

4.3.1 Melding (hoogwaterberichtgeving)

Rijkswaterstaat monitort continu de afvoer van de Maas bij St. Pieter in Maastricht. Bij een verhoogde afvoer waarbij een afvoer van 800 m³/s in de verwachting ligt, informeert Rijkswaterstaat reeds belanghebbenden. Zodra de Maas een afvoer van 800 m³/s heeft bereikt, start Rijkswaterstaat de hoogwaterberichtgeving. Dit betekent voor de veiligheidsregio's dat de Meldkamer Brandweer (MKB) van de Gemeenschappelijke Meldkamer Limburg (GMK-L) vanaf 800 m³/s per mail statusberichten ontvangt met daarin de actuele en verwachte afvoer. Bij een afvoer van 1.500 m³/s start Rijkswaterstaat met de hoogwaterberichtgeving waarin naast de afvoerverwachting ook de verwachte waterstanden per meetpunt zijn opgenomen.

Voor een standaard hoogwatersituatie geldt dat de hoogwaterberichtgeving verschijnt conform bijlage D. In het schema is weergegeven welke berichten Rijkswaterstaat verstuurt, wat de frequentie van de hoogwaterberichtgeving is en welke (landelijk) kleurfasering daarbij hoort.

4.3.2 Alarmering

Zodra de Gemeenschappelijke Meldkamer Limburg (GMK-L) de attentering van 1.000 m³/s van Rijkswaterstaat ontvangt, wordt de Calamiteitencoördinator (CaCo) van de GMK-L geïnformeerd. Wanneer een afvoer van 1.250 m³/s bij St. Pieter wordt bereikt, alarmeert de Meldkamer Brandweer (MKB) volgens procedure de IM-ROT van beide veiligheidsregio's en de Officieren van Dienst Bevolkingszorg (OvD-Bz's) van alle Maasgemeenten.

Bereikte afvoer	Functionarissen te alarmeren in VRZL	Functionarissen te alarmeren in VRLN
1000 m ³ /s	CaCo	
1250 m ³ /s St. Pieter	IM-ROT OvD-Bz Westelijke Mijnstreek OvD-Bz Maastricht-Heuvelland	IM-ROT Alle OvD-Bz's Maasgemeenten

Na alarmering neemt de IM-ROT contact op met Rijkswaterstaat en Waterschap Limburg conform de instructie IM-ROT. De verkregen informatie wordt voor elke regio apart in de voorbereide LCMS-activiteit Hoogwater verwerkt. Ook worden relevante functionarissen van de crisisorganisatie door de IM-ROT geïnformeerd. Bij verdere stijging van de afvoer alarmeert de GMK-L crisisfunctionarissen van beide veiligheidsregio's conform het alarmeringsschema in de meldkamerinstructie (zie bijlage B en C). Als de afvoer blijft stijgen, zullen de daaropvolgende alarmeringen van Rijkswaterstaat op dezelfde wijze door de IM-ROT worden verwerkt in LCMS.

Bij een afvoer van 1.500 m³/s bij St. Pieter worden verschillende functionarissen gealarmeerd, waaronder de CaCo, IM-ROT, Regionaal Operationeel Leider (ROL) en het Hoofd Crisiscommunicatie (HCC). Deze vier functionarissen vormen samen het OKO in Veiligheidsregio Zuid-Limburg. In het Kern-ROT sluiten ook de AC'en en RMOA aan. Deze functionarissen dienen bij het bereiken van 1.500 m³/s bij St. Pieter afstemming met elkaar te zoeken over het verdere verloop van het hoogwater. De Operationeel Leider van Rijkswaterstaat en de Operationeel Leider van Waterschap Limburg worden gevraagd om deel te nemen aan het overleg om duiding te verschaffen. Het doel van het afstemmingsoverleg is beeldvorming, het identificeren van knelpunten, nagaan of de belangrijke stakeholders zijn geïnformeerd en bepalen of opschaling naar GRIP 2 noodzakelijk is als verdere doorstijging wordt verwacht. Ook wordt afgestemd of het Impact Analyse Team geactiveerd moet worden (zie 'Opschaling Impact Analyse Team (IAT)').

Functionarissen OKO/Kern-ROT

OKO (VRZL)	Kern-ROT (VRLN)
ROL	ROL
IM-ROT	CaCo
HCC	IM-ROT
Optioneel: CaCo	ACBZ
	ACB
	ACGZ
	ACP
	CAROT
	RMOA

4.3.3 Opschaling

Voor een standaard hoogwatersituatie geldt dat er conform bijlage D wordt opgeschaald. De opschaling is gekoppeld aan vooraf bepaalde afvoeren bij St. Pieter. Indien noodzakelijk kan van deze standaard opschaling gemotiveerd worden afgeweken. Denk bijvoorbeeld aan vroegere opschaling in situaties dat er zeer veel neerslag wordt verwacht en de afvoeren van de Maas en/of het regionaal watersysteem al zijn verhoogd. Een overzicht van de alarmeringen bij de fases is opgenomen in het GMK-blad (zie bijlagen B en C).

Opschaling Veiligheidsregio

De Operationeel Leider van Rijkswaterstaat meldt bij de IM-ROT als een afvoer van 2.000 m³/s bij meetpunt St. Pieter is bereikt. De IM-ROT zoekt daarna telefonisch contact met de meldkamer en geeft door of de ROL besloten heeft op te schalen naar GRIP 2. De richtlijn die de ROL kan aanhouden om op te schalen naar GRIP 2, is de verwachting dat binnen 12 uur na het bereiken van 2.000 m³/s bij St. Pieter doorstijging naar 2.250 m³/s wordt bereikt. Na alarmering van GRIP 2 worden de gealarmeerde crisisteams aangevuld met de liaisons van Rijkswaterstaat en Waterschap Limburg. Conform alarmeringstabel wordt GRIP 4 gealarmeerd zodra een afvoer van 2.600 m³/s wordt bereikt. In de praktijk zal hier een advies van het ROT aan de Voorzitter Veiligheidsregio aan voorafgaan.

Afvoer St. Pieter	Opschaling door de veiligheidsregio's
> 800 m ³ /s binnen 24 uur	GRIP 0
1000 m ³ /s	GRIP 0 Gemeenschappelijke Meldkamer Limburg informeert de calamiteitencoördinator
1250 m ³ /s	GRIP 0 Meldkamer Brandweer alarmeert de IM-ROT van de beide veiligheidsregio's en de Officieren van Dienst Bevolkingszorg van alle Maasgemeenten
1500 m ³ /s	GRIP 0 VRZL: OKO (ROL, CaCo, IM-ROT, HCC, Operationeel Leider RWS ZN) VRLN: Kern-ROT (ROL, IM-ROT, ACBZ, ACB, ACGZ, ACP, CAROT, RMOA)
2000 m ³ /s	GRIP 2 Regionaal Operationeel Team (ROT)
2600 m ³ /s	GRIP 4 Regionaal Beleidsteam (RBT)

Opschaling politie met een Stafsectie Politiezorg

Bij opschaling naar GRIP 2 schaalde de politie op met een Stafsectie Politiezorg, bestaande uit een Algemeen Commandant politiezorg (ACP), Hoofd Informatie, Hoofd Ondersteuning en eventueel meerdere taakcommandanten operatieën, waarbij gebruik wordt gemaakt van het potentieel van de Staf Grootschalig en Bijzonder Optreden (SGBO). De ACP in het ROT kan een buddy aanwijzen ten behoeve van de aansturing van deze Stafsectie Politie (de SGBO-taakorganisatie). Om hen vroegtijdig te betrekken wordt vanaf 1.500 m³/s de RCCB-afdeling (Regionaal Conflict- en Crisisbeheersing) geïnformeerd.

Opschaling Rijkswaterstaat

Fase	Afvoer St. Pieter	Leiding en coördinatie RWS
0 Normale fase	<800 m ³ /s	-
0 Aanloofase	800 m ³ /s	Operationeel Leider RWS
0 Incidentfase	1000 m ³ /s	Operationeel Leider RWS
1 Calamiteitfase	1250 – 1500 m ³ /s	Operationeel Leider RWS
2 Crisisfase	2000 m ³ /s	<ul style="list-style-type: none">• Bestrijdingsteam o.l.v. Operationeel Leider RWS (Draaiboek Hoogwater RWS ZN)• Crisisteam RWS o.l.v. Beslisser fase 2 (Draaiboek overstijgende acties)
2 Crisisfase	≥2600 m ³ /s	<ul style="list-style-type: none">• Bestrijdingsteam o.l.v. Operationeel Leider RWS (Draaiboek Hoogwater RWS ZN)• Crisisteam RWS o.l.v. Beslisser fase 2 (Draaiboek overstijgende acties)
0 Afschalingsfase	1500 m ³ /s	Crisisteam RWS schaaft af
0 Afschalingsfase	800 m ³ /s	Operationeel Leider RWS schaaft af zodra de afvoer te St. Pieter onder 800 m ³ /s komt en er binnen 24 uur geen hernieuwde stijging tot boven de 800 m ³ /s meer wordt verwacht.

Opschaling Waterschap Limburg

Bij een afvoer van >1.250 m³/s in combinatie met een verwachte doorstijging wordt de dijkwachtenorganisatie in werkgebied Noord opgestart en bij >1.750 m³/s in werkgebied Zuid. Verdere opschaling van Waterschap Limburg is te vergelijken met de crisisstructuur binnen de veiligheidsregio's. Richtlijn voor het Waterschap Operationeel Team (WOT) is dat deze wordt geactiveerd bij een afvoerprognose van >2.000 m³/s bij St. Pieter en de crisisorganisatie van het Waterschap Limburg wordt opgeschaald naar coördinatiefase 2. Bij een prognose van >2.600 m³/s wordt er opgeschaald naar coördinatiefase 3 met een Waterschap Beleidsteam (WBT).

Opschaling Impact Analyse Team Hoogwater Limburg (IAT)

De ROL('s) van de betreffende veiligheidsregio('s) neemt/nemen het besluit tot activering van het IAT in afstemming met de Operationeel Leiders van de waterpartijen wanneer aan de hieronder beschreven inzetcriteria is voldaan. Het IAT faciliteert duiding voor beide veiligheidsregio's. De inzetcriteria voor het IAT verschillen voor het hoofdwatersysteem en het regionale watersysteem.

De leden van het IAT die op basis van vrije instroom deelnemen, worden geattendeerd bij het bereiken van 1.500 m³/s bij meetpunt St. Pieter met een verwachte doorstijging naar >2.250 m³/s. Er wordt geadviseerd om het IAT te laten formeren bij het bereiken van de volgende afvoerwaarden:

- Opkomen bij het bereiken van een afvoer van 1.750 m³/s bij St. Pieter (IAT actief bij 2.000 m³/s), met een verwachte doorstijging naar minimaal 2.250 m³/s binnen twaalf uur;
- Opkomen bij opschaling naar GRIP 2 voor wateroverlast vanuit de Maas.

4.3.4 Afschaling

Afschalen van de opgeschaalde teams gebeurt pas indien:

- De hoogwatergolf de laatste gemeente, gemeente Sittard-Geleen, in de VRZL, is gepasseerd;
- De hoogwatergolf de laatste gemeente, gemeente Mook en Middelaar, in de VRLN, is gepasseerd;
- Er vastgesteld is dat er geen tweede hoogwatergolf komt;
- Er geen behoefte meer is vanuit de individuele gemeenten of kolommen aan multidisciplinaire samenwerking en/of ondersteuning;
- Er overdracht heeft plaatsgevonden naar de reguliere organisaties en er een plan voor nafase is ontwikkeld.

Het besluit tot afschalen van het IAT is belegd bij het ROT. Wanneer beide veiligheidsregio's zijn opgeschaald in GRIP dient het besluit tot afschalen van het IAT een gezamenlijk besluit van beide ROT's te zijn. Voorts wordt het IAT enkel afgeschaald indien alle te bedienen crisisteam (dus ook de mono-crisisteam van de waterpartners) hiermee instemmen.

Bij de afschaling van de informatieverstrekking en crisiscommunicatie moet er rekening mee worden gehouden dat het enkele dagen duurt voordat de hoogwatergolf beide regio's heeft verlaten:

- Zuid-Limburg: afschalen bij daling tot onder 800 m³/s bij Stevensweert;
- Limburg-Noord: afschalen bij daling tot onder 800 m³/s bij Mook.

Wanneer de 800 m³/s bij Mook en Middelaar wordt bereikt, zal er ook een bericht vanuit Rijkswaterstaat worden gestuurd, dat de hoogwaterberichtgeving zal worden gestopt.

4.4 Leiding & coördinatie

4.4.1 Regionaal Operationeel Team (ROT)

Wanneer de Maas een afvoer van 2.000 m³/s bereikt bij St. Pieter en de ROL hierop besluit om op te schalen naar GRIP 2 of hoger, komt het ROT bij elkaar. Dit besluit kan per veiligheidsregio verschillend zijn. Ook kan de ROL vanwege de ernst of complexiteit van de situatie in een eerder stadium besluiten op te schalen en het besluit niet pas bij 2.000 m³/s te nemen. De ROT's worden uitgebreid met liaisons van Rijkswaterstaat, Waterschap Limburg en Defensie. Kerntaak van het ROT is het op tactisch niveau sturen op, organiseren en ondersteunen van én in voorkomende gevallen leidinggeven aan de multidisciplinaire regionale rampenbestrijding en crisisbeheersing, teneinde een eenduidige aanpak te bewerkstelligen voor betrokken organisaties, zowel in de acute als in de nafase daarvan. Daarnaast zal in geval van schaarste een voorstel in de prioritering van mensen en middelen in de crisisbestrijding/regionale crisisorganisatie worden gemaakt. Een operationeel leider neemt het besluit over de verdeling van mensen en middelen van de eigen organisatie (dus: ROL voor regionale crisisorganisatie, WOL voor WL en OL-RWS voor RWS etc.).

4.4.2 Te overwegen coördinatiestrategie

De Maas stroomt achtereenvolgens door zeventien Limburgse gemeenten, waardoor bij een hoogwatersituatie in de Maas impact in meerdere gemeenten te verwachten is. De mate van deze impact, de omstandigheden en de specifieke knelpunten en vraagstukken zullen echter per gemeente verschillen. Hierdoor kan het voor een ROT een haast onmogelijke opgave zijn om het overzicht te behouden, laat staan om op lokaal niveau maatwerk te leveren. Bovendien hebben de gemeentelijke organisaties zelf de meeste kennis over het eigen gebied.

Om recht te doen aan deze (lokale) omstandigheden, kan gekozen worden voor een strategie van centrale regie/coördinatie bij het ROT c.q. RBT, met duidelijke mandaten voor burgemeesters om lokaal op te kunnen treden. Zo kunnen burgemeesters zelf voorstellen doen voor het opstellen van noodverordeningen, bepalingen en afbakening van te evacueren gebieden, waarbij deze besluiten wel steeds bekrachtigd dienen te worden door de voorzitter veiligheidsregio. Dit laatste, bekrachtiging van maatregelen in het RBT, is noodzakelijk om zo centrale regie te behouden en ook afstemming tussen gemeenten te kunnen blijven borgen. Met deze vorm van decentralisatie wordt het eenvoudiger om lokaal naar bevind van zaken en op basis van lokale kennis invulling te geven aan maatregelen. Deze strategie zal voornamelijk in Limburg-Noord uitkomst kunnen bieden aangezien Limburg-Noord maar liefst twaalf Maasgemeenten kent.

4.4.3 Vergaderklok

Voor de hoogwaterfasen oranje en rood geldt een vergaderklok omdat de voorspellingen van Rijkswaterstaat op vaste momenten worden gegeven conform het convenant 'Hoogwaterberichtgeving'. De vergaderklok van de interne crisisteams van Rijkswaterstaat en het IAT is tevens gekoppeld aan de hoogwaterberichtgeving. Belangrijk is dat hier niet van afgeweken wordt omdat de duiding door de waterpartners hiermee in het geding komt met risico's voor de kwaliteit van het situationeel waterbeeld.

Afvoer St. Pieter	GRIP	Fase	Hoogwater-berichten Maas	Gemeenten (TBz) vergadering	IAT vergadering	ROT vergadering	RBT vergadering
800 m ³ /s	0	Groen	-	Naar			
1000 m ³ /s				eigen		(O)KO/Kern-ROT	Geen
1250 m ³ /s		Geel		inzicht		bij 1500 m ³ /s	RBT
1500 m ³ /s			08.00	gemeente			
			20.00				
2000 m ³ /s	2	Oranje	08.00	08.30	09:00	10:00	10.30 Overleg
			14.00	14.30	15:00	16:00	22.30 OL + VzVr +
			20.00	20.30	21:00	22:00	betrokken Bgm's
2600 m ³ /s	4	Rood	08.00	08.30	09:00	10:00	10.30
			14.00	14.30	15:00	16:00	16.30
			20.00	20.30	21:00	22:00	22.30
			02.00	02.30	03:00	04:00	04.30

4.5 Informatiemanagement

4.5.1 Informatiemanager ROT

Vanaf het moment dat GRIP 2 wordt afgekondigd, functioneert informatiemanagement volgens de reguliere procedures van de GRIP-structuur, met vijf bijzonderheden:

1. De IM-ROT maakt gebruik van de voorbereide LCMS-activiteiten voor hoogwater om de informatiebehoefte voor de beeldvorming te structureren.
2. De liaisons van Rijkswaterstaat en Waterschap Limburg (en indien geactiveerd; het Impact Analyse Team) spelen een cruciale rol bij het duiden van hoogwater-gerelateerde informatie. Onder leiding van de ROL betreft de IM-ROT de liaisons, het IAT (indien actief) en/of de Coördinator Verkenningseenheden (CVE) daarom intensief bij beeldvorming.
3. Rijkswaterstaat en Waterschap Limburg werken conform de netcentrische werkwijze in LCMS. Elke organisatie maakt een eigen incident aan in LCMS waarin de tabbladen van de andere partijen worden geïmporteerd (informeer elkaar hierover!). De IM-ROT's en ICO's spelen een cruciale rol in het monitoren van elkaars activiteiten en het detecteren van discrepanties. Ook drinkwaterleidingmaatschappij WML werkt netcentrisch via LCMS en kan impact van de hoogwatersituatie ondervinden. Indien dat het geval is, wordt ook de LCMS-activiteit van WML geïmporteerd.
4. Er is veel impact bij vitale partners te verwachten. De informatiemanagers van beide veiligheidsregio's stemmen af over het contact met partners (dit behelst voornamelijk afspraken maken over het informeren van gezamenlijke partners als Enexis en Gasunie). Overweeg bij opschaling het inschakelen van één extra informatiemanager of -coördinator die namens beide regio's regelmatig een belronde maakt richting partners om eventuele knelpunten vroegtijdig te inventariseren. Richtlijn: bij beginfase incident ligt deze taak bij Limburg-Noord (in verband met grote drukte in Zuid-Limburg) en na bereiken piek Echt-Susteren ligt deze taak bij Zuid-Limburg.
5. Indien geactiveerd: het Impact Analyse Team. Zie volgende alinea.

Om de hoogwatersituatie te kunnen duiden, kan de IM-ROT gebruik maken van de volgende middelen:

- Het IAT dat duiding geeft aan de hoogwatersituatie met behulp van onder andere het RWS Hoogwaterbericht, het Waterbeeld Limburg van WL, inundatiekaarten, inundatiefilmpjes et cetera;
- Multidisciplinaire Informatiekaart (MIK) hoogwater;
- Multidisciplinaire actielijsten (VRZL)
- Draaiboeken van gemeenten;
- Livebeelden van helikopters, drones of andere camera's. Hierbij is de interpretatie van beelden ten aanzien van doorbraken of andere noodsituaties uitsluitend voorbehouden aan locatiebekende areaaldeskundigen.

Het IAT faciliteert het ROT door middel van een visueel waterbeeld conform Werkwijze IAT (bijlage O). In lijn met het uitgangspunt "bij elk plaatje hoort een praatje" verzorgt het IAT de noodzakelijke duiding van de kaartbeelden, inclusief toelichting op aannames, onzekerheden en implicaties voor besluitvorming.

4.5.2 *Werkwijze bevolkingszorg Limburg-Noord*

Op het moment dat regionaal wordt opgeschaald naar GRIP 2, wordt in iedere gemeente een Team Bevolkingszorg (TBz) geactiveerd, welke na iedere vergadering een situatierapportage (sitrap) naar de sectie bevolkingszorg (Bz) in het ROT stuurt. Deze sectie in het ROT verwerkt de informatie van de gemeentelijke sitraps tot een gezamenlijk beeld 'bevolkingszorg'. Ook het IAT verkrijgt deze informatie vanuit de sectie Bz om deze onderdeel te kunnen laten zijn in de advisering en het scenariodenken. In deze updates worden minimaal de volgende onderdelen vermeld:

- Knelpunten van de gemeente;
- Verwachte situatie.

De sitraps worden door medewerker sectie Bevolkingszorg (MSBZ) in het ROT opgeslagen in LCMS. Voor het TBz wordt deze taak belegd bij IM TBZ. De IM TBZ wordt hierin ondersteund door de medewerker IM en verslaglegger.

4.5.3 *Werkwijze bevolkingszorg Zuid-Limburg*

Op het moment dat regionaal wordt opgeschaald naar GRIP 2, dient iedere betrokken gemeente lokaal op te schalen en periodieke sitraps te sturen naar de sectie Bevolkingszorg in het ROT. Het format voor deze sitrap is te vinden in LCMS en bijlage H. De sectie Bevolkingszorg in het ROT verwerkt de informatie uit de sitraps van de gemeenten tot een gezamenlijk beeld 'bevolkingszorg'. Ook het IAT krijgt deze informatie vanuit de sectie Bz om deze onderdeel te kunnen laten zijn in de advisering en het scenariodenken.

- Knelpunten van de gemeente;
- Verwachte situatie.

4.6 Crisiscommunicatie

Hoogwater wordt gekenmerkt door de betrokkenheid van zeer veel diensten, disciplines en burgers die zowel informatie aanleveren als willen ontvangen. Afstemming van berichtgeving tot eenduidige voorlichting is essentieel teneinde het gehele bestrijdingsproces niet te frustreren. Totdat er een ROT wordt geformeerd, communiceert iedere discipline uitsluitend over het eigen domein. Wel kunnen elkaars boodschappen versterkt worden door deze berichten te delen op sociale media.

Risicocommunicatie

Eenduidigheid voor burgers staat centraal bij de communicatieaanpak. Men moet vooraf weten waar men de juiste informatie kan terugvinden. Hier moet onder ander ook in de risicocommunicatie naar worden verwezen. Gemeenten, de waterpartners en de veiligheidsregio's hebben op basis van samenwerking in het project Waterveiligheid en Ruimte Limburg (WRL) bepaald dat in het kader van risicocommunicatie standaard wordt verwezen naar de website www.wachtnietopwater.nl. Hier is alle relevante informatie verzameld ten aanzien van de handelingsperspectieven in de fases voorafgaand, tijdens en na afloop van hoogwater.

Crisiscommunicatie

De afstemming over communicatie kan plaatsvinden vanuit het OKO/Kern-ROT. Vanaf opschaling naar GRIP 2, wanneer het ROT wordt opgeroepen, ligt de centrale coördinatie van de crisiscommunicatie bij de regionale crisisorganisatie. Uitgangspunt in de crisiscommunicatie is dat ten tijde van een crisissituatie de veiligheidsregio (in samenwerking met de gemeenten) de regierol heeft en zij verantwoordelijk is voor communicatie over de aanpak van de crisis, de te nemen maatregelen en het handelingsperspectief voor burgers. Waterschap Limburg ondersteunt het crisiscommunicatieproces van de veiligheidsregio en waar mogelijk zullen zij, overeenkomstig de reguliere afspraken, een communicatieliason naar elke veiligheidsregio afvaardigen.

4.6.1 *Crisiscommunicatielijnen veiligheidsregio en waterpartners*

Afhankelijk van de acute noodzaak van het nemen van maatregelen door burgers kunnen door beide veiligheidsregio's diverse middelen worden ingezet. De inzet van calamiteitenzender L1 is waardevol om burgers voortdurend een actuele update over de stand van zaken en duiding van de ernst van de situatie te kunnen geven. Wanneer er een onmiddellijke dreiging is waardoor acute maatregelen getroffen moeten worden, kan afhankelijk van het te geven handelingsperspectief een NL-Alert of het WAS-palensysteem worden ingezet. Ook een combinatie van beide is mogelijk. Bij de overweging om de WAS-palen te activeren, moet worden beseft dat het standaard handelingsperspectief dat hiermee gepaard gaat, het volgende inhoudt: ga naar binnen, sluit ramen en deuren, zet de mechanische ventilatie uit en luister naar de rampenzender. Dit handelingsperspectief is niet zondermeer opportuun bij hoogwatersituaties en moet dus per geval worden afgewogen.

De waterpartners zorgen voor de inhoudelijke expertise voor de communicatieboodschappen ten aanzien van waterstanden, prognoses, toestand op de waterwegen en staat van de dijken. De veiligheidsregio heeft de regie in de communicatie over de inzet van hulpdiensten en handelingsperspectieven van de burger. Goede afstemming tussen de communicatieadviseurs van de bij de crisis betrokken partijen is daarom essentieel.

4.6.2 *Communicatielijnen veiligheidsregio en gemeenten*

Situatie VRLN:

- De veiligheidsregio communiceert over de regionale boodschap met betrekking tot het situationeel beeld/waterstanden en de actuele stand van zaken (de overkoepelende ramp). Daarnaast verzorgt de veiligheidsregio de regionale persconferenties en worden Q&A's voor gemeenten opgesteld die lokaal kunnen worden aangevuld en via de gemeente kanalen worden gepubliceerd;
- Gemeenten communiceren via hun eigen kanalen de specifieke lokale boodschap met concrete informatie voor de lokale bevolking aangevuld met een handelingsperspectief (o.a. de te evacueren gebieden en lokale verwachtingen c.q. afwijkingen van het regionale beeld);
- Aandachtspunt hierbij is dat deze verdeling veel samenwerking vraagt tussen gemeenten en veiligheidsregio. Ook vereist deze aanpak bij beide partijen voldoende communicatiecapaciteit en -competenties.

Situatie VRZL:

- De veiligheidsregio communiceert centraal over de actuele situatie, over de algemeen geldende handelingsperspectieven en over de te evacueren gebieden en verwijst in al haar uitingen naar de website waar alle informatie bij elkaar komt;
- Gemeenten in Zuid-Limburg communiceren over specifieke lokale problemen/afspraken in lijn met de regionale strategie;
- Tijdens crises is er voortdurend afstemming tussen de VRZL en gemeenten. Vanwege vaak overbelasting en capaciteitsproblemen van de gemeenten wordt gekozen voor een centrale aanpak.

4.7 Evacuatie

Bij een hoogwatersituatie waarbij gebieden worden bedreigt, dient rekening te worden gehouden met een mogelijke evacuatie van verschillende gebieden. In beide veiligheidsregio's is een generiek evacuatieplan beschikbaar (zie bijlage N). Uitwerking van specifieke evacuatieplannen vindt plaats door de individuele gemeente (VRLN) dan wel in multi-actielijsten (VRZL). Naast algemene uitgangspunten, beschreven in hoofdstuk 6, gelden er voor de Maas ook een aantal specificaties ten aanzien van evacuatie.

4.7.1 Locaties voor verminderd zelfredzamen

Bij te verwachten extreem hoge waterstanden moet vroegtijdig contact worden opgenomen met locaties waar zich verminderd zelfredzame personen bevinden. Dit betreffen bij te verwachten extreem hoge waterstanden onder andere het Maastricht UMC+ en het VieCuri MC in Venlo. Naast de impact van het mogelijk moeten evacueren van de verminderd zelfredzame personen, heeft hoogwater ook betrekking op de bereikbaarheid van de ziekenhuizen en woon- en zorginstellingen. Ondanks de verbeteringen van de waterkeringen door de Maaswerken, waardoor het water deze ziekenhuizen en woon- en zorginstellingen pas bij extreem hoge waterstanden zou kunnen bereiken, is het vroegtijdig opstarten van communicatie met deze partijen noodzakelijk, juist omdat er bij extreme waterstanden achtereenvolgens meerdere probleemgebieden zullen ontstaan.

De GHOR en Bevolkingszorg hebben een belangrijke functie in het in kaart brengen van de locaties met verminderd zelfredzamen. Voor het in kaart brengen kunnen diverse kaartlagen in LCMS gebruikt worden en heeft de GHOR Zuid-Limburg de beschikking over een lijst met mogelijk bedreigde zorglocaties. Na het in kaart brengen van zorgpartners is ook de communicatie met zorgpartners van belang zodat zij vroegtijdig op de hoogte zijn en maatregelen kunnen treffen. Vanaf opschaling naar GRIP 2 zal de GHOR daarom proactief en communicatiegericht optreden naar zorgpartners. Tevens is vanuit Bevolkingszorg het proces crisiscommunicatie van belang voor alle thuiswonenden (verminderd zelfredzamen). Zie ook paragraaf 4.6.

4.7.2 Evacuatie van vee

Indien agrarische veebedrijven worden bedreigd door hoogwater dient de evacuatie van vee te worden voorbereid. Dit is onmogelijk zonder intensieve samenwerking met de agrarische sector. Het vroegtijdig informeren van liaisons van de agrarische sector is van belang omdat enkele veehouderijen al in een vroegtijdig stadium overlast zouden kunnen ondervinden van hoogwater. Vanaf 800 m³/s wordt de Limburgse Land- en Tuinbouw (LLTB) al meegenomen in de berichtgeving van Rijkswaterstaat. Bij het bereiken van 1.500 m³/s bij St. Pieter dient door de IM-ROT's van beide veiligheidsregio's de LLTB nogmaals te worden geïnformeerd. De LLTB zal zelf de coördinatie voor deze evacuaties op zich nemen en hierbij de veiligheidsregio's informeren. Na opschaling naar GRIP 2 dient de ROL te bepalen of de liaisons van de agrarische sector (LLTB) worden uitgenodigd voor het ROT.

Voor particulieren en niet-agrarische organisaties is evacuatie van dieren ook een aandachtspunt, maar voor eigen verantwoordelijkheid.

4.7.3 Seveso-bedrijven

Er bevindt zich in beide veiligheidsregio's een aantal Seveso-bedrijven in het effectgebied van het hoogwater. Deze inrichtingen bevinden zich op locaties waar de Maas bij bepaalde (extreem hoge) waterstanden mogelijk zal overlopen. Het betreft de volgende inrichtingen:

- Waterzuiveringsinstallatie Chemelot (Sittard-Geleen);
- Solvay (Herten);
- Broekman Logistics (Venlo);
- Varo Energy (Roermond);
- Jewagas (Wanssum).

De secties brandweer dienen vanaf een afvoer van 2.600 m³/s de situaties van bovenstaande bedrijven te monitoren.

4.7.4 Inrichten Commando Plaats Incident (CoPI)

Een hoogwatersituatie in de Maas kan een groot aantal aan evacuaties met zich meebrengen. De beslissing tot deze evacuaties ligt bij het RBT. Deze evacuaties behelzen ter plaatse coördinatie. Er kan in dat geval gekozen worden om een centraal gelegen CoPI in te richten om de evacuaties operationeel te coördineren. Ook kan er voor worden gekozen om bij specifieke objecten (bijvoorbeeld het VieCuri) een lokaal CoPI in te richten om evacuatie te coördineren. De verbinding tussen het ROT en het CoPI dient in stand te worden gehouden tussen de IM-CoPI en IM-ROT om in het ROT het centrale beeld rondom de evacuaties te kunnen leiden.

4.8 Isolatie van gebieden

4.8.1 Uitwerking dijkverbeteringsmaatregelen Maas

Dankzij de Maaswerken is de hoogwaterbescherming ten aanzien van de Maas verbeterd. De risicogebieden lopen nu pas bij extreem hoge waterstanden onder water waar dit vroeger al in een eerder stadium kon gebeuren. De komende jaren wordt de bescherming nog beter, aangezien nog langere tijd aan de Maaswerken wordt gewerkt. Deze Maaswerken brengen echter nieuwe operationele aandachtspunten met zich mee.

4.8.2 Isolatie

Door de Maaswerken zullen bepaalde steden en dorpen in het geval van hoogwater pas bij een hogere afvoer overstroomd, maar worden dorpen of steden al in een vroeger stadium afgesloten doordat het overtollige Maaswater naar omliggende weilanden, die als uiterwaarden dienen, wordt afgevoerd en toegangswegen overstroomd. De betreffende gebieden zijn te vinden in de gemeentelijke draaiboeken en de actielijsten. Het is noodzakelijk om vroegtijdig dorpen of steden die worden geïsoleerd hierover te informeren. Door vroegtijdig crisiscommunicatie op te starten, zijn inwoners op tijd geïnformeerd en worden ze niet verrast. Daarnaast kan hierdoor vrijwillige evacuatie gestimuleerd worden. Een bijbehorend aandachtspunt is het zorgen voor mogelijkheden om het gebied alsnog te kunnen verlaten, ook na het onderlopen van de weilanden. De hulp van Defensie met (vervoer)middelen om te evacueren zou hier uitkomst kunnen bieden. Een vroegtijdige aanvraag door de RMOA is daarvoor noodzakelijk. Door Defensie wordt de aanvraag van de RMOA landelijk gecoördineerd. Zo wordt de capaciteit over meerdere veiligheidsregio's evenredig verdeeld, mochten er meerdere regio's in een hoogwatersituatie zitten of er sprake zijn van andere situaties waarbij de inzet van Defensie gewenst is.

Daarnaast kan er gebruikt gemaakt worden van burgerinitiatieven. Denk aan boeren die willen helpen met tractoren en dergelijke, of lokale hoogwaterteams die al bij enkele gemeenten bestaan.

4.9 Achtereenvolgende aandachtsgebieden

Indien er zeer hoge afvoeren worden bereikt, zullen meerdere gebieden achtereenvolgens overstromen. Hierdoor moet vooraf gedacht worden aan voldoende capaciteit voor evacuaties in meerdere gemeentes. Er dient daarom vanaf opschaling naar GRIP 4 aandacht te worden besteed aan bijstandsaanvragen voor materieel en personeel voor evacuaties. Naast bijstand dient ook aandacht te worden besteed aan vroegtijdige crisiscommunicatie zodat vanuit de bevolking al kan worden gestart met 'vrijwillige evacuatie', het verplaatsen van vee, materiaal en voertuigen.

4.9.1 Concluderende actiepunten ten aanzien van aandachtsgebieden

- Vroegtijdig herkennen van te verwachten hoge afvoeren en daarop anticiperen middels scenariodenken;
- Vroegtijdig de RMOA laten informeren naar mogelijkheden van pendelvervoer in geval van isolatie van gebieden;
- Vroegtijdig informeren en betrekken van de GHOR en Bevolkingszorg indien een overstroming of dijkdoorbraak wordt verwacht. Indien evacuatie noodzakelijk is, dienen zowel de niet-zelfredzame personen vroegtijdig te worden geïnventariseerd, maar dient ook communicatie met zorginstellingen en ziekenhuizen over onder andere bereikbaarheid vroegtijdig te worden opgestart;
- Vroegtijdig opstarten van crisiscommunicatie en deze afstemmen met buurtraden, gemeenten en ketenpartners.

5. Scenario falen kering en poldereffecten

5.1 Inleiding

Via het hoogwaterbeschermingsprogramma zijn in de loop der tijd dijken aangelegd die Limburg moeten beschermen tegen hoogwatersituaties. Voor de toegankelijkheid van gebieden bestaan in normale omstandigheden vele openingen (bijvoorbeeld toegangswegen en -paden) in deze dijken die bij dreigend hoogwater gesloten moeten worden. Al voor het bereiken van de maatgevende afvoer zijn aanvullende preventieve maatregelen nodig om de waterkerende functie adequaat te kunnen vervullen. Deze maatregelen zijn als acties opgenomen in de draaiboeken van gemeenten, Rijkswaterstaat, Waterschap Limburg en in de multidisciplinaire actielijst. Voor al deze preventie maatregelen is een sluitpeil bepaald zodat bekend is bij welke waterstand van het bovenstrooms gelegen meetpunt de actie gereed dient te zijn.

Algemene maatregelen bij hoogwater zijn:

- Afsluiten binnendijkse wegen;
- Uit de vaart nemen veerdiensten;
- Ontruimen van buitendijkse woningen en bedrijven;
- Evacueren van vee.

Preventieve maatregelen aan de waterkeringen zijn:

- Bedienen afsluiters;
- Sluiten keersluizen (onder andere Limmel);
- Installeren/activeren pompen;
- Dichtzetten coupures en wanden;
- Aanbrengen tijdelijke keringen;
- Uitvoeren noodplannen door aannemers waar gewerkt wordt aan de kering;
- Inspectie door dijkwachtorganisatie.

Ondanks alle inspanningen is het falen van een kering nooit uit te sluiten. Op hoofdlijnen onderscheiden we een drietal scenario's die kunnen leiden tot het falen ervan.

5.2 Duiding scenario's falen primaire kering

5.2.1 Falen opbouw hoogwaterbeveiliging

Tijdens en na het uitrollen van de preventieve maatregelen worden de waterkeringen gericht geïnspecteerd en gecontroleerd op juiste werking en eventuele verstoringen. Controle vindt hoofdzakelijk plaats tijdens de inspectieronden van de dijkwachtorganisatie van Waterschap Limburg, maar ook andere medewerkers van Waterschap Limburg, hulpverleners en omwonenden kunnen (storings-)meldingen doen. Inmiddels geven de dijkwachters hun meldingen door middels een app en kunnen omwonenden of hulpdiensten dit doen door te bellen naar de Meldkamer Water ZN of rechtstreeks naar het KCC van Waterschap Limburg. Het kan voorkomen dat op locaties waar preventie maatregelen zijn genomen deze teniet zijn gedaan door vandalisme of diefstal, maar het kan ook al misgaan bij de uitvoering van de preventieve maatregelen zoals het niet functioneren van terugslagkleppen en afsluiters waardoor er sprake is van instroom van Maaswater naar het achterliggend gebied. Het niet tijdig kunnen dichtzetten van coupures en wanden, het niet tijdig realiseren van tijdelijke keringen en het niet functioneren van noodplannen kunnen leiden tot het instromen van oppervlaktewater naar het achterliggend gebied. Hierdoor kunnen er gebieden onderlopen die eigenlijk door de preventieve maatregelen droog zouden moeten blijven. Om ongewenste instroom van Maaswater door falende hoogwaterbeveiliging te voorkomen, vinden controles plaats door de buitendienst van gemeenten en door medewerkers van Waterschap Limburg.

Alle meldingen aangaande falende hoogwaterbeveiliging die bij de diverse partners binnenkomen, dienen centraal verzameld te worden in het ROT. Voor de waterkolom geldt dat zij knelpunten met mogelijke maatschappelijke impact via de liaison doorgeven aan de IM-ROT. De (verwachte) reikwijdte en (te verwachten) waterdiepte van het te inunderen gebied wordt vervolgens geduïd door het IAT. Voor de knelpunten die ontstaan bij de opbouw van keringen door de gemeentelijke kolom geldt dat deze worden doorgegeven aan de sectie Bevolkingszorg. Dergelijke informatie komt binnen vanuit de Ovd-Bz of de uitvraag van Team

Bevolkingszorg. Indien het aannemelijk wordt dat het falen van de opbouw van een hoogwaterbeveiliging gevolgen gaat hebben voor een gebied, zoals grotere hoeveelheden water dat het betreffende gebied instroomt, zal vroegtijdig met de GHOR en Bevolkingszorg geschakeld moeten worden voor het evacueren of het verplaatsen naar hoger gebied van zowel de verminderd en niet-zelfredzame personen als de zelfredzame personen.

Melding knelpunt / falen opbouw hoogwaterbeveiliging	Melden aan	Meldt aan
Waterkolom	→ IM-ROT (via liaison of indien actief: IAT)	→ ROT
Gemeenten/OvD-Bz	→ Sectie Bz (HTO-Bz/HIN)	→ ROT

5.2.2 Overlopen waterkeringen

Door de stroming van het Maaswater kan de kruin van de dijk onvoldoende hoog blijken en afkalving plaatsvinden. Een waterkering dreigt te overstromen wanneer de aankomende hoogwatergolf (plus eventuele opwaaiing en golfoploop) hoger is dan de kruinhoogte van de waterkering. De aanwezige kruinhoogte van de waterkering is bekend en waar deze niet voldoet aan de maatgevende hoogwaterstand, zijn preventieve maatregelen voorbereid om het tekort aan kruinhoogte te ondervangen door bijvoorbeeld het ophogen van de bestaande waterkering. Echter, door extreem hoge afvoeren, weersomstandigheden, verzakkingen (afkalving) of andere onvoorziene omstandigheden kan de kruinhoogte onvoldoende blijken om de actuele of verwachte waterstand volledig te keren. Vaak zal dit in de waaksfeer liggen, met als gevolg geringe overloop of golfoverslag. Een dergelijke situatie kan echter ook leiden tot een dijkdoorbraak (zie paragraaf 5.2.3). Mocht de kruinhoogte niet voldoen aan de maatgevende hoogwaterstand, kunnen mogelijke noodmaatregelen worden genomen. Bijvoorbeeld:

- Plaatsen van zandzakken;
- Plaatsen van big bags of DefenCell-systeem
- Aanbrengen van strobalen of balen met klei/zand (al dan niet) in een folie;
- Technische oplossingen, zoals gebruik maken van flexibele nooddijken, wegbarriers (betonnen of stalen vangrails), et cetera.

5.2.3 Dijkdoorbraak

Een doorbraak is het gevolg van het falen van een of meerdere functionele onderdelen van de waterkering. Wanneer een kering doorbreekt, ontstaat er een bres (gat in de waterkering) met als gevolg snelle instroom van water op dit punt. Het gebied erachter zal naar verwachting snel volstromen gezien de omvang van de dijkkringen. De uiteindelijke snelheid waarmee het gebied overstroomt en de omvang (oppervlakte en waterdiepte) is afhankelijk van de duur en het waterstandverloop van het hoogwater en eventuele maatregelen die getroffen worden (dichten van bressen, plaatsen nooddijken en tijdelijke keringen).

Voorafgaand aan een dijkdoorbraak

Tijdens een hoogwatergolf worden periodiek hoogwaterinspecties uitgevoerd door de dijkwachtersorganisatie van het Waterschap. Vroegtijdig inzicht in de potentiële faalmechanismen van de waterkering maakt het mogelijk gericht te inspecteren en waar nodig maatregelen te treffen. Toegang tot deze beheer informatie en directe koppeling ervan met actuele waarnemingen is in een hoogwatersituatie essentieel om snel te analyseren en adequaat tot evacuatie wordt overgegaan, kan er sprake zijn van (levens)bedreigende situaties.

Waar verschillende faalmechanismen eerder nog apart konden worden onderscheiden en bestreden, kunnen de volgende oorzaken uiteindelijk leiden tot het calamiteitenscenario van een dreigende of zelfs daadwerkelijke doorbraak en overstroming:

1. Bres in de waterkering: door overloop (waterstand hoger dan kruin) of overslag (overslaande golven) loopt het gebied achter de waterkering (langzaam) vol. Als de stroomsnelheid van het water op het binnentalud (helling aan de binnendijkse zijde) te hoog is, kan de waterkering daardoor ook eroderen (slijten, kapot gaan) waardoor er een bres in de waterkering ontstaat. Hierdoor zal water (met een hoge snelheid) het gebied binnen stromen.
2. Piping: door een waterstandsverschil tussen de waterzijde en de landzijde van de waterkering gaat via de grond onder de dijk water stromen. Als het drukverschil te groot is, worden er gronddeeltjes meegevoerd waardoor een pijpvormige holle ruimte onder de waterkering kan ontstaan. De

waterkering boven deze pijp kan inzakken waardoor er een verlaging in de waterkering ontstaat. Als er gronddeeltjes worden meegevoerd, verkleurt het water achter de waterkering (binnendijks). Als helder water binnendijks stijgt, is er sprake van kwel. Bij kwel is er geen kans op het doorbreken van de waterkering, dat kan pas al de waterstand nog hoger wordt en de stroomsnelheid onder de waterkering toeneemt waardoor wel gronddeeltjes worden meegevoerd.

3. Stabiliteitsverlies: doordat er water tegen de waterkering staat, zal deze langzaam in gewicht toenemen. Doordat het gewicht toeneemt zal deze eerder de neiging hebben om af te schuiven (naar beneden zakken) dan wanneer deze droog is. Door deze afschuiving kan er een gat in de waterkering ontstaan. Het begin van afschuiven is tijdens hoogwater zichtbaar doordat er in de lengterichting van de waterkering een scheur ontstaat.
4. Erosie van de grasmat: door hoge golven of stroming tijdens een hoogwater kan de grasmat van de waterkering beschadigen waardoor de grond onder de grasmat zichtbaar wordt. Door de golven of stroming kan de ondergrond langzaam wegspoelen waardoor er een gat in de waterkering ontstaat en het water naar binnen kan stromen.

De waterkering kan ook nog op andere manieren bezwijken, maar dan moet er sprake zijn van het samenvallen van twee of meer gebeurtenissen. Denk hierbij aan een storm waardoor bomen op of vlakbij de waterkering ontwortelen, of de combinatie van hoogwater en een aardbeving die een inzakkende waterkering veroorzaken.

Bij een dijkdoorbraak worden de dijkwachten, personeel en hulpverleners geïnstrueerd het gebied te verlaten, voor zover dat nog niet gebeurd was. Het Waterschap beschikt zelf over een eigen droneteam dat ingezet kan worden voor visuele inspectie. Deze inzet wordt gecoördineerd vanuit het Waterschap Actieteam. VRLN beschikt over het Team Digitale Verkenning dat middels hun drone bijvoorbeeld visuele (dijk)inspecties kan uitvoeren. Aanvullend benodigde inspectie kan middels een bijstandsaanvraag bij Defensie worden overgenomen door bijvoorbeeld helikopters (visuele inspectie) en/of de inzet van jachtvliegtuigen (optische inspectie) en drones. Afhankelijk van de aard en omvang kan een extra inspectie worden gedaan om te controleren of de calamiteit zich buiten het direct getroffen gebied verder kan uitbreiden. Via de interne berichtgeving wordt de gehele organisatie ingelicht van de doorbraak en zal men ook elders alert zijn op eventuele (dreigende) doorbraken.

Het is niet realistisch te veronderstellen dat een bres die eenmaal gevormd is binnen afzienbare tijd kan worden gedicht. Op de betreffende locatie is bij bresvorming geen personeel en materieel voorhanden, de algehele bereikbaarheid is naar verwachting slecht en door te hoge stroomsnelheid zijn pogingen de bres te dichten op voorhand vruchteloos. Pas als de stroomsnelheid afneemt, zullen maatregelen veilig uitvoerbaar zijn, maar dan heeft de inundatie al plaatsgevonden. De reikwijdte en waterdiepte van het geïnundeerde gebied wordt vervolgens door het IAT geduid.

Na de doorbraak moet in het getroffen gebied rekening worden gehouden met de volgende omstandigheden:

- In het gebied kunnen overlevenden, slachtoffers en verdronken vee aanwezig zijn;
- Het gebied is mogelijk slecht toegankelijk wegens ondergelopen en beschadigde wegen;
- Schade en instortingsgevaar van gebouwen en andere objecten;
- Afwezigheid van nutsvoorzieningen;
- In toenemende mate milieu-hygiënische en gezondheidsrisico's door lekkage van olie, benzine, riolering, rotting, stankoverlast et cetera;
- Sociale en maatschappelijke ontwrichting;
- Ramptoerisme.

5.3 Melding & alarmering / op- en afschaling

Het falen van een kering of het ontstaan van wateroverlast binnendijs zal snel worden opgemerkt door burgers, aanwezige hulpdiensten of dijkwachten van Waterschap Limburg. Opschaling bij het falen van een waterkering hangt af van het op dat moment geldende GRIP-niveau en de te verwachten binnendijkse impact en/of knelpunten. Op het moment dat op basis van een snelle inschatting aanzienlijke binnendijkse impact wordt verwacht, geldt het volgende handelingsperspectief:

- Er is nog geen sprake van een opschaling: zodra een waterkering faalt zonder dat er regionaal is opgeschaald voor hoogwater, is het advies om op te schalen naar GRIP 3 met CoPI in verband met de bestuurlijke besluiten die genomen moeten worden en de behoefte aan lokale coördinatie. Als het te overstromen gebied meerdere gemeenten betreft, is het aan te raden op te schalen naar GRIP 4;
- Er is al opgeschaald naar GRIP 2: indien reeds is opgeschaald naar GRIP 2 vanwege de hoogwatersituatie, geldt het advies om verder op te schalen naar GRIP 3 met CoPI. Wederom vanwege de bestuurlijke besluiten die naar verwachting genomen moeten worden en de behoefte aan lokale coördinatie. Opnieuw geldt dat, als het te overstromen gebied meerdere gemeenten raakt, het aan te raden is op te schalen naar GRIP 4;
- Er is al opgeschaald naar GRIP 4: indien reeds is opgeschaald naar GRIP 4 vanwege de hoogwatersituatie, geldt het advies om het GRIP-niveau niet te wijzigen maar wel een CoPI te alarmeren ten behoeve van de lokale coördinatie. De voorzitter veiligheidsregio is in dit geval reeds belast met de algehele coördinatie over de bestrijding van de hoogwatersituatie, maar doet dit voor wat betreft de bestrijding van de gevolgen van de dijkdoorbraak in nauwe afstemming met de burgemeester van de incidentgemeente(n).

Indien geen of nauwelijks binnendijkse impact verwacht wordt, kan het volstaan om de situatie met een CoPI af te handelen. Zorg in elk geval altijd dat een liaison van het Waterschap Limburg deelneemt in het CoPI om de lokale gevaarsetting te duiden.

5.4 Leiding & coördinatie

In bovenstaande paragraaf is beschreven dat het bij een (dreigende) dijkdoorbraak met aanzienlijke binnendijkse impact aan te raden is op te schalen naar bestuurlijk niveau (GRIP 3 of 4) in afstemming met de burgemeester van de betreffende incidentgemeente of de voorzitter veiligheidsregio. Dit vanwege de bestuurlijke besluiten die naar alle waarschijnlijkheid genomen moeten worden, zoals het evacueren van bedreigde gebieden, crisiscommunicatie of het afgeven van een noodbevel. Ook zal een dijkdoorbraak met aanzienlijke binnendijkse impact (denk aan eventuele gewonde/dodelijke slachtoffers en grote economische schade) regionale of zelfs landelijke uitstraling hebben. GRIP 4 biedt daarnaast in een dergelijke situatie de mogelijkheid voor de burgemeester van de incidentgemeente om de rol van burgervader/-moeder op zich te nemen.

5.5 Informatiemanagement

Breng in geval van een dijkdoorbraak zo snel mogelijk de potentiële binnendijkse impact in kaart. Neem in elk geval de volgende onderdelen op in het beeld:

- Om welke dijktraject gaat het (nummer + bedreigde dorpen)?;
- In welke gemeente(n) is de impact te verwachten?;
- Wat is het maximaal te overstromen gebied (real case + worst case)?;
- Hoe hoog kan het water in het bedreigde gebied te komen staan?;
- Is er impact bij (de processen van) onze vitale- en crisispartners te verwachten?;
- Aanwezige kwetsbare objecten (verminderd zelfredzamen, industrie, vitale infrastructuur, vee et cetera);
- Veiligheid personeel in het bedreigde gebied (is hulpverlening/herstel mogelijk?).

Voor het in kaart brengen van de potentiële impact is het noodzakelijk de expertise van Rijkswaterstaat en Waterschap Limburg te betrekken. Met behulp van de afvoerverwachting van Rijkswaterstaat kan het Waterschap namelijk een berekening maken over de impact van het falen van de hoogwaterbeveiliging. Als ervoor gekozen is het Impact Analyse Team (IAT) te activeren, neemt het IAT deze rol op zich. Er zit echter een tijdsduur verbonden aan deze berekening.

5.6 Evacuatie

Bij een dreigende dijkdoorbraak zijn de volgende punten voor het besluiten tot een evacuatie van belang:

- Kunnen er nog herstelmaatregelen worden uitgevoerd?
 - Zo ja, hoeveel ruimte en tijd is er nog om herstelmaatregelen uit te voeren?
 - Zo nee, wanneer wordt de dijkdoorbraak verwacht?
- Hoeveel tijd is er nog voor het eventueel opstarten van evacuaties en het voorbereiden van een noodverordening?
- Wat gaat het schadebeeld zijn en wat is de te verwachte omvang van het effectgebied?
- Wat zijn de kwetsbare objecten in dit effectgebied en hoeveel verminderd-zelfredzame personen bevinden zich in dit gebied?
- Indien gekozen wordt voor een evacuatie: hoe dient deze uitgevoerd te worden en welke knelpunten zullen er hierbij optreden? Denk aan vervoer (mogelijk pendelen Defensie), maar ook aan weigeraars en verminderd-zelfredzame personen.

Indien evacuatie geen reële optie meer is, dient zo snel mogelijk crisiscommunicatie opgestart te worden om levensreddend handelingsperspectief te verspreiden (zie paragraaf 5.7). Wanneer evacuatie wel nog mogelijk is, dient zo snel mogelijk te worden gestart met het ontruimen/evacuëren van het getroffen gebied (zie paragraaf 6.4).

5.7 Communicatie

Evacuatie wel mogelijk:

Als het in geval van een dreigende dijkdoorbraak nog mogelijk is om het gebied te evacueren, is het af te raden de WAS-palen te activeren. Deze zorgen er immers voor dat personen naar binnen gaan met de ramen en deuren gesloten. Verstuur wel zo snel mogelijk een NL-Alert met het dringende advies het gebied (benoem de bedreigde dorpen) te verlaten. Start ook zo snel mogelijk communicatie op via de live blogs van de veiligheidsregio, gemeenten en rampenzender en verspreid hierbij kaartmateriaal van het getroffen gebied.

Evacuatie niet meer mogelijk:

Indien er (door een acute dijkdoorbraak) geen tijd meer is voor evacuatie van het gebied, is crisiscommunicatie met een handelingsperspectief om personen zichzelf in veiligheid te laten brengen de beste optie. Advies is om gebruik te maken van zowel de WAS-palen als NL-Alert. WAS-palen zijn de snelste manier van alarmeren maar dit zorgt ervoor dat mensen binnenblijven met de ramen en deuren gesloten. Activeren van WAS-palen wordt altijd opgevolgd door een NL-Alert met handelingsperspectief om naar de hoogste verdieping te gaan. Start ook zo snel mogelijk communicatie op via de live blogs van de veiligheidsregio, gemeenten en rampenzender en verspreid hierbij kaartmateriaal van het getroffen gebied.

5.8 Waterbezwaar binnendijs (kwelwater en gebiedseigen water)

Kwelwater en gebiedseigen water staan ook wel bekend als waterbezwaar binnendijs en zorgen tijdens een hoogwatersituatie voor wateroverlast achter de dijken. Dit kan leiden tot schade aan zowel exterieur en interieur van gebouwen als vitale infrastructuur die daardoor buiten gebruik kunnen raken. Kwelwater is water dat via de ondergrond onder de waterkering van buiten- naar binnendijs gebied stroomt bij langduriger drukverschil tussen buiten- en binnendijs gebied. Naast kwelwater kan ook gebiedseigen water voor problemen zorgen. Door extreme neerslag kan in het binnendijs gebied ook sprake zijn van te veel water in zowel de rioleringen als de oppervlaktewateren die normaal overstorten of vrij afstromen in de Maas (zie hoofdstuk 3.7). Doordat deze in een hoogwatersituatie zijn afgesloten, kunnen ook hier problemen ontstaan. Er zijn weliswaar bergbezinkbassins en vooraf geplande pomplocaties, maar toch kan de aanvoer dusdanig zijn dat er sprake is van onvoldoende pompcapaciteit. Ook kan er overlast optreden bij onbekende en daardoor onvoorziene locaties.

Op veel locaties zijn er al fysieke maatregelen genomen door het aanleggen van een nieuwe waterkering, echter voorkomt dit niet het optreden van kwel. Tevens zijn er ook maatregelen genomen om poldereffecten tegen te gaan:

- Er wordt door Waterschap Limburg bij kwelwater bekeken of er overlast optreedt. In principe pompt WL pas bij wateroverlast voor objecten. Mocht dit niet zo zijn, zal er niet meteen gepompt worden omdat juist dan het drukverschil groter wordt en het juist water aantrekt.
- Om gebiedseigen water tegen te gaan, worden watergangen afgesloten zodat de verbinding met de Maas wordt afgesloten. Om te voorkomen dat het gebiedseigen water problemen oplevert, plaatst het Waterschap pompen. Het wat wordt dan van binnendijks naar buitendijks gebied gepompt. Deze maatregelen zijn voorgeprogrammeerd in het draaiboek.

De omstandigheden rondom kwel- en gebiedseigen water kunnen zich snel ontwikkelen. Hierdoor is het noodzakelijk een beroep te doen op de beschikbaarheid en analyse van actuele informatie om de juiste beslissingen te kunnen nemen. De beschikbaarheid van extra pompcapaciteit is in deze situatie allerminst geborgd, ervan uitgaande dat alle eigen middelen en beschikbare capaciteit al zijn ingezet. De preparatie dient dus gericht te zijn op het:

- Organiseren van extra pompcapaciteit via meerdere noodpompen, bijvoorbeeld via een aannemer of het waterschaphulpteam;
- Waarborgen continuïteit van het beheer van de al geïnstalleerde pompen;
- Lokale voorzieningen treffen voor het operationeel maken van de noodpompen;
- Verdelen noodpompen over het gebied / prioriteren van gebieden;
- Plaatsen en operationaliseren noodpompen.

Indien kwelwater zich voordoet, dient op de volgende punten ingezet te worden:

- Op de bekende locaties worden door Waterschap Limburg pompen ingezet en is het pompeil dusdanig afgestemd om wateroverlast aan infrastructuur te voorkomen. In de basis wordt bij nieuw aan te leggen keringen direct rekening gehouden met het te verwachten waterbezwaar (neerslag, watersysteem, kwelwater, overslag) en wordt de verwachte benodigde pompcapaciteit daarop afgestemd. Daar waar het niet voor overlast zorgt, wordt het water niet weggepompt. Wellicht wordt zelfs water ingelaten om drukverschil op gevoelige locaties voor kwel te verminderen waar dit mogelijk is. Kwel kan namelijk ook uitspoeling van de kering veroorzaken en deze verzwakken;
- Indien wegen niet meer toegankelijk zijn door het kwelwater, dienen deze door de gemeenten te worden afgesloten;
- Er kan alsnog wateroverlast optreden door kwelwater als de pompen te laat geplaatst zijn, er sprake is van uitval of sprake is van onvoldoende pompcapaciteit door te veel aanbod van kwelwater.

6. Organisatorische kaders

6.1 Inleiding

Voorgaande hoofdstukken in het operationele deel hadden elk betrekking op de hoogwaterscenario's die zich in Limburg kunnen voordoen en de bijzonderheden ten aanzien van de randvoorwaardelijke crisisbeheersingsprocessen. Dit hoofdstuk heeft betrekking op de generieke organisatorische kaders die op alle scenario's van toepassing zijn. Achtereenvolgens komen aspecten van internationale samenwerking, burgerparticipatie, evacuatie en de nafase aan de orde.

6.2 Impact Analyse Team Hoogwater Limburg

De taak van het IAT betreft het duiden van de hoogwatersituatie in het hoofdwatersysteem van de Maas en/of het regionale watersysteem (beken en zijrivieren) en het leveren van die duiding aan de opgeschaalde crisisteams van de Limburgse veiligheidsregio's. Deze taak wordt vervuld door in goede onderlinge samenwerking een situationeel waterbeeld te ontwikkelen op basis van het RWS Hoogwaterbericht en het Waterbeeld Limburg van Waterschap Limburg. Hiermee kunnen de multidisciplinaire crisisteams van de veiligheidsregio's tijdig en onderbouwde besluiten nemen met betrekking tot crisisbeheersingsmaatregelen. Ook kan het IAT, indien gewenst, vraagstukken van de waterpartners beantwoorden tijdens een hoogwatersituatie.

De ROL('s) van de betreffende veiligheidsregio('s) neemt/nemen het besluit tot activering van het IAT in afstemming met de Operationeel Leiders van de waterpartijen wanneer aan de inzetcriteria is voldaan. Op basis daarvan worden de functionarissen benaderd. Deze staan niet op piket, dus er worden geen harde opkomsttijden gehanteerd. De ROL's maken samen afspraken welke veiligheidsregio als eerste een Leider IAT en HIN-IAT levert, en op welk moment een kantelpunt komt wanneer de andere regio deze functionarissen levert. Als vuistregel kan genomen worden dat de veiligheidsregio's waar de hoogwatersituatie het minst acuut is de functionarissen aan het IAT levert.

Alarmering van de Leider IAT en HIN-IAT verloopt via een belboom, geïnitieerd door de IM-ROT. Hierbij alarmeert iedere regio haar eigen functionarissen. Alarmering van de adviseurs/specialisten van de waterpartijen ten behoeve van het IAT loopt via de Meldkamer Water ZN.

Op het moment dat besloten wordt het IAT te activeren, worden in goed overleg heldere procesafspraken gemaakt en meegegeven aan de leider IAT wat betreft:

- Centrale vraag van het ROT aan het IAT: wat is de reikwijdte van het water en bijbehorende waterdiepte en wat is de standzekerheid van waterkeringen?;
- (Vooruitziende) opdrachten/vragen vanuit de ROL/het ROT;
- Realistische afspraken over hetgeen het IAT in het (eerste) ROT kan opleveren;
- De manier en het moment waarop de informatieoverdracht tussen het IAT en het ROT plaatsvindt;
- De manier waarop onderling contact gehouden wordt buiten de overdrachtmomenten en de manier waarop 'breaking news' met het ROT gedeeld wordt;
- Vergaderklok afstemmen. Belangrijk is dat hier niet zonder afstemming van afgeweken wordt omdat dit de kwaliteit van het waterbeeld kan beïnvloeden! Als richtlijn kan de vergaderklok zoals beschreven in 4.4.3 worden gevolgd.

Deze inzetcriteria voor het IAT verschillen voor het hoofdwatersysteem en het regionale watersysteem.

6.2.1 Inzetcriteria IAT bij hoogwater Maas

Het IAT wordt geattendeerd bij het bereiken van 1.500 m³/s bij meetpunt St. Pieter met een verwachte doorstijging naar >2.250 m³/s. Er wordt geadviseerd om het IAT te laten formeren bij het bereiken van de volgende afvoerwaarden:

- Opkomen bij het bereiken van een afvoer van 1.750 m³/s bij St. Pieter (IAT actief bij 2.000 m³/s), met een verwachte doorstijging naar minimaal 2.250 m³/s binnen twaalf uur;
- Opkomen bij een opschaling naar GRIP 2 voor wateroverlast vanuit de Maas

6.2.2 Inzetcriteria IAT bij hoogwater regionaal watersysteem

Er wordt geadviseerd om het IAT te laten formeren bij het bereiken van de volgende afvoerwaarden:

- Bij fase oranje (dreigende wateroverlast vanuit het regionale systeem) stemt het OKO/Kern-ROT van de veiligheidsregio, waarbij de Waterschap Operationeel Leider (WOL) aansluit, af over nut en noodzaak om het IAT op te starten. Belangrijke criteria die hierbij in ogenschouw worden genomen:
 - Duur (meerdere dagen);
 - Complexiteit (meerdere zijrivieren);
 - Grootte gebied (meerdere gemeenten/regio's);
 - Impact (getroffen gebied / kwetsbare objecten);
- Opkomen bij opschaling naar GRIP 2 voor wateroverlast vanuit de beken/zijrivieren (fase rood of fase oranje met verwachte doorstijging naar fase rood en grote impact).

6.2.3 Samenstelling IAT

Het IAT bestaat uit minimaal onderstaande rolhouders:

- Leider IAT
- Hoofd Informatie IAT (HIN-IAT)
- RWS Specialist IAT (2x)
- WL Adviseur Hydrologie
- WL Adviseur Waterkeringen Maas

In aanvulling op bovenstaande kernbezetting kunnen inhoudelijk deskundigen van de deelnemende partijen of landelijke organisaties op verzoek, naar behoefte, zitting nemen in het IAT. Dit noemen we de flexibele schil en staat nader beschreven in de Werkwijze IAT (bijlage O).

6.3 Internationale samenwerking

De Maas, maar ook enkele zijrivieren in Limburg, vinden hun oorsprong in het buitenland. Zo ontspringt de Maas in Frankrijk, de Roer en de Geul in België en de Niers in Duitsland. Dit kan betekenen dat extreem weer in de vorm van extreme neerslag in het buitenland ook grote gevolgen kan hebben voor Nederland. De neerslag zal namelijk zorgen voor een stijging van de waterstand in het buitenland die middels een hoogwatergolf ook Nederland zal passeren.

Internationaal overleg tussen de waterpartijen is daarom cruciaal, zowel in de warme- als de koude fase, om grensoverschrijdend watermanagement goed in te richten. Deze internationale samenwerking is niet alleen belangrijk om waterstijgingen in het buitenland vroegtijdig te signaleren, maar is ook van belang om het peil- en stuwmanagement op elkaar af te stemmen. Ook dit kan immers effecten teweegbrengen aan de Nederlandse zijde in de vorm van een snelle piek in een hoogwatergolf. Naast contacten tussen de waterdiensten onderling is het ook belangrijk dat crisisdiensten elkaar snel kunnen vinden.

6.3.1 Afspraken Dienst Noodplanning & Crisisbeheer Limburg en Dienst van de Gouverneur Luik

De Maas komt de Veiligheidsregio Zuid-Limburg binnen bij Eijsden en vormt zelfs voor een groot gedeelte de grens tussen België en Nederland. Mede daarom zijn afspraken met Dienst Noodplanning & Crisisbeheer Limburg en Dienst van de Gouverneur Luik gemaakt ten aanzien van wederzijdse informatievoorziening. De afspraken hebben betrekking op het informeren over acute situaties en evacuaties ten tijde van een hoogwater Maas. België en Duitsland kunnen meelesen met het situatiebeeld in Zuid-Limburg via LCMS. Veiligheidsregio Zuid-Limburg kan vooralsnog niet meelesen in de informatiesystemen in België en Duitsland. Contact verloopt via de IM-ROT als liaison EMRIC zoals in het plan informatie-uitwisseling van EMRIC is verwerkt.

6.4 Burgerparticipatie

Tijdens crises zijn er meer mensen die spontaan hulp aanbieden; spontane burgerinitiatieven. Deze ontwikkelingen worden door de gemeenten en veiligheidsregio's omarmd. Ten aanzien van burgerparticipatie zijn er twee documenten ontwikkeld.

6.4.1 Handreiking spontane burgerinitiatieven

Er is een handreiking opgesteld waarin operationeel is uitgewerkt hoe om te gaan met spontane burgerinitiatieven voor de crisisorganisaties van beide Limburgse veiligheidsregio's, gemeenten en de beide waterbeheerders. Deze handreiking kan tijdens een incident gebruikt worden om burgerinitiatieven te stroomlijnen. Het is aan gemeenten om van dit draaiboek een lokale doorvertaling te maken en uitvoering te geven aan dit draaiboek.

6.4.2 Format buurt draaiboeken

Naast de handreiking hoe als gemeenten/veiligheidsregio om te gaan met burgerinitiatieven is er ook een draaiboek ontwikkeld voor 'buurten' binnen een gemeente. In dit draaiboek is uitgewerkt hoe verenigingen, vrijwilligersorganisaties, dorpsraden en inwoners bij (naderend) hoogwater over de situatie geïnformeerd kunnen worden en wat zij kunnen doen om te helpen. Daarnaast biedt dit draaiboek concrete aanwijzingen, zodat burgers aan de slag kunnen (bijvoorbeeld met het vullen en plaatsen van zandzakken, omhoog plaatsen meubilair, aanwijzingen ten behoeve van persoonlijke veiligheid). Het draaiboek dient, in samenwerking met gemeenten, zo uniform mogelijk uitgewerkt te worden om regionale coördinatie mogelijk te maken.

6.5 Evacuatie

Bij een hoogwatersituatie of mogelijke dijkdoorbraak waarbij gebieden worden bedreigd, dient rekening te worden gehouden met een mogelijke evacuatie van verschillende gebieden. Deze paragraaf beschrijft kaders, handelingsperspectief en het proces waarmee rekening moet worden gehouden.

6.5.1 Evacuatiestrategie

In beide Limburgse veiligheidsregio's is er een generiek evacuatieplan beschikbaar. De hoogwatercrisis van 2021 heeft echter aangetoond dat er behoefte is aan een specifiek plan voor de uitvoering van evacuaties bij hoogwaterscenario's binnen de verschillende gemeentes. Om uniformiteit in de gemeentelijke uitwerkingen te bewerkstelligen, is een handreiking met een bijhorend invulformat opgesteld waaraan gemeenten lokaal uitvoering kunnen geven. De strategieën zijn beschikbaar en vormen voor gemeenten het startpunt voor de gemeentelijke invulling van de lokale uitwerking.

Uitwerking van evacuatieplannen vindt plaats door de individuele gemeente (VRLN) dan wel in de multi-actielijsten (VRZL). Veiligheidsregio Limburg-Noord kent 13 'hoogwatergemeenten' die zelf verantwoordelijk zijn voor het opstellen van een evacuatieplan. Deze zijn alleen gedeeld binnen de eigen gemeente.

6.5.2 Het te evacueren gebied bepalen

Zodra bekend is dat een gebied (mogelijk) moet worden geëvacueerd, is de eerste stap het inzichtelijk maken van de omvang van het gebied en welke waterhoogte daar verwacht wordt. Dit is de taak van het IAT.

Naast het bieden van inzicht in diverse afvoerscenario's kan het nodig zijn om bij meer specifieke situaties en omstandigheden, zoals een dreigende dijkdoorbraak, de mogelijke overstromingen en effecten in beeld te brengen. Rijkswaterstaat levert hiervoor de gebruikelijke afvoerverwachting aan via de hoogwaterberichtgeving, op basis waarvan Waterschap Limburg de mogelijke overstromingen en effecten meer specifiek in beeld kan brengen. Hierbij dient, ook afhankelijk van de situatie en complexiteit, rekening te worden gehouden met de nodige rekentijd. Bij het uitvoeren van een berekening zijn er namelijk verschillende factoren welke complexiteit met zich meebrengen als de weersomstandigheden, het verloop van de afvoer, de waterstand en de duur van het hoogwater. Een precieze radius berekenen van de impact van de doorbraak is in een acute situatie daarom mogelijk niet haalbaar.

Om een situatie van een acute dijkdoorbraak te voorkomen, lopen op verschillende gezette tijden dijkwachters door het gebied om de waterkeringen te controleren. Bij verwachte grote problemen worden deze vroegtijdig herkend en kan al worden begonnen met herstelwerkzaamheden en een berekening, en de daaruit voortvloeiende maatregelen.

Vervolgens dient door het ROT, met ondersteuning van het IAT, in kaart te worden gebracht welke kwetsbare objecten in het bedreigde gebied liggen en welke gevolgen kunnen optreden bij een dijkdoorbraak of door de hoogwatergolf.

Bij deze objecten valt te denken aan:

- Locaties met verminderd zelfredzamen, zoals ziekenhuizen, huisartsposten- en praktijken, ambulanceposten, verpleeg- en verzorgingstehuizen, kinderdagverblijven en gebouwen met functies in openbare orde en veiligheid;
- Agrarische bedrijven met vee;
- Industrie (aanwezigheid gevaarlijke stoffen);
- Riolering;
- Spoorlijnen;
- Verkeersroutes en doorgaande wegen;
- Elektriciteitsstations;
- Gasknooppunten;
- GSM-masten;
- Drinkwatervoorzieningen/waterinnamepunten.

Het IAT verzorgt de toelichting op de gepresenteerde kaartbeelden, overeenkomstig het uitgangspunt dat bij iedere visualisatie een inhoudelijke duiding wordt verstrekt. Deze duiding geeft inzicht in risico's, afhankelijkheden, scenario's en de operationele consequenties. Hiermee vormt het geografische waterbeeld een beleidsmatig en operationeel fundament voor besluitvorming over evacuatie, inzet van hulpdiensten en de bescherming van kritieke infrastructuur.

De IM-ROT verzorgt de toelichting op de overige multidisciplinaire informatie.

6.5.3 Noodmaatregelen en tijdsfactor

Bij een acute ramp of ernstige vrees daarvoor, waarbij bewoners ernstig gevaar lopen en waar de reguliere bevoegdheden niet het gewenste effect hebben, kan de burgemeester van de desbetreffende gemeente of, in geval van een GRIP 4-situatie de voorzitter van de veiligheidsregio, gebruik maken van noodbevoegdheden (noodbevel dan wel noodverordening). Om een evacuatie in goede banen te kunnen leiden, is het vroegtijdig opstellen van een noodverordening dan wel noodbevel noodzakelijk. De indicatie voor het opstellen hiervan is een te verwachten overstroming of dijkdoorbraak. De burgemeester c.q. voorzitter veiligheidsregio bedient zich van het advies van de Algemeen Commandant Politie (ACP) en het Openbaar Ministerie (OM) omtrent de concepttekst van de noodverordening/noodbevel.

Bij een evacuatie zijn de gemeente en politie de handhavende partij om mensen te vragen dan wel te sommeren om weg te gaan en om te kijken of er nog achterblijvers zijn. Een belangrijk aspect is om te vermelden hoe de handhavende partij dient om te gaan met weigeraars. De ACP adviseert omtrent de noodzaak van extra juridische kaders ten behoeve van de politionele handhaving van de openbare orde en rechtsorde en stemt af met het Openbaar Ministerie. Voor de uitvoering c.q. handhaafbaarheid van deze extra bevoegdheden is het van belang dat er eenduidige bepalingen worden opgenomen.

Bij het afroepen van een noodverordening of noodbevel ter evacuatie, dient rekening gehouden te worden met de tijdsfactor. Tot het daadwerkelijk ontruimd zijn van het betreffende gebied zit namelijk een geruime tijdsduur, afhankelijk van de grootte van het te ontruimen gebied. Ook mogelijke complicerende factoren, bijvoorbeeld de aanwezigheid van veel kwetsbare objecten, kan de evacuatie bemoeilijken. Laatstgenoemde is een belangrijk aandachtspunt voor zowel het ROT als het RBT omdat een beslissing om te evacueren hierdoor sneller zal moeten worden genomen. Het vroegtijdig benoemen van een mogelijke beslissing tot evacuatie kan leiden tot 'vrijwillige evacuatie', wat zorgt voor verlichting in het aantal te ontruimen personen.

Crisiscommunicatie speelt hierin een cruciale rol. Het betrekken van de liaisons van Rijkswaterstaat voor de afvoerverwachtingen en Waterschap Limburg voor de standzekerheid van de waterkering en eventuele duiding van een mogelijke overstroming op basis van beschikbare overstromingskaarten of aanvullende berekeningen, is van belang om tijdig te kunnen bepalen wanneer evacuatie noodzakelijk is en wanneer deze opgestart moet zijn.

Bij het NIPV (nipv.nl) zijn de bevoegdheidenschema's voor de burgemeester en voorzitter veiligheidsregio te vinden betreffende het gebruik van noodmaatregelen als een noodverordening en een noodbevel. Dit betreffen:

- Bevoegdheidenschema 1 – Rampenbestrijding algemeen (rubrieken 3 en 4)
- Bevoegdheidenschema 2 – Openbare orde (rubrieken 3 en 4)

6.5.3.1 Overlast gevende toestroom publiek

Bij grootschalige incidenten is er vaak sprake van een overlast gevende toestroom van publiek. Hiervoor kunnen noodmaatregelen worden ingesteld (door de voorzitter veiligheidsregio of het lokaal bevoegd gezag), welke te vinden zijn de in artikelen 172, 175 en 176 van de Gemeentewet (zie bevoegdheidenschema's 1 & 2 NIPV). Stem bij het opstellen van deze noodmaatregelen altijd af met de politie (Adviseur GBT/RBT Politie).

Afschaling

Een belangrijk aandachtspunt in de overgang naar de nafase (de nazorgfase) bij het afschalen naar een lager GRIP-niveau betreft ook de afgegeven noodmaatregelen. Afschaling zorgt er namelijk voor dat noodbevelen c.q. noodverordeningen die eerder waren afgekondigd door de voorzitter veiligheidsregio onder het lokaal bevoegd gezag van de burgemeester hernieuwd afgestemd moet worden met de politie en in verband met behoefte, eenduidigheid en handhaafbaarheid hernieuwd dienen te worden vastgesteld en afgekondigd.

6.5.4 Evacuatie van verminderd zelfredzamen

Bij te verwachte extreem hoge waterstanden moet vroegtijdig contact worden opgenomen met locaties waar zich verminderd- en niet-zelfredzame personen bevinden. Naast de impact van het mogelijk moeten evacueren van de verminderd- en niet-zelfredzame personen, heeft hoogwater ook betrekking op de bereikbaarheid van de ziekenhuizen en woon- en zorginstellingen. Ondanks de verbeteringen van de waterkeringen, waardoor het water deze ziekenhuizen en woon- en zorginstellingen pas bij extreem hoge waterstanden zou kunnen bereiken, is het vroegtijdig opstarten van communicatie met deze partijen noodzakelijk, juist omdat er bij extreme waterstanden achtereenvolgens meerdere probleemgebieden zullen ontstaan. De GHOR heeft een belangrijke functie in de communicatie met ziekenhuizen en woon- en zorginstellingen zodat zij vroegtijdig op de hoogte zijn. Voor de verdeling van taken tussen de GHOR en Bevolkingszorg is binnen de VRZL een werkkaart beschikbaar (zie bijlage I)

6.5.5 Evenementen

Naast de aanwezigheid van de gebruikelijke inwoners in een gebied dient ook rekening te worden gehouden met grote groepen personen welke aanwezig zouden kunnen zijn bij evenementen en op evenementenlocaties (zoals het MECC). De druk op de hulpdiensten kan in de evacuatiefase worden verminderd door deze evenementen vroegtijdig af te gelasten, aangezien hierdoor het aantal te evacueren personen afneemt. Hiervoor is het van groot belang dat, zodra zeer hoge waterstanden worden verwacht, evenementen die mogelijk impact gaan ondervinden snel inzichtelijk worden gemaakt. Deze inventarisatie wordt uitgevoerd door de sectie Bevolkingszorg en de resultaten ervan worden door de IM-ROT in LCMS verwerkt.

6.5.6 Toerisme

Naast de aanwezigheid van de gebruikelijke inwoners in een gebied dient ook rekening te worden gehouden met toeristen die aanwezig zouden kunnen zijn op campings of andere logies-locaties rondom de uiterwaarden van zowel de Maas als het regionaal watersysteem en in mogelijk te evacueren gebied. Voornamelijk in de zomerperiode kan dit tot een grotere hoeveelheid personen binnen een gebied leiden. In de opvanglocatie kan dit voor een groter aanbod aan op te vangen personen leiden, omdat zij vaak spullen (denk aan campers/caravans/bagage) achter hebben moeten laten. De locatie van campings, vaak dicht gelegen aan uiterwaarden, kan bij een hoogwater in de zomer al snel problemen opleveren. Ook liggen campings vaak in lastig bereikbare locaties waardoor isolatie van toepassing kan zijn. Waterschap Limburg en gemeenten alerteren campings in geval van een te verwachten hoogwater, maar toch kan isolatie optreden. In de zomerperiode dient hier vanuit Bevolkingszorg/gemeenten extra aandacht voor te zijn.

6.5.7 Evacuatie van vee

De zorgplicht voor dieren levend in de natuurlijke omgeving ligt bij de natuurorganisaties. De zorgplicht van landbouwdieren (vee) ligt primair bij de veehouder. De veehouder is daarmee zelf verantwoordelijk voor het evacueren van vee. De lokale overheid houdt hier in de planvorming rekening mee conform het Landelijk

Crisisplan Hoogwater en Overstromingen. De “Leidraad voor het evacueren van vee” van het betreffende ministerie beschrijft de taken en bevoegdheden van de betrokken partijen. Indien agrarische bedrijven met vee worden bedreigd, dient de evacuatie van vee te worden voorbereid. Dit is onmogelijk zonder intensieve samenwerking met de agrarische sector. Het vroegtijdig informeren van liaisons van de agrarische sector is van belang omdat enkele veehouderijen al in een vroegtijdig stadium overlast zouden kunnen ondervinden van hoogwater. Per scenario zijn er afspraken gemaakt ten aanzien van het informeren van LLTB als Limburgse afgevaardigde voor de land- en tuinbouwsector door de IM-ROT.

Voor particulieren en niet-agrarische organisaties is evacuatie van dieren ook een aandachtspunt, maar voor eigen verantwoordelijkheid.

6.5.8 Opschorten wegwerkzaamheden

In geval van een evacuatie van grotere gebieden dienen afvoerroutes beschikbaar te zijn voor vertrekkend verkeer. Het is daarom raadzaam om vanuit de sectie Informatiemanagement en/of Bevolkingszorg bij Rijkswaterstaat, de provincie Limburg en de evacuatiegemeente(n) na te gaan of er wegwerkzaamheden zijn aan belangrijke verkeersaders in het gebied. Indien noodzakelijk geacht kan de voorzitter veiligheidsregio aan de betreffende verkeersverantwoordelijke organisatie het verzoek doen om de wegwerkzaamheden op te schorten.

6.5.9 Handhaving van de openbare orde en rechtsorde in geëvacueerd gebied

De politie is procesverantwoordelijke voor de handhaving van de openbare orde en rechtsorde. Dit gebeurt door het geëvacueerde gebied zoveel mogelijk in samenwerking met ketenpartners af te zetten en af te schermen, en op te treden bij incidenten en calamiteiten. Daar waar er zich bijzondere of vitale objecten in het geëvacueerde gebied bevinden en waar buiten het risico van hoogwater een dreiging op rust, kan het noodzakelijk zijn om aanvullende maatregelen te treffen.

6.5.10 Hersteltijd en terugkeer

Zodra de hoogwatergolf de gemeente is gepasseerd, zullen geëvacueerde inwoners zo snel mogelijk willen terugkeren naar hun woning. De hersteltijd na een overstroming is afhankelijk van allerlei factoren. Denk aan:

- De omvang van de overstroming;
- De veiligheid in het overstroomde gebied;
- Beschikbaarheid van mensen en materiaal;
- Het watervrij zijn van het gebied;
- Het functioneren van vitale infrastructuur (hierbij ook gas- en elektraproblematiek in woningen);
- Het herstel van sociale structuren (scholen, openbaar vervoer, winkels)

Het ROT coördineert de (gefaseerde) terugkeer van inwoners uit ontruimd gebied. Hierbij is het van belang om pas over te gaan tot terugkeer als het waterschap aangeeft dat dit veilig kan. Na het passeren van de hoogwatergolf zullen dijkinspecteurs van het waterschap inspecties gaan uitvoeren. Pas na de inspectie, waarbij geen bijzonderheden zijn aangetoond, kunnen gebieden weer worden vrijgegeven.

6.6 Nafase hoogwater

Nafase bestaat uit alle maatregelen die na een ramp of crisis genomen moeten worden om terug te keren naar een 'normale' situatie. Het betreft maatregelen gericht op 'nazorg' en 'herstel' van mensen, middelen en materialen.

Na extreem hoge waterstanden en zeker na een daadwerkelijke overstroming of dijkdoorbraak, werken de gevolgen voor de crisispartners nog geruime tijd door. Alle partijen zijn in het gebied actief, elk met de eigen taken en verantwoordelijkheden. De schade moet worden geïnventariseerd en het gebied moet veilig en waterdicht worden gemaakt. Om de waterkeringen weer veilig te maken worden maatregelen voorbereid en uitgevoerd. Hiervoor is intensieve afstemming en coördinatie met alle betrokken partijen noodzakelijk. Daarvoor is het van groot belang om vanuit het operationele crisisteam een goede overdracht te laten plaatsvinden naar de incidentgemeente(n) middels een overdrachtsdocument, zodat de nafase op een adequate wijze opgestart c.q. opgepakt kan worden. Zowel het overdrachtsdocument als het procesplan nafase zijn naar aanleiding van de evaluaties geactualiseerd en op hoofdlijnen verbeterd.

6.6.1 *Waterdicht maken van het overstroomd gebied*

Als de situatie stabiel is, kan begonnen worden met het herstellen van het gebied. De eerste stap hierin is het waterdicht maken van het gebied. Hierbij moeten onderstaande activiteiten worden uitgevoerd.

Inventariseren situatie en capaciteit bepalen:

- Lokaliseren bressen/doorsteken;
- Bepalen van de stroomsnelheid, de omvang van het ondergelopen gebied en waterstanden;
- Capaciteit bepalen aanwezige gemalen, bijvoorbeeld de rioolgemalen van de gemeenten (in overleg met de gemeenten, Waterschap Limburg en Waterschapsbedrijf Limburg (WBL));
- Pompcapaciteit bepalen;
- Bepalen beschikbare capaciteit aan noodpompen in en buiten het gebied;
- Inventariseren capaciteit van afvoer onder vrij verval (dijk doorsteken).

Organiseren noodbeheer en gemalen:

- Waarborgen continuïteit van het beheer van de gemalen en pompen;
- Activeren noodpompen en gemalen;
- Lokale voorzieningen treffen voor het operationeel maken van noodpompen;
- Verdelen noodpompen/prioriteren van gebieden (ook afhankelijk van behoefte ROT);
- Plaatsen en operationaliseren noodpompen.

6.6.2 *Operationele en bestuurlijke restpunten*

Nadat de hoogwatergolf de veiligheidsregio is gepasseerd, kunnen er nog operationele en bestuurlijke restpunten zijn die opgepakt moeten worden in het proces nafase (zie 6.5.4). Denk aan:

- Kwelwater;
- Terugkeer bevolking of herhuisvesting;
- Voedselvoorziening;
- Gezondheid (zowel lichamelijk als psychisch);
- Herstel infrastructuur;
- Milieu (in verband met mogelijke aanwezigheid rivierslib);
- Opruimwerkzaamheden;
- Financiële afhandeling;
- Infectieziekten;
- Evaluaties naar de oorzaak/aard van de ramp en het functioneren van de crisisbeheersingsorganisaties.

6.6.3 Herstellen van waterkeringen

Waterschap Limburg kan starten met de herstelwerkzaamheden zodra het gebied/dijkkring weer watervrij is. Het waterschap stelt een plan van aanpak op en er wordt op korte termijn gestart met de herstelwerkzaamheden. Het dijktraject moet te allen tijde gesloten zijn voor een nieuw hoogwater met een definitieve of noodkering. Inspectie van de primaire waterkeringen is na elk hoogwater noodzakelijk, en niet alleen in geval van een dijkdoorbraak. Zodra het water is gezakt, vinden de inspecties plaats door de dijkwachten en -inspecteurs van Waterschap Limburg.

6.6.4 Overdracht en organisatie nafase

Het realiseren van een goede overdracht tussen de crisisorganisatie en de getroffen incidentgemeente(n) is een wezenlijke factor. Het inventariseren van thema's en adviseren over (uitvoering van) de nafase van het incident komt daarbij op de eerste plaats.

Het Regionaal Operationeel Team (ROT) is opdrachtgever voor het opstellen van een overdrachtsdocument preparatie nafase. De Algemeen Commandant Bevolkingszorg (AC-Bz) is eindverantwoordelijk voor het opstellen en overdragen van het overdrachtsdocument preparatie nafase. Het overdrachtsdocument geeft de thema's weer die in de nafase opgepakt dienen te worden en dient als input voor de incidentgemeente(n) om een plan van aanpak nafase op te stellen. Het is van belang dat alle, in het ROT betrokken, partijen vanuit hun eigen organisatie relevante input leveren voor de nafase van de incidentgemeente(n). Na overdracht van de acute naar de nafase is het college van burgemeester en wethouders van de incidentgemeente(n) verantwoordelijk voor de activiteiten in de nafase. De aard en omvang van de ramp bepaalt het vervolg in het verloop van de nafase.

Regionaal Operationeel Team

Nafase is in de basis een verantwoordelijkheid van de incidentgemeente(n). Om te voorkomen dat elke organisatie bij alle individuele gemeenten moet aansluiten in het kader van de nafase, dient er een structuur te worden bedacht die voor alle betrokken organisaties werkbaar is. Er kan daarom gekozen worden het ROT in afgeslankte vorm actief te laten blijven in de vorm van een Langdurig Crisisteam. Als er niet voor gekozen wordt om een afgeslankt ROT actief te laten blijven, wordt minimaal geborgd dat er een duidelijke en voor iedereen werkbaar (project)structuur staat, met duidelijk eigenaarschap en een volledig overdrachtsdocument (betreft de verantwoordelijkheid van de sectie Bevolkingszorg).

In de nafase gelden voor het ROT/de kolommen de volgende uitgangs- en aandachtspunten:

- Het ROT schaal niet af voordat er een duidelijk en volledig overdrachtsdocument is opgeleverd met een (project)structuur die voor iedereen (inclusief de waterpartners) werkbaar is;
- Borg een proces waarbij de regionale coördinatie op de nafase pas overgedragen wordt als er lokaal geen ondersteuning meer nodig is;
- Koester de inzet van alle betrokkenen die langdurig zijn ingezet en indrukwekkende momenten hebben meegemaakt. Doe recht aan die inzet door goede nazorg te bieden. Het ontwikkelen van een protocol rondom nazorg is onderdeel van de nafase en betreft een verantwoordelijkheid van alle individuele organisaties zelf. Overweeg hierbij een gecombineerde aanpak;
- Controleer bij afschaling de impact op de afgegeven noodmaatregelen (zie paragraaf 6.5.3.1).

Waterschap Limburg

Het waterschap heeft haar eigen monodisciplinaire activiteiten met betrekking tot de nafase van hoogwaterincidenten. Deze maatregelen bestaan uit de volgende onderdelen:

- Afbreken preventieve maatregelen;
- Opruimen zwerfvuil in beken en bij keringen;
- Inspectie en herstel;
- Bij doorbraak: zorgen dat de continuïteit van de organisatie is geborgd (pompcapaciteit, bemensing);
- Watervrij maken overstroomd gebied;
- Afbouwen maatregelen;
- Monodisciplinaire evaluatie.

Een uitgebreidere beschrijving van deze processen is terug te vinden in de verschillende hoogwaterbestrijdingsplannen van Waterschap Limburg.

Rijkswaterstaat

Bij Rijkswaterstaat bestaat de nafase/nazorg uit de volgende onderdelen:

- Inspecteren en vrijgeven van de vaarweg;
- Inspectie/herstel van kunstwerken, oevers en eventuele persleidingen;
- Het opruimen van het zwerfvuil binnen het beheersgebied op haar eigen terreinen op de oever en uiterwaard. Het doel daarbij is de verschillende functies van de rivier, onder andere veiligheid voor vaartuigen en kunstwerken, te waarborgen;
- Analyse/duiding van risico's en advies over het achtergebleven rivierslib. Indien nodig kan de Milieu Ongevallendienst (MOD) worden ingeschakeld voor monsternamen. De duiding van de resultaten voor de volksgezondheid gaan via het RIVM en de Geneeskundig Adviseur Gevaarlijke Stoffen (GAGS) van de GGD.

GGD

Voor acties aangaande infectieziekten en gezondheidsrisico's voor de bevolking (bijvoorbeeld door het vrijkomen van gevaarlijke stoffen uit rivierslib) zal de GGD – afdelingen Infectieziektebestrijding en Medische Milieukunde – betrokken moeten worden om te beoordelen of er geen gezondheidsschade veroorzaakt wordt. De MOD levert hierbij de resultaten aan en de GGD zal, mogelijk in samenspraak met het RIVM, hier duiding aan geven.

Regionale crisisorganisatie Bevolkingszorg

De regionale crisisorganisatie Bevolkingszorg zorgt in opdracht van het ROT voor het opstellen en overdragen van het overdrachtsdocument preparatie nafase. Bij voorkeur wordt de incidentgemeente(n) al tijdens de acute fase betrokken bij het opstellen van dit document. De ACBz brengt het concept overdrachtsdocument ter bespreking en vaststelling in het (laatste) ROT-overleg. Hierbij wordt om relevante input gevraagd van alle in het ROT betrokken partijen. Na vaststelling in het ROT draagt de ACBz (eventueel na bespreking met de coördinerend gemeentesecretaris) het overdrachtsdocument over aan de gemeentesecretaris van de incidentgemeente(n).

Incidentgemeente(n)

Na overdracht van de acute fase naar de nafase is het van belang dat de incidentgemeente(n) de werkzaamheden, gericht op nazorg en herstel, zo snel mogelijk overneemt. Afhankelijk van de aard en omvang van de ramp moet een keuze gemaakt worden met betrekking tot de (bestuurlijke) aansturing en de lokale uitvoeringsorganisatie. Indien nodig formeert de incidentgemeente(n) (tijdelijk) een projectorganisatie nafase. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van het generieke procesplan nafase van Bevolkingszorg.

Overige kolommen

Voor de overige kolommen geldt dat zij terugvallen op de reguliere nazorgplannen en het rampbestrijdingsproces nazorg waarvoor Bevolkingszorg verantwoordelijk is.

Bijlagen & afkortingenlijst

Afkortingenlijst

- A. Multidisciplinaire Informatiekaart (MIK) Hoogwater Limburg
- B. GMK-blad Hoogwater Maas
- C. GMK-blad Hoogwater regionaal watersysteem
- D. Opschalingschema RWS-WL-RWS-VR bij hoogwater Maas
- E. Overzicht watergangen uitmondend in de Maas
- F. Convenant 'Hoogwaterberichtgeving en prognoses 2020'
- G. Instructie Informatiemanager ROT
- H. Format situatierapportage gemeenten
- I. Multidisciplinaire actielijst (VRZL)
- J. Werkkaart bevolkingszorg en GHOR verminderd zelfredzamen (VRZL)
- K. Onderliggende documenten (niet opgenomen in bijlagen)
- L. Impact externe partners
- M. Overzicht documenten
- N. Evacuatiestrategie
- O. Werkwijze IAT (Impact Analyse Team Hoogwater Limburg)

Afkortingenlijst

ACB	Algemeen Commandant Brandweer
AC-Bz	Algemeen Commandant Bevolkingszorg
ACGZ	Algemeen Commandant Geneeskundige Zorg
ACP	Algemeen Commandant Politie
Bgm's	Burgemeesters
Bz	Bevolkingszorg
CaCo	Calamiteitencoördinator
CAROT	Communicatieadviseur ROT
CBO	Crisisbeheersingsorganisatie
CVE	Coördinator Verkenningseenheden
DOPS	Directie Operaties
EMRIC	Euregio Maas-Rijn Incidentbestrijding en Crisisbeheersing
GAGS	Geneeskundig Adviseur Gevaarlijke Stoffen
GBT	Gemeentelijk Beleidsteam
GDC	Geautomatiseerd Draaiboek Calamiteitenbestrijding
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GMK	Gemeenschappelijke Meldkamer
GMK-L	Gemeenschappelijke Meldkamer Limburg
CoPI	Commando Plaats Incident
GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijdingsprocedure
HCC	Hoofd Crisiscommunicatie
HID	Hoofdingenieur-Directeur
HID ZN	Hoofdingenieur-Directeur van Rijkswaterstaat Zuid Nederland
HIN	Hoofd Informatie
IAT	Impact Analyse Team
ICO	Informatiecoördinator
IenW	Infrastructuur en Waterstaat
IM-ROT	Informatiemanager Regionaal Operationeel Team
IM TBZ	Informatiemanager Team Bevolkingszorg
KCC	Klant Contact Centrum (Waterschap Limburg)
KCR2	Knooppunt Coördinatie Regio's-Rijk
LAC	Lokaal Actiecentrum
LCMS	Landelijk Crisis Management Systeem
LLTB	Limburgse Land- en Tuinbouwbond
LOCC	Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum
MIK	Multidisciplinaire Informatiekaart
MKB	Meldkamer Brandweer
MOD	Milieu Ongevallendienst
MSBZ	Medewerker Sectie Bevolkingszorg
NAP	Normaal Amsterdams Peil
OKO	Operationeel Kernoverleg
OM	Openbaar Ministerie
OvD-Bz	Officier van Dienst Bevolkingszorg
Q&A	Questions & Answers
RBP	Rampbestrijdingsplan
RBT	Regionaal Beleidsteam
RCCB	Regionaal Conflict- en Crisisbeheersing
RMOA	Regionaal Militair Operationeel Adviseur
ROL	Regionaal Operationeel Leider
ROT	Regionaal Operationeel Team
RWS	Rijkswaterstaat
SGBO	Staf Grootschalig en Bijzonder Optreden
Sitrap	Situatierapportage
TBz	Team Bevolkingszorg
VRLN	Veiligheidsregio Limburg-Noord

VRZL	Veiligheidsregio Zuid-Limburg
WAS	Waarschuwings- en alarmeringssysteem
WAT	Waterschap Actie Team
WBL	Waterschapsbedrijf Limburg
WBT	Waterschap Beleidsteam
WL	Waterschap Limburg
WRL	Waterveiligheid en Ruimte Limburg
WOL	Waterschaps Operationeel Leider
WOT	Waterschap Operationeel Team
ZN	Zuid Nederland

Bijlage A – Multidisciplinaire Informatiekaart (MIK) Hoogwater Limburg

De recentste operationele versie van de Multidisciplinaire Informatiekaart (MIK) Hoogwater Limburg is te raadplegen via de daartoe ingerichte systemen.

Bijlage B - GMK-blad Hoogwater Maas

De recentste operationele versie van het GMK-blad Hoogwater Maas is te raadplegen via de daartoe ingerichte systemen.

Bijlage C - GMK-blad Hoogwater regionaal watersysteem

De recentste operationele versie van het GMK-blad Hoogwater regionaal watersysteem is te raadplegen via de daartoe ingerichte systemen.

Bijlage D - Opschalingschema RWS-WL-RWS-VR bij hoogwater Maas

Afvoer St. Pieter	RWS Hoogwaterberichtgeving	Opschaling door RWS	Triggers IAT	Opschaling door WL	Opschaling door de veiligheidsregio's
> 800 m ³ /s binnen 24 uur	Start statusberichtgeving	Fase 0 ACTIVATIE DRAAIBOEK HOOGWATER		Fase 0 Alle acties verlopen in de lijnorganisatie	GRIP 0
1000 m ³ /s	Attenderingsbericht door Meldkamer Water ZN	Fase 0		ACTIVATIE GDC (geautomatiseerd draaiboek calamiteiten) Indien prognose stijging naar 1250m ³ /s worden onderstaande preventieve maatregelen uitgevoerd: Bedienen afsluiters Installeren/activeren pompen Dichtzetten coupures Opbouwen demontabele keringen Uitvoeren noodplannen	GRIP 0 Gemeenschappelijke Meldkamer Limburg informeert de calamiteitencoördinator
1250 m ³ /s	Voorwaarschuwingsbericht door Meldkamer Water ZN	Fase 1		Regieteam (meer coördinatie nodig in de lijn en afstemming of opschaling nodig is) Uitvoering nulmeting dijkinspectie gehele gebied. Start dijkinspectie gebied Noord 1 x per dag	GRIP 0 Meldkamer Brandweer alarmeert de Informatiemanager ROT van beide veiligheidsregio's en de Officieren van Dienst Bevolkingszorg van alle Maasgemeenten

Afvoer St. Pieter	RWS Hoogwaterberichtgeving	Opschaling door RWS	Triggers IAT	Opschaling door WL	Opschaling door de veiligheidsregio's
1500 m ³ /s	Alarmering - Hoogwaterbericht 2 x per dag		Attendering IAT bij prognose >2250 m ³ /s		GRIP 0 VRZL: Operationeel Kernoverleg (Calamiteitencoördinator, Informatiemanager ROT, Regionaal Operationeel Leider, Hoofd Crisiscommunicatie, Operationeel Leider RWS ZN) VRLN: Kern-ROT
1750 m ³ /s			Opkomen IAT	Fase 1 WAT + WGT actief Start dijkinspectie gebied Zuid 1 x per dag Bij stijgende trend waterveiligheid beeld opstellen door AWM (adviesteam waterkeringen Maas) Bij stijgende trend waterbeeld door AH (adviesteam hydrologie)	
2000 m ³ /s	Hoogwaterbericht 3 x per dag	Fase 2 Bestrijdingsteam ZN en Crisisteam-RWS	Actief	Fase 2 WOT actief Dijkinspectie geheel gebied 2 x per dag ST actief (op verzoek WOL) AWM actief AH actief IAT actief	GRIP 2 Regionaal Operationeel Team

Afvoer St. Pieter	RWS Hoogwaterberichtgeving	Opschaling door RWS	Triggers IAT	Opschaling door WL	Opschaling door de veiligheidsregio's
2600 m ³ /s	Hoogwaterbericht 4 x per dag	Fase 3 Corporate Crisisteam-RWS	Actief	Fase 3/4 WBT actief Dijkinspectie geheel gebied 4 x per dag ST actief (op verzoek WOL) AWM actief AH actief IAT actief	GRIP 4 Regionaal Beleidsteam
4 dagen nadat de hoogwatergolf van 1500m ³ /s St. Pieter is gepasseerd met een dalende trend óf bij een waterstand van 3.00m +NAP bij Dieze – Hedel met een prognose van daling	Afsluitend (landelijk) hoogwaterbericht*	Fase 1 Afschaling Crisisteam-RWS	Afschaling n.a.v. besluit ROT's mits alle te bedienen crisisteams (dus ook mono crisisteams waterpartners) hiermee instemmen.	Fase 1 Afschaling WL is afhankelijk van: Het passeren van de hoogwatergolf in Mook (ca. 2 dagen nadat de hoogwatergolf bij St. Pieter is gepasseerd.) Genormaliseerde waterstanden Verdere prognose van het waterbeeld.	
<800 m ³ /s bij Mook	Regionaal afschalingsbericht*	Fase 0 Afschaling bestrijdingsteam ZN		Fase 0 Afschaling WL bij afvoer <1250m ³ /s bij Mook met een dalende trend.	

WAT: Waterschap Actieteam
WGT: Waterschap Gebiedsteam (Sittard, Horst)
WOT: Waterschap Operationeel Team
WBT: Waterschap Beleidsteam

Bijlage E - Overzicht watergangen uitmondend in de Maas

Naam Watergang in de gemeente	Bij km-raai Maas	Afsluiting doorvoer waterkering			
			Springbeek	105.1	ja
			Wylrebeek	105.9	ja
Voer / Eijsden	4.5	nee	Rijnbeek	108.4	ja
Zeep / Maastricht	9.8	ja	Stepkensbeek	110.3	ja
Heugemerwater / Maastricht	11.2	nee	Genooyerveldlossing	111.0	ja
Jeker / Maastricht	12.7	nee	Groot Raay	111.1	n.v.t.
Noordelijke Jekertak / Maastricht	12.7	ja	Stopbeek	111.2	ja
Kanjel Julianakanaal Limmel	15.5	ja	Baarsdonk	112.0	n.v.t.
Kanjel Borgharen	16.2	ja	Everlosebeek	112.8	n.v.t.
Oude Kanjel Itteren	22.5	ja	Vorstermolenbeek	113.0	ja
Geul / Voulwammes	22.5	nee	Latbeek	114.3	ja
Oude Broekgraaf / Geulle a/d Maas	25.4	ja	Salder	115.8	n.v.t.
Hemelbeek / Elsloo	28.3	ja	Haagbeek	117.0	n.v.t.
Zijtak Ur / Stein	36.0	nee	Molenbeek van Lottum	117.4	n.v.t.
Ur / Urmond	37.3	ja	Lottumsche Tassbeek	118.5	ja
Kingbeek / Grevenbicht	48.3	ja	Lingsforterbeek	120.2	ja
Rulbeek / Roosteren	65.2	ja	Aarsbeek	121.0	n.v.t.
Leigraaf Molenplas	65.2	ja	Cannegieter	121.5	n.v.t.
Thornerbeek	66.8	ja	Broekhuizer Molenbeek	122.4	ja
Vlootbeek	70.0	nee	Dorp	123.3	ja
Slijbeek	68.0	ja	Rode Beek (Broekhuizen)	123.8	ja
Breulesgraaf	5.0	ja	Kasteel Ooyen	124.4	ja
Slenk in Herten	77.5	ja	Gelderns Nierskanaal	124.5	n.v.t.
Hambeek	78.2	nee	Maasbroek	125.9	ja
Roer	79.4	ja	Elsholterbroek	126.5	n.v.t.
Maasnielderbeek	81.2	nee	Buschweiden	128.1	n.v.t.
Zeven Ellen Waterlaat	7.2	nee	Wolterskamp	129.1	ja
Ziep Buggenum	85.5	ja	Zwartbroeksegraaf	129.4	n.v.t.
Leigraaf van Weijershof naar Asselt	86.5	nee	Looisegraaf	130.2	ja
Zwaarveldlossing	86.3	nee	Wellse Molenbeek	131.9	ja
Bypass Neer	88.0	n.v.t.	Tiendschuur	132.5	n.v.t.
Neerbeek	88.8	ja	Groote Molenbeek	133.1	ja
Swalm	89.5	n.v.t.	Oostrumsche Beek	135.0	ja
Afwateringskanaal	90.9	n.v.t.	Papenbeekse Broeklossing	135.1	ja
Lierbeek	93.2	n.v.t.	Ayensebeek	138.2	ja
Huilbeek	94.0	ja	Veerweglossing	140.5	n.v.t.
De Weerd	96.5	n.v.t.	Heukelomsebeek en lossing	142.6	ja
Tasbeek	96.5	n.v.t.	Eckeltsebeek	144.5	ja
Schelkensbeek	97.5	n.v.t.	Ossenkamplossing	147.4	n.v.t.
Boshoekerloop	100.4	n.v.t.	Heijense Leigraaf	151.7	ja
Aalsbeek	101.7	ja	Kleefsebeek	151.7	ja
Kwistbeek	102.5	ja	Niers	157.3	
De Brand	103.3	ja	Tielebeek	158.6	ja
Middelste Horst	103.8	ja	Meulenbroekbeek	160.3	
Engerbeek	103.9	ja			

Bijlage F - Convenant 'Hoogwaterberichtgeving en prognoses 2020'

De recentste operationele versie van het Convenant 'Hoogwaterberichtgeving en prognoses 2020' en is te raadplegen via de daartoe ingerichte systemen.

Bijlage G - Instructie Informatiemanager ROT

De recentste operationele versie van de Instructie Informatiemanager en is te raadplegen via de daartoe ingerichte systemen.

Bijlage H - Format situatierapportage gemeenten

Gemeente:	
Datum + Tijd:	
Sitrap nummer:	

Huidige situatie:	
Verwachte ontwikkelingen:	Best-case scenario •
	Worst-case scenario •
	Real-case scenario •
Knelpunten: (proces, calamiteit)	
Besluiten en nieuwe maatregelen van gemeente:	1.
Beslispunten / adviezen voor anderen:	1.
Overige informatie / terugkoppeling:	

Bijlage I – Multidisciplinaire actielijst VRZL

De recentste operationele versie van de Multidisciplinaire actielijst VRZL is te raadplegen via de daartoe ingerichte systemen.

Bijlage J - Werkkaart bevolkingszorg en GHOR verminderd zelfredzamen (VRZL)

De recentste operationele versie van de Werkkaart bevolkingszorg en GHOR verminderd zelfredzamen (VRZL) is te raadplegen via de daartoe ingerichte systemen.

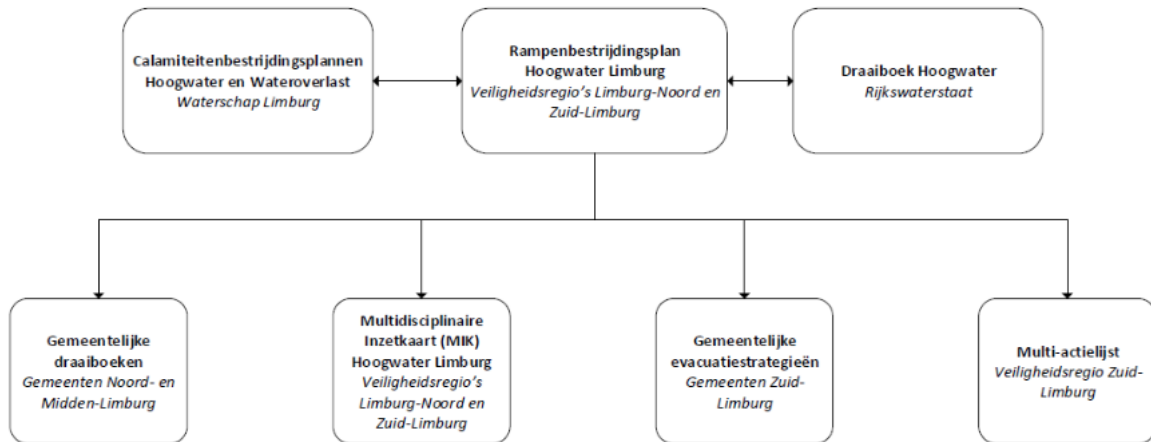
Bijlage K - Onderliggende documenten (niet opgenomen in bijlagen)

- Draaiboeken gemeenten
- Draaiboek Hoogwater RWS Zuid-Nederland
- Calamiteitenbestrijdingsplan (CBP) Maas Hoogwater Waterschap Limburg
- Calamiteitenbestrijdingsplan wateroverlast Waterschap Limburg
- Diverse deelplannen voor beken en zijrivieren en waterbuffers
- Geautomatiseerd draaiboek calamiteitenbestrijding Waterschap Limburg
- Leidraad voor het evacueren van vee (Ministerie EZK)
- Landelijk Crisisplan Hoogwater en Overstromingen (Ministerie IenW)
- Multidisciplinaire Informatiekaart (MIK) Extreem Weer

Bijlage L - Impact externe partners

Organisatie	Gevolgen/taak hoogwater
Chemelot	Kunnen bij problematiek met het Julianakanaal hinder ondervinden doordat de koelwaterinname tijdelijk moet worden gestopt
Enexis	Door hoogwater en diens afvoersnelheid kunnen problemen ontstaan door het wegspoelen van elektraleidingen of onder water gelopen stroomkasten, elektraloze huishoudens tot gevolg.
Gasunie	Door hoogwater en diens afvoersnelheid kunnen problemen ontstaan door het wegspoelen van gasleidingen, met gaslekkages en gasloze huishoudens tot gevolg.
LLTB	Bij hoogwater komen er vaak (landbouw-)dieren in de problemen. De LLTB is de liaison voor de agrarische sector en kan bij problemen met dieren vaak snel te weten komen bij welk bedrijf/persoon deze horen. Ook coördineren zij evacuatie van vee.
Prorail	Bij hoogwater kunnen er problemen op het spoor ontstaan door water op de rails. Probleemgebied Bunde/Meerssen. Daarnaast kan er bij evacuatie besloten worden om het treinverkeer stil te leggen.
Provincie Limburg	Verantwoordelijk voor de N-Wegen in Limburg. Wanneer er N-wegen onder water komen te staan sluiten ze deze af.
Rijkswaterstaat droog	Verantwoordelijk voor de snelwegen. Op de snelwegen A2 en A79 thv Meerssen kunnen problemen ontstaan door opstuwing van water uit de zijrivieren bij waterdoorgangen onder de snelweg. Wanneer deze afgesloten dienen te worden loopt dit via RWS.
Rijkswaterstaat nat	Verantwoordelijk voor Maas (hoogwaterberichtgeving) en Julianakanaal (kanaal en diens dijken)
Waterleiding Maatschappij Limburg	Verantwoordelijk voor het drinkwater in Limburg. Halen dit drinkwater vanuit de Maas, bij hoogwater dus impact door vuil.
Waterschap Limburg	Verantwoordelijk voor de zijrivieren (hoogwaterberichtgeving) en de dijken rondom de Maas.

Rampenbestrijdingsplan Hoogwater Limburg en daarmee samenhangende planvorming



Evacuatiestrategie hoogwater Limburg

Versie: 1.0

Datum: 26-09-2023

Bevolkingszorg VRZL & VRLN

Inleiding

Deze evacuatiestrategie is opgesteld naar aanleiding van een onderzoek (VRLN, 2020) naar de succesfactoren voor een evacuatie bij de Maas in Limburg. Hier zijn de ervaringen van de hoogwaterramp in 2021 in Limburg aan toegevoegd. Het resultaat is een generieke evacuatiestrategie hoogwater voor de provincie Limburg. Deze evacuatiestrategie is toepasbaar op alle hoogwaterscenario's waarbij evacuatie van mens en dier aan de orde is. Deze strategie beschrijft de stappen die nodig zijn voor een succesvolle voorbereiding op en uitvoering van evacuatie.

Het document bevat twee delen:

- Deel 1 is de uitgewerkte strategie voor het ROT en het GBT/RBT.
- Deel 2 bevat het invulformat voor een evacuatieplan per gemeente.

Deel 1

1.1 Criteria voor een evacuatiebesluit

De beslissing ten aanzien van evacuatie wordt, afhankelijk van het GRIP-niveau, door het GBT of het RBT genomen op basis van een advies van het ROT. Het uit te brengen advies door het ROT wordt opgezet aan de hand van 4 criteria. De 4 criteria die geconcretiseerd moeten worden, zijn hier kort toegelicht. **Het invullen en concretiseren van deze vier criteria is een taak van het ROT.**

Verwachte faalkans

[In deze paragraaf wordt de verwachte faalkans en impact voor de desbetreffende gemeente (per dorp/stad) in kaart gebracht. Dat wil zeggen: benoem bij welke waterstand, welk gebied bedreigd wordt. Voor de Maas en de beken en (zij)rivieren zijn er in de multi-actielijst (VRZL) al momenten opgenomen waarop geëvacueerd zou moeten en wanneer water bewoond gebied bereikt. Daarnaast zijn de inundatiefilmpjes (van RWS) en kaartlagen (VRLN/VRZL) beschikbaar.]

Verwachte impact en gevolgen van de dreiging

[De mate en hoeveelheid (waterhoogte, kuub/afvoer, stroming) van de overstroming bepalen de impact voor het te overstromen gebied. Op basis van grootte of hoeveelheid kunnen dit bijvoorbeeld zijn:

- Fysieke verwondingen of overlijden van burgers;
- Schade aan sociale en economische processen;
- Schade aan huizen;
- Burgers die (tijdelijk) zonder onderdak zitten

Verwachte duur van de evacuatie in worstcasescenario

[De verwachte tijdsduur van de evacuatie is een erg belangrijk criteria voor het concretiseren van het besluit ter evacuatie. Wanneer de duur in een bepaalde gemeente langer is, bijvoorbeeld door een te evacueren zorginstelling, moet het evacuatiebesluit eerder vallen en zal capaciteit goed moeten worden verdeeld over de regio.]

Beschikbare middelen

[In deze paragraaf wordt een schatting gemaakt van de hoeveelheid beschikbare middelen vanuit de multi-kolommen voor het uitvoeren van de evacuatie.]

Conclusie

[In deze conclusie wordt een totaaloverzicht van bovenstaande criteria gegeven. **Op basis van de verwachte faalkans, impact en duur en inzicht in de beschikbare middelen dient het ROT een advies aan het GBT of RBT uit te brengen over het wel of niet evacueren van het betreffende gebied.**]

criterium	Advies
1. Verwachte faalkans	
2. Verwachte impact en gevolgen van de dreiging	
3. Verwachte duur van de evacuatie in worstcasescenario	
4. Beschikbare middelen	

1.2 Evacuatie in stappen

Bij zowel een dreiging van een overstroming als een daadwerkelijk overstroming dienen er verschillende stappen te worden uitgevoerd om een evacuatie succesvol te laten verlopen. Het startpunt van deze stappen is dan ook een GRIP opschaling, zoals te zien in de tabellen in hoofdstuk 1.

De verschillende stappen kunnen worden opgedeeld in twee soorten stappen: actiestappen en communicatiestappen. Om hier duidelijk onderscheid in te maken zijn de communicatiestappen gemarkeerd met een **groen** kopje.

De verschillende stappen zijn opgedeeld in verschillende fasen. Beginnend bij de fase 'voorbereiding evacuatie (GRIP 2). In de daarop volgende fase wordt de evacuatie aangekondigd en uitgevoerd. Nadat de evacuatie heeft plaatsgevonden wordt er overgegaan naar de fase waarin zorg wordt geleverd voor evacuees en achterblijvers. De laatste fase is de terugkeer naar een normale situatie.

1.3 Voorbereiding evacuatie

Stap	Actiehouder
Start ROT & RBT Start van ROT & RBT-vergaderstructuur.	Veiligheidsregio
Faalkans en impact bepalen (criteria 1 en 2) Bepalen faalkans en impact. Gebruik hiervoor de multi-actielijsten Maas en zijrivieren en de lokale evacuatieplannen van gemeenten.	ROT (Multi-actielijst)
Tijd, tempo, duur en middelen bepalen (criteria 3 en 4) Bepalen en inschatten van tijd, tempo en duur factoren. Gebruik hiervoor de multi-actielijsten Maas en zijrivieren en de lokale evacuatieplannen van gemeenten.	ROT (Multi-actielijst)
Breng advies uit aan BT (GBT of RBT) Advies wordt opgesteld op basis van de vier genoemde criteria.	ROT
Besluitvorming evacuatie Het RBT of GBT besluit tot evacuatie. Dit gebeurt zodra het ROT een advies heeft uitgebracht op basis van de vooraf bepaalde criteria voor de evacuatie.	GBT/ RBT en ROT
Communiceer met- en via de media bij een sterke dreiging van overstroming Licht media in over de situatie	ROT, Sectie Crisiscommunicatie (i.s.m. gemeente. Veiligheidsregio is leidend)
Denk na over gevolgen op primaire levensbehoefte bij isolatie van gebieden Neem bijvoorbeeld contact op met supermarkten over de dreigende situatie, mogelijk zorgen voor extra bevoorrading	ROT, Sectie BZ (i.s.m. gemeente)
(Instellingen met) verminderd zelfredzamen waarschuwen (Instellingen met) verminderd zelfredzamen dienen vroegtijdig te worden gewaarschuwd over de mogelijke evacuatie.	ROT, Sectie GHOR ROT, Sectie BZ en Crisiscommunicatie (verdeling op basis van werkkaart verminderd zelfredzamen).
Gerichte communicatie ondernemers Ondernemers kunnen ivm hun bedrijfsactiviteiten een bijzondere groep zijn die vroegtijdig informatie moeten krijgen over wat er van hun verwacht wordt en wat hen te doen staat.	ROT, Sectie BZ en Crisiscommunicatie (i.s.m. gemeente) LLTB voor land- en tuinbouwbedrijven.
Burger waarschuwen Waarschuw de burger over de dreiging van het hoogwater en een mogelijke evacuatie die komen gaat.	ROT, Sectie Crisiscommunicatie (i.s.m. gemeente)
Burger alarmeren Wanneer de dreiging van de overstroming verder oploopt dient de burger een nieuwe boodschap te krijgen welke	ROT, Sectie Crisiscommunicatie (i.s.m. gemeente)

vrijwillige evacuatie al opstart. Bijvoorbeeld het verplaatsen van voertuigen of huisraad zijn berichten die daarbij helpen.	
Opvanglocatie(s) inrichten Tijdelijke opvanglocatie(s) inrichten voor de opvang van verminderd zelfredzamen en personen die niet in hun eigen opvang kunnen voorzien.	ROT, Sectie BZ (i.s.m. gemeente)
Stel een noodverordening op Juridisch hulpmiddelen bij evacuatie en voorkomen rampoerisme.	ROT, Sectie BZ (i.s.m. gemeente)

1.4 Aankondiging evacuatie en uitvoer evacuatie

Stap	Actiehouder
Aankondiging evacuatie Er wordt gecommuniceerd dat er een evacuatie plaats gaat vinden.	ROT, Sectie Crisiscommunicatie (i.s.m. gemeente)
Evacuatie van niet – en verminderd zelfredzamen Aan de hand van de prioriteit van verminderd zelfredzamen en mate van dreiging in een gebied worden eerst verminderd zelfredzamen geëvacueerd.	Gemeenten i.s.m. GHOR, Politie en defensie,
Burger adviseren te vertrekken Geef de burger een dringend advies om te vertrekken.	ROT, Sectie Crisiscommunicatie (i.s.m. gemeente. Veiligheidsregio is leidend)
Burger 'verplichten' te vertrekken Geef de burger een verplichting om het gebied te verlaten op basis van de opgestelde noodverordening; Geef de burger een ultimatum (tijdstip) om uit het gebied te zijn.	ROT, Sectie Crisiscommunicatie (i.s.m. gemeente. Veiligheidsregio is leidend)
Evacuatie burgers Burgers worden geëvacueerd uit het gebied.	Gemeenten i.s.m. Politie en defensie.
Evacuatie van dieren en kostbare objecten Evacueer dieren en kostbare objecten uit de bedreigde gebieden. Deze stap is flexibel en wordt wanneer mogelijk vooruitgeschoven.	Dieren: LLTB voor land- en tuinbouwbedrijven. Kostbare objecten: gemeenten met eventuele hulp.

1.5 Zorg voor evacuees, achterblijvers & omgeving

Stap	Actiehouder
Personen in het overstromde gebied in kaart brengen Breng in kaart wie er is achtergebleven in het overstromde gebied en waar deze personen zich bevinden.	ROT, Sectie BZ (i.s.m. gemeenten en multi partners).
Communicatie met achterblijvers Communiceer met achterblijvers over wat hen te doen staat.	ROT, Sectie Crisiscommunicatie (i.s.m. gemeente. Veiligheidsregio is leidend)
Bepaal benodigde capaciteit voor redden en gereedmaken hulpverleners Bepaal benodigde capaciteit voor het uitvoeren van redding.	ROT, Sectie Brandweer, politie, defensie
Redden Red overgebleven burgers uit het overstromde gebied.	Brandweer met behulp van Politie en defensie.

Deel 2: Evacuatieplan per gemeente

Een succesvolle evacuatie vergt niet alleen een goede uitvoering van het plan maar vergt ook een goede voorbereiding. Deze voorbereiding dient deels te worden uitgevoerd op gemeentelijk niveau.

In dit deel worden de stappen die uit te voeren zijn op gemeentelijk niveau gepresenteerd in de vorm van een invulformat. Iedere gemeente, waarop de multi actielijsten Maas en zijrivieren van toepassing zijn, hebben eind 2022 het advies gekregen om, op basis van onderstaand invulformat, een lokaal evacuatieplan te maken. Deze lokale evacuatieplannen helpen de gemeenten en de multi partners in de voorbereiding (advies en besluitvorming) op en uitvoering van een daadwerkelijke evacuatie.

De actuele versies van de lokale evacuatieplannen per gemeente zijn beschikbaar via CrisisConnect.

Invulformat gemeentelijk evacuatieplan

Opstellen van een gebiedsaanduiding

[Zie hiervoor de multi-actielijst (VRZL), de inundatiefilmpjes (van RWS) en kaartlagen (VRLN/VRZL). Hierin staat welke gebieden bij welke waterstand moeten worden geëvacueerd.]

Capaciteit infrastructuur

[Breng wegen, spoor en vaarwegen in kaart die relevant zijn voor een evacuatie en beschrijf dit hier. Breng daarnaast ook de vervoersmiddelen, het mogelijk afzetten van routes, de capaciteit van wegen in kaart om een beeld te krijgen van de capaciteit van de infrastructuur.]

Vluchtroutes

[Breng vluchtroutes en alternatieve vluchtroutes in kaart en beschrijf/schets deze hier. Houdt hierbij rekening met isolatie van gebieden die onderlopen binnen de gemeente.]

Kwetsbare objecten en verminderd zelfredzamen

[Breng in kaart welke kwetsbare objecten en verminderd zelfredzamen zich bevinden in gebieden die mogelijk in gevaar zijn bij hoogwater.]

Opvanglocaties

[Breng in kaart welke opvanglocaties beschikbaar zijn voor evacuees.]

Mensen en middelen

[Breng in kaart hoeveel capaciteit (mensen en middelen) vanuit de eigen gemeentelijke organisatie nodig zijn om de evacuatie tot uitvoer te kunnen brengen, inclusief de opvang van evacuees.]

Risico- en crisiscommunicatie met burger

[Communicatieberichten voor risico- en crisiscommunicatie worden geleverd door de veiligheidsregio. Stel relevante informatie voor de eigen gemeente alvast op in een gemeentelijk bericht (risicocommunicatie – bijvoorbeeld wachtnietopwater.nl). Zorg voor bemensing van telefoonteam of bemensing voor het plaatsen van crisiscommunicatie in geval van daadwerkelijk hoogwater.]

Bijzonderheden en knelpunten

[Op gemeentelijk niveau kunnen er bijzonderheden en unieke knelpunten zijn die niet gelden op regionaal niveau. Breng deze bijzonderheden en knelpunten in kaart en beschrijf de gevolgen hiervan.]

Bijlage O - Werkwijze IAT (Impact Analyse Team Hoogwater Limburg)

De recentste operationele versie van de Werkwijze IAT (Impact Analyse Team Hoogwater Limburg) is te raadplegen via de daartoe ingerichte systemen.

Was/wordt-lijst RBP Hoogwater

Was	Wordt
Overall waar staat “hoogwater zijrivieren”	“Hoogwater regionaal systeem”
Overall waar staat “(of indien geactiveerd het IAT - let op! Het team is nog niet geformaliseerd, zie paragraaf 6.2)”	“(of indien geactiveerd het IAT)”
Inhoud (pag. 3): 2.3 Convenant hoogwaterberichtgeving Maas	Inhoud (pag. 3) 2.3 Convenant ‘Hoogwaterberichtgeving en prognoses 2020’
Inhoud (pag. 3): 3.5 Crisiscommunicatie	Inhoud (pag. 3): 3.5 Communicatie
Inhoud (pag. 3): 3.7 Samenhang hoogwater zijrivieren met de Maas	Inhoud (pag. 3): 3.7 Samenhang hoogwater regionaal watersysteem en hoogwater Maas
Inhoud (pag. 3): 4.2 Duiding afvoer en waterstanden	Inhoud (pag. 3): 4.2 Definitie afvoer en waterstanden
Inhoud (pag. 3): 4.6 Crisiscommunicatie	Inhoud (pag. 3): 4.6 Communicatie
Inhoud (pag. 3): 5.7 Crisiscommunicatie	Inhoud (pag. 3) 5.7 Communicatie
Inhoud (pag. 3): 5.8 Poldereffecten (kwelwater en gebiedseigen water)	Inhoud (pag. 3): 5.8 Waterbezwaar binnendijs (kwelwater en gebiedseigen water)
<p>1. Inleiding (pag. 4): Voor u ligt het Rampbestrijdingsplan Hoogwater Limburg 2023-2026 voor de veiligheidsregio’s Limburg-Noord (VRLN) en Zuid-Limburg (VRZL). Dit plan is opgesteld naar aanleiding van de bestuurlijke wens in beide veiligheidsregio’s om een specifiek plan te hebben voor de hoogwaterproblematiek rondom de Maas, beken en zijrivieren.</p> <p>Hoewel rondom de Maas vele voorzieningen zijn getroffen om wateroverlast te voorkomen, kunnen primaire waterkeringen bezwijken of overstromen. Dat hebben de inwoners van Limburg in 1993 en 1995, maar helaas in 2021 opnieuw, ervaren. Hoogwater wijkt op facetten af van de reguliere rampenbestrijding en crisisbeheersing, zowel qua tijdsverloop als qua verantwoordelijkheden. Met dit rampbestrijdingsplan wordt beoogd dat de (crisisorganisaties van de) Limburgse veiligheidsregio’s adequaat zijn voorbereid op dergelijke incidenten, in nauwe samenwerking met de overige organisaties in het speelveld, zoals de gemeenten, Rijkswaterstaat, Waterschap Limburg, Defensie en de politie.</p> <p>Het rampbestrijdingsplan hoogwater is niet nieuw. Wel is het rampbestrijdingsplan naar aanleiding van de hoogwatercrisis van 2021 en de daarover verschenen evaluaties geactualiseerd. Zo is ervoor gekozen om het Impact Analyse Team een plek te geven in dit rampbestrijdingsplan en is het uitgebreid met informatie en handelingsperspectief</p>	<p>1. Inleiding (pag. 4): Voor u ligt het Rampbestrijdingsplan Hoogwater Limburg 2026 – 2029 voor de veiligheidsregio’s Limburg-Noord (VRLN) en Zuid-Limburg (VRZL). Dit plan is opgesteld naar aanleiding van de bestuurlijke wens in beide veiligheidsregio’s om een specifiek plan te hebben voor de hoogwaterproblematiek rondom de Maas en het regionaal watersysteem.</p> <p>Limburg heeft meerdere keren overlast ondervonden door hoogwater. In 1993 en 1995 overstroomden grote delen in het stroomgebied van de Maas, met grootschalige evacuaties en enorme schade tot gevolg. In 2021 ging het hoogwater alle scenario’s te buiten. Zowel de Maas als het regionaal watersysteem, bestaande uit beken en zijrivieren, traden buiten hun oevers door heftige regenval in hogerop gelegen gebieden. Nooit eerder was er zoveel neerslag, rivierafvoer en schade tegelijk in het gebied, met omvangrijke overstromingen tot gevolg. Naar aanleiding van de aanbevelingen uit de evaluaties van het hoogwater in 2021, is het Impact Analyse Team Hoogwater Limburg (IAT, hoofdstuk 6.2) geïmplementeerd. De taak van het IAT betreft het duiden van de ontstane hoogwatersituatie in het hoofdwatersysteem van de Maas en/of het regionale watersysteem (beken en zijrivieren) en het leveren van die duiding aan de opgeschaalde regionale crisisorganisaties van de Limburgse veiligheidsregio’s.</p>

<p>ten aanzien van de meest risicovolle beken en zijrivieren in Limburg. Zowel mono- als multidisciplinair zijn Waterschap Limburg, Rijkswaterstaat en de Limburgse veiligheidsregio's op het moment van schrijven van dit plan echter nog bezig met het opvolgen van de aanbevelingen uit de evaluaties, waardoor niet alle ontwikkelingen en verbeterpunten in deze versie van het rampbestrijdingsplan kunnen worden verwerkt. Op basis van de veranderingen in de aanpak rondom het IAT zal het RBP opnieuw worden geüpdatet waarna deze zal vervallen in de reguliere actualisatiecyclus.</p>	<p>Hoewel rondom de Maas vele voorzieningen zijn getroffen om wateroverlast te voorkomen, kunnen primaire waterkeringen bezwijken of overstromen. Hoogwater wijkt op facetten af van de reguliere rampenbestrijding en crisisbeheersing, zowel qua tijdsverloop als qua verantwoordelijkheden. Met dit rampbestrijdingsplan wordt beoogd dat de (crisisorganisaties van de) Limburgse veiligheidsregio's adequaat zijn voorbereid op dergelijke incidenten, in nauwe samenwerking met de overige organisaties in het speelveld, zoals de gemeenten, Rijkswaterstaat, Waterschap Limburg, WRL, Defensie en de politie.</p>
<p>Vaststelling (pag. 5): De bijlagen worden vastgesteld door de regiegroep van de veiligheidsregio Limburg-Noord en het programma crisisbeheersing en rampenbestrijding van de veiligheidsregio Zuid-Limburg. De monodisciplinaire bijlagen worden vastgesteld door de kolommen. Het "Convenant hoogwaterberichtgeving en prognoses" is in de bijlagen opgenomen maar is eerder vastgesteld door de algemeen besturen van de beide Limburgse veiligheidsregio's en Rijkswaterstaat (RWS).</p>	<p>Vaststelling (pag. 5): De bijlagen worden vastgesteld door de MT CB van de veiligheidsregio Limburg-Noord en het programma crisisbeheersing en rampenbestrijding van de veiligheidsregio Zuid-Limburg. De monodisciplinaire bijlagen worden vastgesteld door de kolommen. Het Convenant 'Hoogwaterberichtgeving en prognoses 2020' is in de bijlagen opgenomen, maar is eerder vastgesteld door de algemeen besturen van de beide Limburgse veiligheidsregio's en Rijkswaterstaat (RWS). Een aantal documenten is aan verandering onderhevig en zijn derhalve niet als document toegevoegd aan de bijlagen. Er wordt wel verwezen naar deze documenten.</p>
<p>2.1 Inleiding (pag. 7): De Regionale Operationele Teams (ROT's) van beide veiligheidsregio's worden bij hoogwater uitgebreid met liaisons van Rijkswaterstaat, Waterschap Limburg en binnen de VRZL de RMOA.</p>	<p>2.1 Inleiding (pag. 7): De Regionale Operationele Teams (ROT's) van beide veiligheidsregio's worden bij hoogwater uitgebreid met liaisons van Rijkswaterstaat, Waterschap Limburg en de RMOA. Bij VRLN neemt laatstgenoemde standaard deel aan het ROT, bij VRZL wordt deze conform het regionaal niet standaard opgeroepen.</p>
<p>2.4 Verantwoordelijkheden (pag. 7) 2.4.1 Verantwoordelijkheid primaire en overige keringen</p> <p><i>Vervangen</i></p>	<p>2.4 Verantwoordelijkheden (pag. 7) 2.4.1 Verantwoordelijkheden bij duiding binnen het beheergebied</p> <p><i>Vervangen</i></p>
<p>2.4.2 Verantwoordelijkheid stremming scheepvaart (pag. 8)</p>	<p>2.4.5 Verantwoordelijkheden stremming scheepvaart (pag. 9)</p>
<p>2.4.3 Verantwoordelijkheid evacuatie (pag. 8)</p>	<p>2.4.6 Verantwoordelijkheden evacuatie (pag. 9)</p>
<p>2.6 Bijstand en militaire steunverlening (in het openbaar belang) (pag. 9):</p> <p>Een aanvraag voor Nationale Operaties in het ROT zal dan ook via de RMOA verlopen.</p> <p>Bevoegd gezag is in deze Directie Operaties (DOPS) van de Bestuursstaf Defensie.</p>	<p>2.6 Bijstand en militaire steunverlening (in het openbaar belang) (pag. 10):</p> <p>Een aanvraag in het ROT voor militaire bijstand en/of aanvraag militaire steunverlening in het openbaar belang zal dan ook via de RMOA verlopen.</p> <p>Bevoegd gezag in deze is de Commandant der Strijdkrachten.</p>
<p>2.7 Beheer (pag. 9):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bestuurlijk: het bestuurlijk deel van het rampbestrijdingsplan hoogwater dient minimaal 	<p>2.7 Beheer (pag. 10):</p> <p>Het Rampbestrijdingsplan Hoogwater dient minimaal eens in de drie jaar te worden herzien en bijgewerkt.</p>

<p>eens per drie jaar te worden herzien en bijgewerkt. Indien gewijzigde omstandigheden daartoe aanleiding geven, wordt het plan tussentijds geactualiseerd. Voorstellen hiertoe alsmede het beheer van het rampbestrijdingsplan worden gedaan door de werkgroep Hoogwater Limburg die het plan jaarlijks toetst op actualiteit. • Operationeel: het operationeel deel van het rampbestrijdingsplan hoogwater is aan constante verandering onderhevig. Wijzigingen in dit deel kunnen derhalve tussentijds door de Veiligheidsdirecties van de beide Limburgse veiligheidsregio's worden vastgesteld. • Bijlagen: de multidisciplinaire informatiekaart (MIK), GMK-Bladen en IM-instructie worden beheerd door beide Limburgse Veiligheidsregio's en de multidisciplinaire actielijsten worden beheerd door de VRZL. De overige relevante documenten die per kolom zijn opgesteld, worden door de desbetreffende kolom beheerd en aangepast. Doordat de inrichting van het Limburgse watersysteem voortdurend verandert als gevolg van werkzaamheden, is het van belang om bepaalde documenten ieder jaar te controleren op actualiteit.</p>	<p>Indien gewijzigde omstandigheden daartoe aanleiding geven, wordt het plan tussentijds geactualiseerd. Voorstellen hiertoe, alsmede het beheer van het rampbestrijdingsplan, worden gedaan door de kerngroep Hoogwater Limburg die het plan jaarlijks toetst op actualiteit.</p> <p>Het operationeel deel van het Rampbestrijdingsplan Hoogwater is aan constante verandering onderhevig. Wijzigingen in dit deel kunnen derhalve tussentijds door de veiligheidsdirecties van beide Limburgse veiligheidsregio's worden vastgesteld.</p> <p>De gezamenlijke bijlagen van het plan, waaronder de multidisciplinaire informatiekaart (MIK), GMK-bladen en onderliggende gezamenlijke instructies en formats worden beheerd door beide Limburgse veiligheidsregio's. De multidisciplinaire actielijsten worden beheerd door VRZL. Overige relevante documenten die per kolom zijn opgesteld, worden door desbetreffende kolom beheerd en aangepast. Doordat de inrichting van het Limburgse watersysteem voortdurend verandert als gevolg van werkzaamheden, is het van belang om bepaalde documenten ieder jaar te controleren op actualiteit.</p>
<p>2.9 Bestuurlijke netwerkkaarten (pag. 9):</p> <ul style="list-style-type: none"> • 18 Binnenvaart; • 12 Nooddrinkwater en noodwater; • 14 Elektriciteit en gas • 21a Telecommunicatie • - • 24 Cultureel erfgoed 	<p>2.9 Bestuurlijke netwerkkaarten (pag. 10):</p> <ul style="list-style-type: none"> • 23: Binnenvaart; • 14: Nooddrinkwater en noodwater • 17: Elektriciteit en gas • 19: Telecommunicatie • Wegvervoer • 28: Cultureel erfgoed • 12: Defensie; • Crisisbeheer België; • Waterbeheer Vlaanderen; • Waterbeheer Wallonië; • Rampenbestrijding Noordrijn-Westfalen; • Waterbeheer Noordrijn-Westfalen;
	<p>3.2.1 Melding & alarmering (pag. 12):</p> <p>Centrale Regiekamer (CRK) → Watermanagement Centrum (WMC-WL)</p> <p><i>Onder handelingsperspectief IMROT toegevoegd:</i></p> <p>Optioneel: opstart OKO+/Kern-ROT overleg ten behoeve van monitoring en preventieve maatregelen incl. Adviseur Crisisbeheersing WL</p>
	<p>3.2.1 Melding & alarmering (pag. 12):</p> <p><i>Toegevoegd:</i></p> <p>Let op: deze tabel geeft een indicatie van de risico's weer en moet niet beschouwd worden als een exacte weergave. Er zijn afspraken gemaakt over het informeren van de veiligheidsregio's (IM-ROT) door het Waterschap (adviseur crisisbeheersing) wanneer een faseovergang plaatsvindt, zodat de veiligheidsregio's en gemeenten de voor hen noodzakelijke acties per fase kunnen uitvoeren.</p>

<p>Opschaling Impact Analyse Team (IAT) (pag. 13): Het Impact Analyse Team behelst een team specialisten waarvan men voornemens is deze in te zetten na het behalen van bepaalde criteria van waterhoogtes bij hoogwater. Het team is echter nog niet geformaliseerd, op het moment van schrijven wordt het team geformeerd. Stem daarom altijd met betrokken organisaties af over de mogelijkheid tot activatie. De ROL('s) van de betreffende veiligheidsregio('s) nemen/neemt hiertoe het initiatief. Onderstaande betreffen de kaders voor het formeren van het team bij hoogwater in de zijrivieren en betreft enkel een advies op basis van beschikbaarheid. Zie hoofdstuk 6.2 voor de nadere invulling en exacte taakbeschrijving van het team. Er wordt geadviseerd om het IAT te laten formeren bij het bereiken van de volgende afvoerwaarden: Bij fase oranje (dreigende wateroverlast vanuit het regionale systeem) stemt het OKO/Kernoverleg van de veiligheidsregio met de liaison ROT van Waterschap Limburg of de WOL (Waterschaps Operationeel Leider) en de Operationeel Leider van RWS af over nut en noodzaak om het IAT op te starten. Belangrijke criteria die hierbij in ogenschouw worden genomen: Duur (meerdere dagen) Complexiteit (meerdere zijrivieren) Grootte gebied(meerdere gemeenten/regio's) Impact (getroffen gebied / kwetsbare objecten)</p> <p>Opkomen bij opschaling naar GRIP 2 voor wateroverlast vanuit de beken/zijrivieren (fase rood of fase oranje met verwachte doorstijging naar fase rood en grote impact).</p> <p>Het besluit een IAT in te richten wordt door de ROL genomen. Op basis daarvan worden de functionarissen benaderd. De waterpartijen zullen dit via de Meldkamer Water ZN laten plaatsvinden.</p>	<p>3.2.3 <i>Activering Impact Analyse Team Hoogwater Limburg (IAT)</i> (pag. 14): Bij wateroverlast vanuit het regionale watersysteem wordt het besluit om het IAT te activeren, genomen door de ROL('s) van de betreffende veiligheidsregio('s) in afstemming met de WOL (Waterschap Operationeel Leider). De Operationeel Leider van Rijkswaterstaat is hier niet bij betrokken, anders dan bij een hoogwater vanuit het hoofdwatersysteem. De inzetcriteria voor het IAT verschillen voor het hoofdwatersysteem en het regionale watersysteem.</p> <p>Er wordt geadviseerd om het IAT te laten formeren bij het bereiken van de volgende criteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij fase oranje (dreigende wateroverlast vanuit het regionale systeem) stemt het OKO/Kern-ROT van de veiligheidsregio, waarbij de WOL (Waterschaps Operationeel Leider) aansluit, af over nut en noodzaak om het IAT op te starten. Belangrijke criteria die hierbij in ogenschouw worden genomen: <ul style="list-style-type: none"> ○ Duur (meerdere dagen); ○ Complexiteit (meerdere zijrivieren); ○ Grootte gebied (meerdere gemeenten/regio's); ○ Impact (getroffen gebied); • Opkomen bij opschaling naar GRIP 2 voor wateroverlast vanuit het regionaal watersysteem (fase rood of fase oranje met verwachte doorstijging naar fase rood en grote impact).
<p>3.3 Leiding & coördinatie (pag. 13): De taak van het ROT is het inventariseren van knelpunten en ondersteuning leveren aan gemeenten en andere relevante organisaties bij de knelpunten die zij ervaren.</p>	<p>3.3 Leiding & coördinatie (pag. 15): Kerntaak van het ROT is het op tactisch niveau sturen op, organiseren en ondersteunen van én in voorkomende gevallen leidinggeven aan de multidisciplinaire regionale rampenbestrijding en crisisbeheersing, teneinde een eenduidige aanpak te bewerkstelligen voor betrokken organisaties, zowel in de acute als in de nafase daarvan. Daarnaast zal in geval van schaarste een voorstel in de prioritering van mensen en middelen in de crisisbestrijding/regionale crisisorganisatie worden gemaakt. Een operationeel leider neemt het besluit over de verdeling van mensen en middelen van de eigen organisatie (dus: ROL voor regionale crisisorganisatie, WOL voor WL en OL-RWS voor RWS etc.).</p>
	<p>3.3.1 Inrichten Commando Plaats Incident (CoPI) (pag. 15): <i>Toegevoegd:</i></p>

	<p>Iedere veiligheidsregio kan slechts één CoPI opstarten. Mochten er meer CoPI's nodig zijn, dan is voor de faciliteit bijstand uit een andere regio nodig. Daarnaast staat er slechts één CoPI-ploeg per regio op hard piket, waardoor er bij opschaling met meerdere CoPI's een beroep gedaan moet worden op vrije instroom. Deze capaciteit is dan ook niet gegarandeerd.</p> <p>Vanuit het Waterschap zal niet in alle CoPI's plaatsgenomen worden door een liaison. Dit gebeurt in onderling overleg omdat het aantal beschikbare liaisons beperkt is.</p>
	3.4.1 Informatiemanagement ROT (pag. 16) <i>Paragraaf vervangen en uitgebreid</i>
	3.5 Communicatie (pag. 18): Paragraaf herschreven en aangevuld.
	3.6 Evacuatie (pag. 17): <i>Toegevoegd:</i> Uitwerking van evacuatieplannen vindt plaats door individuele gemeenten dan wel multi-actielijsten.
3.6.1 Locaties voor verminderd zelfredzamen (pag. 15): Na het in kaart brengen van zorgpartners is ook de communicatie met zorgpartners van belang zodat zij vroegtijdig op de hoogte zijn en maatregelen kunnen treffen. Vanaf opschaling naar GRIP 2 zal de GHOR daarom proactief en communicatiegericht optreden naar zorgpartners.	3.6.1 Locaties voor verminderd zelfredzamen (pag. 19): Na het in kaart brengen van zorgpartners is ook de communicatie met zorgpartners van belang, zodat zij vroegtijdig op de hoogte zijn en maatregelen kunnen treffen. De GHOR zal daarom proactief en communicatiegericht optreden richting zorgpartners.
	3.6.2 Evacuatie van vee (pag. 17): <i>Toegevoegd:</i> Voor particulieren en niet-agrarische organisaties is evacuatie van dieren ook een aandachtspunt, maar voor eigen verantwoordelijkheid.
3.7 Samenhang hoogwater zijrivieren met de Maas (pag. 16) Indien er problematiek ten aanzien van de afwatering wordt verwacht of gesignaleerd, dient door Waterschap Limburg (of indien geactiveerd het IAT - let op! Het team is nog niet geformaliseerd, zie paragraaf 6.2) in kaart te worden gebracht waar zich wateroverlast door terugslag zal gaan voordoen.	3.7 Samenhang hoogwater regionaal watersysteem en hoogwater Maas (pag. 18) Indien er problematiek ten aanzien van afwatering wordt verwacht of gesignaleerd, dient door Waterschap Limburg – ongeacht of er een IAT in werking is - in kaart te worden gebracht waar wateroverlast zich door terugslag zal gaan voordoen.
4.2 Duiding afvoer en waterstanden (pag. 17)	4.2 Definitie afvoer en waterstanden (pag. 19)
4.3.2 Alarmering (pag. 18): Na alarmering neemt de IMROT contact op met de Operationeel Leider van Rijkswaterstaat en de incidentenwacht van Waterschap Limburg (zie de IM-instructie).	4.3.2 Alarmering (pag. 20): Na alarmering neemt de IM-ROT contact op met Rijkswaterstaat en Waterschap Limburg conform de instructie IM-ROT. <i>Toegevoegd:</i> Tabel functionarissen OKO/Kern-ROT
	4.3.3 Opschaling (pag. 21): <i>Kolom "Door" toegevoegd (afzender hoogwaterbericht)</i>

	Afschalingsbericht toegevoegd
Opschaling veiligheidsregio (pag. 19): Zodra Rijkswaterstaat meldt dat de afvoer bij Sint Pieter 2.000 m ³ /s heeft bereikt, wordt de IMROT van beide veiligheidsregio's gealarmeerd. Deze zoekt telefonisch contact met de meldkamer en geeft door of de ROL besloten heeft op te schalen naar GRIP 2.	Opschaling veiligheidsregio (pag. 21): De Operationeel Leider van Rijkswaterstaat meldt bij de IM-ROT als een afvoer van 2.000 m ³ /s bij meetpunt St. Pieter is bereikt. De IM-ROT zoekt daarna telefonisch contact met de meldkamer en geeft door of de ROL besloten heeft op te schalen naar GRIP 2.
Opschaling Rijkswaterstaat (pag. 19): <i>Tabel vervangen</i>	Opschaling Rijkswaterstaat (pag. 22): <i>Tabel vervangen</i>
Opschaling Impact Analyse Team (IAT) (pag. 19): Het Impact Analyse Team behelst een team specialisten waarvan men voornemens is deze in te zetten na het behalen van bepaalde criteria van waterhoogtes bij hoogwater. Het team is echter nog niet geformaliseerd, op het moment van schrijven wordt het team geformeerd. Stem daarom altijd met betrokken organisaties af over de mogelijkheid tot activatie. De ROL('s) van de betreffende veiligheidsregio('s) nemen/neemt hiertoe het initiatief. Onderstaande betreffen de kaders voor het formeren van het team bij hoogwater Maas en betreft enkel een advies op basis van beschikbaarheid. Zie hoofdstuk 6.2 voor de nadere invulling en exacte taakbeschrijving van het team. Er wordt geadviseerd om het IAT te laten formeren bij het bereiken van de volgende afvoerwaarden: <ul style="list-style-type: none"> • Opkomen bij het bereiken van een afvoer van 1.750 m³/s bij Sint Pieter (IAT actief bij 2.000 m³/s), met een verwachte doorstijging naar minimaal 2.250 m³/s binnen twaalf uur. • Opkomen bij opschaling naar GRIP 2 voor wateroverlast vanuit de Maas. Het besluit een IAT in te richten wordt door de ROL genomen. Op basis daarvan worden de functionarissen benaderd. De waterpartijen zullen dit via de Meldkamer Water ZN laten plaatsvinden.	Opschaling Impact Analyse Team (IAT) (pag. 22): De ROL('s) van de betreffende veiligheidsregio('s) neemt/nemen het besluit tot activering van het IAT in afstemming met de Operationeel Leiders van de waterpartijen wanneer aan de hieronder beschreven inzetcriteria is voldaan. Het IAT faciliteert duiding voor beide veiligheidsregio's. De inzetcriteria voor het IAT verschillen voor het hoofdwatersysteem en het regionale watersysteem. De leden van het IAT die op basis van vrije instroom deelnemen, worden geattendeerd bij het bereiken van 1.500 m ³ /s bij meetpunt St. Pieter met een verwachte doorstijging naar >2.250 m ³ /s. Er wordt geadviseerd om het IAT te laten formeren bij het bereiken van de volgende afvoerwaarden: <ul style="list-style-type: none"> • Opkomen bij het bereiken van een afvoer van 1.750 m³/s bij St. Pieter (IAT actief bij 2.000 m³/s), met een verwachte doorstijging naar minimaal 2.250 m³/s binnen twaalf uur; • Opkomen bij opschaling naar GRIP 2 voor wateroverlast vanuit de Maas.
4.3.4 Afschaling (pag. 20): Afschalen van de opgeschaalde teams gebeurt pas indien: <ul style="list-style-type: none"> • De hoogwatergolf de laatste gemeente, gemeente Sittard-Geleen, in de VRZL, is gepasseerd; • De hoogwatergolf de laatste gemeente, gemeente Mook en Middelaar, in de VRLN is gepasseerd; • Er vastgesteld is dat er geen tweede hoogwatergolf komt; • Er overdracht heeft plaatsgevonden naar de reguliere organisaties, er een plan voor de nafase is opgesteld én er geen behoefte meer is vanuit de individuele gemeenten, kolommen of waterpartijen aan 	4.3.4 Afschaling (pag. 23): Afschalen van de opgeschaalde teams gebeurt pas indien: <ul style="list-style-type: none"> • De hoogwatergolf de laatste gemeente, gemeente Sittard-Geleen, in de VRZL, is gepasseerd; • De hoogwatergolf de laatste gemeente, gemeente Mook en Middelaar, in de VRLN, is gepasseerd; • Er vastgesteld is dat er geen tweede hoogwatergolf komt; • Er geen behoefte meer is vanuit de individuele gemeenten of kolommen aan multidisciplinaire samenwerking en/of ondersteuning;

<p>multidisciplinaire samenwerking en/of ondersteuning.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Er overdracht heeft plaatsgevonden naar de reguliere organisaties en er een plan voor nafase is ontwikkeld. <p>Het besluit tot afschalen van het IAT is belegd bij het ROT. Wanneer beide veiligheidsregio's zijn opgeschaald in GRIP dient het besluit tot afschalen van het IAT een gezamenlijk besluit van beide ROT's te zijn. Voorts wordt het IAT enkel afgeschaald indien alle te bedienen crisisteam (dus ook de mono-crisisteam van de waterpartners) hiermee instemmen.</p>
	<p>4.4.3 Vergaderklok <i>Tabel aangepast naar nieuwe tijden en IAT-vergadering</i></p>
<p>4.5.1 Informatiemanager ROT (pag. 22): Om de hoogwatersituatie te kunnen duiden kan de IMROT gebruik maken van de volgende hulpmiddelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inundatiefilmpjes (Deze mogen uitsluitend worden gebruikt als deze worden geduid door deskundigen uit de waterkolom/IAT - let op! Het team is nog niet geformaliseerd, zie paragraaf 6.2); • Inundatiekaartlagen van de Maas (RWS) en de grootste beken en zijrivieren (WL), die in LCMS staan. Naar aanleiding van het hoogwater in 2021 zijn deze inundatiekaarten nog continue in ontwikkeling. Vraag daarom bij aanvang van de werkzaamheden naar de meest actuele kaartlagen en zorg dat deze in LCMS worden opgenomen; • Multidisciplinaire Informatiekaart (MIK) hoogwater; • Multidisciplinaire actielijsten (VRZL) • Draaiboeken van gemeenten; • Live beelden van helikopters, drones of andere camera's. Hierbij is de interpretatie van beelden ten aanzien van doorbraken of andere noodsituaties uitsluitend voorbehouden aan locatiebekende areaaldeskundigen; <p>Suggestie: Waterschap Limburg maakt gebruik van een programma om de status van dijktrajecten weer te geven: Continu Inzicht Waterkeringen (CIW). Overleg met de liaison van WL of het gebruiken/weergeven van dit systeem mogelijk is.</p>	<p>4.5.1 Informatiemanager ROT (pag. 25): <i>Toegevoegd:</i> Indien geactiveerd: het Impact Analyse Team. Zie volgende alinea.</p> <p><i>Herschreven</i> Om de hoogwatersituatie de kunnen duiden, kan de IM-ROT gebruik maken van de volgende middelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het IAT dat duiding geeft aan de hoogwatersituatie met behulp van onder andere het RWS Hoogwaterbericht, het Waterbeeld Limburg van WL, inundatiekaarten, inundatiefilmpjes et cetera; • Multidisciplinaire Informatiekaart (MIK) hoogwater; • Multidisciplinaire actielijsten (VRZL) • Draaiboeken van gemeenten; • Livebeelden van helikopters, drones of andere camera's. Hierbij is de interpretatie van beelden ten aanzien van doorbraken of andere noodsituaties uitsluitend voorbehouden aan locatiebekende areaaldeskundigen. <p>Het IAT faciliteert het ROT door middel van een integraal geografisch waterbeeld. Hiertoe wordt gebruikgemaakt van GIS-kaartmateriaal dat is gebaseerd op informatie van Rijkswaterstaat, waterschappen en de veiligheidsregio's. De watergegevens worden gecombineerd met kaartlagen van kwetsbare objecten, kritieke infrastructuur en essentiële aan- en afvoerroutes. Door deze lagen te integreren ontstaat een actueel en samenhangend beeld van potentiële waterstanden, bedreigde locaties en mogelijke bereikbaarheidsproblemen. In lijn met het uitgangspunt "bij elk plaatje hoort een praatje" verzorgt het IAT de noodzakelijke duiding van de kaartbeelden, inclusief toelichting op aannames, onzekerheden en implicaties voor besluitvorming.</p>

4.5.2 Werkwijze bevolkingszorg Limburg-Noord (pag. 23): De sectie bevolkingszorg in het ROT verwerkt de informatie van de sitraps van de gemeenten tot een gezamenlijk beeld bevolkingszorg.	4.5.2 Werkwijze bevolkingszorg Limburg-Noord (pag. 25): Deze sectie in het ROT verwerkt de informatie van de gemeentelijke sitraps tot een gezamenlijk beeld 'bevolkingszorg'.
4.5.2 Werkwijze bevolkingszorg Limburg-Noord (pag. 23): De sitraps worden daarnaast door de sectie bevolkingszorg per gemeente opgeslagen in het LCMS. De sectie bevolkingszorg zal worden aangevuld met de HTO- Informatiemanagement, die normaliter in het TBz zitting neemt. In het TBz neemt de LCMS-medewerker de rol van HTO- Informatiemanager op zich.	4.5.2 Werkwijze bevolkingszorg Limburg-Noord (pag. 25): De sitraps worden door medewerker sectie Bevolkingszorg (MSBZ) in het ROT opgeslagen in LCMS. Voor het TBz wordt deze taak belegd bij IM TBZ. De IM TBZ wordt hierin ondersteund door de medewerker IM en verslaglegger.
4.6 Crisiscommunicatie (pag. 23): <i>Volgorde paragrafen aangepast</i>	4.6 Crisiscommunicatie (pag. 25): <i>Volgorde paragrafen aangepast</i>
4.6.2 Communicatielijnen veiligheidsregio en waterpartners (pag. 24): Waterschap Limburg en Rijkswaterstaat communiceren tot opschaling naar GRIP 2 over hun eigen verantwoordelijkheden, taken en maatregelen.	4.6.1 Communicatielijnen veiligheidsregio en waterpartners (pag. 26): Waterschap Limburg en Rijkswaterstaat communiceren over hun eigen verantwoordelijkheden, taken en maatregelen. Vanaf GRIP 2 is dit in nauw overleg met de veiligheidsregio om een uniform beeld uit te dragen.
	4.7 Evacuatie (pag. 27): <i>Toegevoegd:</i> Uitwerking van specifieke evacuatieplannen vindt plaats door de individuele gemeente (VRLN) dan wel in multi-actielijsten (VRZL).
	4.7.2 Evacuatie van vee (pag. 27): <i>Toegevoegd:</i> Voor particulieren en niet-agrarische organisaties is evacuatie van dieren ook een aandachtspunt, maar voor eigen verantwoordelijkheid.
4.7.3 BRZO-bedrijven (pag. 25)	4.7.3 SEVESO-bedrijven Designer Outlet Roermond weggehaald
	4.8.2 <i>Isolatie</i> (pag. 29): <i>Toegevoegd:</i> Daarnaast kan er gebruikt gemaakt worden van burgerinitiatieven. Denk aan boeren die willen helpen met tractoren en dergelijke, of lokale hoogwaterteams die al bij enkele gemeenten bestaan.
5.2.1 Falen opbouw hoogwaterbeveiliging (pag. 27): Alle meldingen aangaande falende hoogwaterbeveiliging die bij de diverse partners binnenkomen dienen centraal verzameld te worden in het ROT. Voor de waterkolom geldt dat zij knelpunten met mogelijke maatschappelijke impact via de liaison doorgeven aan de IMROT. Voor de knelpunten die ontstaan bij de opbouw van keringen door de gemeentelijke kolom geldt, dat deze worden doorgegeven aan de sectie bevolkingszorg.	5.2.1 Falen opbouw hoogwaterbeveiliging (pag. 29): Alle meldingen aangaande falende hoogwaterbeveiliging die bij de diverse partners binnenkomen, dienen centraal verzameld te worden in het ROT. Voor de waterkolom geldt dat zij knelpunten met mogelijke maatschappelijke impact via de liaison doorgeven aan de IM-ROT. De (verwachte) reikwijdte en (te verwachten) waterdiepte van het te inunderen gebied wordt vervolgens geduid door het IAT. Voor de knelpunten die ontstaan bij de opbouw van keringen door de gemeentelijke kolom geldt dat deze worden

Dergelijke informatie komt binnen vanuit de OvD-Bz of de uitvraag van de HTO-Bz.	doorgegeven aan de sectie Bevolkingszorg. Dergelijke informatie komt binnen vanuit de OvD-Bz of de uitvraag van Team Bevolkingszorg.
	5.2.3 Dijkdoorbraak (pag. 31): <i>Toegevoegd:</i> Het Waterschap beschikt zelf over een eigen droneteam dat ingezet kan worden voor visuele inspectie. Deze inzet wordt gecoördineerd vanuit het Waterschap Actieteam. VRLN beschikt over het Team Digitale Verkenning dat middels hun drone bijvoorbeeld visuele (dijk)inspecties kan uitvoeren.
5.2.3 Dijkdoorbraak (pag. 29): Op basis van geografische informatie, weersverwachting, berekeningen en de gemeten waterstanden of mogelijk op basis van geprepareerde inundatiekaarten, kan een prognose worden gemaakt over de omvang en diepte van de inundatie. Als ervoor gekozen is het Impact Analyse Team (IAT) te activeren, (let op! Het team is nog niet geformaliseerd, zie paragraaf 6.2), kan het IAT de rol ten aanzien van de prognostisering van de impact op zich nemen.	5.2.3 Dijkdoorbraak (pag. 31): De reikwijdte en waterdiepte van het geïnundeerde gebied wordt vervolgens door het IAT geduid.
5.8 Poldereffecten (kwelwater en gebiedseigen water) (pag. 32)	5.8 Waterbezwaar binnendijks (kwelwater en gebiedseigen water) (pag. 33)
5.8 Poldereffecten (kwelwater en gebiedseigen water) (pag. 32): Poldereffecten Kwelwater is water dat via de ondergrond onder de waterkering van buiten- naar binnendijks gebied stroomt. Zo kan de aanvoer dusdanig zijn dat er sprake is van onvoldoende pompcapaciteit. Ook kan er overlast optreden bij onbekende en daardoor onvoorziene locaties. Op veel locaties zijn er al fysieke maatregelen genomen door het aanleggen van een nieuwe waterkering. Er wordt door Waterschap Limburg bij kwelwater bekeken of er overlast optreedt. Op veel locaties zijn er al fysieke maatregelen genomen door het aanleggen van een nieuwe waterkering. Er wordt door Waterschap Limburg bij kwelwater bekeken of er overlast optreedt. Mocht dit niet zo zijn zal er niet meteen gepompt worden omdat juist	5.8 Waterbezwaar binnendijks (kwelwater en gebiedseigen water) (pag. 33): Waterbezwaar binnendijks Kwelwater is water dat via de ondergrond onder de waterkering van buiten- naar binnendijks gebied stroomt bij langduriger drukverschil tussen buiten- en binnendijks gebied. Er zijn weliswaar bergbezinkbassins en vooraf geplande pomplocaties, maar toch kan de aanvoer dusdanig zijn dat er sprake is van onvoldoende pompcapaciteit. Ook kan er overlast optreden bij onbekende en daardoor onvoorziene locaties. Op veel locaties zijn er al fysieke maatregelen genomen door het aanleggen van een nieuwe waterkering, echter voorkomt dit niet het optreden van kwel. Er wordt door Waterschap Limburg bij kwelwater bekeken of er overlast optreedt. In principe pompt WL pas bij wateroverlast voor objecten. Op veel locaties zijn er al fysieke maatregelen genomen door het aanleggen van een nieuwe waterkering, echter voorkomt dit niet het optreden van kwel. Er wordt door Waterschap Limburg bij kwelwater bekeken of er overlast optreedt. In principe pompt WL pas bij wateroverlast voor objecten. Mocht dit

<p>dan het drukverschil groter wordt en het juist water aantrekt.</p> <p>Om gebiedseigen water tegen te gaan worden watergangen afgesloten zodat de verbinding met de Maas wordt verbroken. Om te voorkomen dat het gebiedseigen water problemen oplevert plaatst het waterschap pompen. Het water wordt dan van binnendijks naar buitendijks gebied gepompt.</p> <p>Ook de beschikbaarheid van extra pompcapaciteit is in deze situatie allerm minst geborgd, er van uit gaande dat alle eigen middelen al zijn ingezet.</p> <p>Organiseren van extra pompcapaciteit via meerdere noodpompen</p> <p>Op de bekende locaties worden door Waterschap Limburg pompen ingezet en is het pompeil dusdanig afgestemd om wateroverlast aan infrastructuur te voorkomen. Daar waar het niet voor overlast zorgt, wordt het water niet weggepompt. Wellicht wordt zelfs water ingelaten om drukverschil op gevoelige locaties te verminderen waar dit mogelijk is.</p>	<p>niet zo zijn, zal er niet meteen gepompt worden omdat juist dan het drukverschil groter wordt en het juist water aantrekt.</p> <p>Om gebiedseigen water tegen te gaan, worden watergangen afgesloten zodat de verbinding met de Maas wordt afgesloten. Om te voorkomen dat het gebiedseigen water problemen oplevert, plaatst het Waterschap pompen. Het wat wordt dan van binnendijks naar buitendijks gebied gepompt. Deze maatregelen zijn voorgeprogrammeerd in het draaiboek.</p> <p>De beschikbaarheid van extra pompcapaciteit is in deze situatie allerm minst geborgd, ervan uitgaande dat alle eigen middelen en beschikbare capaciteit al zijn ingezet.</p> <p>Organiseren van extra pompcapaciteit via meerdere noodpompen, bijvoorbeeld via een aannemer of het waterschaphulpteam</p> <p>Op de bekende locaties worden door Waterschap Limburg pompen ingezet en is het pompeil dusdanig afgestemd om wateroverlast aan infrastructuur te voorkomen. In de basis wordt bij nieuw aan te leggen keringen direct rekening gehouden met het te verwachten waterbezwaar (neerslag, watersysteem, kwelwater, overslag) en wordt de verwachte benodigde pompcapaciteit daarop afgestemd. Daar waar het niet voor overlast zorgt, wordt het water niet weggepompt. Wellicht wordt zelfs water ingelaten om drukverschil op gevoelige locaties voor kwel te verminderen waar dit mogelijk is. Kwel kan namelijk ook uitspoeling van de kering veroorzaken en deze verzwakken</p>
<p>6.2 Impact Analyse Team (pag. 33): <i>Vervangen</i></p>	<p>6.2 Impact Analyse Team (pag. 35): <i>Vervangen en paragrafen toegevoegd</i></p>
<p>Afspraken Dienst noodplanning en crisisbeheer Luik en -Limburg (pag. 34): De Maas komt de veiligheidsregio Zuid-Limburg binnen bij Eijsden en vormt zelfs voor een groot gedeelte de grens tussen België en Nederland. Mede daarom zijn afspraken met DNC Limburg en DNC Luik gemaakt ten aanzien van wederzijdse informatievoorziening. De afspraken hebben betrekking op het informeren over acute situaties en evacuaties ten tijde van een hoogwater Maas. Ook zullen beide organisaties respectievelijk LCMS danwel ICMS uitlezen. Contact verloopt via de IM-ROT als liaison EMRIC zoals in het plan informatie-uitwisseling van EMRIC is verwerkt.</p>	<p>6.3.1 Afspraken Dienst Noodplanning & Crisisbeheer Limburg en Dienst van de Gouverneur Luik (pag. 36): De Maas komt de Veiligheidsregio Zuid-Limburg binnen bij Eijsden en vormt zelfs voor een groot gedeelte de grens tussen België en Nederland. Mede daarom zijn afspraken met Dienst Noodplanning & Crisisbeheer Limburg en Dienst van de Gouverneur Luik gemaakt ten aanzien van wederzijdse informatievoorziening. De afspraken hebben betrekking op het informeren over acute situaties en evacuaties ten tijde van een hoogwater Maas. België en Duitsland kunnen meelesen met het situatiebeeld in Zuid-Limburg via LCMS. Veiligheidsregio Zuid-Limburg kan vooralsnog niet meelesen in de informatiesystemen in België en Duitsland. Contact</p>

	<p>verloopt via de IM-ROT als liaison EMRIC zoals in het plan informatie-uitwisseling van EMRIC is verwerkt.</p>
	<p>6.5.1 Evacuatiestrategie (pag. 37): <i>Toegevoegd:</i> Uitwerking van evacuatieplannen vindt plaats door de individuele gemeente (VRLN) dan wel in de multi-actielijsten (VRZL). Veiligheidsregio Limburg-Noord kent 13 'hoogwatergemeenten' die zelf verantwoordelijk zijn voor het opstellen van een evacuatieplan. Deze zijn alleen gedeeld binnen de eigen gemeente.</p>
<p>6.5.2 Het te evacueren gebied bepalen (pag. 35): Zodra bekend is dat een gebied (mogelijk) moet worden geëvacueerd, is de eerste stap het inzichtelijk maken van de omvang van het gebied en welke waterhoogte daar verwacht wordt. Voor het inzichtelijk maken van mogelijk te overstromen binnen- en buitendijkse gebieden zijn op basis van diverse 'standaard golven' (afvoerscenario's) reeds overstromingskaarten met inundatiegebieden ontwikkeld door Rijkswaterstaat. Deze inundatiekaarten zijn beschikbaar in LCMS. Daarnaast kan het ook nodig zijn om bij meer specifieke situaties en omstandigheden, zoals een dreigende dijkdoorbraak, de mogelijke overstromingen en effecten in beeld te brengen.</p>	<p>6.5.2 Het te evacueren gebied bepalen (pag. 37): Zodra bekend is dat een gebied (mogelijk) moet worden geëvacueerd, is de eerste stap het inzichtelijk maken van de omvang van het gebied en welke waterhoogte daar verwacht wordt. Dit is de taak van het IAT.</p> <p>Voor het inzichtelijk maken van mogelijk te overstromen binnen- en buitendijkse gebieden zijn op basis van diverse 'standaard golven' (afvoerscenario's) reeds overstromingskaarten met inundatiegebieden ontwikkeld door Rijkswaterstaat. Ten behoeve hiervan wordt gebruikgemaakt van GIS-kaartmateriaal waarin kaartlagen van Rijkswaterstaat, waterschappen en de veiligheidsregio's worden geïntegreerd. Door deze kaartlagen te combineren, ontstaat een samenhangend geografisch beeld van verwachte waterstanden, kwetsbaarheden in de directe omgeving en mogelijke gevolgen voor aan- en afvoerroutes. Deze informatie wordt, indien actief, aangeleverd door het Impact Analyse Team en is beschikbaar in LCMS.</p> <p>Naast het bieden van inzicht in diverse afvoerscenario's kan het nodig zijn om bij meer specifieke situaties en omstandigheden, zoals een dreigende dijkdoorbraak, de mogelijke overstromingen en effecten in beeld te brengen.</p>
<p>Vervolgens dient door het ROT in kaart te worden gebracht welke kwetsbare objecten in het bedreigde gebied liggen en welke gevolgen kunnen optreden bij een dijkdoorbraak of door de hoogwatergolf.</p>	<p>Vervolgens dient door het ROT, met ondersteuning van het IAT, in kaart te worden gebracht welke kwetsbare objecten in het bedreigde gebied liggen en welke gevolgen kunnen optreden bij een dijkdoorbraak of door de hoogwatergolf.</p>
<p>6.5.7 Evacuatie van vee (pag. 37): De "Leidraad voor het evacueren van vee" van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat beschrijft de taken en bevoegdheden van de betrokken partijen.</p>	<p>6.5.7 Evacuatie van vee (pag. 40): De "Leidraad voor het evacueren van vee" van het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur beschrijft de taken en bevoegdheden van de betrokken partijen.</p> <p><i>Toegevoegd:</i> Voor particulieren en niet-agrarische organisaties is evacuatie van dieren ook een aandachtspunt, maar voor eigen verantwoordelijkheid.</p>
	<p>6.6.4 Overdracht en organisatie nafase (pag. 44):</p>

	Er kan daarom gekozen worden het ROT in afgeslankte vorm actief te laten blijven in de vorm van een Langdurig Crisisteam.
Bijlage A – Multidisciplinaire Informatiekaart (MIK) Hoogwater Limburg	<i>Vervangen door:</i> De recentste operationele versie van de Multidisciplinaire Informatiekaart (MIK) Hoogwater Limburg is te raadplegen via de daartoe ingerichte systemen.
Bijlage B - GMK-blad Hoogwater Maas	<i>Vervangen door:</i> De recentste operationele versie van het GMK-blad Hoogwater Maas is te raadplegen via de daartoe ingerichte systemen.
Bijlage C - GMK-blad Hoogwater regionaal watersysteem	<i>Vervangen door:</i> De recentste operationele versie van het GMK-blad Hoogwater regionaal watersysteem is te raadplegen via de daartoe ingerichte systemen.
Bijlage F - Convenant 'Hoogwaterberichtgeving en prognoses 2020'	<i>Vervangen door:</i> De recentste operationele versie van het Convenant 'Hoogwaterberichtgeving en prognoses 2020' en is te raadplegen via de daartoe ingerichte systemen.
Bijlage G - Instructie Informatiemanager ROT	<i>Vervangen door:</i> De recentste operationele versie van de Instructie Informatiemanager en is te raadplegen via de daartoe ingerichte systemen.
	<i>Toegevoegd:</i> Bijlage O - Werkwijze IAT (Impact Analyse Team Hoogwater Limburg) De recentste operationele versie van de Werkwijze IAT (Impact Analyse Team Hoogwater Limburg) is te raadplegen via de daartoe ingerichte systemen.